

**T.C.
HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ**

**ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNE YÖNELİK GELİŞTİRİLEN KADINA
KARŞI HER TÜRLÜ DÜŞMANCA TUTUMA (MİZOJİNİ) KARŞI EĞİTİM
PROGRAMININ ETKİNLİĞİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ**

Simge EVRENOL ÖÇAL

**Doğum ve Kadın Hastalıkları Hemşireliği Programı
DOKTORA TEZİ**

ANKARA

2019

**T.C.
HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ**

**ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNE YÖNELİK GELİŞTİRİLEN KADINA
KARŞI HER TÜRLÜ DÜŞMANCA TUTUMA (MİZOJİNİ) KARŞI EĞİTİM
PROGRAMININ ETKİNLİĞİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ**

Simge EVRENOL ÖÇAL

**Doğum ve Kadın Hastalıkları Hemşireliği Programı
DOKTORA TEZİ**

**TEZ DANIŞMANI
Dr. Öğr. Üyesi Gülten KOÇ**

ANKARA

2019

ONAY SAYFASI

HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ

SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNE YÖNELİK GELİŞTİRİLEN KADINA KARŞI HER
TÜRLÜ DÜŞMANCA TUTUMA (MİZOJİNİ) KARŞI EĞİTİM PROGRAMININ
ETKİNLİĞİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Simge Evrenol Öçal

Danışman: Dr. Öğr. Üyesi Gülten Koç

Bu tez çalışması 20.09.2019 tarihinde jürimiz tarafından “Doğum ve Kadın Hastalıkları
Hemşireliği Doktora Programı” nda doktora tezi olarak kabul edilmiştir.

Jüri Başkanı:

Prof. Dr. Ayşe Akın
(Başkent Üniversitesi)

(imza)

Üye:

Prof. Dr. Lale Taşkın
(Başkent Üniversitesi)

(imza)

Üye:

Prof. Dr. Melih Elçin
(Hacettepe Üniversitesi)

(imza)

Üye:

Doç. Dr. Şule Ergöl
(Kırıkkale Üniversitesi)

(imza)

Üye:

Dr. Öğr. Üyesi Hacer Gülen Savaş
(Düzce Üniversitesi)

(imza)

Bu tez, Hacettepe Üniversitesi Lisansüstü Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmeliğinin
ilgili maddeleri uyarınca yukarıdaki jüri tarafından uygun bulunmuştur.

23 Eylül 2019

Prof. Dr. Diclehan ORHAN

Enstitü Müdürü

FİKRİ MÜLKİYET HAKLARI BEYAN SAYFASI

Enstitü tarafından onaylanan lisansüstü tezimin/raporumun tamamını veya herhangi bir kısmını, basılı (kağıt) ve elektronik formatta arşivleme ve aşağıda verilen koşullarla kullanıma açma iznini Hacettepe Üniversitesine verdiğimi bildiririm. Bu izinle Üniversiteye verilen kullanım hakları dışındaki tüm fikri mülkiyet haklarım bende kalacak, tezimin tamamının ya da bir bölümünün gelecekteki çalışmalarda (makale, kitap, lisans ve patent vb.) kullanım hakları bana ait olacaktır.

Tezin kendi orijinal çalışmam olduğunu, başkalarının haklarını ihlal etmediğimi ve tezimin tek yetkili sahibi olduğumu beyan ve taahhüt ederim. Tezimde yer alan telif hakkı bulunan ve sahiplerinden yazılı izin alınarak kullanılması zorunlu metinlerin yazılı izin alınarak kullandığımı ve istenildiğinde suretlerini Üniversiteye teslim etmeyi taahhüt ederim.

Yükseköğretim Kurulu tarafından yayınlanan "**Lisansüstü Tezlerin Elektronik Ortamda Toplanması, Düzenlenmesi ve Erişime Açılmasına İlişkin Yönerge**" kapsamında tezim aşağıda belirtilen koşullar haricince YÖK Ulusal Tez Merkezi / H.Ü. Kütüphaneleri Açık Erişim Sisteminde erişime açılır.

- o Enstitü / Fakülte yönetim kurulu kararı ile tezimin erişime açılması mezuniyet tarihimden itibaren 2 yıl ertelenmiştir. ⁽¹⁾
- ☒ Enstitü / Fakülte yönetim kurulunun gerekçeli kararı ile tezimin erişime açılması mezuniyet tarihimden itibaren 6 ay ertelenmiştir. ⁽²⁾
- o Tezimle ilgili gizlilik kararı verilmiştir. ⁽³⁾

20/09/2019

 (İmza)

Simge EVRENOL ÖÇAL

ⁱ"**Lisansüstü Tezlerin Elektronik Ortamda Toplanması, Düzenlenmesi ve Erişime Açılmasına İlişkin Yönerge**"

(1) Madde 6. 1. Lisansüstü teze ilgili patent başvurusu yapılması veya patent alma sürecinin devam etmesi durumunda, tez **danışmanın** önerisi ve **enstitü anabilim dalının** uygun görüşü üzerine **enstitü** veya **fakülte yönetim kurulu** iki yıl süre ile tezin erişime açılmasının ertelenmesine karar verebilir.

(2) Madde 6. 2. Yeni teknik, materyal ve metotların kullanıldığı, henüz makaleye dönüşmemiş veya patent gibi yöntemlerle korunmamış ve internetten paylaşılması durumunda 3. şahıslara veya kurumlara haksız kazanç imkanı oluşturabilecek bilgi ve bulguları içeren tezler hakkında tez **danışmanın** önerisi ve **enstitü anabilim dalının** uygun görüşü üzerine **enstitü** veya **fakülte yönetim kurulunun** gerekçeli kararı ile altı ayı aşmamak üzere tezin erişime açılması engellenebilir.

(3) Madde 7. 1. Ulusal çıkarları veya güvenliği ilgilendiren, emniyet, istihbarat, savunma ve güvenlik, sağlık vb. konulara ilişkin lisansüstü tezlerle ilgili gizlilik kararı, **tezin yapıldığı kurum** tarafından verilir *. Kurum ve kuruluşlarla yapılan işbirliği protokolü çerçevesinde hazırlanan lisansüstü tezlere ilişkin gizlilik kararı ise, **ilgili kurum ve kuruluşun önerisi** ile **enstitü** veya **fakültenin** uygun görüşü üzerine **üniversite yönetim kurulu** tarafından verilir. Gizlilik kararı verilen tezler Yükseköğretim Kuruluna bildirilir.

Madde 7.2. Gizlilik kararı verilen tezler gizlilik süresince enstitü veya fakülte tarafından gizlilik kuralları çerçevesinde muhafaza edilir, gizlilik kararının kaldırılması halinde Tez Otomasyon Sistemine yüklenir

* Tez **danışmanın** önerisi ve **enstitü anabilim dalının** uygun görüşü üzerine **enstitü** veya **fakülte yönetim kurulu** tarafından karar verilir.

ETİK BEYAN SAYFASI

Bu çalışmadaki bütün bilgi ve belgeleri akademik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi, görsel, işitsel ve yazılı tüm bilgi ve sonuçları bilimsel ahlak kurallarına uygun olarak sunduğumu, kullandığım verilerde herhangi bir tahrifat yapmadığımı, yararlandığım kaynaklara bilimsel normlara uygun olarak atıfta bulunduğumu, tezimin kaynak gösterilen durumlar dışında özgün olduğunu, Dr. Öğr. Üyesi Gülten Koç danışmanlığında tarafımdan üretildiğini ve Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Tez Yazım Yönergesine göre yazıldığını beyan ederim.

Arş. Gör. Simge EVRENOL ÖÇAL

TEŞEKKÜR

Doktora eğitimim süresince değerli mesleki ve bilimsel katkılarıyla gelişimimi destekleyen, araştırmanın planlanması ve yürütülmesinde bana yol gösteren çok değerli hocam ve danışmanım Dr. Öğr. Üyesi Sayın Gülten Koç'a,

Araştırmanın planlanması, yürütülmesi, standart hastaların temin edilmesinde değerli bilgi ve deneyimlerini sunan ve bakış açısıyla çalışmanın farklı bir boyut kazanmasını sağlayan Prof. Dr. Sayın Melih Elçin'e,

Tez süresince engin bilgi, görüş ve önerileriyle önemli katkılar sağlayan ve benden yardımını esirgemeyen Prof. Dr. Sayın Ayşe Akın'a

Eğitim programı içeriğinin ve veri toplama formlarının kapsam geçerliliği açısından uygunluğuna ilişkin uzman görüşlerini sunan Prof. Dr. Sayın Ayşe Akın, Doç. Dr. Sayın Şengül Yaman Sözbir, Doç. Dr. Sayın Simge Zeyneloğlu, Dr. Öğr. Üyesi Sayın Çiğdem Yücel ve Dr. Öğr. Üyesi Sayın Hacer Alan Dikmen'e,

Doktora eğitimim süresince akademik bilgisi ve deneyimiyle gelişime katkı sağlayan, senaryoların kapsam geçerliliği bakımından uygunluğu ve nitel verilerin analizinde bana zaman ayırarak uzman görüşlerini sunan Dr. Öğr. Üyesi Sayın Çiğdem Yücel'e,

Araştırmanın veri toplama formlarının hazırlanması ve ölçme değerlendirme yönünden değerlendirilmesinde büyük emeği olan Dr. Öğr. Üyesi Sayın Gülşen Taşdelen Teker'e,

Araştırmanın hazırlık aşamasında senaryoların geliştirilmesi ve ön uygulamalarının yapılmasında yol gösteren Prof. Dr. Sayın Guillaume Alinier'e,

Tezin nitel aşamasının analizinde değerli görüş ve katkılarıyla desteğini esirgemeyen Prof. Dr. Sayın Hatice Yıldırım Sarı'ya,

Çalışmaya büyük bir hevesle katılıp tez sürecini aynı hevesle tamamlayan, güler yüzlü öğrencilerime,

Video kaydı yapılan senaryonun çekimindeki rolü ve manevi desteğiyle yanımda olan arkadaşım Dr. Rabiye Akın Işık'a,

Web tabanlı eğitim ve ekran temelli simülasyon eğitiminin kolayca uygulanabilir şekilde çalışmasını sağlayan yazılımların oluşturulması ve uygulanmasında desteğini esirgemedi büyük bir özveriyle çalışan Sayın Ufuk Çetinkaya'ya,

Doktora eğitimim süresince desteğini ve dostluğunu sürekli hissettiğim sevgili arkadaşım Dr. Öğr. Üyesi Sayın Şahika Şimşek Çetinkaya'ya,

Bana sonsuz güvenen ve her zaman koşulsuz destek veren, kızları olduğum için gurur duyduğum anne ve babama,

Hayatımın her aşamasında yanımda olan, mutluluğumu ve üzüntümü paylaşan ve araştırma süresince beni sabırla ve fedakarlıkla destekleyen canım eşim Sayın Kemal Öçal'a,

Varlığı ve gülen yüzüyle canıma can katan motivasyon kaynağım canım oğlum A. Doruk Öçal'a

Çok teşekkür ederim.

ÖZET

Evrenol-Öçal, S. Üniversite Öğrencilerine Yönelik Geliştirilen Kadına Karşı Her Türlü Düşmanca Tutuma (Mizojini) Karşı Eğitim Programının Etkinliğinin Değerlendirilmesi, Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Doğum ve Kadın Hastalıkları Hemşireliği Programı Doktora Tezi, Ankara, 2019. Araştırma üniversite öğrencileri için geliştirilen, web tabanlı ve simülasyon temelli uygulamaların kullanıldığı mizojiniye yönelik eğitim programının öğrencilerin mizojiniye ilişkin bilgi ve farkındalık düzeylerine ve mizojinistik tutumlar karşısında gösterdikleri duygusal tepkilerine etkisini değerlendirmek amacıyla gerçekleştirilen randomize kontrollü, ön test-son test kontrol gruplu nicel ve tanımlayıcı fenomenolojik yaklaşımla nitel araştırma yöntemlerinin birlikte kullanıldığı karma tipte bir araştırmadır. Araştırmanın örneklemini 2018-2019 güz döneminde Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi'nde birinci sınıf ve birinci yarıyıldaki öğrenim gören 68 öğrenci oluşturmuştur. Müdahale grubunda yer alan 34 öğrenciye 14 hafta süresince web tabanlı eğitim, ekran temelli simülasyon ve standart katılımcıların kullanıldığı senaryo temelli simülasyon uygulamasını içeren mizojini eğitim programı verilmiş, kontrol grubundaki 34 öğrenciye ise herhangi bir müdahalede bulunulmamıştır. Araştırmanın nicel verileri Öğrencilerin Tanıtıcı Özellikleri Veri Toplama Formu, Mizojiniye İlişkin Bilgi ve Farkındalık Soruları ile Pozitif ve Negatif Duygu Ölçeği (PANAS) kullanılarak toplanmıştır. Araştırmanın nitel verileri ise müdahaleden bir hafta sonra müdahale grubunda yer alan 21 öğrenciyle yapılan odak grup görüşmelerinden Yarı Yapılandırılmış Odak Grup Görüşme Formu kullanılarak elde edilmiştir. Nicel verilerin analizinde sayı, yüzde, ortalama ve standart sapma, bağımsız ve bağımlı gruplarda t testi, tekrarlı ölçümler için varyans analizi; nitel verilerinin analizindeyse tüme varım yaklaşımıyla içerik analizi yöntemi kullanılmıştır. Araştırmada eğitim programı sonrasında müdahale grubunda yer alan öğrencilerin mizojiniye ilişkin bilgi ve farkındalık puanları ve PANAS puanlarının kontrol grubuna göre anlamlı düzeyde ($p<0,05$) yüksek olduğu saptanmıştır. Odak grup görüşmelerinde öğrenciler mizojiniye yönelik eğitim programından çok memnun kaldıklarını, programın kavram hakkında bilgi ve farkındalık oluşturarak kalıcı öğrenmeyi ve mizojinistik tutumlar karşısında tepki verebilme cesareti kazanmalarını sağladığını ifade etmişler, eğitim programının daha fazla kişiye ulaşabilmesiyle ilgili görüş belirtmişlerdir. Araştırmanın sonucunda farklı öğretim yöntemlerinin kullanıldığı mizojini eğitim programının öğrencilerin bilgi ve farkındalıklarını ve pozitif-negatif duygularını artırmada etkili olduğu belirlenmiştir. Kadına karşı her türlü mizojinistik tutumun önlenmesi ve azaltılması için eğitim programının üniversite eğitim programı müfredatına eklenmesi önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: mizojini, web tabanlı eğitim, simülasyon, standart katılımcı, pozitif-negatif duygu

ABSTRACT

Evrenol Öçal S. Evaluation of the effectiveness of “hostility attitude towards women (misogyny) training program” in university students. Hacettepe University, Graduate School of Health Sciences, Gynecology and Obstetrics Nursing Program, Doctorate Thesis, Ankara, 2019. This research was conducted as a mixed method in which quantitative randomized controlled pretest-posttest controlled group design and qualitative descriptive phenomenological approach was used. The aim of this study to determine the effect of web based and simulation based training program on the knowledge and awareness levels of the university students and their emotional responses to the misogynistic attitudes. The sample of the study consisted of 68 students enrolled in first year and first semester at Hacettepe University Faculty of Health Sciences in 2018-2019 Academic Year Fall Semester. The 34 students in the intervention group were provided a 14-week misogyny training program included web-based training, screen-based simulation and scenario-based simulation using standardized participants and no intervention was applied to the 34 control group students. The quantitative data of the research were collected by using the Descriptive Characteristics Data Collection Form, Information and Awareness Questions about Misogyny and Positive and Negative Emotion Scale (PANAS). The qualitative data of the study were obtained by using Semi-Structured Focus Group Interview Form from the focus group interviews with 21 students in the intervention group one week after the intervention. The numbers, percentages, mean, standart deviation values, t test in independent and dependent groups, analysis of variance for repeated measures were used in the analysis of quantitative data and qualitative data were assessed by content analysis method using with the induction approach. After the training program, it was found that knowledge and awareness scores and PANAS scores of the students in the intervention group were significantly higher than the control group ($p < 0.05$). In the focus group interviews, students expressed that they were very pleased with the misogyny training program, that the program provided permanent learning by creating knowledge and awareness about the concept and encouraged them to react against misogynistic attitudes and stated that the program could reach more people. As a result of the research, it was determined that misogyny training program which was used different teaching methods is effective in increasing students' knowledge and awareness and positive-negative affects. It was recommended to include the training programme in the curriculum of the university education program in order to prevent and reduce all types of misogynistic attitudes towards women.

Keywords: misogyny, web based tarining, simulation, standardized participants, positive-negative affect

İÇİNDEKİLER

ONAY SAYFASI	iii
YAYIMLAMA VE FİKRİ MÜLKİYET HAKLARI BEYAN SAYFASI	iv
ETİK BEYAN SAYFASI	v
TEŞEKKÜR	vi
ÖZET	vii
ABSTRACT	viii
İÇİNDEKİLER	ix
SİMGELER VE KISALTMALAR	xiii
ŞEKİLLER	xiv
TABLolar	xv
GRAFİKLER	xvi
1. GİRİŞ	1
1.1. Problem Tanımı ve Önemi	1
1.2. Araştırmanın Amacı	8
1.3. Araştırmanın Hipotezleri/Soruları	8
1.3.1. Araştırmanın Hipotezleri	8
1.3.2. Nitel Araştırma Sorusu	8
2. GENEL BİLGİLER	9
2.1. Mizojini Nedir?	9
2.2. Mizojininin Tarihçesi	11
2.2.1. Tarih Öncesi Dönemlerde Kadının Konumu	11
2.2.2. Tarihsel Süreçte Mizojini	12
2.3. Mizojininin Ortaya Çıkmasında Etkili Olan Faktörler	16
2.3.1. Cinsiyet, Cinsiyet Kimliği ve Toplumsal Cinsiyet Roller	16
2.3.2. Aile	18
2.3.3. Akran İlişkileri ve Okul	18
2.3.4. Din	19
2.3.5. Politik İdeoloji	19
2.3.6. Kültür	20
2.3.7. Önyargılar ve Kalıp Yargılar (Stereotip)	21

2.4. Mizojininin Görüldüğü Alanlar ve Etkileri	21
2.4.1. Eğitimde Mizojini ve Etkileri	22
2.4.2. Siyasette Mizojini ve Etkileri	26
2.4.3. İş Yaşamında Mizojini ve Etkileri	28
2.4.4. Medyada Mizojini ve Etkileri	31
2.4.5. Sağlıkta Mizojini ve Etkileri	34
2.4.6. Sanatta Mizojini ve Etkileri	37
2.5. Mizojininin Önlenmesi ve Eğitimin Rolü	39
2.5.1. Mizojini Eğitiminde Farklı Öğretim Yöntem ve Tekniklerinin Kullanımı	40
2.5.2. Web Tabanlı Eğitim (Uzaktan Eğitim)	42
2.5.3. Simülasyon	42
2.5.4. Mizojininin Önlenmesinde Hemşirenin Rolü	47
3.GEREÇ VE YÖNTEM	48
3.1. Araştırmanın Şekli	48
3.2. Araştırmanın Yapıldığı Yer ve Özellikleri	48
3.3. Araştırmanın Evreni ve Örneklemi	49
3.3.1. Örneklem Seçimi	50
3.3.2. Örneklem Seçim Kriterleri	55
3.3.3. Araştırmaya Alınmama ya da Araştırmadan Çıkarma Kriterleri	55
3.4. Verilerin Toplanması	56
3.4.1. Veri Toplama Araçları	56
3.5.Araştırmanın Uygulanması	60
3.5.1. Birinci Aşama: Araştırmanın Hazırlık Aşaması	60
3.5.2. İkinci Aşama: Araştırmanın Uygulanması	65
3.6. Araştırmanın Etik Boyutu	70
3.7. Araştırmanın Sınırlılıkları ve Güçlükleri	70
3.8. Verilerin Değerlendirilmesi	71
3.8.1. Araştırmanın Nicel Verilerinin Değerlendirilmesi	71
3.8.2. Araştırmanın Nitel Verilerinin Değerlendirilmesi	72
4. BULGULAR	77
4.1. Araştırmanın Nicel Aşamasına İlişkin Bulgular	78

4.1.1. Öğrencilerin Tanıtıcı Özelliklerine İlişkin Bulgular	78
4.1.2. Öğrencilerin Mizojiniye İlişkin Bilgi ve Farkındalık Testi Puan Ortalamalarına, Ekran Temelli Simülasyon Sorularının Yanıtlarına ve Pozitif-Negatif Duygu Durumu Puan Ortalamalarına İlişkin Bulgular	82
4.2. Nitel Bulgular	89
4.2.1. Öğrencilerin Kadına Yönelik Her Türlü Düşmanca Tutuma (Mizojini) Karşı Geliştirilen Eğitim Programına Yönelik Görüş, Düşünce, Öneri ve Memnuniyetlerine İlişkin Bulgular	89
5. TARTIŞMA	113
6. SONUÇ VE ÖNERİLER	125
6.1. Sonuçlar	125
6.1.1. Nicel Sonuçlar	125
6.1.2. Nitel Sonuçlar	127
6.2. Öneriler	128
7. KAYNAKLAR	129
8. EKLER	146
EK-1:Öğrencilerin Tanıtıcı Özellikleri Veri Toplama Formu	
EK-2:Eğitim İhtiyaç Analizi Formu	
EK-3:Mizojiniye (Kadına Karşı Her Türlü Düşmanca Tutum ve Davranış) İlişkin Bilgi ve Farkındalık Soruları	
EK-4:Pozitif - Negatif Duygu Ölçeği (PANAS)	
EK-5:Yarı Yapılandırılmış Odak Grup Görüşme Formu	
EK-6:Mizojini Eğitim Programı	
EK-7:Web Tabanlı Mizojini ve Kadın Eğitimi Sunumu	
EK-8:Senaryo Temelli Simülasyon Uygulaması Senaryoları	
EK-9: Müdahale Grubu Katılım Belgesi	
EK-10: Kontrol Grubu Katılım Belgesi	
EK-11: Hacettepe Üniversitesi Girişimsel Olmayan Klinik Araştırmalar Etik Kurul Onayı	
EK-12: Aydınlatılmış Onam Formu (Öğrenci ve Standart Katılımcı)	
EK-13: Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi ve Bilişimi Anabilim Dalı İzin Yazısı	

EK-14: Pozitif ve Negatif Duygu Ölçeği İzin Yazısı

EK-15: Araştırmanın Yürütülebilmesi İçin Yapılan Harcamalar

EK-16: Orjinallik Ekran Görüntüsü

EK-17: Dijital Makbuz

9. ÖZGEÇMİŞ

SİMGELER VE KISALTMALAR

AIDS	Acquired Immune Deficiency Syndrome-Edinilmiş Bağışıklık Eksikliği Sendromu
BM	Birleşmiş Milletler
CYBE	Cinsel Yolla Bulaşan Enfeksiyonlar
HIV	Human Immunodeficiency Virus-İnsan İmmün Yetmezlik Virüsü
ILO	International Labour Organization- Uluslararası Çalışma Örgütü
IPU	Inter-Parliamentary Union- Parlamentolar Arası Birlik
MÖ	Milattan Önce
ND	Negatif Duygu
PANAS	Positive-Negative Affect Schedule-Negatif-Pozitif Duygu Ölçeği
PD	Pozitif Duygu
SPSS	Statistical Package for Social Sciences
TÜİK	Türkiye İstatistik Kurumu
UNESCO	United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization-Birleşmiş Milletler Bilim, Eğitim ve Kültür Teşkilatı
YÖK	Yüksek Öğretim Kurulu

ŞEKİLLER

Şekil		Sayfa
2.1.	Simülasyon düzeylerine göre öğrencilerin kazandığı deneyim ve beceriler	45
3.1.	Consort akış şeması	54
3.2.	Araştırmanın akış şeması	69

TABLOLAR

Tablo		Sayfa
3.1.	Araştırma kapsamına alınan fakülteler	50
3.2.	Tabakalı örnekleme yöntemi ile sağlık bilimleri fakültesinin her bir bölümünden örnekleme alınacak öğrenci sayısı	52
3.3	Tabakalama grupları	52
3.4.	Öğrencilerin tabakalama özelliklerinin müdahale ve kontrol gruplarına göre dağılımı	53
4.1.	Öğrencilerin bazı tanıtıcı özelliklerinin müdahale ve kontrol gruplarına göre dağılımı	78
4.2.	Öğrencilerin aileleri ile ilgili bazı özelliklerin müdahale ve kontrol gruplarına göre dağılımı	80
4.3.	Öğrencilerin mizojiniye ilişkin bilgi ve farkındalık testi puan ortalamalarının müdahale ve kontrol gruplarına göre dağılımı	82
4.4.	Öğrencilerin ekran temelli simülasyonda ekrana gelen sorulara verdikleri yanıtların dağılımı	84
4.5.	Öğrencilerin pozitif-negatif duygu durum puan ortalamalarının müdahale ve kontrol gruplarına göre dağılımı	85
4.6.	İçerik analizi sonucu oluşturulan kodlar ve temalar	89

GRAFİKLER

Grafik		Sayfa
4.1.	Mizojiniye ilişkin bilgi ve farkındalık puan ortalamalarının müdahale ve kontrol gruplarına göre karşılaştırılması	82
4.2.	Pozitif-negatif duygu durum puan ortalamalarının müdahale ve kontrol gruplarına göre karşılaştırılması	86

1. GİRİŞ

1.1. Problem Tanımı ve Önemi

Ülkelerin gelişmişlik düzeyinin en önemli belirleyicilerini demografik yapı, istihdam, eğitim ve sağlık gibi göstergeler oluşturmaktadır (1). Tüm bu göstergelerin ülkelerde yaşayan kadın ve erkek açısından ayırım gözetmeksizin ulaşılabilir ve kullanılabilir olması gerekmektedir. Ancak ülke kaynaklarının kullanımı değerlendirildiğinde kadınların cinsiyetleri nedeniyle ikinci sınıf vatandaş olarak görülmesi, karar alma mekanizmalarına katılımlarının engellenmesi ve erkeklere olan bağlılıklarının sürdürülmesi gerektiği düşüncesi (2,3) gibi kadına karşı her türlü düşmanca tutum ve davranışlara bağlı olarak bu kaynaklardan daha az yararlanması söz konusudur. Mizojini olarak adlandırılan bu durumda kadınlar toplumda hak ettiği yeri elde edememektedir.

Mizojini, Yunanca'da nefret “mizo (misien)” ve kadın “jini (gune)” kelimelerinin birleşmesi ile oluşan ve kadınlardan kadın olduğu için nefret etme, kadın düşmanlığı, kadınlara karşı önyargılı olma şeklinde tanımlanmaktadır (4). Kavram içinde yer alan nefret sözcüğü, “bir kimsenin kötülüğünü, mutsuzluğunu istemeye yönelik duygu, tikslenme, tiksinti” olarak tanımlanmaktadır (5). Nefret belirli bir ideolojinin parçası olduğunda ise birey kendini ve nefret ettiği kişi ya da nesneyi bu ideolojinin belirlediği şekilde konumlandırmaktadır (6). Nefret duygusunun, nefret edilen nesneyi önleme, kısıtlama ya da yok etme arzusundan kaynaklandığı düşünülmektedir ve önyargı, bağnazlık ve kınama duygularını tanımlamak için de kullanılmaktadır. Farklı sayılana duyulan nefret, önyargı ve bağnazlık duyguları ırksal, dini, kültürel, cinsiyet veya ekonomik sebepli olabilmektedir (7). Bu bağlamda mizojini kadın cinsiyetine yönelik cinsiyet nedenli nefret duygusudur. Cinsiyet nedenli nefretin erkek cinsiyetine karşı duyulan şekli ise misandri olarak adlandırılmaktadır. Erkek nefreti (düşmanlığı) olarak adlandırılan misandri basit olarak mizojininin cinsiyetçi eşdeğeri olarak tanımlanmaktadır ve mizojini gibi kültürel olarak yayılan bir nefret olduğu belirtilmektedir (8). Bununla birlikte kadının vücudu, cinsiyet özellikleri ve rollerine yönelik düşmanca tutumlar yaygın olarak görülmekte olmasına karşın, erkeklere yönelik düşmanca tutumlar nadir olarak ortaya çıkmakta ve erkeği

mizojininin kadını etkilediği kadar olumsuz etkilememektedir (9). Bu nedenle mizojini öncelikli olarak ele alınmaktadır.

Mizojini, yaşam boyu farklı ve önemli alanlarda kadınların karşısına çıkmaktadır. Eğitim (10-13), medya (2, 14, 15), müzik (16-20), iş yaşamı (21-23), politika (24-27) ve sağlık (14,28,29) bu alanlardan bazılarıdır. Ülkelerin gelişmişlik düzeyinin bu alanlar ile değerlendirildiği düşünüldüğünde kadınların bu alanlarda yaşadığı her türlü mizojinistik tutum aynı zamanda ülkelerin gelişmişlik düzeyini de göstermektedir.

Cinsiyet ayrımcılığı, kadınların küçümsenmesi, kadına yönelik şiddet ve kadının cinsel olarak nesneleştirilmesi mizojininin davranışa yansımalarıdır (3, 4, 10). Bu nedenle kadına yönelik şiddet, cinsiyet ayrımcılığı ve kadının nesneleştirilmesinin temel nedenini mizojini oluşturmaktadır (30). Cinsiyet ayrımcılığı nedeniyle temel insan haklarından biri olan eğitim hakkının kadının elinden alınması, kadının tüm yaşamını olumsuz olarak etkilemesi nedeniyle kadın düşmanlığının başında gelmektedir. Birleşmiş Milletler (BM) Bilim, Eğitim ve Kültür Teşkilatı'nın (United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization, UNESCO) Uluslar Arası Okuryazarlık Verilerine göre (31) 2017 yılında dünya genelinde okuma yazma bilmeyen 750 milyon yetişkin ve 102 milyon gencin üçte ikisini kadınlar oluşturmaktadır. Temel eğitim çağındaki kız çocuklarının %10'u bu eğitimden yoksundur ve kız çocuklarının sahip olduğu bu dezavantaj eğitim sürecinin tüm kademelerinde görülmektedir. Türkiye'de de durum dünya geneliyle benzerlik göstermektedir. Ülkemizde okuma yazma bilmeyen 15 yaş üzerindeki kişilerin iki milyonunu kadınlar oluştururken erkeklerde bu oranın sadece 350 bin olduğu bildirilmiştir ve kadınların eğitimin bütün kademelerinkatılım oranları erkeklerden daha düşüktür (31). Eğitimde mizojini kadınların eğitim hakkının ellerinden alınmasının dışında kadına yönelik şiddet olarak da ortaya çıkmaktadır. Okullarda erkek öğrenciler ya da öğretmenler tarafından sergilenen şiddet içerikli konuşmalar, cinsel taciz gibi mizojinistik davranışların kadın öğrenciler üzerinde saldırganlık, depresyon ve okuldan soğuma gibi olumsuz sonuçlara neden olduğu saptanmıştır (11,13). Eğitimin kalkınmadaki yeri dikkate alındığında kadınların eğitimde karşılaştığı her türlü mizojinistik tutum, iş gücü verimliliğini azaltmakta, gelir dağılımını dengesizleştirerek yoksulluğu arttırmakta, sağlık ve beslenmeyi

kötüleştirmekte dolayısıyla bir ülkenin toplumsal ve siyasal gelişimine engel olmaktadır (32).

Mizojinin görüldüğü diğer bir alan çalışma yaşamıdır. Kadının çalışma yaşamında karşılaştığı meslek seçiminde belirli iş kollarına yönlendirilmesi, düşük statülü işlerde sosyal güvencesiz olarak düşük ücretle çalıştırılması ve erkeklere göre daha az kazanç elde etmesi (21, 29, 33-35) gibi cinsiyet ayrımcılığına bağlı görülen mizojinistik davranışlar kişi başı gelirin adaletsiz olarak dağılmasına neden olmaktadır. Uluslararası Çalışma Örgütü (International Labour Organization, ILO) (2018)'nin verilerine göre (36) dünya genelindeki nüfusa göre istihdam edilme oranı %58,4'tür ve erkek nüfusa göre istihdam edilen erkeklerin oranı (%71,4) kadın nüfusa göre istihdam edilen kadınların oranından (%45,3) daha fazladır. Kadın erkek eşitliğine önem veren Avrupa Birliği ülkelerinde bile kadınların brüt saatlik kazancının erkeklerin kazancından %16 daha az olduğu bildirilmiştir (37). Bu nedenle çalışma yaşamında görülen mizojini, kadını kronik yoksulluğa karşı korumasız bırakmaktadır (38). Ayrıca çalışma yaşamında kadınların karşılaştığı mizojinistik davranışlardan biri olan cinsel taciz, çalışanların iş doyumunu ve üretkenliğini azaltmakta (22,23), kadınlarda psikososyal distres, işten ayrılma ve örgütsel çekilme davranışlarını arttırmaktadır (39,40). Gelir dağılımının adaletsiz olması ve cinsel taciz gibi kadınların çalışma yaşamında karşılaştıkları düşmanca davranışlar kadınların ekonomik özgürlüğünü kısıtlayarak sosyoekonomik ve kültürel gelişimlerini engellemektedir.

Siyasal alanda mizojini, kadınların ayrımcılığa uğrayarak karar alma mekanizmalarına katılmalarının engellenmesi sonucunda erkeklere oranla daha düşük temsil edilmeleri biçiminde ortaya çıkmaktadır ve kadınların siyasal alanda söz sahibi olmasını engelleyici bir rol oynamaktadır (33). Parlamentolar Arası Birlik (Inter-Parliamentary Union, IPU) (2019) verilerine göre dünya genelinde parlamentodaki kadın oranı %24,3'tür ve üç ülkede kadınlar parlamentoya girememektedir. Kadınların parlamentoya girmesi kadınların siyasal alanda temsil edilmesinin yanı sıra kadını görünür kılması ve kadın sorunlarının ele alınması açısından da önem taşımaktadır (24). Parlamentoda bakanlık görevini üstlenen kadın milletvekillerinin sahip olduğu görevlerin ise çoğunlukla sosyal işler, çevre, aile, yaşlı, genç, engelli, kadın ve çocuk ile ilgili konular olduğu görülmektedir (41). Siyasette yer alan kadın liderler cinsiyeti, medeni durumu, eşi ile ilişkisi ve çocuk sahibi olmaması gibi konularda erkek liderlere

yapılmayan düşmanca eleştirilerle savaşmak zorunda kalmaktadır (26,27,42,43). Siyasette söz sahibi olamayan kadın, erkek egemenliğinde çözümsüz sorunlarla yaşamaya mahkûm bırakılmaktadır.

Mizojininin açık şekilde davranışa dönüştüğü diğer bir alan medyadır. İnternet, televizyon programları, reklamlar, diziler, şarkılar, klipler, çizgi filmler ve sinema filmleri gibi görsel ve işitsel medyada yer alan kadınlar sadece toplumsal cinsiyet rolleri ile ön planda olan (2,30), bakımlı, zayıf, düzgün vücut hatlarına sahip ve “seksi kadınlar” (14,30) ya da aile, sosyal ve iş yaşamında başarılı “süper kadın”lar olarak karşımıza çıkmaktadır (15). Kadınların medyada bu şekilde yansıtılması onları değersizleştirebilmekte ve erkeğin üstün olarak görülmesine neden olabilmektedir. Mizojini medya ile sınırlı kalmayıp özellikle geniş dinleyici kitlesine sahip müzik türlerine ait şarkıların sözlerinde de kendini göstermektedir. Şarkılarda yer alan cinsel saldırı ve kadına yönelik şiddet içeren sözler, dinleyenlerin mizojinistik duygular ve tutumlar sergilemesine sebep olmaktadır (16-20). Böylece toplumda yalnızca bedenleri ile var olan ve şiddeti hak eden bir kadın algısı yansıtılmaktadır. Bu durum kadınların toplumdaki statüsünün azalmasına ve kadın sağlığının bozulmasına sebep olmaktadır.

Mizojini kadınların fiziksel, ruhsal, sosyal ve mental sağlıklarını olumsuz olarak etkileyebilmektedir. Kadınlara atfedilen seksi, güzel ve bakımlı kadın olma imajına (28,29) sahip olabilmek için kadınlar, kozmetik amaçlı estetik operasyonlar yaptırmakta, zayıflama ve fit görünme uğruna yeme bozuklukları ve bunlara bağlı olarak ortaya çıkan sağlık sorunları ile baş etmek zorunda kalmaktadır (14). Mizojinistik davranışların başında gelen kadına yönelik şiddet, kadınların sağlığını farklı boyutlarda etkilemekte hatta kadınların cinayet ya da intihar gibi nedenlerle hayatını kaybetmesine sebep olmaktadır (44). Dünya nüfusunun yaklaşık yarısını oluşturan kadınların ikinci sınıf insan olarak görülmeleri ve düşük statüleri nedeniyle sağlık hizmetlerine ulaşamama ve sağlık hizmetlerini kullanamamalarına bağlı olarak ortaya çıkan anne ölümleri, cinsel yolla bulaşan hastalıklar, gebelik ve doğuma bağlı komplikasyonlar da mizojininin diğer olumsuz sonuçlarını oluşturmaktadır (45). Mizojininin kadın sağlığındaki önemli göstergeler üzerindeki bu etkisi tüm toplum sağlığını etkilemektedir.

Toplumsallaşma süreci içinde erkek egemen toplumda kadın düşmanlığı içeren her türlü materyal, söylem, tutum, tavır ve davranışa maruz kalarak bireyselleşen çocuklar mizojininin aktarılması ve sürekliliğinin sağlanmasında kadına yönelik şiddet döngüsüne katkı sağlamaktadır (30). Kadının statüsünü ve sağlığını etkileyen faktörlerin başında gelen toplumsal cinsiyete yönelik tutumların toplumsallaşma sürecinde öncelikle ailede kazanılmaya başladığı, sonrasında okul, arkadaşlar ve bireyin etkileşimde bulunduğu diğer faktörlerle de şekillendiği dikkate alındığında mizojiniye yönelik tutumların da benzer şekilde bir süreçle kazanıldığı söylenebilir. Dolayısı ile uzun eğitim sürecinde önemli bir yere sahip olan üniversiteler verdikleri eğitim ile ülkenin ekonomik ve bilimsel gelişimine katkı sağlamasının yanı sıra ülkenin ve toplumun sosyal açıdan da gelişmesini doğrudan etkilemektedir (46). Çünkü üniversite eğitimi bireylere mesleğe yönelik eğitim vermesinin yanı sıra bireylerin sosyal açıdan farklı etkileşimler ile kişisel gelişimlerini sürdürdükleri; bu doğrultuda kendi değerlerini ve tutumlarını oluşturdukları bir süreçtir. Genç bireylerde tutum değişikliği yetişkin bireylere göre daha kolay oluşabilmektedir (47). Bu nedenle üniversite eğitimi belirli konuda olumlu yönde tutumların oluşturulması için bir fırsat olarak değerlendirilebilmektedir. Bu fırsatı değerlendirmek ve kadınların cinsiyetleri nedeniyle uğradığı ayrımcılığa ilişkin duyarlılığı geliştirmek amacıyla ülkemizde Yüksek Öğretim Kurulu (YÖK) (48) tarafından alınan kararla toplumsal cinsiyet dersinin yükseköğretim kurumlarının programlarında zorunlu veya seçmeli olarak verilmesine karar verilmiştir. Ancak cinsiyet ayrımcılığı mizojininin tek boyutunu oluşturmaktadır. Bu nedenle kadınlara yönelik her türlü düşmanca davranışın önlenmesi ve kadın sağlığının korunup geliştirilmesine yönelik olarak daha geniş kapsamlı bir bakış açısı geliştirmeye gereksinim duyulmaktadır. Bu gereksinim doğrultusunda bireylerde kadına yönelik her türlü düşmanca davranışa karşı farkındalık oluşturulması ve var olan tutumların olumlu yönde değiştirilmesinde üniversite eğitiminden ve bu eğitim sürecinde mizojiniye ilişkin geliştirilecek bir eğitim programından yararlanılabileceği düşünülmektedir. Çünkü eğitim programı, bireylerde farkındalık oluşturma, onların değerlerini, tutumlarını, davranışlarını değiştirme, becerileri geliştirme ve bilgi ve anlayış kazanmalarını sağlayan bir süreçtir (49).

Eğitimde kullanılan öğretim yöntem ve tekniklerinin birden fazla duyu organını etkilemesi kalıcı öğrenmenin sağlanmasında etkilidir (50). Bu amaçla kullanılan görsel ve işitsel araçlar daha fazla duyu organına ulaşarak bireylerin aktif olarak olayın içinde yer aldığı interaktif uygulamalarla kalıcı öğrenmeyi gerçekleştirmekte ve öğrencilerin araştıran, yorumlayan, yaparak ve yaşayarak öğrenen bireyler olmasını sağlamaktadır (51,52). Simülasyon eğitimde bu amaçla kullanılan yöntemlerden biridir. Standart katılımcıların hasta rolünde katılımıyla uygulanan senaryo temelli simülasyon gerçeğe yakın bir uygulama olması nedeniyle öğrencilerin öğrenmeye aktif olarak katılımı, becerilerini sergileyebilme imkanı ve senaryolar doğrultusunda etkili iletişim kurmasını sağlamaktadır (53,54). Son yıllarda eğitimde farklı yöntemlerin kullanımının öneminin artmasıyla bu uygulamanın farklı şekillerde kullanımı sağlık alanı dışında sosyal alanda da giderek yaygınlaşmaktadır.

İnteraktif uygulamaların yanı sıra öğrenciler için yer, zaman ve mekan kavramını ortadan kaldırması ve derslere aktif katılımı kolaylaştırması gibi avantajları nedeniyle web tabanlı eğitim ve bilişim teknolojileriyle zenginleştirilen bilgisayar destekli simülasyon son dönemde tercih edilen eğitim tekniklerindendir. Web tabanlı eğitim (uzaktan eğitim) geleneksel öğrenme-öğretme yöntemlerinin sınırlılıkları nedeniyle öğretene ve öğrenen arasında iletişimin, internet üzerindeki web ortamları ve teknolojinin kullanımı aracılığıyla öğrenmenin sağlandığı bir öğretim türü olarak tanımlanmaktadır (55). Bilgisayar destekli simülasyon ise web tabanlı ve gerçek durumların video gösterimi ile canlandırılmaya çalışıldığı bir simülasyon türüdür ve görsel ve işitsel öğelerin bir arada kullanılması nedeniyle akılda kalıcılığı sağladığı, gerçek görüntüyü kullanarak güçlü ve etkili öğrenmeyi desteklediği, kullanıcının aktif yanıtlar vermesini sağladığı ve öğrenme stresini azalttığı belirtilmektedir (56-58). Farklı çalışmalarda eğitimde bilgisayar destekli simülasyon kullanımının bilgiyi aktarmada diğer eğitim yöntemlerine göre daha etkili olduğu saptanmıştır (59-61).

Mizojini, kişiler arası iletişimde konuşmalar ve davranışlarla farklı şekillerde yansıtılan bir tutumdur. Bu nedenle bireylere mizojininin farklı boyutlarıyla gerçek şekilde yansıtıldığı ve yaşatıldığı bir ortamda verilen eğitimle mizojiniye ilişkin kalıcı bilgi ve konu hakkında bir farkındalık oluşturulabileceği düşünülmektedir. Bireylerin kazandıkları bilgi ve farkındalık doğrultusunda davranış değişikliği oluşturabilmesinde bilişsel, duyuşsal ve psikomotor öğrenme alanlarının birlikte kullanılması

gerekmektedir (62). Bu doğrultuda eğitim programının niteliğine göre bu üç alanda belirlenebilecek hedefler, programın başarısının ölçülmesinde yol gösterici olarak kabul edilmektedir (49,63). İnteraktif öğretim teknikleri ve bilişim teknolojileriyle zenginleştirilmiş bu üç alana özgü öğretim yöntemlerinin kullanıldığı bir eğitim programı, bireylere mizojinistik tutum ve davranışları birebir deneyimleme ya da bu davranışlara tanık olma imkanı vererek içinde bulunduğu durumu algılamasını ve hissetmesini sağlayabilecek ve mizojiniye yönelik bilgi ve farkındalığın artırılmasında etkili olabilecektir. Bu nedenle bireylere kapsamlı ve zor bir kavram olan mizojiniye yönelik bilgi ve farkındalık kazandırarak ilerleyen dönemde onlarda davranış değişikliği oluşturabilmek için kavrama yönelik teorik bilgi, değerler ve hareketlerin bir arada bulunduğu kompleks bir eğitim programının oluşturulmalıdır. Ayrıca eğitim programının etkinliğinin ve programdan memnuniyetin değerlendirilmesi için katılımcıların görüşlerine yer verilmesi de eğitim programının sonraki süreçlerde geliştirilmesine önmeli katkılar sağlamaktadır. Üniversitelerin genç bireylerde mizojiniye ilişkin farkındalık oluşturularak topluma bu farkındalık doğrultusunda olumlu tutumlar edinmiş bireylerin kazandırılmasında bir fırsat olabilecek önemli eğitim kurumlarından biri olabileceği düşüncesiyle bu çalışmada üniversite öğrencilerine yönelik geliştirilen web tabanlı eğitim, bilgisayar destekli ekran temelli simülasyon ve standart katılımcılarla senaryo temelli simülasyon uygulaması gibi üç öğrenme alanına yönelik eğitim yöntemlerinin kullanıldığı bir eğitim programının etkinliğinin değerlendirilmesi ve katılımcıların programa yönelik görüş ve önerilerinin alınması hedeflenmektedir. Eğitimle mizojini konusunda farkındalığın artırılması toplumda kadın sağlığının korunması ve geliştirilmesinde uygulanması gereken birinci basamak girişimlerden biridir.

Sağlık, bireylerin fizyolojik açıdan iyi olmasının yanı sıra ruhsal ve sosyal açıdan da iyi olmasını gerektirmektedir. Bu nedenle kadınların hemen her alanda maruz kaldığı mizojinistik tutum ve davranışlar ve bunların kadın sağlığına olumsuz etkileri sağlık profesyonellerinin önemle üzerinde durması, değerlendirmesi ve önlemeye yönelik girişimlerde bulunmasını gerektirmektedir. Sağlık profesyonelleri içinde bakım veren, danışmanlık ve eğitim veren ve savunuculuk rolleri ile nitelikli bir yere sahip olan hemşirelerin görevlerinden biri de kadını bütüncül olarak ele alma ve kadın sağlığını koruma ve geliştirmedir. Sağlığın korunmasında esas olanın sağlığın

bozulmasına neden olan etmenlerin ortadan kaldırılması olduğu dikkate alındığında mizojininin azaltılması ve önlenmesine yönelik hemşirelerin de görev, yetki ve sorumlulukları dahilinde aktif rol alması gerekmektedir. Bu nedenle bu çalışmanın mizojininin önlenmesi ve azaltılmasında hemşirelerin sağlık alanı dışında da etkili rollerinin olduğunun gösterilmesine önemli katkılar sağlayacağı düşünülmektedir.

1.2. Araştırmanın Amacı

Bu araştırma mizojiniye yönelik olarak üniversite öğrencileri için geliştirilen ve web tabanlı eğitim, bilgisayar destekli ekran temelli simülasyon ve standart katılımcılarla senaryo temelli simülasyon uygulamasının kullanıldığı eğitim programının öğrencilerin mizojiniye ilişkin bilgi ve farkındalık düzeylerine ve mizojinistik durumlara verdiği duygusal tepkilere (pozitif-negatif duygu durumu) etkisini test etmek amacıyla yapılmıştır.

1.3. Araştırmanın Hipotezleri/Soruları

1.3.1. Araştırmanın Hipotezleri

H₀: Mizojiniye yönelik geliştirilen eğitim programına katılan öğrenciler ile katılmayan öğrencilerin mizojiniye ilişkin bilgi düzeyleri, farkındalıkları ve pozitif-negatif duygu durumları arasında fark yoktur.

H_{1-A}: Mizojiniye yönelik geliştirilen eğitim programına katılan öğrenciler ile katılmayan öğrencilerin mizojini ile ilgili bilgi düzeyleri ve farkındalıkları arasında fark vardır.

H_{1-B}: Mizojiniye yönelik geliştirilen eğitim programına katılan ile katılmayan öğrencilerin mizojiniye ilişkin pozitif-negatif duygu durumları arasında fark vardır.

1.3.2. Nitel Araştırma Sorusu

1. Mizojiniye yönelik geliştirilen eğitim programına ilişkin öğrencilerin görüş, düşünce ve önerileri nelerdir?

2. GENEL BİLGİLER

2.1. Mizojini Nedir?

Mizojini kavramı geçmişten günümüze kadına yönelik yapılan her türlü olumsuz tutum ve davranışın temelini oluşturmaktadır. Onlarca yıl boyunca, kadınların cinsiyet olarak kötülendiği durumu tanımlamak için "cinsiyetçilik" kelimesi yeterli görülmekteydi. Cinsiyetçilik "cinsiyete dayalı olarak yapılan, özellikle de kadınlara yönelik, önyargı ya da ayrımcılık olarak tanımlanmaktadır. Ancak mizojini cinsiyetçiliğe göre çok daha güçlü bir kelimedir ve cinsiyetçilikle arasında açık bir örtüşme olsa da, mizojini daha kapsamlı ve şiddetli bir yönü ifade etmektedir (64).

Mizojini terim olarak Yunanca'dan köken alır ve Yunanca'da "mizo (misien)" nefret ve "jini (gune)" kadın kelimelerinin birleşmesi ile ortaya çıkmaktadır (3,4). Kadınların ikincil statüsünü haklı kılan olumsuz tutumları tanımlamak için çok geniş bir şekilde kullanılmasına rağmen mizojini, kadınlardan nefret etme, korkma, onlara karşı duyulan güvensizlik ve düşmanlık anlamına gelmektedir (65). Ancak literatürde mizojiniye yönelik birçok farklı tanım görmek mümkündür. Kavrama yönelik yapılan farklı tanımlar aslında mizojininin ne kadar geniş bir çerçevesi olduğunu da bir göstergesidir. Bu doğrultuda mizojiniye yönelik yapılan tanımlardan bazıları şunlardır:

David Gilmore'a göre mizojini, erkeklerin kadınlara karşı hissettiği korku, endişe ve kalıplaşmış ve damgalayıcı etiketler olarak tanımlanmaktadır. Ona göre mizojini, ataerkillikten farklı olarak düşünceye değil hırsa dayanır ve temelde psikolojiktir (66). Bir başka açıdan mizojini, erkek egemen dil içerisinde kadının varlığına söylemsel tehdit oluşturan bir nefret söylemidir ve hem kamusal alanda hem de özel alanda kadının varlığına tahammül edememektir. Bu çerçevede kadın erkekten daha aşağı yaratılmış bir varlık olarak erkekliğin düşman nesnesidir (67). Düşmanlığın erkeklerin kadınlara karşı güvensiz ve düşmanca bir yöneliminden ve kadınları kontrol etmeleri ve hükmetmelerinden kaynaklanan memnuniyetten oluştuğu belirtilmektedir (68). Tanımlardan mizojininin erkeklerin kadınlara karşı duyduğu düşmanlık ya da nefret olduğu anlaşılrsa da günümüzde mizojini, cinsiyet farkı gözetmeksizin kadın cinsiyetine karşı bir düşmanlık ya da nefret, kadınlara karşı bir 'iğrenme ya da aşağılama' duygusu olarak ortaya çıkan bir toplumsal tutum olarak kabul edilmektedir (66). Pek çok kadın da mizojinistik davranışlar sergilemektedir. İçselleştirilmiş

mizojini olarak adlandırılan bu kavram cinsiyetçi roller çerçevesinde büyüyen ve cinsiyetçiliği içselleştiren kadınların birbirlerine karşı sergiledikleri düşmanca tutum ve davranışlar olarak tanımlanmaktadır (30,69).

Stalker (2001) mizojinist bakış açısını üç görüşle sınıflandırmıştır. Bunlardan birincisi kadının nesneleştirilmesi, ikincisi kadının kötülenmesi görüşleri ve üçüncüsü ise kadını boyun eğdirici görüştür. Kadının nesneleştirilmesinde mizojinistler kadını sosyal yapının bir parçası olarak değil, yaşadıklarının biyolojik özelliklerinden dolayı kaderinin bir sonucu olduğu şeklinde göstermektedir. Kadınlar bu görüşte kibar, kararlı, zarif ve büyüleyici olarak idealleştirilmektedir ve doğal özellikleri gereği hassas yapıda, besleyen, özenli, çalışkan, sessiz, tasarruflu gibi sıfatlarla temsil edilmektedir. Bu durum kadınları evin içinde, duygusal, üreme ve cinsel hizmetler sunan, aynı zamanda ahlak, düzen, temizlik, namus gibi değerlerin de öznesi haline getirmektedir (10).

Kadının kötülenmesi olarak isimlendirilen ikinci görüş kadınların zayıf yönlerinden dolayı suçlanmasını ya da güçlü yönlerinden dolayı küçümsenmesini içermektedir. Bu görüşe göre kadınlar boş, etkin olmayan, saygısız, kıskanç, gururlu, kibirli, zayıf ruhlu, nankör, açgözlü, abartılı ve para harcamaya hevesli gibi zayıf yönlerle sahiptir ve bu yönleri ile suçlanmaktadır. Kadının güçlü yönlerinin küçümsendiğini gösteren ifadeler ise tarih boyunca kadınların suçlandığı ahlaki açıdan zayıf, kontrolsüz, sınırsız, cinselliğini tehlikeli bir şekilde kullanan, günahkar gibi ifadelerdir (10).

Kadının boyun eğdirici görüş ise kadınların nesneleştirilmesi ve kadınların kötülenmesinin bir sonucu ortaya çıkan bir süreçtir. Bu görüş kadınları koruma altına almaya ve itaatsizliğini bastırmaya çalışmayla ilgilidir. Kadınları erkeklerin otoritesine bir tehdit olarak görme, kadını baskıcı bir denetim altına alma, mülkiyet kavramları bu görüş içinde yer almaktadır. Kısıtlamanın en belirgin şekillerinden olan suistimal, pornografi ve tecavüz de boyun eğdirme davranışlarından sayılmaktadır. Ayrıca kadınlarla ilgili yapılan şakalar da ince ve görünüşte zararsız bir boyun eğdirme şekli olarak karşımıza çıkmaktadır (10). Son yıllarda giderek artan oranda gündeme gelen kadın cinayetleri de kadını boyun eğdirici görüşün çözümsüz bir sonucu olarak ortaya çıkabilmektedir.

Sonuç olarak mizojini, çok çeşitli biçimler almaktadır ve zaman zaman açıkça gözlemlenebilirken, bazı zamanlarda somutlaştırmanın zor olduğu bir kavramdır. Joan Smith'in kitabında mizojiniye ilişkin yaptığı açıklama kavramın boyutunu gözler önüne sermektedir. Smith mizojini için şunları belirtmiştir: *“Mizojini, pek çok maskeye bürünür ve sınıf, zenginlik, eğitim, ırk, din ve diğer faktörler tarafından dikte edilen farklı biçimlerde kendini gösterir, ama onun en önemli özelliği yaygınlığıdır.”* (70). Bu nedenle dünyanın çeşitli bölgelerinde bin yıllardır gerek şiddetin gerekse adaletsizliğin gerekçesi olmuştur. Bugün insan topluluklarının, bu toplulukların gündelik yaşamının, hukukun ve evrensel değerlerin gelişmiş olduğuna dair yaygın inanışa tam manasıyla katılamamamızın nedenlerinden biri mizojini kavramının güncelliğini koruması, toplumsal eşitsizliğin ve bu eşitsizliği doğal gören ilkel anlayışın terk edilememesidir (71).

2.2. Mizojininin Tarihçesi

2.2.1. Tarih Öncesi Dönemlerde Kadının Konumu

Mizojininin tarihçesi çok eski dönemlere dayanmaktadır ve mizojininin ortaya çıkıp yaygınlaşmasında ağırlıklı olarak din, edebiyat, felsefi düşünce gibi farklı alanların etkisi bulunmaktadır. Tarih öncesi devirler içinde yer alan taş devrinde insan toplulukları küçük gruplar halinde yaşıyorlardı ve günlük yaşamlarını sürdürebilmek için birlikte çalışıyorlardı. Topluluklar bereketin ve üremenin simgesi olan tanrıçalara tapıyordu (72). Tanrıça inancının ortaya çıkmasında kadının yani “ananın” doğuran cins olarak yeni bir nesle can vermesi, besin kaynaklarına ulaşımın çok zor olduğu o dönemde kendi göğüslerinden gelen sütle besin üretilip, bu besinle dünyaya getirdiği insanı besleyebilmesi, bedeninin genişleyip yeniden küçülebilmesi ve belirli dönemlerde kanamasına rağmen ölmemesinin mucize olarak görülmesi etkiliydi. Kadının bu özellikleri onun erkeklerden daha üstün olduğunu gösteriyordu (73). Toplumsal örgütlenme ve ideolojide kadınların egemenliği hakimdi ve erkek tamamlayıcı rol ve işlevlere sahipti. Tunç çağının başı ve ortasına kadar dönemin önemli uygarlıkları olan Sümer, Mısır, Anadolu, Mezopotamya ve Babil gibi uygarlıklarda da kamusal ve özel alanda herhangi bir cinsiyet ayrımı yoktu. Kadınlar her iki alanda da bağımsız ve erkeklerle aynı statüde bir hayat sürdürmüşlerdir. Ancak

bu dönemin sonu ve özellikle demir çağında (M.Ö. 1. Binyıl) savaşların ve çatışmaların artması ve yerleşik hayata geçişle birlikte yaşam biçimlerinde ortaya çıkan değişim gibi sebeplerle erkek egemen toplum yapısının oluşmasına neden olmuştur. Dönemin baş tanrıları ve önde gelenlerinde eril kökenli tanrılar hakim olmuştur ve dişi ve erkek figürlerin bir arada görülme sıklığı azalmıştır. Kadının temsili hizmetkar ve anne ya da süslenmeyle ilişkili (örneğin ayna tutan) motiflerle sınırlandırılmıştır. Askeri temalar ağırlık kazanmıştır (72,73). Tarih öncesi çağlarda kadının konumunu pasifize eden bu sürecin daha sonraki çağlarda mizojininin oluşmasında etkin bir rol oynadığı düşünülmektedir.

2.2.2. Tarihsel Süreçte Mizojini

Tarih öncesi çağlarda kadının daha pasif hale gelme sürecinde ortaya çıkan ayrımcılığın kadından nefret haline dönüşmesi M.Ö. sekizinci yüzyıla dayanmaktadır. O dönemdeki Antik Yunan ve Antik İsrail söylencelerinde insanların yaşadığı acılar ve sefaletin nedeni kadınlara dayandırılmaktadır. Mizojininin bu dönemlerden günümüze aktarılmasında etkili olan iki figür vardır. Bunlardan birincisi Eski Yunanlılardaki “Pandora”, diğeri de Antik İsrail’de etkili olan Adem ve Havva söylencesidir (74). Bu iki söylence tarihsel süreç içinde kadına karşı yapılan her türlü düşmanca davranışın temel dayanağını oluşturmuştur.

Pandora eski Yunan’da ilk kadının yaratılması konusu olması açısından özel bir yere sahiptir. Bu söylence, günümüzde de popüler olarak kullanılan “Pandora’nın Kutusu” ifadesiyle doğrudan ilişkilidir. Söylenceye göre M.Ö. sekizinci yüzyılda Zeus’un oğlu Hephaistos, yaratılış amacı yoldan çıkmış insanlara ceza vermek olan Pandora’yı en güzel Tanrıça Aphrodite’i örnek alarak yapar eline içi kötülüklerle dolu bir kutu verir. Kutunun açılması Zeus tarafından yasaklanır. Pandora merakına yenik düşerek kutuyu açar ve tüm kötülüklerin dünyaya dağılmasına sebep olur (74,75). Bu nedenle Pandora, kötülüklerin mühürlenmiş olduğu kutuyu açarak insanlığı felakete sürükleyen bir kadındır (71) ve toplumun kadına bakış açısı bu doğrultuda şekillendirilmeye çalışılmıştır.

Pandora’dan sonra Helen de Yunan kadınlarının savaşların ve felaketlerin sebebi olarak gösterilmesine sebep olan ikinci kadın olarak tarihte yer almaktadır. Halk

üzerinde önemli etkisi olan Aristoteles, Platon gibi ünlü düşünürler ya da tanrılar tarafından söylenen kadınlarla ilgili bu söylenceler doğrultusunda oluşturulan toplumsal yapı içinde kadınlar erkeklerden sonra gelen, evde oturması ve yönetilmek için erkeğini beklemesi gereken kişilerdir (76,77). Erkek kölelerin Atinalı kadınlardan daha fazla özgürlüğe sahip olduğu, her zaman bir erkeğin vesayeti altında yaşamak zorunda olması nedeniyle küçük yaşta evlenmelerin normal kabul edildiği ve kız çocuklarının öldürülmesi, gömülmesi gibi uygulamalar Eski Yunan toplumunda da görülmektedir (72,77). Batı kültürünün gelişmesinde etkili olan felsefe, sanat ve paylaşımcı yönetimle karakterize eski Yunan döneminde Atinalı kadınlar sivil haklarını erkeklere teslim etmiş durumdadır (72).

Musevi metinlerinde yaratılış öyküsü olarak anlatılan Adem ile Havva söylencesi Tanrının önce evreni nasıl yarattığının anlatımı ile başlamaktadır. Buna göre dünyanın ilk hali boş bir çöl görünümündedir. Yerden bir sis yükselerek tüm yeryüzünü sular ve tanrı yerdeki ıslak topraktan insanı yapar ve ona nefes üfleyerek canlanmasını sağlar. Sonrasında insanı içinde her türlü bitkinin olduğu bir bahçeye (cennete) yerleştirir. Bahçenin tam ortasında bir hayat ağacı ve bir iyilik ve kötülüğü bilme ağacı yer almaktadır. Tanrı insanı bu bahçeye bakıp onu korumak üzere görevlendirir. Bahçedeki her meyveden yiyebileceğini söyler ancak iyilik ve kötülüğü bilme ağacının meyvesinden yemesini yasaklar. Tanrı daha sonra topraktan hayvanları yaratır (78). Sonrasında Adem'in bir yardımcıya ihtiyacı olacağı düşüncesiyle Adem'in kaburgasından bir kadın (Havva) yaratır ve Adem ve Havva'nın cennetteki yaşamları başlar. Hilekar bir hayvan olan yılan Havva'yı yasaklı ağacın meyvesini yemeğe ikna eder. Tanrı buyruğunu dinlemeyerek yasaklı ağacın meyvesini önce Havva yer sonra da Adem'e yedirir. Meyveyi yedikten sonra ikisinin de gözleri açılır ve o zamana kadar görmedikleri şeyler olan utanma duygusu ve cinselliğin farkına varırlar. Adem'in yasak meyveyi yediğini anlayan Tanrı yılanı lanetler, Adem ve Havva'yı cennetten kovarak kadına (Havva'ya) kocasının onun üzerinde hakimiyet kuracağını ve zahmetli bir hayat süreceğini, Adem'e ise lanetlediği toprağa geri dönünceye kadar onun üzerinde uğraşıp duracağını belirtir (74,75,78,79). Kadın söylencesinin her aşamasında belirgin olarak kötü ve cinselliğini kullanarak erkeğe her istediğini yaptırabilme yeteneğine sahip bir varlık olarak belirtilmiştir. Musevilikte yer alan bu yaratılış söylencesi tamamen ya da kısmen diğer dinler tarafından da temel

alınmaktadır (79). Böylece nesilden nesile aktarılarak tarih boyunca kadınlar üzerinde etkisini sürdürmüş, kadınlara yönelik mizojinistik tutum ve davranışların devam ettirilmesinde en önemli etkenlerden biri olmuştur.

Orta çağ Avrupasında kadın yaş, medeni durum, hiyerarşik konumuna göre farklı şekillerde sınıflara ayrılmıştır (74). Kadınlar yer aldığı sınıfa göre birbirlerine güç gösterisi yaparak eşlerinin konumlarıyla üstünlük kurmuştur. Bu noktada en şanslı sınıfta kralın karısı en muhtaç sınıfta fakir kadınlar yer almıştır. Ancak statüsü ne olursa olsun kadın, cinsiyeti nedeniyle erkekten daha zayıf, ahlak açısından dikkat etmesi gereken, erkeğin korumasına muhtaç, erkekten daha aşağıda bir varlıktır (80). Orta çağ boyunca kadının temel rolleri bakire-dul-eş olarak küçültülerek evin içine hapsedilmiştir. Kadının sadece vaftiz edildiği, evlendiği ve öldüğü gün evden çıkabileceği belirtilmiştir (81). Kadına uygulanan bu baskının altında Hristiyanlık'ta önemli bir yere sahip olan Meryem Ana'nın bakireyken hamile kalması ve Hz. İsa'yı doğurmasının olduğu belirtilmektedir. Bu durum Hristiyanlığın başında Meryem'in tapılacak kadar çok sevilmesine ve saygı duyulmasına neden olmuştur. Meryem'in itaati, anneliği, edilgenliği ve bekareti bir ölçü değeri kazanmış ve onun bu cinsiyet ötesi konumu kadın cinselliğine karşı bir saldırı, itaati ise toplumsal yapıyı düzenleyen ve tanrı tarafından konulan kuralların nedeni olduğu düşünülmüştür. Böylece kadınlar kiliselere yönelmiş ve manastırlara kapatılmışlardır (74). Bu dönemde kadına yönelik tüm düşmanca tutum ve davranışlar dini temellere dayandırılmaktadır. Kadınlar dini gerekçelerle katledilmişler, hastaları iyileştirme çabaları suç olarak görülmüş, şeytanla iş birliği yaptığı gerekçesiyle engizisyon mahkemeleri tarafından yargılanarak diri diri yakılmışlardır. Ayrıca Âdem'in cennetten kovulmasına şeytanın kandırması nedeniyle Havva'nın sebep olması şeklindeki dini inanç da kadına kötü gözle bakılmasına neden olmuştur (81,82). Bu nedenle kadın fesat kaynağı, mezar taşı, cehennem kapısı gibi sıfatlarla nitelendirilmiştir (74).

Modernleşmenin başladığı yeniçağda coğrafi keşifler, barut, pusula ve matbaanın bulunması, Rönesans ve reform hareketleri ile ortaya çıkan bilimsel, teknolojik ve kültürel gelişmeler modernleşmede önemli etkiye sahiptir (83). Ancak bu dönemde bile cadı avı 1787 yılına kadar devam etmiştir (74). Bu dönemde kadınlara yönelik bazı önyargılar evrensel bir özelliğe sahiptir. Örneğin adet görme tüm kültürlerde erkeklere uğursuzluk getiren bir olgu olarak kabul edilmektedir (69).

Dönemin Avrupa'sında kadınlar üstünde söz hakkı babanıdır ve kadın evlendikten sonra kadın üzerindeki söz hakkı eşine geçmektedir. Kadınlar eğitim görmeden ev içinde, yalnızca çocuk doğurmak ve yetiştirmek için erkekler tarafından alınmaktadır (82). İş yerinde üstleri tarafından ezilen işçi erkekler eşlerini döverecek onu yaraladıktan sonra demir kakmalı çizmeleri ile kadının üzerine çıkararak onu eziyordu. Böylece işyerinde üstünden çıkaramadığı öfkesini karısına kötü davranarak çıkarıyordu (69). Dönemin ileri ülkelerinden biri olan İngiltere'de bile kadın kirli sayıldığı için İncil'e el süremez, eşi tarafından satılır ve kanun karşısında vatandaş olarak sayılmazdı. Kraliçe Elizabeth ve I. James döneminde İngiltere'de binlerce kadın şeytanla işbirliği yaptığı gerekçesiyle yakılmıştır (82). Kadının giysileri toplumsal statülerinin bir temsili olarak görülmüştür ve 17. yüzyılın sonlarında kadın modası bedenlerini sımsıkı saran bir korse içine hapsedilmiş hatta bu durum pek çok genç kadının ölümüne ve sakatlanmasına sebep olmuştur. Genç kadınlara ishal ilaçları verilerek tenlerinin modaya uygun biçimde solgun görüntüsünün kaybolmaması istenmiştir. Karısını öldüren kocaya asılarak uygulanan ölüm cezası verilirken kocasını öldüren kadınlar odun ateşinde yakılarak cezalandırılmıştır. Bu dönemde de edebiyat, sanat gibi alanlarda verilen eserler kadına karşı düşmanca söylemleri devam ettirerek toplum üzerindeki etkisini sürdürmüştür (74).

Sanayi devrimi ile artan göç işçi sınıfının doğmasına neden olmuştur. Bu sınıfa üye insanlar genelde düşük ücretle çalışmışlardır ve kadınlar erkeklerden daha önemsiz bir konumda değerlendirildikleri için erkeklerle aynı işi yapıyor olmalarına rağmen onlardan belirgin düzeyde daha düşük ücret almışlardır (74,82). Ayrıca işçi kadınlar hamile kalırlarsa hamilelik dönemlerinde daha kötü davranışlara maruz kalmışlardır (74). Fransız ihtilali ile başlayan yakın çağda düzenlenen medeni kanunlarda kadına yine hak verilmemiş, yasa gereği çocuklar ve psikolojik hastalara verilen ehliyetsiz sayılma durumu kadınları da içine almıştır (82). Kadınların kitlesel olarak tarih sahnesine çıkmaları da aynı zamanda başlamıştır. Fransız ihtilali sonrası ortaya çıkan özgürlük, eşitlik ve kardeşlik sloganları ile kadınlar kendileri için hak talep etmişler ve günümüz feminist hareketinin temellerini atmaya başlamışlardır (82,83). Birinci dalga feminizm hareketi olarak adlandırılan bu olaylar 1893'te yeni Zelanda da, 1918'de İngiltere ve 1920'de Amerika'da kadınlara seçme hakkının verilmesiyle sona ermiştir (83).

20. yüzyıl savaşların ve özgürlük mücadelesinin olduğu bir yüzyıl olduğu için kadınlar bu savaşlarda hem aktif olarak savaşlarda rol alan hem de savaştan en fazla etkilenen kişilerdir. Savaşlarda sıklıkla başvurulan tecavüzler kadınların maruz kaldığı mizojinistik tutumların başında gelmektedir. Özellikle 2. Dünya savaşı sırasında Nazi Almanyasında uygulanan işkenceler ve toplu katliamlarda da doğurganlık özellikleri nedeniyle en fazla mağdur olan kadın cinsiyetidir (74).

İkinci dalga feminist hareketleri 1960'lı yıllarda kadınların erkeklerle eşit haklara sahip olmasının erkeklerle eşit oldukları anlamını taşımadığının anlaşılmasıyla başlamıştır. Bu feminist hareketinde temel amaç kamusal alan özel alan ayrımının ortadan kaldırılarak kadının görünür kılınması, ataerkillikten uzaklaşma, toplumsal cinsiyet ayrımcılığının ve kadına yönelik şiddetin ortadan kaldırılması olmuştur (83). Fransız ihtilali ile başlayan ve kadınların kendilerine yüklenen rol kalıplarına ve erkek egemenliğine başkaldırıları olarak ortaya çıkan feminist akım günümüzde boyut değiştirip genişleyerek yayılan mizojiniyle aynı amaçlar doğrultusunda savaşmaya devam etmektedir.

2.3. Mizojininin Ortaya Çıkmasında Etkili Olan Faktörler

Mizojini her iki cinsiyetteki bireylerin yaşam sürecinde edindiği tutum ve davranışlardandır. Bu tutum ve davranışların kazanılmasında birçok faktör etkili olabilmektedir. Cinsiyet ve toplumsal cinsiyet rolleri, aile, okul, politik ideoloji, din ve kültür mizojininin ortaya çıkmasında etkili olan faktörlerdendir (10,84).

2.3.1. Cinsiyet, Cinsiyet Kimliği ve Toplumsal Cinsiyet Roller

Cinsiyet (sex) bireylerin kadın ya da erkek olarak gösterdiği her türlü genetik, fizyolojik ve biyolojik özellikler olarak tanımlanmaktadır (45). Kadın ve erkeğin doğumuyla belirlenen kromozom yapısında, hormonları ve üreme fonksiyonlarında ve vücut yapılarındaki farklılıklar bu kapsamda değerlendirilmektedir (85). Cinsiyet kimliği bireylerin kendilerini bedenlen ve ruhen kadın ya da erkek olarak tanımlamalarıdır (45). Cinsiyet bireylerin doğumu ile belirlenebilirken cinsiyet kimliği yaşamın ilerleyen aşamasında bireylerin kişisel beden algısı ve giyim kuşam, konuşma

ve ayırt edici davranışlar gibi diğer cinsiyeti ifade biçimlerini (yani ‘cinsiyet ifadesi’) içermektedir (85). Cinsiyet ve cinsiyet kimliği bağlamında erkeklerin ve kadınların mizojinistik tutum ve davranışları farklı şekillerde kazandığı ileri sürülmektedir. Bosson ve arkadaşlarının (68) çalışmasında erkeğin kadına karşı düşmanlığının, onlara karşı hissettikleri güvensizlik, düşmanlık ve kuşkudan, kadınları kontrol etmekten ve üzerlerindeki egemenliklerinden doğan memnuniyetlerinden kaynaklandığı belirtilmektedir. Bir başka araştırmada ise erkeklerin katı eril toplumsal cinsiyet normlarının bir sonucu olarak kadın düşmanı davranışlar geliştirdiği ve bu tutumların duygusal baskılama ve erkekler arasında kendine zarar verme biçimleriyle bağlantılı olabileceği söylenmektedir (86). Kadının kadına karşı düşmanlığı ise onun doğumdan itibaren içinde bulunduğu ataerkil yaşam tarzının etkisiyle kendini nesneleştirme ve mizojinistik tutum ve davranışların pasif kabulü şeklinde açıklanmaktadır (87). Ayrıca ataerkil yaşam tarzının erkeklere atfettiği gücün kadının eline geçmesi ile ortaya çıkan egemenlikten doğan memnuniyet de kadının mizojinistik davranışlarında etkili olabilmektedir.

Toplumsal cinsiyet (gender) ise kadın ve erkeğe ait toplum içerisinde sosyal olarak belirlenmiş rol ve sorumlulukları ifade etmektedir (45). Toplum kadın ve erkeğin bu roller doğrultusunda davranmasını beklemektedir. Kısaca toplumsal cinsiyet, biyolojik cinsiyetler arasındaki rol dağılımını ve toplumun cinsiyetler üzerindeki etkisini vurgulamaktadır. Cinsiyet, cinsiyet kimliği ve toplumsal cinsiyet kavramları arasındaki ilişki şu şekilde açıklanabilir. Bireylerin belirli bir cinsiyetle doğması o cinsiyete özgü toplumsal cinsiyet rollerini göstermesi için yeterli değildir. Toplumsal cinsiyet rollerinin kazanılması için bireyin cinsiyetine özgü cinsiyet kimliğini de kazanmış olması gerekmektedir. Örneğin para kazanma rolü birçok toplumda erkeğin, ev işleri ve çocukların bakımı ise kadınların görevi olarak görülmektedir. Modernleşme ile birlikte kadının iş yaşamında daha fazla rol alması para kazanma rolünün erkeğin üzerindeki baskısını azaltmıştır. Babalar çocukların bakımı ve yetiştirilmesinde daha çok katkıda bulunuyor olsa da özellikle ataerkil toplumlarda erkeklere ve kadınlara atfedilen bu rol ve sorumluluklar yerini korumaya devam etmektedir. Bu nedenle kadına atfedilen toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin katı tutumlar mizojinistik tutum ve davranışların oluşumunda etkili olabilmektedir. Yapılan bir araştırmada toplumsal cinsiyete yönelik eğitim alan yetişkinlerin kadınlara

yönelik tutumlarının daha olumlu yöne doğru değiştiği belirlenmiştir (88). Bu durum toplumsal cinsiyet ve mizojiniye yönelik eğitimlerin bu tür tutumların azaltılmasında etkili olabileceğini düşündürmesi açısından önem taşımaktadır.

2.3.2. Aile

Ailenin mizojinistik tutumların kazanılmasındaki rollerine ilişkin az sayıda çalışma bulunmaktadır. Ancak kadın düşmanlığının bir çocuğun gelişiminin ilk yıllarında kök salmaya başladığı ve çoğunlukla ev ortamından etkilendiği; mizojinistik tutum ve davranışların evde ya da okulda, kolej ve ötesinde tartışılmazsa sıkı bir şekilde gömülebileceği belirtilmektedir (89). Bir araştırmada yüksek miktarda düşmanlık davranışı gösteren bireylerin düşük miktarda düşmanlık gösteren bireylerden daha fazla aile içinde reddedilme davranışı ve aşırı koruyucu tutumlara maruz kaldığı ve ebeveynleri tarafından daha az duygusal sıcaklık algıladıkları belirlenmiştir (90). Ebeveynlerin tutumları ile adölesanların cinsiyetçi tutumlarının karşılaştırıldığı başka bir çalışmada ise hoşgörülü tutum gösteren anneye sahip adölesanların daha düşük düşmanca cinsiyetçi tutuma sahip oldukları, hoşgörülü tutum sergileyen babaya sahip erkek adölesanların da daha düşük düşmanca cinsiyetçi tutuma sahip oldukları saptanırken babanın tutumunun kız adölesanların cinsiyetçi tutumlarına etkisinin olmadığı belirlenmiştir. Aynı araştırmada ebeveynlerin eğitim seviyeleri arttıkça adölesanların düşmanca cinsiyetçi tutumlarının azaldığı da saptanmıştır (91). Başka bir araştırmada ise aile içi şiddet ve çocuk ihmali ile karşılaşma ile erkeğin kadına düşmanlığı ve kadına karşı zorlayıcı tutumlar arasında bir ilişki olduğu belirlenmiştir (92). Araştırmalar doğrultusunda aile içinde ebeveynlerin tutumları, eğitim seviyeleri, çocukları ile iletişim ve duygusal yakınlık düzeyleri ve aile içinde şiddet ve ihmal varlığı gibi faktörlerin mizojinistik tutum ve davranışların kazanılmasında etkili olabileceği söylenebilir.

2.3.3. Akran İlişkileri ve Okul

Okul aileden sonra bir çocuğun sosyalleşmesine katkı sağlayan en önemli faktörlerden biridir. Akran iletişiminin ve arkadaşlar arasında kabul görmenin çok

önemli olduğu bu dönemde oynanan oyunların kız oyunu ya da erkek oyunu şeklinde ayrılması, kızların dış görünüşlerine ya da cinsiyetlerine yönelik yapılan şakalar ve söylenen sözler, öğretmenlerin ve okuldaki diğer personellerin kız öğrenci ve erkek öğrencilere yönelik geleneksel tutumları, ders kitaplarında yer alan cinsiyetçi resimler ve ifadeler kadına karşı düşmanca tutum ve davranışların kazanılmasında ve sürdürülmesinde etkilidir (89,93).

2.3.4. Din

Din bireylere tutum ve davranışlarını belirleyen zihniyet ve ideolojiyi kazandırarak inandıkları dinin etkisiyle olaylara karşı nasıl bir tutum ve davranış sergileyeceklerini belirlemektedir (94).

Dinin en önemli gücünden biri de meşrulaştırma (95). Bunu sağlamada etkili olan inanılan dine özgü kalıpların değişmez yani kutsal olduğunun ortaya konulmasıdır (84). Böylece toplumlarda var olan cinsiyete özgü tutum ve davranışlar din adına meşrulaştırılmakta, dinin buyruğu gibi gösterilmeye çalışılmaktadır (94). Din, özellikle de tek tanrılı dinler, kadınlık ve erkeklik kalıplarını oluşturmada ve onların insanlar tarafından benimsenerek içselleştirilmesini sağlamada belirleyici bir rol oynamaktadır. Dünyanın en büyük dinleri, ister tek tanrılı ister çok tanrılı olsunlar, kadınların yeri hakkındaki ataerkil düşüncelerle derinlemesine şekillenmiş ve günümüze kadar gelmiştir (95,96).

2.3.5. Politik İdeoloji

Siyasi bir inanç sistemi olarak adlandırılan politik ideolojinin cinsiyet rolleri ile ilişkisi olduğu belirlenmiştir. Mizojini ve cinsiyet rolleri ile ilgili yapılan çalışmalarda genellikle liberal (özgürlükçü) görüş ve muhafazakar görüşe sahip olan bireyler karşılaştırılmış ve liberal görüşlülerin kadın cinsiyet rollerine yönelik tutumlarının daha az geleneksel olduğu, erkek egemenliğini kabul etme davranışlarının daha az olduğu ve feminist tutumları daha fazla kabul ettikleri belirtilmiştir (84). Bu durum belirli politik ideolojiye sahip hükümetlerin toplum üzerindeki etkisi de dikkate alındığında mizojiniyi destekleyen politik ideolojilerin

hakim olduğu hükümetlerde kadına yönelik mizojinistik tutumlara daha sıklıkla rastlanabileceği şeklinde yorumlanabilir. Amerika Başkanı Trump'ın mizojinist söylemleri sonrasında hedef aldığı kişilere tehdit mesajları gelmesi ya da Trump ve ona paralel düşüncelere sahip 16 eyalet yöneticilerinin kürtaşı yasaklamaya yönelik girişimlerde bulunduğu iddiaları ülkede çok büyük yankı uyandırması bu duruma örnek olarak verilebilir (97,98).

2.3.6. Kültür

Kültür, içinde yer aldığı toplumun değerlerini, inançlarını, normlarını, rol ve tutumlarını şekillendirirken o toplumdaki bireylerin de üyelerinin neyi nasıl algılayacağını ve nasıl davranacağını belirleyerek yaşantılarını biçimlendirmelerini de sağlamaktadır (99,100). Teorik olarak erkeklerin katı eril toplumsal cinsiyet normlarının bir sonucu olarak kadın düşmanı davranışlar geliştirdiğini ve bu tutumların duygusal baskılama ve erkekler arasında kendine zarar verme biçimleriyle bağlantılı olabileceği belirtilmektedir. Bu nedenle, erkeksi cinsiyet normlarının katı olduğu kültürel bağlamlar, kadın düşmanı davranışları doğurmaktadır (86). Ataerkil kültürde yaşıyor olmak kadınlarda da benzer etkiyi göstermektedir. Erkek egemen ve erkekliğin kadınlıktan daha üstün görüldüğü bir toplumun kültürüyle yaşama kadınların da mizojiniyi içselleştirmesine ve hemcinslerine mizojinistik tutum ve davranışlar sergilemesine sebep olmaktadır (30,69).

Küreselleşme ile meydana gelen toplumsal değişimler içinde şekillenen popüler kültürün etkisiyle de kadının toplumsal rollerinde farklılaşmalar meydana gelmiştir. Kar amacı güden tüm içeriklerde kadın metalaştırılmış bir figür olarak kullanılmakta, cinsel boyutu öne çıkarılmakta, sürekli tüketen ve şiddeti hak eden bir varlık olarak yansıtılmaya çalışılmaktadır. Çoğunluğun beğenisi gözetilerek hazırlanan popüler kültür öğeleri toplumun her kesimine kolayca ulaşabilmektedir. Böylece içeriğinde var olan açık ya da dolaylı mizojinistik tutum, davranış ve söylemler toplum tarafından benimsenebilmektedir (30).

2.3.7. Önyargılar ve Kalıp Yargılar (Stereotip)

Ön yargı, Türk Dil Kurumu'na göre bir kimse veya bir şeyle ilgili olarak belirli şart, olay ve görüntülere dayanarak önceden edinilmiş olumlu veya olumsuz yargı, peşin yargı, peşin hüküm, peşin fikir olarak tanımlanmaktadır (101). Kalıp yargı (stereotip) ise belirli bir nesneye ya da gruba yönelik bilgi eksikliklerini gidermek ve onlar hakkında karar vermeyi kolaylaştırmak amacıyla önceden zihinlerde oluşturulan düşünceler ve imgelerdir. Sosyal dünyayı algılayarak yorumlamayı sağlayan sosyal sınıflandırma, kalıpyargıların ve önyargıların oluşumunda temel süreçtir (102). Önyargıların bir grup insanda ortak bulunmasının nedeninin toplumun kültüründe kullanılan stereotiplerle ilgili olduğu belirtilmektedir (100). Önyargılar uzun sürede toplumsal boyut kazanmaktadır ve aşırı genelleme, peşin hüküm verme, farklılıkları reddetme gibi özelliklere sahiptir. Bu nedenle önyargı ve kalıp yargılar ayrımcılık ile sonuçlanmaktadır (100,103). Coşgun (2004)'ün aktardığına göre Allport (1954) (100) önyargılı bireylerin ayrımcı davranışlarını, kendi gibi önyargılı kişilerle konuşarak düşmanca duygularını ifade etme, önyargılı olduğu kişi ya da gruptan uzak durma, önyargılı olduğu kişi ya da grupların çeşitli hak ve hizmetlerden yararlanmasına karşı çıkma ve önyargılı olduğu gruba karşı şiddet içerikli fiziksel ya da yok etme amaçlı saldırılar (örneğin linç etme) yapma şeklinde sıralamaktadır. Bu ayrımcı davranışların tümünün mizojinist bireylerin kadınlara karşı uyguladığı davranışlar olduğu düşünüldüğünde kalıp yargılar ve ön yargıların mizojiniyi ortaya çıkarmada etkisinin önemli olduğu söylenebilmektedir.

2.4. Mizojininin Görüldüğü Alanlar ve Etkileri

Toplumsal hayatta hemen her alanda var olan mizojini, kadınların sosyal, ekonomik ve siyasal alana katılımını sınırlamaktadır ve yaşamlarını bu kavramın dayattığı kalıplara uygun olarak sürdürmelerini beklemektedir. Mizojinistik tutum ve davranışların boyutu ne olursa olsun kadının statüsünü ve sağlığını olumsuz etkilemektedir. Bu nedenle hemen yaşamın her alanında mizojini görülmesine karşın çalışmamızda kadını en çok etkileyen ve müdahale edilmesi öncelikli olduğu düşünülen alanlar ele alınmıştır.

2.4.1. Eğitimde Mizojini ve Etkileri

Eğitim bir toplumunun kültürünün aktarılması ile o toplumun varlığını sürdürmesini sağlamanın yanı sıra toplumun ihtiyaç duyduğu insan gücünün yetiştirilmesi, bireylerin ilgi, ihtiyaç ve yetenekleri doğrultusunda kendini geliştirmesi, kişilere düşünme, analiz etme, eleştirme gibi bakış açıları kazandırması gibi işlevleriyle özelde bireylere ancak genelde topluma yön veren bir sistemdir (104). Ancak eğitim, bu sistemin içinde sınırlı bir yere sahip olan kadınların her türlü düşmanca tutum ve davranışa maruz kaldığı alanların da başında gelmektedir. İdealist bir düşünce olan mizojinistik düşünceye göre kadınlar erkeklerin altında ve onların baskısı altında yaşaması gereken bireyler olduğu için okula gitmek ve eğitim almak kadının hakkı değildir. Bu nedenle mizojinistik tutum ve davranışların başında kadınların eğitim haklarının ellerinden alınması gelmektedir.

Dünya genelinde okuma yazma bilmeyen 781 milyon yetişkinin yaklaşık üçte ikisi kadındır ve neredeyse tamamı gelişmekte olan ülkelerde yaşamaktadır (105). Buna karşın gelişmiş ülkelerin okuma yazma oranlarının % 99 olduğu ve bu oranın erkeklerde %99 ve kadınlarda ise %98 olduğu belirlenmiştir (106). Ülkemizde Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) (2018) (107) verilerine göre okuma yazma bilmeyen erkeklerin sayısı yaklaşık 326 bin iken kadınların sayısı yaklaşık olarak 1 milyon 873 bindir. Dünya genelinde kadınların eğitim alanında yaşadığı bu ayrımcılık eğitimin tüm kademelerine benzer şekilde yansımaktadır. Kadının güçlenmesi, ekonomik, sosyal ve politik alanda değişimin yaşanmasının anahtarı olan eğitim aynı zamanda kadınların sağlıklı bir yaşam sürdürmesi ve sağlıklı bir geleceğin sağlanmasında da gereklidir (105). Dünya genelinde eğitimde kadının yaşadığı bu ayrımcılık belirtilen bu hedeflerin ulaşılmasını imkansız kılmaktadır. Eğitim hakkından yararlanamayan kadınların daha çok gelişmemiş ve gelişmekte olan ülkelerde yaşıyor olması kadın yoksulluğunun daha da pekişmesine ve ülkelerin kalkınmasının da önüne geçilmesine neden olmaktadır.

Eğitimde görülen mizojini yükseköğretimde kadının öğrenim görme hakkının elinden alınmasının yanı sıra eğitim alınan bölüm tercihlerinde ortaya çıkmaktadır. Örneğin ülkemizde TÜİK 2018-2019 öğretim yılı öğretim alanlarına göre

yükseköğretimdeki öğrenci verileri (108) incelendiğinde bilişim ve iletişim teknolojileri, iş, yönetim ve hukuk, mühendislik, imalat ve inşaat gibi alanları daha çok erkeklerin, beşeri bilimler ve sanat, eğitim, sağlık gibi alanları da daha çok kadınların tercih ettiği bildirilmiştir. Üniversite eğitiminin bireylerin gelecekte yapacakları mesleğin belirleyicilerinden biri olduğu düşünüldüğünde bu durum meslekler gibi bölümlerin de kadın ya da erkeklere yönelik ayrıldığını göstermesi ve yönetim, teknoloji, üretim gibi konuların erkeklerin alanı olarak gösterilerek kadını ikincil konumda ve daha çok eğitim, sağlık, sanat gibi sözel alanlara yönlendirmesi açısından önem taşımaktadır. Kadının eğitimde yaşadığı başka bir mizojinistik davranış da üniversiteye başlayıp bıraktıktan sonra tekrar döndüklerinde eşleri tarafından uygulanan mizojinistik davranışlar oluşturmaktadır. Stalker (2001)'in (10) üniversite eğitimine dönen kadınların eğitimde ilk bir yıl eşleri tarafından maruz kaldıkları mizojinistik tutumlara ilişkin yürüttüğü nitel çalışmada kadınlar üniversite eğitimine döndükten sonra eşlerinden destek görmediklerini, eğitime başlamış olmalarının evin düzeninde değişim yaratmadığını göstermek için iki kat fazla çalışmak zorunda kaldıklarını, eşlerinin evle ilgili kendilerinden beklentisinin arttığını, eşlerinin şikayetlerinin arttığını ve onları daha fazla kontrol altına alma gereksinimleri duyduklarını belirtmişlerdir. Ayrıca eşlerinin kendilerini ve yaptıklarını 'bir sürü çöp' 'sadece hobi' ya da 'komünistçe davranışlar' gibi ifadelerle küçümsediklerini belirtmişlerdir. Çalışma bulguları kadının yaşı ve statüsü ne olursa olsun ataerkil düzenin devam ettiği her ortamda eğitim için önüne konulabilecek engellerin açık ya da örtülü şekilde devam ettirildiğini göstermesi açısından önem taşımaktadır.

Kız öğrencilerin erkek öğrenciler, öğretmenler ya da okulda çalışan diğer personeller tarafından cinsel tacize uğraması eğitimde sıklıkla görülen mizojinistik tutum ve davranışlardan birini oluşturmaktadır (89,93,109,110). Robinson ve ark, (2005)'in çalışmasında erkek öğrenciler kız öğrencilere yapılan tacizi "sadece şaka" olarak tanımlarken (93) Muhanguzi'nin (2011) çalışmasında (110) kız öğrencilerin kendilerine yapılan bu davranışın öğrenciler ya da öğretmenler tarafından yapılan cinsel ilişki davetini kabul etmemeleri ile ilişkili olduğunu, reddedilmenin kadın düşmanlığı ve tacize yol açtığını belirttiklerini bildirmiştir.

Eğitim alanında uygulanan mizojinistik tutum ve davranışların farklı boyutlarının ele alındığı ve İskoçya'nın en büyük ve en etkili eğitim sendikası

tarafından yapılan bir araştırmada okullarda görülen mizojinistik tutum ve davranışların çok farklı boyutlarda olduğunu göstermektedir (89). Çalışmaya göre belirlenen mizojinistik tutum ve davranışlar şunlardır:

- “Kız gibi” ifadesi gibi ifadelerin hakaret ve aşağılayıcı bir terim olarak ve “biraz erkek ol” ifadesinin erkekliğin kadınlığa tercihi olarak kullanımı
- Sürtük, fahişe, kaşar, meme, köpek, kambur gibi cinselleşmiş ve aşağılayıcı sıfatların kız öğrencilere ve kadın çalışanlara karşı yaygın olarak kullanımı
- Feminist ve feminizm kavramlarının olumsuz kelimeler olarak kabul edilmesi
- Feministleri Nazi yakıştırmasıyla kötüleme amaçlı feminist ve Nazi kelimelerinin birleştirilmesi ile oluşan “feminazi” teriminin kadınları ya da feminist bakış açısıyla konuşan kadınları susturmak için kullanımı
- Bazı erkek öğrencilerin kadın öğrencilere, çalışanlara ve kendi annelerine karşı saygısız ve küçümseyici tutumları. Erkek çalışanlar tarafından kadın meslektaşlarına yapılan bu tür tutum ve davranışların kabul edilmesi veya onaylanması.
- Kız öğrencilerin ve okulda çalışan kadınların dış görünüşlerine göre (bedensel özellikleri ile) nesneleştirilmesi.
- Kadınların vasıfsız geleneksel ev işleri için sorumluluk almaları gerektiğini vurgulayan küçümseyici tutumlar ve ifadeler
- Kadınlar futbol taraftarlığı, futbolcu ya da cerrah olma gibi stereotipik cinsiyet rollerinin dışındaki rolleri benimsediğinde onlarla alay etmek.
- Erkeklerin kızları zorlama, yakalama, itme, çekme, elle taciz etme hakkını kendilerinde bulabilmesi
- Kadınlara yönelik cinsel ve fiziksel şiddet içerikli şakalar yapma ve bu konular hakkında konuşurken mağdurları suçlayacak ifadeler kullanma
- Kadına yönelik şiddeti normalleştiren ve genellikle kadını alçaltan bilgisayar oyunları oynama
- Sosyal medya aracılığıyla kız öğrencilerin cinsel görüntülerinin, izinli veya rıza olmadan gönderilmesi / paylaşılması
- Sosyal medyanın kız öğrencilere cinsel imalarda bulunmak amacıyla kullanılması

Muhanguzi (2011) çalışmasında belirttiği üzere bir başka mizojinistik tutum da erkek öğrencilerin ikili ilişkilerde her zaman daha güçlü olan taraf olması, cinsel yönden aktif ve ilişkiyi başlatan taraf olması gerektiği düşüncesidir. Çalışmaya katılan erkek öğrenciler kızların cinsel yönden aktif olması, cinsel ilişki davetini yapması ya da yapılan davete hızlı bir şekilde kabul etmesinin fahişelik, çaresizlik, basitlik, HIV ile enfekte olma, güvenilmezlik ve ekonomik çıkar sağlama ile ilişkili olduğunu belirtmişlerdir (110). Çalışmadan elde edilen bu sonuç erkek öğrencilerin kız öğrencilere yönelik damgalayan ve aşağılayıcı davranışlarının etkileyici şekilde ortaya konulması açısından önemlidir.

Okullarda saldırgan, küfürlü, göz korkutucu ve kötü niyetli bir yapıya sahip olan ve bir gücün kötüye kullanılmasını temsil eden bu tür mizojinistik davranışlarla yüz yüze gelen mağdurlar korku, endişe, stres, onur kaybı, aşağılanma gibi duygular yaşamaktadır. Okulda maruz kalınan mizojinistik davranışlar kadınların benlik saygılarının da azalmasına sebep olmaktadır (89). Yapılan çalışmalarda okulda mizojinistik davranışlara maruz kalma ya da böyle bir ortamda yaşamının öğrencilerde stres, konsantrasyon eksikliği, saldırganlık, depresyon, okul devamsızlıkları ve okuldan soğuma gibi olumsuz sonuçlara neden olduğu saptanmıştır (11,13,93,110). Bu konuya ilişkin yapılan çalışmalarda ortaokul çağındaki kız öğrencilerin istenmeyen gebeliklere karşı savunmasız oldukları ve güvenli olmayan kürtaj girişiminde bulundukları da bildirilmiştir (109-111). İstenmeyen gebelikler sonucu yapılan güvenli olmayan şartlarda yapılan düşükler henüz fizyolojik olarak gelişimini tamamlamamış adölesan dönemdeki kadınların sağlığını olumsuz etkilemekte hatta ölümlerine sebep olmaktadır. Öğrencilerin korunmasız cinsel ilişkiye girmesi gebelik dışında Human Immunodeficiency Virus-İnsan İmmün Yetmezlik Virüsü (HIV) ve Acquired Immune Deficiency Syndrome-Edinilmiş Bağışıklık Eksikliği Sendromu (AIDS) de dahil olmak üzere cinsel yolla bulaşan enfeksiyonlar (CYBE)'ye yakalanma riskini de beraberinde getirmektedir (110). CYBE'a yakalanma her iki cinsteki bireyler için de bir risk oluştursa da kız öğrencilerin fizyolojik ve anatomik özellikleri ve eşit olmayan güç ilişkileri nedeniyle bu risk artmaktadır. Ayrıca gebe kalan kız öğrencilerin kendi isteğiyle okuldan ayrılması ya da okul yönetimi tarafından okuldan uzaklaştırılması eğitimlerine devam eden erkeklerle karşılaştırıldığında kızları dezavantajlı hale getirmektedir (110,111).

Eğitimin kadının statüsünün artırılmasındaki önemi düşünüldüğünde erken gebelik ya da okula gönderilmemesi nedeniyle eğitim alma şansını yitiren kadınlar gelecekte sosyoekonomik açıdan erkeğe bağımlı bireyler olarak hayatını sürdürmek zorunda kalmaktadır. Eğitimin kalkınmadaki yeri dikkate alındığında kadınların eğitimde karşılaştığı her türlü mizojinistik tutum, iş gücü verimliliğini azaltmakta, gelir dağılımını dengesizleştirerek yoksulluğu arttırmakta, sağlık ve beslenmeyi kötüleştirmekte dolayısıyla bir ülkenin toplumsal ve siyasal gelişimine engel olmaktadır (32).

2.4.2. Siyasette Mizojini ve Etkileri

Siyaset insanların toplum olarak yaşamaya başlamasından sonra ortaya çıkmış ve insan yaşamında etkin bir sosyal olgudur (112). Geçmişten günümüze kadar erkek işi olarak algılanmıştır (113). Bu nedenle kadın siyasi alanda neredeyse görünmez bir pozisyonda kalmak zorunda kalmıştır. Siyasi alanda kadına karşı gösterilen mizojinistik tutum ve davranışların altında da bu düşünce yatmaktadır. Siyasi alanda mizojini en başta kadınların ayrımcılığa uğrayarak karar alma mekanizmalarına katılmalarının engellenmesiyle ortaya çıkmaktadır (33). IPU, (2019) (114) verilerine göre dünya genelinde parlamentoya giren kadınların oranı % 24,3'tür. Parlamentodaki kadın oranı % 42,5 ile en fazla olan İskandinav Ülkeleri ve sonrasında Amerika (%30,6) gelmektedir. Kadınların parlamentodaki varlıklarının en az olduğu bölgeler ise Pasifik (%16,3) ile Orta Doğu ve Kuzey Afrika (%19,0) ülkeleridir. İstatistiklerden görüldüğü üzere dünya nüfusunun yarısını oluşturan kadınların parlamentodaki temsilcileri bölgeler açısından bakıldığında en fazla olan bölgelerde bile %50'ye ulaşamamaktadır. Ülkemizdeki kadınların parlamentoya katılımı ise %17,4 ile dünyada 191 ülke içinde 121. sırada yer almaktadır (115).

Politik düzene hakim olan ataerkil sistem kadınların devlet başkanı, başbakan ya da üst düzey diplomat olmak yerine onların eşleri olmaları; milletvekili seçilmek yerine oy veren seçmen olmaları; yurdun savunmasında ve savaşlarda komutan ya da asker olmak yerine savaşta en çok zarar verilen mağdurlar ve mülteci olmalarının altında yatan temel nedeni oluşturmaktadır (116). Ancak bu durum cinsiyeti nedeniyle siyasal açıdan dışlanmış bir topluluk olan kadınların öncelikleri ve çıkarlarına yönelik

politika yapılmasına engel olmakta ve kadınların çözülemeyen sorunlarla eşlerine ve devlete bağımlı bireyler olarak yaşamlarını sürdürmelerine sebep olmaktadır (116,117).

Siyasette görülen mizojinistik tutum ve davranışlar kadının siyasete katılımı ile sınırlı değildir. Siyasette aktif olarak yer alan kadınlar da cinsiyetleri nedeniyle farklı mizojinistik tutum, davranış ve söylemlere maruz kalmışlardır. Bu tutum ve davranışlar şunlardır:

- Siyasette aktif olarak katılan kadınlar genellikle siyasi partinin kadın kollarında ya da belediye meclislerinde çalışmaktadır (118).
- Kadınların siyasete aktif olarak katılımları için eşlerinden destek alamadıklarını, kabul eden eşlerin ise ev içi geleneksel rollerini aksatmamak koşulu ile siyasi partide çalışmasına izin verdiğini ifade etmişlerdir (118).
- Siyasete katılımı erkekler için bir koşul yokken kadınların siyasete katılımı için erkeklerden daha iyi eğitilmiş, daha yetenekli olduğunu, özel becerilere sahip olduğunu göstermesi, geniş bir çevreye sahip olması, ekonomik gücünün olmasına, ailesinin partiye uygun olması gibi kriterlerin hepsini sağlaması beklenmektedir (118). Örneğin bir erkeğin çevresi tarafından sevilmesi ve insanları etkileyebilecek özelliklere sahip olması partiye alımlarda yeterli olabilmektedir. Eğitilmiş olma ön koşulu aranmayabilmektedir. Ya da tam tersi iyi eğitim almış bir erkek çevresi tarafından çok sevilme bile kabul edilmektedir. Ancak kadın için tüm bu kriterleri karşılıyor olması beklenmektedir.
- Parlamentoda bakanlık görevini üstlenen kadın milletvekillerinin görevlerinin ekonomi, savunma ya da ticaret gibi alanlar dışında kalan ve genel olarak kadınlık rolleriyle ilişkili olabilecek çevre, aile, yaşlı, genç, engelli, kadın ve çocuk gibi konuları kapsamaktadır (119).
- Kadın liderlere kadın olması, medeni durumu, çocuk sahibi olamaması ya da güzelliği gibi cinsiyetine ilişkin düşmanca eleştiriler ve söylemlerde bulunmaktadır. Avustralya'nın ilk kadın başbakanı Julia Gillard dönemin muhalefet lideri tarafından kürsüsüne çıkarken ıslık çalma, evli olmadığını ve çocuğunun olmadığını ima edilmesi, muhalefet partisi liderinin "cadıdan kurtulun" yazılı pankartın önünde konuşma yapması gibi mizojinistik

davranışlara maruz kalmıştır (26,120,121). Mizojinist yorumlarıyla sürekli olarak gündeme gelen Amerika Devlet Başkanı Donald Trump 2008 yılındaki seçimleri kaybeden Hillary Clinton’la ilgili yorum yaparken argo bir terim olan “becerildi” ifadesini kullanmış, sonraki yıllarda seçimlerde kendisine rakip olduğu sırada kocası Bill Clinton’un başkanlık dönemindeki sansasyonlarını “Hillary kocasını tatmin edemiyorsa, Amerika’yı nasıl tatmin edecek?” sözleriyle hatırlatarak rakibine karşı puan toplamaya çalışmıştır (122).

Siyasette bu tür mizojinistik tutum ve davranışların kadına etkilerinin başında kadının siyasete ve karar alma mekanizmalarına katılımlarının engellenmesi, siyasette aktif rol oynayan kadınların ise cinsiyet özellikleri doğrultusunda aşağılanması ve küçümsenmesi yoluyla siyasette kadın temsiliyetinin azalması gelmektedir. Kadının temsil edilmediği bir ortamda demokrasi ve insan haklarından söz edilmesi mümkün olamamaktadır. Ayrıca siyasi partilerin liderlerinin toplumun tutum ve davranışları üzerindeki etkisi düşünüldüğünde onların tutum, davranış ve söylemleriyle gösterdikleri mizojini toplumdaki yapılaşmanın ataerkil düzende devam etmesine katkı sağlayarak kadının görünür olma yolundaki çabalarının boşa çıkmasına sebep olmaktadır. Bu durum toplumda ikincil konumda görünen kadının bu konumunun sürdürülmesine ve kadının değersizleştirilmesine katkıda bulunmaktadır. Genel bir bakış açısı ile bakıldığında ise ülke yönetiminde etkin olarak yer alamayan kadınların olduğu ülkelerde eşitlik, gelişme ve ilerlemeden söz etmek mümkün olamamaktadır (116-118).

2.4.3. İş Yaşamında Mizojini ve Etkileri

Sanayi devrimi ile iş yaşamında aktif olarak rol almaya başlayan kadının yaşadığı mizojinistik tutum ve davranışlar günümüzde de devam etmektedir. Bu tutum ve davranışlardan ilkinin kadının iş gücüne katılımında yaşadığı ayrımcılık oluşturmaktadır. ILO (2019) (123) verilerine göre 2018 yılında % 48 olan kadınların iş gücüne katılım oranı ve erkeklerde %75’dir. Bu oran 2018'deki küresel işgücünde yer alan 3,5 milyar insanın beşte üçünün erkek olduğunu göstermektedir. Türkiye’de

ise kadının iş gücüne katılım oranı %38 ile dünya ortalamasının altındaki bir seviyedeysen bu oran erkeklerde %78'dir (124).

Kadınların günlük çalışma saatlerinin erkeklerin günlük çalışma saatlerinden daha fazla olmasına rağmen tüm sektörlerde kadınların kazancının (70-90 cent) erkeklerin kazancından (1 dolar) daha az olduğu bildirilmiştir (105). TÜİK 2018 verilerine göre (124) ülkemizde okuryazar olmayan kadınların işgücüne katılım oranı %15,2, lise altı eğitilmiş kadınların işgücüne katılım oranı %27,2, lise mezunu kadınların işgücüne katılım oranı %33,6, mesleki veya teknik lise mezunu kadınların işgücüne katılım oranı %41,4 iken yükseköğretim mezunu kadınların işgücüne katılım oranı %71,3'tür. Eğitim seviyesi düşük olan kadınlar düşük statüsü, sosyal güvencesiz ve genellikle yarı zamanlı işlerde istihdam edilmekte bu nedenle de erkeklerden daha düşük ücret almaktadır. Bu durum kadın emeğinin sömürülmesine, sosyoekonomik yetersizlikler nedeniyle kadının beslenme, barınma, temizlik gibi temel yaşam gereksinimlerinin bile yeterli olarak karşılanamamasına ve sağlık hizmetlerinden yararlanamamasına sebep olmaktadır.

İş yaşamında kadına yönelik ayrımcılık yoluyla yapılan mizojini kadının iş gücüne katılımı ve düşük ücret alımın yanı sıra eğitimi, deneyimi ve yetkinliği ile yükselmeyi hak eden bir kadının, gebelik, annelik ya da evlilik durumu, pasif, duygusal, merhametli gibi geleneksel toplumsal cinsiyet rollerine bağlı olarak görevde yükselmesinin engellenmesi (35,125,126); işlerin kadın işi ve erkek işi olarak ayrıştırılması yoluyla öğretmenlik, hemşirelik gibi mesleklerin kadınlar için, mühendislik, genel müdürlük, tamircilik gibi işlerin erkek işi olarak kabul edilmesi (35); evli ve çocuklu kadınlara karşı sahip olunan enerjisinin çoğunu ailesine vereceği için verimli olmaz önyargısı nedeniyle işe alımlarda erkeklerin tercih edilmesi (35,125) kadınların iş yaşamında maruz kaldığı ayrımcılık temelli mizojinistik tutumlardan bazılarıdır. Küçük (2015)'in (126) çalışma hayatında kadınların karşılaştıkları sorunları incelediği nitel çalışmada kadınlar iş yaşamındaki sorunlarını fazla mesai, sosyal güvencesi ve düşük ücretle çalıştırılma ve kendilere yüklenen sorumluluklar nedeniyle aşırı iş yorgunluğu; gebe olanları iş gücü kaybı bahanesiyle iş hayatından soğutma ve bezdirme; özellikle kadının evli ve çocuklu olması dolayısıyla işe konsantre olamayacağı gibi bahanelerle işlerinde başarılı olmalarına rağmen terfi ettirilmeme, çalışan kadınların proje ve fikirlerini üstlerinde çalışanların

kendi fikirleriymiş gibi sunarak terfilerinde kullanmaları, müşterilerin kendilerine karşı önyargılı oluşları ve sözlü taciz şeklinde ifade etmişlerdir.

İş yaşamında sıklıkla görülen mizojinistik davranışlardan biri de iş yerinde cinsel tacizdir. İş yerinde cinsel taciz özünde hiyerarşik güç ilişkilerine sahip olan bir dizi zarar verici işyeri davranışından biridir. İş yerinde cinsel taciz kadının istememesine rağmen onun kişisel alanına girmeye yönelik davranışlardan oluşan cinsel yaklaşımlar cinsel zorlama olmak üzere iki şekilde (örneğin cinsel yakınlık kurmaya yönelik tekliflerde bulunma) ya da tehdit yoluyla kadını cinsel aktiviteye zorlayan cinsel zorlama şeklindeki davranışları (örneğin cinsel ilişki karşılığında terfi etmesini sağlamak, ilişkiyi reddederse işten çıkarma tehdidi) içermektedir (21,127).

İş yerinde cinsel tacizin çalışma yaşamını, psikolojik ve fiziksel sağlığı etkileyen pek çok olumsuz etkisi vardır(127, 128). Psikolojik etkileri kaygı, öfke, güçsüzlük, aşağılanma, depresyon ve post travmatik stres bozukluğuna kadar ilerleyebilmektedir. İş yerinde cinsel tacizi görmek ya da duymak bile çalışanlarda strese neden olmakta ve ekip çatışmasına ortam yaratarak mali performansı düşürdüğü bildirilmiştir (129). Bunun yanında iş yerindeki cinsel taciz kadınların işyeri otoritesini zayıflatır, cinsel nesnelere indirger ve uygun cinsiyet davranışı hakkında cinsiyetçi klişeleri güçlendirmesi kadına yönelik mizojinistik tutumların meşrulaştırılarak sürdürülmesine katkıda bulunmaktadır(128,130). Ayrıca kadınlar taciz edici bir çalışma ortamında çalışmaya devam etmek yerine işi bırakmayı tercih ettiği için işyerinde tacizin kadınların kariyerleri için de uzun vadeli olumsuz sonuçları olduğu belirlenmiş ve kadınlarda finansal stres ve uzun dönem ekonomik kazanımların azalması ile ilişkili olduğu saptanmıştır (128).

İş yerinde kadına yönelik düşmanca davranışların farklı şekilleri de sıklıkla kadınların yaşadığı davranışlar arasındadır. Bu davranışlar küfür, dedikodu yapılması, uygunsuz şakalar, el hareketleri, iş yerindeki görevi dışında görevler beklenmesi (erkeklerle hizmet etme vb.), bir ortama girdiğinde kadını baştan aşağı süzerek bakılması, başarısının güzelliğine, çekiciliğine ve cinselliğini kullandığına bağlı olduğunun düşünülmesi/söylenmesi ve yönetici pozisyonunda ya da ast pozisyonda çalışan kadınlar için cinsellik içerikli uygunsuz ifadeler kullanılmasıdır (21,23). Çalışmalarda kadınların iş yaşamında maruz kaldıkları bu tür mizojinistik tutum ve davranışların iş doyumlarının ve kariyerlerindeki yükselişin azalmasına, işten geri

çekilme davranışlarında artışa neden olduğunu belirlenmiştir (39,40). Bir başka çalışmada iş yerinde kadına yönelik düşmanca davranışların kadınlarda işten ayrılma niyetine sebep olmasa da işe devamlılığı azaltarak iş verimliliğini azalttığı saptanmıştır (21). Ayrıca konuyla ilgili yapılan bir meta analizde iş yerinde uygulanan bu tür düşmanca davranışların strese ve baş ağrısı, gastrointestinal sorunlar, uyku problemleri, immün sistemin baskılanması gibi bazı sağlık sorunlarına neden olduğu belirlenmiştir (29).

2.4.4. Medyada Mizojini ve Etkileri

Medyanın günümüzde bireylerin yaşantısında önemli bir yeri bulunmaktadır. Çünkü teknolojinin gelişmesi ile birlikte kişinin sosyalizasyon sürecinde ailesi, arkadaşları, okulu, işyeri gibi etkili olan faktörlerden biri de medyadır (131). Bilgiye ve bireylere kısa sürede ulaşımı ve etkileşimi sağlaması medyanın olumlu yönünü oluşturmaktadır. Ancak mizojinistik tutum ve davranışların medyadaki sunumu normalleştirme yoluyla bu tür davranışların sürdürülmesine neden olmaktadır (2,131). Neredeyse tüm medyada mizojinistik içerikler yer almaktadır (132). Bu içeriklerden birini kadının geleneksel toplumsal cinsiyet rollerinin sunumu içermektedir. İnternet, televizyon programları, reklamlar, diziler, şarkılar, klipler, çizgi filmler ve sinema filmleri gibi görsel ve işitsel medyada yer alan kadınlar evin içinde olması gereken titiz ve hamarat ev hanımı, iyi bir eş ve fedakar anne gibi rollerde ve erkekten daha aşağı konumda gösterilmektedir (2,30). Bu durum geleneksel toplumsal cinsiyet rollerinin izleyiciler tarafından içselleştirilerek sürdürülmesine neden olabilmektedir.

Kadının medyadaki varlığı için kullanılan diğer bir nitelik ise bakımlı, zayıf, düzgün yüz ve vücut hatlarına sahip olma ve seksiliktir (14,30,132). Reklamlarda bir ürüne ilgiyi ve satışları arttırmak, görsel basında reyting ya da yazılı basında tiraj hesapları için kullanılan bu uygulama kadın bedeninin nesneleştirilmesine ve cinsel bir obje olarak kullanılmasına neden olmaktadır (4,14,133). Televizyonda kadınların cinsel nesne olarak gösterildiği görüntüleri izleyenlerin bir sohbet uygulamasında tanımadıkları kadınlara karşı açık bir şekilde istismarcı oldukları, daha çok cinsiyetçi şakalar yaptıkları ve cinsel ilişkiye zorlama isteği duydukları belirlenmiştir (132). Ayrıca kadın bedeninin bu şekilde kullanımı kadınların kendilerini karşılaştırdıkları

bir güzellik tanımının ortaya çıkmasına, erkeklerin de hayatlarındaki kadınları televizyon ekranlarında, dergilerde ve reklam panolarında gördükleri ile karşılaştırmaya yol açmaktadır (14). Yapılan çalışmalarda kadınları nesnelleştiren medyaya maruz kalmanın kendi kendini nesneleştirme, yüksek endişe/öfke duyguları, vücut memnuniyetsizliği ve düzensiz yeme alışkanlıkları ile sonuçlandığı belirtilmektedir (130,134-136). Slevic ve Tiggemannın (2011) (135)  alışmasında medyaya maruz kalmanın vücut memnuniyetsizliği üzerindeki etkisini yönlendiren dört bilişsel sürecin varlığından söz etmektedir. Bu süreçler zayıflık idealinin işselleştirilmesi, sosyal karşılaştırma, g zelli te görünüm için çeşitli yöntemlere başvurma ve yaşlanma endişesidir. Bu süreç sonunda kadınlar medyada gördüğü genç, güzel, bakımlı ve zayıf kadınlara dönüşmek için yaptırdıkları estetik operasyonlar ve yeme bozuklukları sonucu ortaya çıkan sağlık sorunlarıyla baş etmek zorunda kalmaktadır (14).

Son dönemde özellikle reklamlarda sıklıkla gördüğümüz süper kadın stereotipi medyada kadının mizojinistik sunumlarından birini oluşturmaktadır. “Süper kadın” hem içinde hem de evinde başarılı, mutlu, iyi bir anne, iyi bir eş ve modern çizgide bir kent kadını imajıdır. Kadının bu imajla gösterilmesi kamusal alanda olsa da birincil görevi olan evinin ve ailesinin sorumluluklarını alma görevini ihmal etmemesi gerektiğini hatırlatmaktadır (137). Medyadaki süper kadın imgesi kadınlara yüklediği fazla sorumluluklar nedeniyle kadınlarda başarısızlık hissine neden olmaktadır. Ayrıca her işin altından kalkabilen bir imaj yarattığı ve geleneksel kadın rolü ile de uyumlu olması sebebiyle kadın cinsiyeti üzerinde baskı oluşmasına ve cinsiyet ayrımcılığının yeniden üretilmesine sebep olabileceği belirtilmektedir (137, 138).

Kadının medyadaki temsilinde kullanılan niteliklerden biri de kadına yönelik şiddettir. Haberlerde, televizyon dizilerinde ya da elektronik oyunlarda kadın şiddet mağduru ya da şiddeti hak eden bireyler olarak gösterilmekte ya da buna yönelik söylemlere maruz kalmaktadır. Medyanın çoğu unsurunda kullanılan kadına yönelik şiddet mizojininin yeniden üretilmesine ve toplumsal alanda kabul görmesine neden olmaktadır (139).

 nternetin hızlıca yayılması ile tüm dünyada ses getiren bilgisayar oyunları özellikle hedef kitlesi olan erkekler tarafından oldukça fazla oynanmaktadır. Erkeğe hitaben kurgulanmış olması nedeniyle kadın karakterler sayıca azdır(30). Ayrıca

oyunlardaki kadın karakterler toplumsal cinsiyet rolleri doğrultusunda kahramanı olan bir erkek tarafından kurtarılmayı bekleyen, ikincil, pasif, büyücü, cadı gibi rollerde ya da özellikle yarış/dövüş oyunlarında erkeğe şans getiren seksi ve vücudu ile oyuna katkı sağlayan, oyunu başlatan ve oyun sonunda kazanan karakterin yanında olan cinsel obje olarak yer almaktadır (30, 140). Bazı oyunlar cinsellik ve kadına yönelik cinsel şiddet üzerine kurgulanan ve kadına yapılan her türlü mizojinistik davranışta yarışmacıya puan getirecek şekilde tasarlanmıştır. Bir dönemin çok ses getiren oyunlarından RapeLay, The House Party gibi oyunlar bu oyunlara örnektir. Bilgisayar oyunlarını oynayan çoğunluğu 16 yaşından küçük bireylerin oluşturduğu düşünüldüğünde bu oyunlar daha küçük yaşlarda mizojininin içselleştirilmesine sebep olmaktadır. Ayrıca kadının cinselliğiyle yer aldığı video/bilgisayar oyunlarını oynayanların kadını daha çok cinsel obje olarak gördüğü ve cinsellikle ilgili düşüncelerinin arttığı belirlenmiş, hatta video oyun karakterlerinin görsel olarak sunulduğu bir çalışmada erkek katılımcıların kadınlara karşı daha saldırgan tutumlar sergilediği saptanmıştır (141).

Medyanın son yıllarda giderek yayılan, etkili ve oldukça kalabalık takipçi seviyelerine ulaşan sosyal medyada görülen mizojinistik tutum ve davranışlar medyanın yeni boyutunun kadına yansıyan olumsuz bir yönünü oluşturmaktadır. Sosyal medyada mizojini trolleme, çeşitli düşmanca söylemler, cinsiyetçilik, samimi görüntülerin rızasız paylaşılması, fotoğrafların manipülasyonu, siber taciz, bireysel bilgilerin hackerlar tarafından ele geçirilmesi (doxxing), sosyal medya hesabın ele geçirilmesi (hack), fikri mülkiyet hasarları, bilgisayarın çökertilmesi gibi farklı boyutlarda ve şekillerde görülebilmektedir (142). Sosyal medya platformlarında var olan taciz, hakaret, tehdit ve aşağılama gibi durumlar, uzun süredir psikologların, sosyologların ve sosyal hizmet uzmanlarının üzerinde durduğu bir konu olmuştur. Çünkü sosyal medya; toplumsal davranışları ve diğer insan davranışlarını etkileyerek bireylerin tutum ve davranışlarının oluşması bakımından oldukça önemlidir (143). Dünya genelinde aktif olarak iki milyardan fazla facebook, bir milyar instagram kullanıcısı bulunmaktadır (144). TÜİK Hane Halkı Bilişim Teknolojileri Araştırması 2018'e göre (145) Türkiye'de internet kullanım oranı %72,9 olarak belirlenmiş olup erkeklerde %86,9, kadınlarda %80,7 oranlarıyla sosyal medya aracılığı ile paylaşımlarda bulunma ve mesajlaşma internet kullanım amaçlarında ilk sırada yer

almaktadır. İstatistikler bireylerde tutum ve davranış oluşturmada sosyal medya kullanımının ne kadar geniş bir kitleyi etkileyebileceğini göstermektedir. Dolayısı ile bu platformlarda paylaşılan mizojinistik içerikler mizojiniyi yeniden üreterek kadın üzerindeki baskıyı arttırmaktadır(143). Ayrıca sosyal medyada mizojinistik tutum ve davranışlara maruz kalan kadınların özgüvende azalma, stres, anksiyete, panik atak, uyku sorunları gibi sorunlar yaşadıkları, bazılarının ailesinin güvenliği açısından endişe duyduklarını belirttikleri saptanmıştır (142). Gardiner (2018)'in Guardian Gazetesi gazetecileri ile yaptığı bir araştırmada (146) online olarak düşmanca davranışa maruz kalan gazetecilerin işini bırakmayı düşündüğü, yazılarını değiştirerek bakış açılarını hafiflettikleri ve atanmayı reddettikleri belirlenmiştir. Bir başka araştırmada siber saldırıya maruz kalmış kadınların içinde bulundukları ekonomik koşullar ekonomik barbarlık olarak tanımlanmış ve bunun sonucu olarak kadınların iş fırsatlarını kaçırdıkları, üretkenlikte azalmaya ve kadınların internet kullanımında geri çekilme davranışlarına neden olduğunu belirtmiştir (147). Sonuç olarak kadınlar siber nefretin sadece duygusal ya da fizyolojik etkisine maruz kalmamakta ekonomik açıdan da ciddi sorunlarla baş etmek zorunda kalmaktadır.

2.4.5. Sağlıkta Mizojini ve Etkileri

Sağlık alanına mizojinistik açıdan bakıldığında bu alanda görülen mizojinistik tutum ve davranışların genellikle cinsiyet ayrımcılığına yönelik davranışlar olduğu söylenebilir. Cinsiyet ayrımcılığı nedeniyle kadının temel insan hakları dahil birçok hakkını kullanamaması sağlığının olumsuz olarak etkilenmesine sebep olmaktadır (45, 148). Kadınların ikincil konumu ve düşük statüleri nedeniyle temel insan hakkı olan sağlığın korunması ve sağlık hizmetlerine zamanında ulaşımındaki kısıtlılıklar bu ayrımcılığın en belirgin örneğini oluşturmaktadır (45,99). Birçok toplumda kadının tek başına hastaneye veya sağlık hizmeti sunan yerlere gitmesi kabul edilebilir bir davranış olarak görülmediğinden, hastalık durumunda sağlık hizmetlerine ulaşmada kadınlar çeşitli engellerle karşılaşmaktadır. Ayrıca kadınlar genellikle sağlığın korunması ve hastalıkların tedavisi konusunda kısıtlı eğitim imkanı ve bilgiye ulaşamama gibi problemlerle de karşılaşabilmektedir. Bu faktörler kadında varolan hastalıkların

görmezden gelinmesine, ilerlemesine ve tedavisinin zorlaşmasına hatta tedavi edilememesine sebep olabilmektedir (148).

Kavram olarak kadının genital sakatlanması/kesilmesi anlamına gelen genital mutilasyon (kadın sünneti) (149), Dünya Sağlık Örgütü ve BM tarafından “kadın genital organlarının tıbbi olmayan sebeplerle kısmen ya da tamamen çıkarılması” olarak tanımlanmaktadır. Genital mutilasyon geçmişten günümüze Afrika, Orta Doğu ve Asya’da bulunan 30 ülkede yenidoğan ve 15 yaş arasındaki kadınlara yapılan mizojinistik davranışlardan birini oluşturmaktadır (150). Uygulamanın yaygın olarak yapıldığı toplumlarda kadın ve erkek cinsiyeti tamamen ayrımcılık üzerine şekillendirilmiş ve kadın, erkeklerin ihtiyaçlarını karşılayan bir araç olarak konumlandırılmıştır. Kadının evlenebilmesi, bekâretini koruyabilmesi, cinselliğinin kontrol altına alınabilmesi, eşini daha çok tatmin edebilmesi gibi nedenlerle yapılan genital mutilasyon, kadının doğumdan itibaren kusurlu bir varlık olduğunun kabul edilmesi sonucu ortaya çıkmıştır. Buna göre doğduğunda “pis” ve “çirkin” olduğu düşünülen kadının güzel ve temiz olabilmesi için sünnet edilmesi ve vücudundan bazı parçaların kesilip çıkarılması gerekmektedir (151). Algılanan dini ve kültürel normlara uymak için yapılan işlem sonucu vulvar doku klinik olarak değiştirilmektedir (149). Kesilen ve çıkarılan doku türlerine göre farklılık gösteren şekillerde uygulanan genital mutilasyonun bugüne kadar fark edilen hiçbir faydası saptanmamıştır ancak uygulama sağlık açısından birçok riski barındırmaktadır(151). Genellikle güvenli ve tıbbi olmayan ortamlarda yapılan genital mutilasyon kısa dönemde kanama, ağrı, şok, enfeksiyon, labial adhezyon ve ölümle sonuçlanabileceği gibi uzun dönemde kronik enfeksiyon, dismenore, genital organlarda hasarlar, infertilite, cinsel istekte azalma, disparoni, zor doğum, postpartum hemoraji, depresyon, anksiyete bozukluğu ve post travmatik stres bozukluğu gibi sonuçlara neden olmaktadır(152-154). Chibber ve ark. (2011)’nın genital mutilasyonun fizyolojik etkilerinin yanı sıra psikolojik etkilerini de inceledikleri çalışmasında (155) genital mutilasyon yapılmış kadınların %80’inde yaşamlarının bazı dönemlerinde işlemin yapılış anını hatırlamalarına yönelik anlık geri dönüşler yaşadıkları belirlenmiştir. Belirtilen fizyolojik etkilere ek olarak genital mutilasyonlu kadınlarda uzun dönemde vajinal ilişkide zorlama sonucu perineal yırtıklar ve kanama görülebilmekte ve sürekli anal ilişkiye maruz kalma sebebiyle anal fistül ve fekal inkontinans gibi sorunlar ortaya çıkabilmektedir(153).

Sağlık alanında kadına karşı gösterilen mizojinistik tutumlardan biri de bekar kadınlara yönelik uygulanan mizojinistik davranışlardır. Cinsel yaşamın evlilikle birlikte olması gerektiğini savunan toplumlarda toplum baskısı nedeniyle bekar kadınlar üreme sağlığına ilişkin yaşadığı sorunlara yönelik sağlık hizmetlerine başvuramamaktadır. Bu nedenle eczanelere, özel kliniklere ya da uygun olmayan kaynaklara başvurarak sağlık hizmeti alması kadının cinsel yolla bulaşan hastalıklar, istenmeyen gebelikler ve sağlıksız koşullarda yapılan düşüklere bağlı olarak enfeksiyon, kanama, infertilite hatta ölümle sonuçlanabilmektedir(148).

Doğacak bebeğin cinsiyetini seçmek için kullanılan tıbbi yöntemleri ifade eden cinsiyet seçimi, tıbbi olmayan nedenlerle ve genellikle erkek çocuk lehine yapıldığında kadına yönelik mizojinistik davranışlardan biridir (156,157). Cinsiyet seçimi IVF'ten sonra transfer ve implantasyon için embriyoların seçimi, spermilerin ayrıştırılması ve gebeliğin seçici olarak sonlandırılması gibi işlemleri kapsamaktadır. Tıbbi olmayan nedenlerle yapılan cinsiyet seçimi ciddi etik, yasal ve sosyal sorunların ortaya çıkmasına neden olmaktadır (157). Cinsiyet seçiminin genellikle soyun devamlılığının sağlanması gibi nedenlerle kadınlar aleyhine yapılması cinsiyet ayrımcılığını güçlendirerek kız çocuklarının değersizleştirilmesine ve kadının statüsünün azalmasına neden olmaktadır(158). Çin ve Hindistan gibi ülkelerde cinsiyet seçimi nedeniyle kadınlar isteğe bağlı olarak gebeliklerini sonlandırmaktadır (156-158). Almond ve Zhang (2019) çalışmasında (159) 1970-1980 yılları arasında Çin'de katı olarak uygulanan cinsiyet seçiminin yaklaşık bir milyon kız çocuğunun kaybına yol açtığını tahmin ettiklerini belirtmektedir. Kız fetüslerin abortusla isteğe bağlı olarak öldürüldüğü bu ülkelerde yaşayan kadınların küretaj işleminin birçok riskiyle karşılaşma olasılığı artmaktadır (159). Bu amaçla özellikle uygunsuz koşullarda yapılan girişimler kadın için ciddi sağlık sonuçlarına hatta ölüme neden olabilmektedir. Ayrıca cinsiyet seçiminin yaygın olarak yapıldığı ülkelerde tercihin erkek lehine yapılması kadın nüfusunun azalmasına ve ülkelerin cinsiyet oranlarında dengesizliklerin ortaya çıkmasına neden olmaktadır. Bu durum ülkelerin eğitim, sağlık, istihdam, ekonomi gibi birçok alanda olumsuz olarak etkilenmesine sebep olabilmektedir.

2.4.6. Sanatta Mizojini ve Etkileri

Müzik sanatından yazın sanatına, plastik sanatlardan gösteri sanatlarına kadar sanatın birçok alanında mizojiniye rastlamak mümkündür. Ancak sanat dalları içerisinde mizojininin en yaygın ve belirgin olarak görüldüğü alan müziktir. Müzik eserlerinde yer alan sözler melodi ve ritimle birleştiğinde daha kolay ezberlenebilmekte ve uzun süre akılda kalıcı olabilmektedir (160). Bu nedenle müzik, tüm sanat dalları içinde müzik insanları en fazla etkileyen özelliğe sahip olması bakımından önem taşımaktadır (161). Müziğin bu etkileyici gücü düşmanca sözler ile birleştiğinde tehlikeli boyutlara ulaşabilmektedir. Son dönemde popüler kültürün de etkisiyle ortaya çıkan yeni müzik türleri olan rap, hip hop gibi müzik türlerinin şarkı sözlerinde kadınları aşağılayıcı, kadına yönelik şiddet eylemlerini içeren, kadınları erkeklere kötülük yapan bireyler olarak yansıtan, erkekleri çıkarları için kullanan, erkeklerden daha aşağıda görülen ve erkekler tarafından kullanılabilen bireyler olduğunu içeren ifadeler mizojinistik tutumlar olarak topluma yansıtılmaktadır (18,162). Ling ve Dipolog-Ubanan (2017) rap şarkılarının sözlerini analiz ettiği çalışmada (163) rap şarkı sözlerinde kadınların alt cinsiyet olarak tanımlandığını ve onların sadece cinsel nesneler olarak muamele gördüğünü bu nedenle mizojinistik sözler aracılığıyla cinsiyetçiliğin ve ayrımcılığın güçlendirildiğini belirtmektedir. Bir başka çalışmada ise mizojinistik tutum ve ifadeler içeren şarkıların bireyleri kadına yönelik şiddet, taciz, istismar gibi düşmanca davranışa karşı duyarsızlaştırdığı ve kadına yönelik her türlü kötü muameleyi meşrulaştıran bir destek mekanizması olarak etki gösterdiği belirlenmiştir (162). Müzikte mizojininin etkileri sadece bu tür tutum ve davranışları meşrulaştırmak ya da güçlendirmekle sınırlı değildir. Ayrıca yapılan çalışmalarda şarkı sözlerinde kadını aşağılayan ve kadına yönelik şiddet içerikli ifadelerin yer aldığı müzik türlerini dinleyenlerde mizojinistik tutum ve davranışlar sergilemesine neden olduğu belirlenmiştir (17,18). Mizojinistik şarkı sözlerinin kadın ve erkeklerin cinsiyetçi tutumlarına karşı etkisinin karşılaştırıldığı başka bir çalışmada mizojinistik rap müzik dinletilen erkeklerin cinsiyetçi tutumlarında artma, kadınların cinsiyetçi tutumlarında ise azalma olduğu saptanmıştır (17). Ülkemizde Kalaycı Kırhoğlu ve ark. (2016) yaptığı bir çalışmada da (164) kadına yönelik olumsuz yargı içeren ve farklı türden 300 şarkıyı incelenmiş ve şarkılarda kadına yönelik şiddet, beddua ve hakaret, kadının değersiz olduğu, erkeğini rezil ettiği ve toplumsal cinsiyet

rolleri doğrultusunda erkeğini mutlu etmek için yaşaması gerektiğine yönelik, cinselliğini vurgulayan ve dış görünüşüne yönelik ifadeler içeren çok sayıda şarkı belirlenmiştir. Müzikte mizojini yalnızca şarkı sözlerinde değil, şarkıların görsel olarak zengin bir içerikle sunulduğu video kliplerinde de belirgin olarak karşımıza çıkmaktadır. Youtube 100'ün you tube'da yayınlanan 100 popüler müzik videosunu değerlendirdikleri çalışmada (165) kadınların video kliplerdeki mizojinistik sunumu altı kategori dikkate alınarak incelenmiştir. Bunlardan birincisi klipteki kadının cinselliğini ön plana çıkaran kışkırtıcı giysiler, ikincisi kışkırtıcı dokunuş olarak adlandırılan ve kadının cinsellikle ilişkili bölgelerine dokunulması, üçüncüsü kadını değersizleştiren ve cinsel obje olarak görülmesine neden olan şarkı sözleri, dördüncüsü kadının vücudunun belirli kısımlarına görüntünün odaklanması (cinsel bakış), beşincisi kadınlığın vurgulanması olarak adlandırılan (ağır makyaj, yüksek topuklu ayakkabı vs.) abartılı ve ideal kadınlık performansı ve altıncısı ise fiziksel ya da cinsel istismara maruz kalmasıdır. Çalışma sonucunda 100 videodan 93'ünde kışkırtıcı giysilerin en az bir örneğinin, 79'unda videonun en az bir kışkırtıcı dokunuş örneğinin, 25 videoda en az bir aşağılayıcı söz örneğinin, 68'inde en az bir cinsel bakış örneğinin ve en az 2 videoda da şiddet içerikli davranış örneğinin bulunduğu saptanmış ve 100 videoda kodlanan en az bir mizojinistik tutum ve davranış örneği sayısının toplam 302 olduğu belirlenmiştir (165). Kadınların müzikteki yer alış biçimleri onların, yetenekleri ve entelektüel özellikleri göz ardı edilerek yalnızca bedenleri ile var olan, şiddeti hak eden kişiler olarak algılanmasına sebep olmakta, mizojinistik tutum ve davranışların daha fazla kişi tarafından içselleştirilerek sürdürülmesine katkıda bulunmaktadır.

Müziğin dışında diğer sanat dallarında da kadının mizojinist bir çerçevede ele alındığı eserlere sıklıkla rastlanmaktadır. Geçmişten günümüze toplumlardaki kadının yerine göre sanat dallarındaki ele alınış biçimleri de o döneme ayak uydurmuştur. Dünyaca ünlü yazar ve şairlerin eserlerinde kadın cinsiyeti ve kadın bedenine yönelik düşmanca ifadeler edebi metinlerdeki belirgin mizojinistik tutumlardandır. Bu eserlerde kadınlar dışlanan, acı çektirilen, ezilen ve erkeğe bağımlı karakterler olarak yansıtılmaktadır (166). Shakespeare'nin ünlü eseri Hamlet'in içerdiği kadınlara yönelik mizojinistik ifadeler mizojini konusunda tartışmalıdır (74). Ancak eserlerin ortaya çıktığı dönem dikkate alındığında toplum üzerinde etkili olabileceği

düşünülmektedir. Agnes Michaux (2010)'un ünlü aydın, düşünür ve yazarların eserlerinde yer alan kadın düşmanı ifadeleri derlediği 'Kadın Düşmanı Sözlük' isimli kitabında yer verdiği isimlerden Friedrich Nietzsche Böyle Buyurdu Zerdüş (1855) isimli kitabında dikkat çeken “*kadınları görmeye gittiğinde kırbacını unutma*” sözü, Momtaigne (1580) 'in Denemeler 9: Kibre Dair kitabında “*bir kadın için en saygıdeğer ve yararlı bilim dalı ve uğraş ev işleri bilimidir*” ifadesi, günümüze yakın eserlerden Henri Jeanson (1934) “*kadınlar zaten akılsız olduklarından ötürü asla akıllarını yitirmezler*” ifadeleri edebi metinlerde kadının yer alışı tartışmalı olarak göz önüne sermektedir (167). Bir başka sanat dalı olan resimde ise kadın çıplaklığı, bedeni ve öldüren güzelliği ile yer almaktadır. Kadın figürlerinin yer aldığı resimlerin etki gücünün yüksek olmasının nedeni bakma erotizmine, arzusuna ve hazzına bağlanmaktadır (168). Sinemada kadının ele alınış biçimi de diğer sanat dalları ile benzerlik göstermektedir. Sinema filmlerinde yer alan kadınlar cinsel bir obje olarak, baş aktörün yanındaki kadın rolünde ve toplumsal cinsiyet rolleri bağlamında anne, eş, zayıf, mağdur rollerde yansıtılmaktadır (30,169). Sanatın geçmişten günümüze toplum yapısı üzerindeki etkisi dikkate alındığında mizojininin sürdürülmesi, aktarılması ve meşrulaştırılmasında etkili olduğu ve bu etkinin mizojininin başlangıcından bugüne kadar devam ettiği söylenebilir.

2.5. Mizojininin Önlenmesi ve Eğitimin Rolü

Dünya genelinde mizojininin azaltılması ve önlenmesine ilişkin yapılan girişimler ağırlıklı olarak mizojininin davranış şekillerinden olan cinsiyet ayrımcılığı ve kadına yönelik şiddetin azaltılması, önlenmesi ve kadınları korumaya yönelik program ve politikalarla sınırlıdır (30). Bu amaçla 1910 yılında 8 Mart'ın Dünya Kadınlar Günü olarak kutlanması ve 1946 BM Kadının Statüsü Komisyonunun kurulması ile başlayıp İstanbul Sözleşmesi (2014) ile günümüze kadar devam eden yasal düzenlemeler yapılmıştır. Yasal düzenlemelerde amaç toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlanması ve kadına yönelik ayrımcılığın ve her türlü şiddetin önlenmesidir (170).

Toplumsallaşma sürecinde toplumsal cinsiyet rollerinin kazanılması ailede başlamakta ve okul ve arkadaş çevresiyle devam etmektedir (103). Mizojinistik tutum

ve davranışların ortaya çıkmasında toplumsal cinsiyet rollerine yönelik tutumların etkisi dikkate (84) alındığında bireylerin ailesinden sonra okulda kazandığı tutum ve davranışlar gelecekteki tutum ve davranışlarının belirleyicileri olacaktır. Çünkü eğitim, bireyin kişiliğinin gelişmesinde ve bireyi yaşama hazırlamada gerekli olan bilgi, beceri, tutum ve davranışların kazanılmasını sağlayan bir süreçtir (171). Bu nedenle tutumların oluşmasında eğitimin önemli bir rolü vardır (171,172). Bireyleri toplumsal cinsiyet ayrımcılığı ve kadına yönelik şiddete ilişkin bilgilendirme ve bireylerde farkındalık oluşumunu sağlamaya yönelik girişimler de son yıllarda bu amaca ulaşmak için sıklıkla başvurulan bir yöntemdir. Özcan ve ark. (2012), üniversite öğrencilerine yönelik geliştirdikleri bir toplumsal cinsiyet eğitim programının etkinliğini değerlendirdikleri çalışmasında eğitim programının başında geleneksel toplumsal cinsiyet tutumlarına sahip olan öğrencilerin program sonunda tutumlarının eşitlikçi tutum olarak değiştiğini belirlemiştir (88). Mizojininin toplumsal cinsiyet ayrımcılığı ve şiddet gibi öğrenilen bir davranış olduğu düşünüldüğünde toplumda kadına yönelik düşmanca tutumları önlemek ve azaltmak için öncelikle bireyleri, aileleri ve toplumu bilgilendirmek gerekmektedir.

2.5.1. Mizojini Eğitiminde Farklı Öğretim Yöntem ve Tekniklerinin Kullanımı

Eğitim alanında kullanılan en eski öğrenme şekli olan geleneksel öğretimde düz anlatım, anlatıla bilginin tekrarı ve ezberleme gibi öğretim yöntemleri yer almaktadır. Bu öğretimde eğitici aktif, öğrenen pasif konumdadır. Bu nedenle geleneksel öğretim yöntemleri öğrencinin tüm öğrenme basamaklarını gerçekleştirmesini engellemekte ve öğrencinin problem çözme, karar verme, sorumluluk alma gibi kişilik gelişiminin de önüne geçmektedir (173,174). Günümüzün değişen koşullarında bilgiyi depolamaktan çok bilgiye ulaşma ve problem durumunda problemin çözümüne odaklanan ve öğrenen merkezli bir eğitim anlayışı ağırlık kazanmıştır (175). Çağdaş öğretim olarak adlandırılan bu yaklaşımda öğrenenin bilişsel bilgi, beceri, beceri ya da tutumlar gibi öğrenme ürünlerinin belirlenen hedeflere ulaşması amaçlanmaktadır. Eğitim teknolojilerinin ve farklı öğretim yöntemlerinin kullanıldığı çağdaş öğretimde her öğrencinin ilgisi, ihtiyacı ve öğrenme

biçimi farklılıkları göz önünde bulundurularak öğrenmeyi arttırmaktadır. Senaryo temelli öğretim, video, bilgisayar ya da internet kullanımı gibi öğrencinin interaktif olarak öğrenme sürecine aktif katılımının gerçekleştiği ve yaparak yaşayarak öğrenmenin hedeflendiği öğretim teknolojileri ve yöntemleriyle bilgilerin kalıcılığı da sağlanmaktadır. Ayrıca kullanılan eğitim teknolojileri ile toplumdaki her birey eğitim fırsatlarından eşit olarak yararlanarak zaman ve mekan sınırı olmadan öğrenme etkinliklerine katılabilmektedir (176).

Mizojini kavramının sosyal sorunlar çerçevesinde değerlendirilen ve somut örneklerle gözler önüne serilmesi gereken bir kavramdır. Geleneksel öğretimde düz anlatımla bireyde bilişsel düzeyde tam öğrenmenin sağlanamadığı düşünüldüğünde mizojiniye yönelik bilgi ve farkındalık oluşturmada çağdaş öğretim yaklaşımları, interaktif öğrenme yöntem ve teknikleri ve eğitim teknolojilerinin kullanımı önemli bir gereksinimdir. Mizojiniye yönelik bu tür eğitimlerin sayısı oldukça azdır. Örneğin Harvard Lisansüstü Eğitim Okulu tarafından mizojininin önlenmesi ve azaltılmasına yönelik aileleri ve eğitimcileri de içine alan beş yıllık bir proje kapsamında 3000 genç ve aileler, öğretmenler, spor koçları ve danışmanlarla yapılan anketler sonucunda mizojini ve cinsel şiddetin gençler arasında yaygın olarak görüldüğü, gençlerin aileleri ile bu konular hakkında konuşamadıkları ve gençlerin büyük çoğunluğunun bu konuya ilişkin bir rehberlik istedikleri belirlenmiştir (177). Mizojini, toplumsal cinsiyet ve cinsel şiddete yönelik hazırlanan eğitim araçları ile eğitici ve ailelere rehberlik edilmiştir. Eğitim araçları ailelere yönelik ve eğitimcilere yönelik üç kaynak olmak üzere toplam altı kaynaktan oluşmaktadır. Eğitimde yer alan kaynakların içeriğinde yer alan kavramlar ve uygulamaların daha etkili öğretilmesine yönelik web tabanlı kurslar, senaryolar, interaktif egzersizler, bilgilendirici videolar ve animasyonlar gibi farklı linklere yönlendiren bir sistemle zenginleştirilmiştir (177,178). Böylece ailelere ve eğitimcilere mizojininin kolay anlaşılır ve somut şekilde anlatılması, gençlerle mizojini ve cinsel şiddetle ilgili sağlıklı iletişim kurulması ve onları yönlendirebilmeleri için bilgilendirilmeleri sağlanmıştır.

2.5.2. Web Tabanlı Eğitim (Uzaktan Eğitim)

Kalıcı öğrenmenin sağlanmasına yönelik farklı öğretim yöntemlerinin gereksinimi ve teknolojiye gelişmeler ve bilgiyi aktarmaya olanak tanıyan internet gibi taşıyıcıların ortaya çıkması web tabanlı eğitimi popüler hale getirmiştir (179). Web tabanlı eğitim senkron ve asenkron olmak üzere iki şekilde sınıflandırılmaktadır. Senkron eğitim, öğretmen ve öğrencinin farklı ortamlarda olmalarına rağmen karşılıklı iletişimin eş zamanlı olarak sağlandığı eğitim modelidir (180). Bu durum öğrenciye sanal bir sınıf ortamında bulunduğu hissini vermektedir. Sohbet (chat) odaları, beyaz tahta uygulamaları ve audio/video konferans uygulamaları senkron eğitim içerisinde sayılabilmektedir (181). Asenkron eğitimse hazırlanan ders içeriğinin internet aracılığıyla sisteme yüklendiği ve öğrencilerin zaman ve mekan sınırı olmadan ders içeriğine ulaşabildikleri esnek bir iletişim modelidir (180). Uzaktan eğitimin esasını oluşturmaktadır. Bu yöntemle eğitim alanlar çoğunlukla bir kullanıcı adı ve şifre ile bağlantı kurarak sisteme girmektedir (181).

Web tabanlı öğrenme ile öğrenci-materyal-öğretmen arasındaki etkileşim yüz yüze eğitimle eş değer potansiyele sahiptir. Ayrıca web tabanlı eğitimin zaman ve mekandan bağımsız olması öğrenenlerin istedikleri zaman istedikleri yerde öğrenme aktivitesine katılımını sağlamaktadır (179). Web tabanlı eğitimin farklı duyu organlarına hitap etmesi de verimi artırıcı yönde etki sağlamaktadır (181).

2.5.3. Simülasyon

Simülasyon, eğitimde farklı öğrenme stillerinin önem kazandığı günümüzde kullanımı giderek artan yöntemlerden biridir. En geniş anlamıyla simülasyon öğrencilere bilgiyi özümsemek, bilişsel ve psikomotor beceri kazandırmak ya da geliştirmek amacıyla durumsal bir ortam yaratarak uygulamak, test etmek ya da sistemleri veya insan davranışlarını anlamak için bir olay ya da durumu tecrübe etmek olarak tanımlanmaktadır. Bilişsel, davranışsal ve/veya psikomotor yeterliklerin değerlendirilmesi amaçlanan bir süreç olduğu ifade edilmektedir (182).

Simülasyonun geçmişi 5000 yıl öncesine kadar uzanmaktadır. Bilinen ilk simülasyonlar Çin ordusunun strateji gelişimini sağlamak amacıyla kullanılan savaş

oyunlarıdır ve 1800'lü yıllarda ordu planları için kullanılmaya başlanmıştır. 1929'da Edwin Link tarafından ilk uçak simülatörü geliştirilmiştir (183-185). 1934 yılında meydana gelen uçak kazalarından sonra bir çok ülkede pilot eğitiminde simülasyon kullanımı zorunlu hale getirilmiştir (184). 1950 yılından itibaren bilgisayar sistemlerinin kullanımı ile giderek gelişme gösteren uçuş simülatörleri orduda, uzay araştırmalarında ve havacılıkta etkin olarak kullanılmıştır (183,184). 20. Yüzyılda tıp eğitiminde kardiyopulmoner resisütasyon eğitimi için kullanılan mankenin doğumu ile tıp eğitiminde simülasyon yaygın olarak kullanılmaya başlamıştır (184). Teknolojik gelişmeler ile birlikte 21. Yüzyıla gelindiğinde simülasyonun sağlık eğitiminde kullanımı eğitimsel değer kazanarak gelişmiş ve genişlemiştir (182). Günümüzde geleneksel eğitime göre öğrenmeye etkisinin daha fazla olduğunun belirlenmesi üzerine simülasyon sağlık dışında diğer alanlardaki mesleki eğitimlerde de kullanılmaktadır. Hukuk, sosyal hizmet, fen bilimleri, inşaat ve mühendislik alanları bunlardan bazılarıdır (186).

Simülasyonun Sınıflandırılması

Eğitimde bilgi ve beceri kazandırma amacıyla kullanılan simülasyonların basitten karmaşığa doğru, gerçek durumlara benzerliği artıran öğrenme çevresinin yapılandırılmasını içeren farklı birçok çeşidi bulunmaktadır (57).

Alinier (2007) simülasyonu kapsamlı olarak sıfırdan başlayarak beşe kadar toplam altı düzeyde ele almıştır (187).

Belirtilen simülasyon düzeylerinden birincisi yazılı vakalar ve hastaya ilişkin bilgilerin yer aldığı yazılı simülasyonları içeren düzey 0'dır. Bu düzeyde ekipman gereksinimi yoktur. Vakaların yazılı olduğu dökümanlar ve hastaya ait X-ray, kan testi sonuçları ya da EKG çıktıları kullanılmaktadır (187). Uygulama sınıf ortamında yapılmaktadır ve öğrencinin problem çözme yoluyla bilişsel düzeyde öğrenmesi hedeflenmektedir (186).

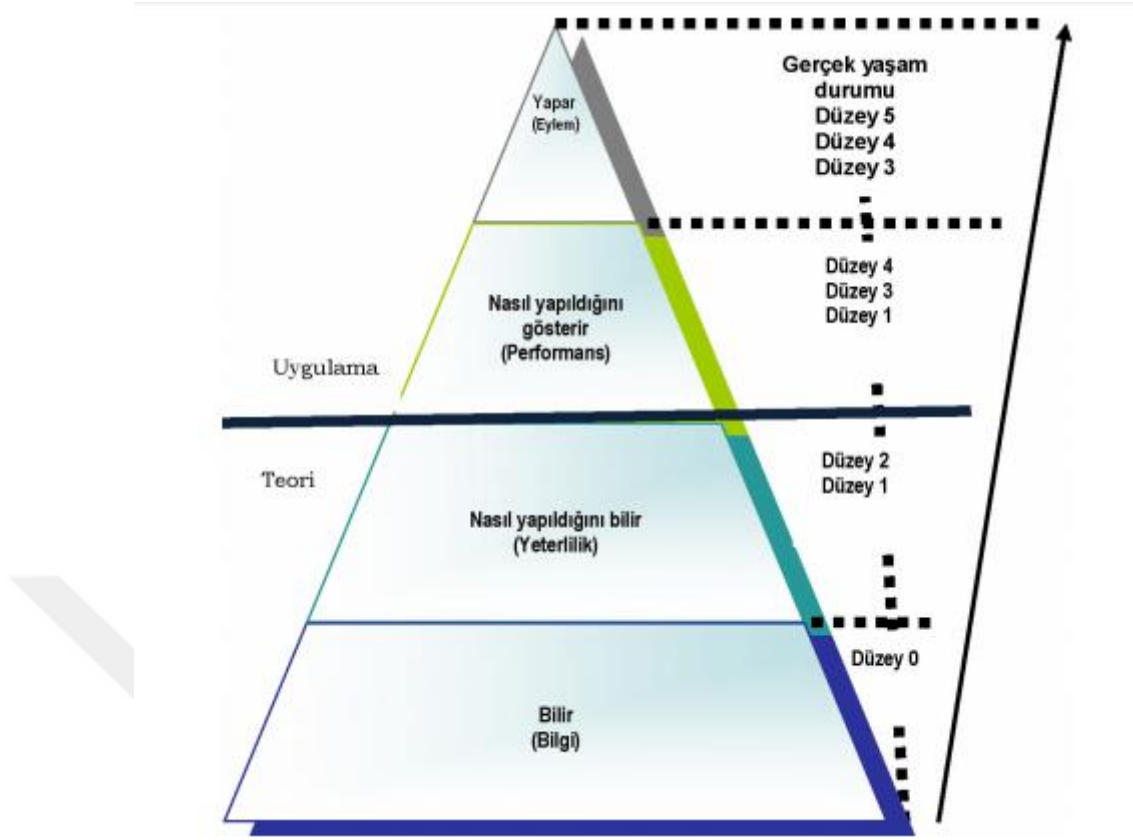
Düzyey 1 simülasyon demonstrasyon amacıyla kullanılan pasif anatomik modellerin yer aldığı simülasyondur (187). Örneğin enjeksiyon yapmak için kullanılan kol, bacak, doğum için kullanılan pelvik modeller gibi tepki verme özelliği olmayan maketler bu kapsamda yer almaktadır. Bu simülasyon düzeyi ile öğrencilerin psikomotor öğrenme hedeflerini gerçekleştirmesi sağlanmaktadır (186).

Ekran temelli simülasyon, videolar, video oyunları ve sanal gerçeklik gibi geniş bir kapsamı olan düzey 2 simülasyonlar bilgisayar laboratuvarları ya da sınıf ortamında gerçekleştirilebilmektedir (186,187). Öğrencinin kendi bilgisayarında uygulama yapmasına olanak tanıyarak bireysel öğrenmeyi sağlaması bu düzey simülasyonun önemli bir avantajını oluşturmaktadır (188).

Standart katılımcılar, gerçek ya da simüle edilmiş hastaların kullanıldığı düzey 3 simülasyon orta düzey gerçekliğin olduğu ortamlardır (186,187). Öğrencilerin psikomotor, bilişsel ve duyuşsal öğrenmelerini sağlamada etkin olarak kullanılmaktadır (189). Sağlık eğitiminde genellikle kişiler arası iletişim becerilerinin geliştirilmesi, fizik muayene ve tanılama gibi becerilerin kazandırılması için kullanılmaktadır (186,188).

Tam boy programlanabilen hasta simülatörünün kullanıldığı ancak gerçeklik düzeyinin orta düzeyde olduğu düzey 4 simülasyon simülasyon laboratuvarı/merkezinde hazırlanan ameliyethane, yoğun bakım, klinik gibi gerçekçi bir ortamda uygulanmaktadır. Öğrencilerin bilişsel ve duyuşsal öğrenmelerinin sağlanması amacıyla kullanılmaktadır (186,187).

İleri düzeyde ve pahalı hasta simülatörlerinin fizyolojik modellerle yürütüldüğü ve vital bulguların monitorize edilebildiği, bulgulara müdahale etme imkanı tanıyan yüksek gerçeklikli simülasyonlar düzey 5 şeklinde sınıflandırılmaktadır (187). Öğrencilerin simüle edilmiş ortamda interaktif olarak bilişsel, duyuşsal ve psikomotor öğrenme becerilerini kazanmasında etkilidir (186). Senaryoların uygulama anında değiştirilebilmesine olanak tanıyarak öğrencilerin durumla baş etme becerilerinin değerlendirilmesinde de kullanılmaktadır (190).

Şekil 2.1. Simülasyon düzeylerine göre öğrencilerin kazandığı deneyim ve beceriler (Alinier, G. (2007). A typology of educationally focused medical simulation tools. *Medical Teacher*, s.e 246.)

Ekran Temelli Simülasyon

Bilgisayar destekli simülasyon olarak da ifade edilen ekran temelli simülasyon ilk olarak 1960'lı yıllarda geliştirilmiştir ancak 1980'lerde kişisel bilgisayarların ortaya çıkmasıyla bu yaklaşımın eğitimde kullanımı çoğalmaya başlamıştır. Bu tarihten sonra bu araçlar maliyet etkinliğinin giderek artması ve onarım maliyetinin az olması nedeniyle eğitim ve değerlendirmede giderek yaygın hale gelmiştir (191). Ekran temelli simülasyon çeşitli bilgisayar yazılımları kullanılarak geliştirilmektedir (57). Hemşirelikte bilgisayar oyunu ile ilaç dozu hesaplama, enjeksiyon yapma (186), tıp eğitiminde kardiyo-pulmoner resisütasyon uygulaması (61) sağlık profesyonellerinin eğitiminde sıklıkla kullanılan ekran temelli simülasyonlardır. Genellikle problem çözme, tanı koyma, karar verme gibi becerilerin kazanılmasında öğrenciye kendi kendine öğrenme deneyimi sunan ve diğer simülasyon uygulamalarına göre daha basit düzeydeki uygulamalardır (190). Öğrencinin istediği yerde ve zamanda simülasyona ulaşabilmesi, bireysel ya da grupta öğrenme imkanı

sunması, yeniden kullanılabilir ve tekrar edilebilir olması, güncellenme kolaylığı ve taşınabilir olması ekran temelli simülasyonun en önemli avantajlarıdır. Ancak psikomotor becerilerin yoğun olduğu eğitimlerde kullanılamaması, gerçeklik düzeyinin düşük olması, öğretim elemanı ve öğrencinin yazılım ve araç-gereci tanınması gibi dezavantajları bulunmaktadır (57,186,190,191).

Standart hasta (standart katılımcı) uygulaması

Senaryo temelli simülasyon uygulamasında sıklıkla kullanılan bir simülasyon yöntemi olan standart hasta, belirli bir hastanın özelliklerini tam olarak canlandırmak için önceden hazırlanmış birey olarak tanımlanmaktadır (192). 1963 yılında 3. Sınıf tıp öğrencilerine nöroloji eğitimi vermek amacıyla kullanılmaya başlanmıştır ancak genel bir kabul görmemiştir. 1968 yılında jinekoloji öğretiminde normal pelvik muayene için kullanılan simüle hasta terminolojisi günümüzde standart hasta ismiyle kullanılmaktadır (183). Kavram içinde kullanılan standardizasyon, her öğrenciye sunulan durumun tutarlılığını ifade etmektedir (192). Sağlık alanında simülasyon ile eğitimde kullanıma uygun olan kavramın sağlık alanı dışında kullanımında standart katılımcı ifadesi kullanılmaktadır.

Standart katılımcı uygulaması amaç ve hedeflerin belirlenmesi, senaryo oluşturma, standart hastaların belirlenmesi ve eğitimi, öğrenciler için hazırlık çalışmaları, senaryoların yürütülmesi ve senaryo sonrası çözümleme yapılmasını içermektedir (193). Uygulamanın avantajları öğrenciye öğrenme kolaylığı sağlaması, anksiyeteyi azaltması (194), öğrencinin kendine güvenini arttırması (195), her öğrenci için deneyimlenmesi imkansız olan uygulamaları deneyimleme fırsatı sunması (193) olarak sıralanabilmektedir. Belirtilen bu avantajların yanı sıra bazı dezavantajları da vardır. Bunlar pahalı bir uygulama olması (196) ve özel popülasyonlarda (örneğin çocuklar) kullanımının zor olmasıdır (193).

Eğitimde standart katılımcı kullanımının etkilerine yönelik yapılan çalışmalarda standart katılımcılarla yapılan eğitimin tıp fakültesi öğrencilerinde narkotik ilaçların kullanımına yönelik reçete yazma yöntemlerinin geliştirilmesinde (197), öğrencilerin motivasyonlarını arttırmada (198), ve iletişim becerilerini geliştirmede (196), aile içi şiddet ve intihar düşüncesi gibi durumlarda disiplinler arası ekibi zorlayan iletişim becerilerini geliştirmede (199) etkili olduğu belirlenmiştir.

2.5.4. Mizojinin Önlenmesinde Hemşirenin Rolü

Toplumların sosyal yapısındaki değişmeler, sağlık alanında yapılan çalışmaların da hızla değişimine neden olmuş, hemşirelik de bu değişimden etkilenmiştir. Böylece sağlığın korunması ve yükseltilmesi önem kazanmış ve buna yönelik hemşirenin danışmanlık, savunuculuk, eğiticilik ve araştırma rolleri öne çıkmaya başlamıştır (200). Kadın sağlığı, kadınların fiziksel, duygusal, kültürel ve sosyal yönden tam bir iyilik halinde olmalarıdır. Bu nedenle birçok faktörden etkilenmektedir. Son yıllarda kadın sağlığının gereksinimlerine yönelik farkındalığın artması kadının sağlığının korunması ve yükseltilmesinde önemli rolleri olan hemşirelere yönelik gereksinimi de artırmaktadır (201).

Kadın bütüncül olarak ele alındığında, kadın sağlığının bozulmasına neden olan etmenlerden birini de kadına karşı her türlü mizojinistik tutum ve davranışlar oluşturmaktadır. Bu davranışların ortadan kaldırılmasında hemşirelerin görev, yetki ve sorumluluklarını kullanabileceği geniş bir çerçeve bulunmaktadır. Özellikle hemşirenin danışmanlık, savunuculuk, eğitimci ve araştırmacı rollerinin (201,202) etkin kullanımı mizojinistik tutum ve davranışlara yönelik farkındalık oluşturularak bu davranışların önlenmesinde önemli bir yere sahiptir. Kadının sağlıklı olma ve sağlıklı olarak yaşama hakkı savunuculuğu doğrultusunda hemşirelerin yapacağı girişimler mizojininin önlenmesi ve azaltılmasının temelini oluşturmaktadır. Bu amaçla bireylere mizojiniye yönelik bilgi ve farkındalık kazandırmada eğitici rolüyle, mizojiniyi önlemeye yönelik araştırmalar yapmada araştırmacı rolüyle, bireyleri mizojinistik tutum ve davranışlara karşı yönlendirmede danışmanlık rolüyle ve kadına yönelik her türlü mizojinistik tutum ve davranışlara karşı politikalar oluşturulmasına katılımda savunuculuk rolüyle hemşireler kadının sağlıklı yaşama yolunda destek alabileceği nitelikli profesyoneller arasında yer almaktadır.

3.GEREÇ VE YÖNTEM

3.1. Araştırmanın Şekli

Araştırma, üniversite öğrencileri için geliştirilen ve web tabanlı ve simülasyon temelli uygulamaların kullanıldığı mizojiniye yönelik eğitim programının, öğrencilerin mizojiniye ilişkin bilgilerine, farkındalıklarına ve mizojinistik tutumlar karşısında gösterdikleri duygusal tepkilerine etkisini değerlendirmek amacıyla nicel ve nitel araştırma yöntemlerinin birlikte kullanıldığı karma tipte bir araştırmadır.

Araştırmanın nicel aşaması eğitim programının öğrencilerin mizojiniye ilişkin bilgi düzeyi, farkındalıkları ve duygularına etkisini belirlemek için tam deneysel araştırma tasarımı öntest-son test kontrol gruplu randomize kontrollü olarak yapılmıştır.

Araştırmanın nitel aşaması ise öğrencilerin eğitim programına ilişkin deneyimlerini tanımlamak, eğitim programına yönelik memnuniyetleri, görüş, düşünce ve önerilerini belirlemek ve mizojini kavramına yönelik kazanımlarını ortaya çıkarabilmek için tanımlayıcı fenomenolojik yaklaşım seçilerek yapılmıştır.

3.2. Araştırmanın Yapıldığı Yer ve Özellikleri

Araştırma Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi'nde birinci sınıf ve birinci yarıyılta öğrenim gören lisans öğrencileri ile yürütülmüştür. Araştırmanın nicel aşamasında yer alan web tabanlı eğitim, öğrencilerin kişisel bilgisayar ve internet erişimlerinin olduğu ve kendilerinin belirlediği bir ortamda verilen link aracılığıyla yapılmıştır. Bilgisayar destekli ekran temelli simülasyon uygulaması ise Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi'nde bulunan merkez bilgisayar laboratuvarında yapılmıştır. Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi bilgisayar laboratuvarı 75 kişi kapasiteli üç salona sahiptir ve laboratuvardaki bilgisayarlar görsel ve işitsel teknolojilerin kullanımına uygundur. Standart katılımcılarla senaryo temelli simülasyon uygulaması Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi ve Bilişimi Anabilim Dalı'nda yer alan Eğitim ve Değerlendirme Merkezi'nde gerçekleştirilmiştir. Tıp Eğitimi ve Bilişimi Anabilim Dalı Eğitim ve Değerlendirme Merkezi (EDM), hasta görüşmesi eğitimlerinde ve yapılandırılmış objektif klinik sınavlarda kullanılmak üzere tasarlanmıştır. Dokuz odadan oluşan merkezde, bir kontrol odası ve iki odanın

izlenmesine olanak sağlayan bir aynalı oda bulunmaktadır. Her oda muayene odası olarak düzenlenmiş ve gerekli sabit donanım sağlanmıştır. Her odada harekete duyarlı birer dijital kamera bulunmaktadır.

Araştırmanın nitel aşaması ise Hacettepe Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi'nde yürütülmüştür. Araştırmanın nitel verilerinin toplanması amacıyla yapılan odak grup görüşmeleri için Hacettepe Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi'nde yer alan simülasyon laboratuvarının çözümleme odası kullanılmıştır. Simülasyon çözümleme odasında yaklaşık 12 kişilik bir yuvarlak masa ve sandalyelerin yanı sıra bir bilgisayar ve bir barkovizyon bulunmaktadır.

Mizojinistik tutum ve davranışların yaygın olarak görüldüğü üniversite yaşamında bu tür davranışların önlenmesi amacıyla Hacettepe Üniversitesi'nde YÖK tarafından tüm üniversitelere önerilen Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Tutum Belgesi doğrultusunda 2016-2020 yıllarını kapsayan bir Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Eylem Planı kabul edilmiştir. Hacettepe Üniversitesi, eylem planını onaylayarak mizojinistik tutum ve davranışların tümünü kapsamasa da toplumsal cinsiyet eşitliğine farkındalığın arttırılması, yerleşkelerde cinsel taciz ve saldırıya yönelik bilgilendirme yapılması ve gerekli önlemlerin alınması, konuya yönelik eğitim ve araştırmalar yapılması gibi eylemlerde bulunacağını taahhüt etmiştir (203). Bu doğrultuda toplumsal cinsiyet eşitliğine yönelik üniversite bünyesinde farklı bölümlerin lisans programlarında zorunlu veya seçmeli dersler verilmektedir.

3.3. Araştırmanın Evreni ve Örneklemi

Araştırma grubunun belirlenmesinde öğrencilerin lisans eğitim yaşantılarında toplumsal cinsiyet ve kadına karşı her türlü düşmanca tutum kavramları ile hiç karşılaşmamış ve toplumsal cinsiyet, kadının statüsü ve kadına karşı her türlü ayrımcılık gibi konularda zorunlu ve seçmeli herhangi bir ders almamış olması dikkate alındığı için birinci sınıf ve birinci yarıyılta öğrenim gören lisans öğrencileri araştırma kapsamına alınmıştır. Bu doğrultuda Hacettepe Üniversitesi'nde yer alan 14 fakültenin ders programları incelenmiş ve bir fakültede lisans eğitiminin verilmediğinin saptanması, iki fakültede de zorunlu hazırlık okuma şartının bulunması nedeniyle araştırmanın evreninin ve örnekleminin belirlenmesinde 11 fakülte kuraya alınmıştır.

Örnekleme alınacak öğrencilerin okuduğu fakülte ise bu fakülteler arasından kura çekilerek belirlenmiştir.

Tablo 3.1. Araştırma kapsamına alınan fakülteler

Fakültenin Adı	Bölüm Sayısı
Edebiyat Fakültesi	13
Eğitim Fakültesi	6
Fen Fakültesi	6
Güzel Sanatlar Fakültesi	6
İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi	6
Mühendislik Fakültesi	3
Sağlık Bilimleri Fakültesi	6
Spor Bilimleri Fakültesi	3
Dış Hekimliği Fakültesi	1
Eczacılık Fakültesi	1
Hukuk Fakültesi	1

Araştırmanın yürütüleceği fakültenin saptanması için Tablo 3.1.'de yer alan fakülte isimleri ayrı kağıtlara yazılıp kapatılarak bir torbaya atılmıştır. Araştırmadan bağımsız bir kişi tarafından torba içinden rastgele çekilen ilk kağıtta yazılı olan Sağlık Bilimleri Fakültesi araştırmanın yürütüleceği fakülte olarak belirlenmiştir.

Araştırmanın evrenini, 2017-2018 öğretim yılı güz döneminde Sağlık Bilimleri Fakültesi bünyesinde yer alan bölümlerden Beslenme ve Diyetetik Bölümü'nden 113, Çocuk Gelişimi Bölümü'nden 77, Dil ve Konuşma Terapisi Bölümü'nden 53, Ergoterapi Bölümü'nden 37, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü'nden 123 ve Odyoloji Bölümü'nden 52 olmak üzere toplam 455 birinci sınıf öğrencisi oluşturmuştur.

3.3.1. Örneklem Seçimi

Araştırmanın Nicel Boyutunun Örneklemi

Araştırma bir müdahale ve bir kontrol grubu olmak üzere iki grup ile yürütülmüştür. Araştırmanın örneklem sayısının hesaplanmasında alanında deneyimli bir istatistikçiden¹ uzman görüşü alınmış ve G*Power paket programı ile %5 yanılma payı ve 0,7 etki genişliği ile %80 güce ulaşmak için her bir gruba en az 34 olmak üzere

¹Ömer Kaplan, Uzman İstatistik Danışmanı ve Eğitmeni, Anadolu Araştırma

toplam 68 öğrenci alınması gerektiği belirlenmiştir. Araştırma süresince olası kayıplar da göz önünde bulundurularak örnekleme her grupta 40 öğrenci olmak üzere toplam 80 öğrenci alınması planlanmıştır.

Sağlık Bilimleri Fakültesi'nde her bölümden örnekleme alınacak öğrenci sayısını hesaplamak için tabakalı örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Hesaplama sonrası her bölümden ulaşılması gereken öğrenci sayıları: Beslenme ve Diyetetik Bölümünden 20 (10 müdahale grubu - 10 kontrol grubu), Çocuk Gelişimi Bölümünden 12 (6 müdahale grubu - 6 kontrol grubu), Dil ve Konuşma Terapisi Bölümünden 10 (5 müdahale grubu - 5 kontrol grubu), Ergoterapi Bölümünden 6 (3 müdahale grubu - 3 kontrol grubu), Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümünde 22 (11 müdahale grubu - 11 kontrol grubu) ve Odyoloji Bölümünden 10 (5 müdahale grubu - 5 kontrol grubu) olarak belirlenmiştir (Tablo 3.2). Ancak 12 öğrenci araştırmanın farklı aşamalarında araştırmadan ayrıldıkları için araştırma, müdahale grubunda 34 öğrenci (Beslenme ve Diyetetik Bölümü'nden beş, Çocuk Gelişimi Bölümü'nden üç, Dil ve Konuşma Terapisi Bölümü'nden beş, Ergoterapi Bölümü'nden dört, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü'nden 10 ve Odyoloji Bölümü'nden yedi öğrenci) ve kontrol grubunda 34 öğrenci (Beslenme ve Diyetetik Bölümü'nden altı, Çocuk Gelişimi Bölümü'nden 11, Dil ve Konuşma Terapisi Bölümü'nden dört, Ergoterapi Bölümü'nden beş, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü'nden altı ve Odyoloji Bölümü'nden iki öğrenci) olmak üzere toplam 68 öğrenci ile tamamlanmıştır. Araştırmanın örneklem sayısı, araştırma sonucunda elde edilen 2,219 etki genişliği ve 0,05 anlamlılık düzeyinde gruplar arasındaki farklılığı %99,9 güçle ortaya koymaktadır.

Tablo 3.2. Tabakalı örnekleme yöntemi ile sağlık bilimleri fakültesinin her bir bölümünden örnekleme alınacak öğrenci sayısı

Bölüm Adı	Bölümdeki Öğrenci Sayısı	Tabaka Ağırlığı	Müdahale Grubuna Alınacak Öğrenci Sayısı	Kontrol Grubuna Alınacak Öğrenci Sayısı
Beslenme ve Diyetetik Bölümü	113	$113/455 = 0,25$	$0,25 \cdot 40 = 10$	$0,25 \cdot 40 = 10$
Çocuk Gelişimi Bölümü	77	$77/455 = 0,16$	$0,16 \cdot 40 = 6$	$0,16 \cdot 40 = 6$
Dil ve Konuşma Terapisi Bölümü	53	$53/455 = 0,11$	$0,11 \cdot 40 = 5$	$0,11 \cdot 40 = 5$
Ergoterapi Bölümü	37	$37/455 = 0,08$	$0,08 \cdot 40 = 3$	$0,08 \cdot 40 = 3$
Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü	123	$123/455 = 0,27$	$0,27 \cdot 40 = 11$	$0,27 \cdot 40 = 11$
Odyoloji Bölümü	52	$52/455 = 0,11$	$0,11 \cdot 40 = 5$	$0,11 \cdot 40 = 5$
Toplam	455	-	40	40

Araştırmada örnekleme alınan öğrencilerin müdahale ve kontrol grubuna atanmasında tabakalı randomizasyon ve bloklama yöntemi kullanılmıştır. Öğrenciler yaş (17-19; 20 yaş üstü), cinsiyet ve ön test puanlarına (1-10; 11-20; 21-30) göre tabakalandırılmış, tabaka özelliklerine göre 12 grup oluşturulmuştur (Tablo 3.3).

Tablo 3.3. Tabakalama grupları

Gruplar	Yaş	Cinsiyet	Ön test puanı
1. Grup	17-19	Kadın	1-10
2. Grup	17-19	Kadın	11-20
3. Grup	17-19	Kadın	21-30
4. Grup	17-19	Erkek	1-10
5. Grup	17-19	Erkek	11-20
6. Grup	17-19	Erkek	21-30
7. Grup	>20	Kadın	1-10
8. Grup	>20	Kadın	11-20
9. Grup	>20	Kadın	21-30
10. Grup	>20	Erkek	1-10
11. Grup	>20	Erkek	11-20
12. Grup	>20	Erkek	21-30

Öğrencilerin 12 gruba atanması www.randomizer.org sitesi kullanılarak yapılmıştır. Randomizasyonla atanan grupların homojenliği istatistiksel analizlerle karşılaştırılmış ve müdahale ve kontrol grubu arasında tabakalama kriterleri açısından herhangi bir fark saptanmamıştır (Tablo 3.4).

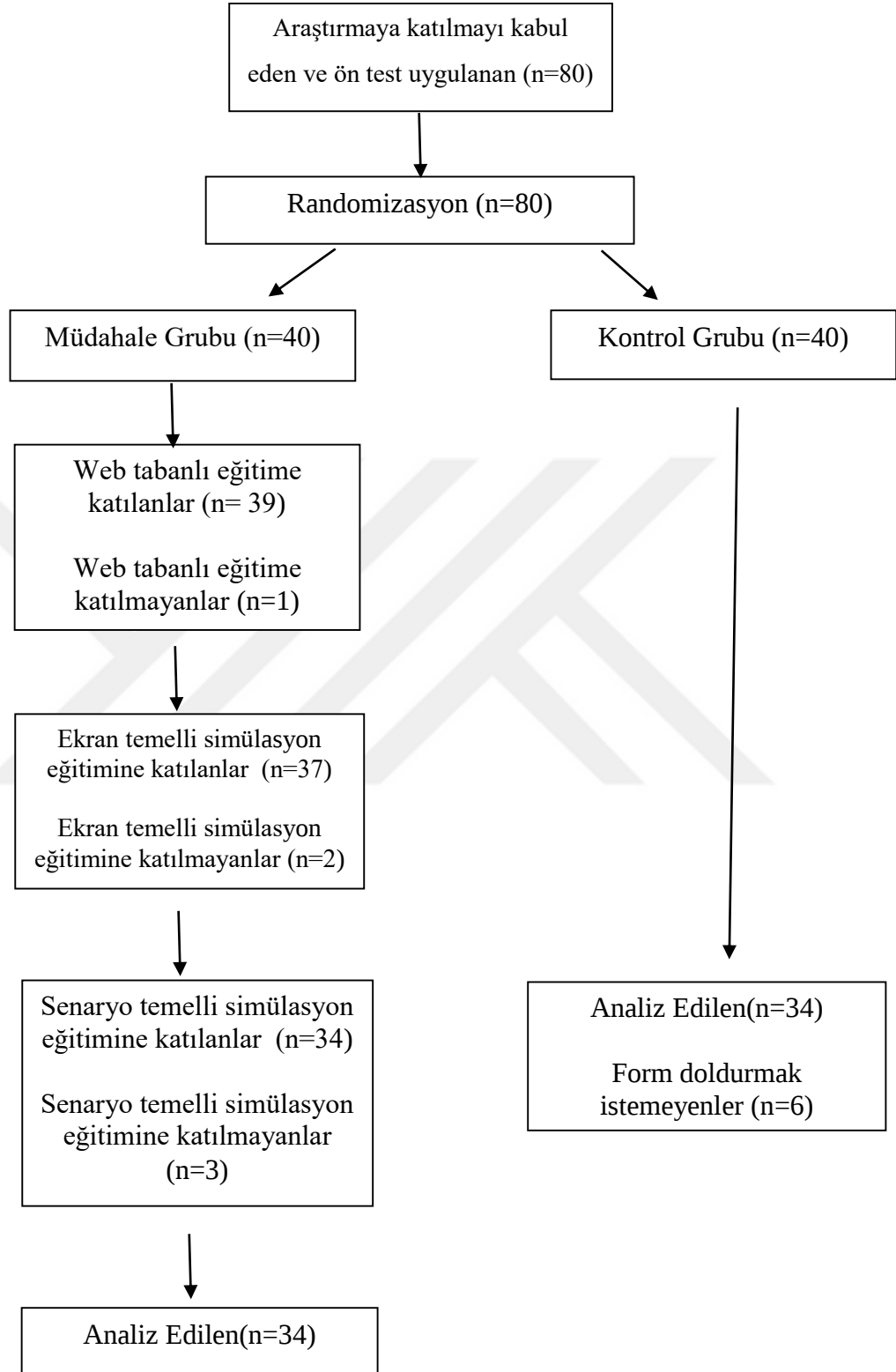
Tablo 3.4. Öğrencilerin tabakalama özelliklerinin müdahale ve kontrol gruplarına göre dağılımı

Özellikler	Müdahale (n=34)		Kontrol (n=34)		İstatistiksel Analiz	p
	s	%	s	%		
Yaş						
17-19 yaş	25	73,5	25	73,5	x ² =0,000*	1,000
20 ve üzeri	9	26,5	9	26,5		
Cinsiyet						
Kadın	28	82,4	31	91,2	x ² =0,512*	0,476
Erkek	6	17,6	3	8,8		
Ön Test Bilgi ve Farkındalık Puanları	$\bar{x}\pm ss$		$\bar{x}\pm ss$		t=0,571**	0,570
	17,82±5,46		17,12±4,70			
1-10	4	11,8	3	8,8		
11-20	21	61,8	24	70,6		
21-30	9	26,6	7	20,6		

*Pearson ki-kare testi

** Bağımsız örneklem t testi

Şekil 3.1. Consort Akış Şeması

3.3.2. Örneklem Seçim Kriterleri

- Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi birinci yarıyılında ve birinci sınıfında okuyor olmak,
- Toplumsal cinsiyet, kadının statüsü, kadına karşı her türlü ayrımcılık ile ilgili herhangi bir ders almamış olmak,
- Türkçeyi iyi düzeyde anlayabiliyor, konuşabiliyor ve yazabiliyor olmak,
- Bilgisayar kullanabiliyor olmak,
- Kişisel internet erişimi olmak.

3.3.3. Araştırmaya Alınmama ya da Araştırmadan Çıkarma Kriterleri

- Araştırmanın herhangi bir aşamasına katılmamış olmak,
- Bilgisayar ve internet kullanımını engelleyebilecek bir engeli (fiziksel/görsel/işitsel) bulunmak

Araştırmanın Nitel Boyutunun Örneklemi

Nitel araştırmalarda örneklem büyüklüğü bilginin maksimum düzeyde elde edilmesi nedeniyle bilgilerin tekrar edilmeye başlandığı doyum noktasına göre belirlenmektedir (204). Buna göre araştırmanın nitel aşamasının örneklem büyüklüğü veri doygunluğuna göre belirlenmiş olup Mizojini ve Kadın Eğitim Programına katılan ve görüşmelere katılmak için gönüllü olan 21 öğrenci ile görüşmeler sonlandırılmıştır. Araştırmada kullanılan örnekleme yöntemi maksimum çeşitlilik örneklemesidir. Amaçlı örneklem yöntemleri arasında yer alan maksimum çeşitlilik örnekleme küçük bir örneklemle maksimum çeşitlilik sağlayarak daha zengin sonuçlar elde etmek amacıyla kullanılmaktadır (205,206). Maksimum çeşitlilik örnekleminde problem hakkında en fazla bilgiyi almayı sağlayacak etkenler belirlenerek farklılıklara odaklanılmaktadır (204). Örneğin, Ankara'daki ilkokulların ortaokula geçişteki sorunlarını araştıran bir çalışmada örneklemin Ankara kırsalı, şehir merkezi ve varoşlardaki okullardan seçilmesi maksimum çeşitlilik örneklemedir (205,207). Araştırmada maksimum çeşitlilik örnekleminin kullanılma nedeni mizojini ve “Mizojini ve Kadın” eğitimine ilişkin görüşlerin zenginliğini arttırmaktır. Bu amaçla

araştırmanın örneklemini Sağlık Bilimleri Fakültesi'ndeki altı bölümde öğrenim gören öğrencilerden görüşmelere katılmayı kabul eden 21 öğrenci oluşturmuştur. Ayrıca her odak grup görüşmesine en az üç farklı bölümde öğrenim gören öğrenciler alınmıştır.

3.4. Verilerin Toplanması

3.4.1. Veri Toplama Araçları

Araştırma verilerinin toplanmasında Öğrencilerin Tanıtıcı Özellikleri Veri Toplama Formu, Mizojiniye İlişkin Bilgi ve Farkındalık Soruları ve Negatif-Pozitif Duygu Ölçeği (PANAS) kullanılmıştır. Araştırmanın nitel verileri ise Yarı Yapılandırılmış Odak Grup Görüşme Formu ile toplanmıştır.

Öğrencilerin Tanıtıcı Özellikleri Veri Toplama Formu (Ek 1)

Öğrencilerin Tanıtıcı Özellikleri Veri Toplama Formu, öğrencilerin tanıtıcı özelliklerinin belirlenmesi amacıyla konuya ilişkin literatüre (4,13,45,84,208-211) dayalı olarak araştırmacılar tarafından oluşturulmuştur. Form öğrencilerin araştırma sürecinde takibini sağlamak için verilen öğrenci kodu, fakültesi ve bölümüne yönelik bölümler ile öğrencilerin yaşı, doğduğu yerleşim yeri, en uzun süre yaşadığı yerleşim yeri, geldiği bölge, mezun olunan lise türü, halen yaşadığı yer ve birlikte yaşadığı kişiler, kardeş sayısı ve cinsiyetleri, aile tipi, anne-babasının öğrenim ve çalışma durumu, ailesinin gelir düzeyi, okumakta olduğu bölümü tercih etme nedeni ve okumakta olduğu bölümü tercihte etkili olan kişilere yönelik toplam 15 sorudan oluşmaktadır. Öğrencilerin Tanıtıcı Özellikleri Veri Toplama Formu ile ilgili Kadın Hastalıkları ve Doğum, Kadın Sağlığı Hemşireliği ve Tıp Eğitimi ve Bilişimi alanlarından altı uzmandan^{1,2,3,4,5,6} görüş alınmıştır.

¹ Prof. Dr. Ayşe Akın, Başkent Üniversitesi Halk Sağlığı AD.

² Doç. Dr. Şengül Yaman Sözbir, Gazi Üniversitesi Doğum ve Kadın Hastalıkları Hemşireliği AD.

³ Doç. Dr. Simge Zeyneloğlu, Gaziantep Üniversitesi Doğum ve Kadın Hastalıkları Hemşireliği AD.

⁴ Dr. Öğr. Üyesi Çiğdem Yücel, Hacettepe Üniversitesi Doğum ve Kadın Hastalıkları Hemşireliği AD.

⁵ Dr. Öğr. Üyesi Hacer Alan Dikmen, Selçuk Üniversitesi Ebelik Bölümü AD.

⁶ Dr. Öğr. Üyesi Gülşen Taşdelen Teker, Hacettepe Üniversitesi Tıp Eğitimi ve Bilişimi AD.

Eğitim İhtiyaç Analizi Formu (Ek 2)

Eğitim programı oluşturulmadan önce Hacettepe Üniversitesi Tıp Eğitimi ve Bilişimi Anabilim Dalı'ndan bir uzmandan¹ görüş alınmıştır. Uzman önerisi doğrultusunda program içeriğinin belirlenmesi amacıyla bir ihtiyaç analizi yapılmıştır. İhtiyaç analizi için literatür taranarak, geliştirilecek eğitim programının ihtiyaç analizine yönelik bir soru formu oluşturulmuştur. Form iki bölümden ve toplam 13 sorudan oluşmaktadır. Birinci bölümde öğrencilerin mizojiniye yönelik mevcut bilgilerini öğrenmeye yönelik altı soru, ikinci bölümde ise eğitim programına ihtiyacı öğrenmeye yönelik yedi soru yer almaktadır. Ayrıca eğitim programının her üç aşamasında kullanabilmek üzere öğrencilerin televizyonda izlediği programlar, diziler ve dinledikleri müziklere yönelik eğilimlerini öğrenmek amacıyla dinlemeyi tercih ettikleri müzik türü, severek izledikleri televizyon programları, internet kullanımları ve tercih ettikleri sitelere yönelik dört sorunun yer aldığı ek bir form oluşturulmuştur. Oluşturulan formlar, içerik ve formda yer alan soruların anlaşılabilirliğine yönelik görüş almak üzere yaşları nedeniyle örnekleme daha yakın oldukları düşüncesiyle Hacettepe Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi'nde yer alan sekiz ana bilim dalında görev yapan 18 araştırma görevlisine mail yoluyla gönderilmiştir. Alınan öneriler doğrultusunda forma son şekli verilerek Hacettepe Üniversitesi Sıhhiye kampüsünde öğrenim gören 25 lisans öğrencisine uygulanmıştır. Formlardan elde edilen veriler analiz edilmiş ve öğrencilerin mizojini hakkında bilmedikleri ve öğrenmek istedikleri konular belirlenmiştir.

Mizojiniye (Kadına Karşı Her Türlü Düşmanca Tutum ve Davranış) İlişkin Bilgi ve Farkındalık Soruları (Ek 3)

Mizojiniye İlişkin Bilgi ve Farkındalık Soruları öğrencilerin mizojiniye yönelik bilgi ve farkındalıklarını değerlendirmek amacıyla konu ile ilgili literatür (2,3,4,11,13,20,21,32,45,74,75,84,89,95,212) taranarak araştırmacılar tarafından oluşturulmuştur. Soru şekli ve sayısı ile ilgili Hacettepe Üniversitesi Tıp Eğitimi ve Bilişimi Anabilim Dalında ölçme ve değerlendirme konusunda uzman bir öğretim üyesinden görüş² alınmıştır. İlgili uzman tarafından değerlendirmenin objektif olarak

¹ Prof. Dr. Melih Elçin, Hacettepe Üniversitesi Tıp Eğitimi ve Bilişimi AD.

²Dr. Öğr. Üyesi Gülşen Taşdelen Teker, Hacettepe Üniversitesi Tıp Eğitimi ve Bilişimi AD.

yapılabilmesi ve öğrencilerin tutum ve farkındalıklarının ortaya çıkarılabilmesi için test ve açık uçlu olgu sorularının kullanımı önerilmiştir. Öneriler doğrultusunda sorular hazırlandıktan sonra kapsam geçerliliği için Kadın Hastalıkları ve Doğum, Kadın Sağlığı Hemşireliği ve Tıp Eğitimi ve Bilişimi alanlarından altı uzmandan^{1,2,3,4,5,6} görüş alınmıştır. Formun ön uygulaması için Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi birinci dönemde öğrenim gören 15 öğrenciye ulaşılmış ve formu dokuz öğrenci doldurmuştur. Öğrencilerin forma verdikleri yanıtlar incelenerek anlaşılmayan sorular düzeltilmiş ve forma son şekli verilmiştir. Formda öğrencilerin bilgi ve farkındalıklarının değerlendirilmesi amacıyla mizojinin tanımı, görüldüğü alanlar, etkileri ve mizojiniye karşı yapılan çalışmalara yönelik çoktan seçmeli 10 soru ve mizojinistik tutum ve davranışların yer aldığı olgulara yönelik açık uçlu 10 soru bulunmaktadır. Çoktan seçmeli soruların her biri 2 puan olarak, açık uçlu olgu sorularının puanları ise her soruda istenen cevap sayısına göre belirlenmiştir. Mizojiniye İlişkin Bilgi ve Farkındalık Soruları formundan alınacak en düşük puan 0 ve en yüksek puan 50 olarak belirlenmiştir. Soru formunun ön test cronbach alfa değeri 0,615 son test cronbach alfa değeri ise 0,783 olarak saptanmıştır.

Pozitif - Negatif Duygu Ölçeği (PANAS)(Ek 4)

Watson, Clark ve Tellegens (1988) tarafından birbirinden bağımsız iki boyuttan oluşan duyguların değerlendirilmesi amacıyla geliştirilen (213) Pozitif ve Negatif Duygu Ölçeği (Positive and Negative Affect Schedule, PANAS) pozitif duygu ve negatif duygu olmak üzere iki boyutta incelenmektedir. Ölçek heyecanlı, güçlü, hevesli, gururlu, uyanık, ilhamlı, kararlı, aktif, ilgili ve dikkatli olmak üzere 10 pozitif duygu (PD) ve sıkıntılı, mutsuz, suçlu, ürkmüş, düşmanca, asabi, utanmış, sinirli, tedirgin ve korkmuş olmak üzere 10 negatif duygu (ND) ifadesi içermektedir ve ölçeğin orijinal cronbach alpha değerleri ND için 0,88 ve PD için ise 0,85 olarak belirlenmiştir (213). Ölçeğin Türkçe adaptasyon çalışması Gençöz (2000) tarafından

¹ Prof. Dr. Ayşe Akın, Başkent Üniversitesi Halk Sağlığı AD.

²Doç. Dr. Şengül Yaman Sözbir, Gazi Üniversitesi Doğum ve Kadın Hastalıkları Hemşireliği AD.

³Doç. Dr. Simge Zeyneloğlu, Gaziantep Üniversitesi Doğum ve Kadın Hastalıkları Hemşireliği AD.

⁴ Dr. Öğr. Üyesi Çiğdem Yücel, Hacettepe Üniversitesi Doğum ve Kadın Hastalıkları Hemşireliği AD.

⁵Dr. Öğr. Üyesi Hacer Alan Dikmen, Selçuk Üniversitesi Ebelik Bölümü AD.

⁶Dr. Öğr. Üyesi Gülşen Taşdelen Teker, Hacettepe Üniversitesi Tıp Eğitimi ve Bilişimi AD.

yapılmış ve cronbach alpha değerleri ND için 0,83 ve PD için 0,86 olarak belirlenmiştir (214).

Ölçekteki 1, 3, 5, 9, 10, 12, 14, 16, 17 ve 19 numaralı maddeler PD'yi 2, 4, 6, 7, 8, 11, 13, 15, 18 ve 20 numaralı maddeler ise ND'yi ölçmeye yönelik maddelerdir. Ters madde bulunmamaktadır. Ölçeğin her bir maddesi 1 (çok az veya hiç) ile 5 (çok fazla) arasında değerlendirilmektedir. Değerlendirme için iki boyuttaki maddelerin puanları toplanarak, iki ayrı puan elde edilir. İki boyutta da alınabilecek puanlar, 10 ile 50 arasında değişmektedir. PD puanının yüksek, ND puanının düşük olması öznel iyi oluş olarak yorumlanmaktadır. Başka bir ifadeyle pozitif duygunun yüksek olmasının enerjik olma, konsantrasyon hali ve zevk almayı, düşük olmasıysa üzüntü ve letarjiyi ifade ettiği belirtilmektedir (215). Öğrencilerin mizojinistik durumlar kaşısındaki duygusal tepkilerini değerlendirmek amacıyla yararlanılan ölçeğin kullanımı için ölçek sahibinden gerekli izin alınmıştır (Ek 14). Araştırmada, ölçeğin Cronbach alfa değerleri ölçüm zamanına göre web tabanlı eğitim öncesinde PD için 0,90, ND için 0,86; web tabanlı eğitim sonrasında PD için 0,89, ND için 0,78; ekran temelli simülasyon sonrasında PD için 0,89, ND için 0,86 ve senaryo temelli eğitim sonrasında ise PD için 0,90, ND için 0,86 olarak belirlenmiştir.

Yarı Yapılandırılmış Odak Grup Görüşme Formu (Ek 5)

Öğrencilerin mizojiniye ilişkin eğitim öncesi ve eğitim sonrası kendilerine ve katıldıkları 14 haftalık eğitim programı ve kullanılan eğitim yöntemlerine yönelik görüş, düşünce ve önerilerinin değerlendirilmesi için ilgili literatür taranarak ve Tıp Eğitimi ve Bilişimi alanında¹ ve simülasyon eğitimi alanında uzman² kişilerin önerileri doğrultusunda hazırlanmıştır. Görüşme formu iki bölümden ve 13 sorudan oluşmaktadır. Birinci bölümde mizojininin tanımı, etkileri ve önlenmesine yönelik beş soru bulunmaktadır. İkinci bölüm ise öğrencilerin katıldıkları mizojiniye karşı eğitim programından beklentileri, eğitim programının kendilerinde yarattığı değişim, eğitim programında kullanılan öğretim yöntem ve teknikleri ve eğitim programından memnuniyetlerine yönelik sekiz sorudan oluşmaktadır.

¹ Prof. Dr. Melih Elçin, Hacettepe Üniversitesi Tıp Eğitimi ve Bilişimi AD.

² Prof. Dr. Guillaume Alinier, Simulation in Healthcare Education for the School of Health and Social Work, University of Hertfordshire, İngiltere

3.5.Araştırmanın Uygulanması

Araştırma iki aşamada yürütülmüştür. Birinci aşama hazırlık aşamasıdır. Bu aşamada üniversite öğrencilerine yönelik farklı eğitim ortamlarında öğrenmeye dayalı mizojiniye karşı bir eğitim programı geliştirilmiştir. İkinci aşamasında ise geliştirilen eğitim programı uygulanmış ve sonuçları değerlendirilmiştir.

3.5.1. Birinci Aşama: Araştırmanın Hazırlık Aşaması

Üniversite Öğrencilerine Yönelik Kadına Karşı Her Türlü Düşmanca Tutuma (Mizojini) Karşı Eğitim Programının Geliştirilmesi

Kadına Karşı Her Türlü Düşmanca Tutuma Karşı (Mizojini) Eğitim Programı öğrencilere mizojiniye ilişkin bilgi ve farkındalık kazandırmak amacıyla araştırmacı tarafından literatür (3,4,13,20,26,45,71,74,80,84,116,170,184,209,216) taranarak geliştirilmiştir. Mizojiniye ilişkin literatür ve ihtiyaç analizi doğrultusunda oluşturulan eğitim programının web tabanlı eğitim aşamasında yer alacak konular; mizojininin tanımı, tarihçesi, mizojini içeren davranışlar, mizojininin görüldüğü alanlar, mizojininin kadına ve kadın sağlığına etkileri ile mizojiniye karşı yapılanlar ve yapılması planlanan girişimler (önleme stratejileri) olarak belirlenmiştir. Literatür ve hazırlanan belirtke tablosu doğrultusunda eğitim programının tüm aşamalarının amaç ve hedefleri belirlenmiştir. Amaç ve hedefler doğrultusunda web tabanlı eğitimin içeriği oluşturularak mizojiniye karşı eğitim programının tüm aşamalarını kapsayan bir eğitim programı oluşturulmuştur. Eğitim programının oluşturulmasında Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Eğitim Programları ve Öğretim Anabilim Dalı'ndan bir uzmandan görüş alınmıştır.¹

Mizojiniye karşı eğitim programında yer alan web tabanlı “Mizojini ve Kadın” eğitiminin içeriği, alanında uzman beş kişiye^{2,3,4,5,6} gönderilerek kapsam geçerliliği

¹ Arş. Gör. Dr. Özlenen Özdiyar Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Eğitim Programları ve Öğretim AD.

²Prof. Dr. Ayşe Akın, Başkent Üniversitesi Halk Sağlığı AD.

³Doç. Dr. Şengül Yaman Sözbir, Gazi Üniversitesi Doğum ve Kadın Hastalıkları Hemşireliği AD.

⁴Doç. Dr. Simge Zeyneloğlu, Gaziantep Üniversitesi Doğum ve Kadın Hastalıkları Hemşireliği AD.

⁵Dr. Öğrt. Üyesi Çiğdem Yücel, Hacettepe Üniversitesi Doğum ve Kadın Hastalıkları Hemşireliği AD.

⁶Dr. Öğrt. Üyesi Hacer Alan Dikmen, Selçuk Üniversitesi Ebelik Bölümü AD.

yapılmıştır. Uzmanlardan alınan öneriler doğrultusunda web tabanlı eğitime son şekli verilerek eğitim içeriğinin görsel sunumu hazırlanmıştır. Hazırlanan sunum, oluşturulan web sayfasına yüklenmiştir.

- Web Sayfası Tasarımı

World wide web (www) üzerinden www.mizojinivekadin.com web sayfası tasarlanmıştır. Sayfanın dizaynı ve hazırlanmasında biri elektrik elektronik, diğeri bilgisayar mühendisi olmak üzere iki mühendisten profesyonel hizmet alınmıştır. Mühendislerden biri veri tabanı bölümünü, diğeri ise web sitesinin kullanıcılar tarafından görülen ön yüzü (frontend kısmını) yönetmiştir. Araştırmacı tarafından görsel ve işitsel eğitim stilleri kullanılarak oluşturulan eğitim içeriği, konu ile ilgili makaleler ve PANAS ölçeği web sitesine yerleştirilmiştir. Web sayfasında eğitim içeriğinin görsel sunumunun yer aldığı “Mizojini ve Kadın Eğitimi” bölümü, öğrencilerin mizojini ile ilgili bilimsel kaynakları okuyabilecekleri ‘Yararlı Kaynaklar’ bölümü ve araştırmacıya konu ile ilişkili 7 gün 24 saat soru sorabilecekleri ‘Eğiticiye Sorun’ bölümü bulunmaktadır. Ayrıca web sayfasının yazılımına öğrenciler görsel sunumunu tamamladıktan sonra ekrana otomatik olarak gelen Pozitif-Negatif Duygu Ölçeği eklenerek eğitim sonunda öğrencilerin pozitif-negatif duygularının zaman kaybetmeden değerlendirilmesi amaçlanmıştır. Araştırma süresince yaşanan herhangi bir teknik aksaklıkta ilgili mühendislerden profesyonel danışmanlık ve destek alınmıştır.

Öğrencilerin web sayfasına erişebilmeleri için kayıtlarının yapılması, kullanıcı adı ve şifrelerinin oluşturulması, eğitimi tamamlama ve ölçeği doldurma durumlarının kontrol edilmesi ve sorulan soruların yanıtlanması amacıyla www.mizojinivekadin/admin-page/ adresi kullanılarak bir yönetici menüsü oluşturulmuştur. Yönetici menüsü, sadece araştırmacı tarafından web tabanlı eğitim süresince kullanılmıştır. Öğrencilerin web sayfasına girişlerinin sağlanması için her öğrenciye araştırmacı tarafından bir kullanıcı adı ve bir şifre tanımlanmıştır. Öğrenciler kendilerine ait bu kullanıcı adı ve şifresiyle web sayfasının aktif olduğu 20 gün süresince istedikleri zaman ve istedikleri yerde web sayfasına girebilmişlerdir. Eğitimi tamamlayan öğrencilerin bilgisayar ekranına Pozitif-Negatif Duygu Ölçeği yönlendirilerek eğitim sonunda hissettikleri duyguların üzerinden uzun süre geçmeden ölçeği doldurması sağlanmıştır. Öğrenciler ölçeği tam doldurmadan web sayfasından

çıkmak istediklerinde ekrana gönderilen uyarı mesajları ile ölçeği eksiksiz doldurmaları sağlanmıştır. Öğrencilerin eğitime katılıp katılmadıkları araştırmacı tarafından yönetici menüsünden takip edilmiş ve oturum açmayan öğrencilere belirli aralıklarla mesaj gönderilerek hatırlatma yapılmıştır. Eğitim için belirlenen 20 günün sonunda web sayfası otomatik olarak sistem tarafından erişime kapatılmıştır.

Ekran temelli simülasyon videosu ve senaryo temelli simülasyon uygulamasına hazırlık

- Videoda kullanılmak üzere ihtiyaç analizinden alınan bilgiler doğrultusunda kadınların mizojini ile karşılaştıkları alanlara yönelik film veya dizilerden kareler, şarkılar, video klipler, siyasette ve sosyal yaşamda mizojinistik tutum ve davranışların yer aldığı haberleri içeren görüntüler belirlenmiştir. Belirlenen görüntülerden web tabanlı eğitim içeriğinde kullanılan konu başlıkları ile ilişkili olanlar videoya eklenmek üzere seçilmiştir.
- Senaryo temelli simülasyon uygulamasında kullanılan senaryolar ile birlikte ekran temelli simülasyon videosunda kullanılan senaryo da hazırlanmıştır (Ek 8). 30 Nisan- 20 Mayıs 2018 tarihleri arasında Katar'a gidilmiş ve bir simülasyon eğitimi uzmanının¹ eğitim programına katılmış, senaryolar geliştirilmiş ve ön uygulamaları yapılarak son şekli verilmiştir.
- Ekran temelli simülasyonda kullanılan senaryonun (Ek 8) video kaydı için gerçeğe yakın bir performans elde etmek amacıyla bir tiyatro sanatçısından² destek alınmıştır. Senaryonun video kaydı Hacettepe Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi'nde görev yapan bir araştırma görevlisinin katılımı ile Tıp Eğitimi ve Bilişimi Anabilim Dalı Eğitim ve Değerlendirme Merkezi'nde yapılmıştır. Senaryonun son bölümü, içeriğindeki mizojinistik tutuma uygun olabilecek tepkiler göz önünde bulundurularak deneyimlenen "tutuma karşı çıkan", "tutumu kabullenen" ve "tutumu görmezden gelen" olmak üzere üç farklı şekilde çekilmiştir. Böylece senaryo sonunda öğrencilerin kendilerine uygun olan yanıtı tıklaması ve senaryonun bu doğrultuda devam etmesi sağlanmıştır.

¹ Prof. Dr. Guillaume Alinier, Simulation in Healthcare Education for the School of Health and Social Work, University of Hertfordshire, İngiltere

² Barkın Kenan, Bilkent Üniversitesi/ Tiyatro Sanatçısı

- Ekran temelli simülasyonda öğrencilerin videoyu interaktif olarak izlemesi ve dikkatlerini çekmek amacıyla video içeriklerine yönelik bir adet çoktan seçmeli ve bir doğru-yanlış cevaplı soru hazırlanmıştır. Seçilen mizojinistik görüntüler, senaryo kaydı ve bunlara ilişkin sorular bu alanda deneyimli bir elektrik elektronik mühendisi tarafından¹ özel bir bilgisayar programında birleştirilerek öğrencilerin izleyeceği ekran temelli simülasyon videosu oluşturulmuştur. Simülasyon videosuna girişler öğrencilere verilen kullanıcı adı ve şifresi ile sağlanmıştır. Böylece araştırma dışındaki kişilerin videoları izlemesi önlenmiştir.
- Ekran temelli simülasyon oturumu için Hacettepe Üniversitesi Bilgi İşlem Daire Başkanlığı'ndan merkez bilgisayar laboratuvarının kullanımına ilişkin izin alınmıştır.
- Ekran temelli simülasyonda öğrencilerin videoları izleyebilmeleri için kulaklıklar satın alınmıştır.
- Ekran temelli simülasyon için Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi'nde bulunan merkez bilgisayar laboratuvarının bir salonunun belirlenen tarih ve saatlerde kullanılabilmesi için öğrenci alımı durdurulmuş ve simülasyon videosu uygulamadan birkaç saat önce salondaki bilgisayarlara araştırmacı tarafından yüklenmiştir.
- Senaryo temelli simülasyon uygulamasında senaryolara giren öğrencilerin birbirlerinden ve aldıkları eğitimden etkilenmelerini önlemek, mizojinistik bir durumla karşılaşacağını öğrenerek diğer senaryolara da bu beklentiyle girmelerini önleme yoluyla senaryolarda daha gerçekçi davranmalarını sağlamak amacıyla hazırlanan her senaryoya ilişkin herhangi bir mizojinistik tutum ve davranış içermeyen nötr senaryolar hazırlanmıştır (Ek 8).
- Araştırmanın senaryo temelli simülasyon uygulamasında yer almak üzere Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi ve Bilişimi Anabilim Dalı'ndan senaryolardaki standart katılımcı sayısına göre belirlenen altı erkek ve dört kadın standart katılımcı ile toplantı yapılarak onamları alınmış ve hazırlanan senaryolar ve beklentiler hakkında bilgi verilmiştir.

¹ Ufuk Çetinkaya, Elektrik Elektronik Mühendisi

- Hacettepe Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi'nden 12 öğrenci ile senaryoların ön uygulaması tekrar yapılmış ve senaryolara son şekli verilmiştir.
- Senaryo temelli simülasyon uygulamasında senaryoların yürütüleceği altı oda senaryolarda yer alan bilgiler dikkate alınarak hazırlanmıştır. Bu bilgiler doğrultusunda hastanede geçen senaryonun yürütüleceği odanın duvarına doktorun ismini temsil eden bir tabela asılmış, oda bekleme salonu haline getirilmiş, sekreter masasına telefon, kağıt, kalemlik, blok not, fotoğraf çerçevesi, masaüstü saat gibi dekoratif malzemeler konulmuştur. Senaryo gereği bir kadın siyasetçinin görüntülerinin izlenebilmesi için senaryonun yürütüleceği odaya bir diz üstü bilgisayar konularak senaryo ile ilişkili videonun ekranda çalışır durumda olması sağlanmıştır. Anne ile birlikte ve komşu ile sohbet konulu senaryoların yürütüleceği odalardaki masanın üzerine masa örtüsü ve vazo, sandalyelere de koltuk yastıkları yerleştirilmiş, komşu ile sohbet ortamı için masaya yiyecek içecekler koyulmuştur. Komşu ile sohbet konulu senaryonun yürütüleceği odadaki bilgisayara komşuların hakkında konuşacağı mizojinistik görüntüler içeren “Yasak Elma” ve nötr görüntüler içeren “La Casa de Papel” dizilerinin birer sahnesi yüklenmiştir. Bu dizilerden Yasak Elma dizisinin bir sahnesi, kadının kadına karşı gösterdiği mizojinistik tutum ve davranışları içermesi, La Casa de Papel dizisinin bir sahnesi ise yapılan ihtiyaç analizinde öğrenciler tarafından en çok izlenen dizi olması ve herhangi bir mizojinistik tutum ve davranış içermemesi nedeniyle seçilmiştir. İş başvurusunun ele alındığı senaryo odasındaki masaya masa takvimi, kalemlik, bloknot yerleştirilmiş, masanın önüne de iş başvurusuna gelen kişinin oturabilmesi için koltuklar yerleştirilmiştir. Çalışma grubu konulu senaryo odasına grubun her üyesinin oturabileceği kadar koltuk masa etrafına yerleştirilmiş, masanın üzerine kağıt kalem konulmuştur. Sınıfta mizojini senaryosu için odaya sandalyeler çekilerek oda sınıf ortamına uygun olarak yerleştirilmiştir. Senaryoların yürütüleceği her odanın kapısına zaman kaybını ve öğrencilerin birbirlerinden etkilenmelerini önlemek ve öğrencileri rol hakkında bilgilendirmek için senaryo hakkında kısa bilgileri içeren notlar asılmıştır. Böylece öğrencilerin senaryolara girmeden önce bu bilgilendirmeyi okuması ve o doğrultuda katılması sağlanmıştır.

3.5.2. İkinci Aşama: Araştırmanın Uygulanması

Araştırmanın uygulanması aşaması araştırmaya katılmayı kabul eden öğrenciler ile tanışma ve ön test uygulaması, web tabanlı Mizojini ve Kadın Eğitimi, ekran temelli simülasyon uygulaması, senaryo temelli simülasyon uygulaması ve nitel görüşmeleri içermektedir.

Araştırmanın Nicel Bölümünün Uygulanması

Araştırmanın uygulaması, Hacettepe Üniversitesi lisans eğitim programları derslerinin başlangıç tarihi ile başlamış ve derslerin bitiş tarihi ile sonlandırılmıştır (14 hafta). Derslerin başlaması ile Sağlık Bilimleri Fakültesi birinci sınıf birinci dönemde öğrenim gören ve araştırmaya dahil edilme kriterlerine uyan öğrencilere araştırmanın amacı, süreci ve web sitesi ile ilgili bilgi verilmiş, yazılı onamlarıyla iletişim (telefon numaraları ve mail adresleri) bilgileri alınmış ve aşağıda yer alan veri toplama araçları uygulanmıştır.

- Öğrencilerin Tanıtıcı Özellikleri İle İlgili Veri Toplama Formu
- Mizojiniye (Kadına Karşı Her Türlü Düşmanca Tutum ve Davranış) Yönelik Bilgi ve Farkındalık Soruları
- Pozitif-Negatif Duygu Ölçeği

Müdahale Grubu

- Müdahale grubunda yer alan her öğrenciye web sayfasına girebilmesi için araştırmacı tarafından kullanıcı adı ve şifresi verilmiştir. Öğrencilerin mail adreslerine kullanıcı adı ve şifre bilgileri, web sayfasının linki ve web tabanlı eğitimi tamamlamaları için gereken sürenin 10 gün olduğu, bu süre sonunda sistemin otomatik olarak kapanacağı bilgisini içeren bir mail gönderilmiştir. Ancak öğrenciler belirtilen bu sürenin sınavları ile eş zamanlı olması ve internet erişiminde yaşanan aksaklıklar nedeniyle sürenin uzatılmasını talep etmişlerdir. Bu nedenle süre 10 gün daha uzatılarak web tabanlı eğitim 20 günde tamamlanmıştır.
- Web tabanlı eğitimde öğrenciler bilgisayar ya da telefon aracılığı ile web sayfasını ziyaret etmişlerdir. Web sayfasında yer alan ve yaklaşık 1 saat 15 dakika süren Mizojini ve Kadın Eğitim sunusunu izleyerek ve dinleyerek

tamamlamışlar ve eğitimin sonunda otomatik olarak ekrana gelen Pozitif-Negatif Duygu Ölçeğini doldurmuşlardır.

- Web sayfasında yer alan Yararlı Kaynaklar sekmesine 17 öğrenci girmiştir. Sekmeye giren öğrenciler tarafından okunan makaleler Eğitimde Mizojini (7), Avustralya Parlamentosu'nda Mizojini (6), Video Oyunlarında Mizojini (2), Sosyal Medyada Mizojini (1) ve Müzikte Mizojini (1) hakkındaki makalelerdir.
- Web sayfasında öğrencilerin araştırmacıya soru sorması amacıyla yer alan Eğiticiye Sorun sekmesinde araştırmacıya mizojini ve Mizojini ve Kadın eğitimi ile ilgili hiç soru yöneltilmemiştir.
- Web tabanlı eğitimden sonra öğrenciler 12-13 Aralık 2018 tarihinde saat 12:30-13:30 saatleri arasında ekran temelli simülasyon eğitimine alınmıştır. Öğrenciler oturuma katılacağı gün bilgisayar laboratuvarında hazır bulunmuş, kendilerine verilen kulaklıklar ile videoları izleyerek ekrana gelen soruları yanıtlamışlardır.
- Ekran temelli simülasyon videosu 35 dakika sürmüştür. Öğrenciler ekran temelli simülasyon videosunu izledikten sonra Pozitif-Negatif Duygu ölçeğini doldurmuşlardır. Kalan süre içerisinde izledikleri görüntülerde fark ettikleri mizojinistik tutum ve davranışları belirtmeleri ve kısaca tartışmaları istenmiştir. 60 dakikanın sonunda oturum sonlandırılmıştır.
- Senaryo temelli simülasyon uygulaması Tıp Eğitimi ve Bilişimi Anabilim Dalı Eğitim ve Değerlendirme Merkezi'nde, 24-26 Aralık 2018 ve 02-04 Ocak 2019 tarihlerinde yürütülmüştür.
- Uygulama öncesinde öğrencilere senaryo temelli simülasyon ile eğitimin nasıl yapılacağı, senaryoların video ile kaydedileceği ve senaryolarda alacakları rollere ilişkin bilgilerin kapılarda asılı olduğu hakkında ön bilgilendirme yapılmıştır.
- Her öğrenci en az bir mizojinistik ve en az bir nötr senaryo olmak üzere toplam üç senaryoda rol almıştır. Öğrencilerin senaryolara dağılımı www.randomizer.org sitesi kullanılarak yapılmıştır.
- Her bir uygulamanın hazırlık aşaması 5 dk., senaryo uygulaması 30 dk. ve çözümleme aşaması 30 dk. sürmüştür.

- Her senaryo kayıt altına alınmıştır. Çözümleme aşamasında altı kişilik gruplar şeklinde çözümleme oturumuna katılarak her öğrencinin rol aldığı mizojinistik senaryolardan en az biri izlenmiştir.
- Çözümleme sırasında her senaryoya ilişkin çözümleme soruları kullanılmıştır.
- Çözümleme oturumunun tamamlanmasından sonra öğrencilere Mizojiniye (Kadına Karşı Her Türlü Düşmanca Tutum ve Davranış) Yönelik Bilgi ve Farkındalık Soruları ve Pozitif-Negatif Duygu Ölçeği uygulanmıştır.
- Uygulamanın sonunda müdahale grubundaki öğrencilerin katılım belgeleri (Ek 9) verilmiştir.

Araştırmanın Nitel Bölümünün Uygulaması

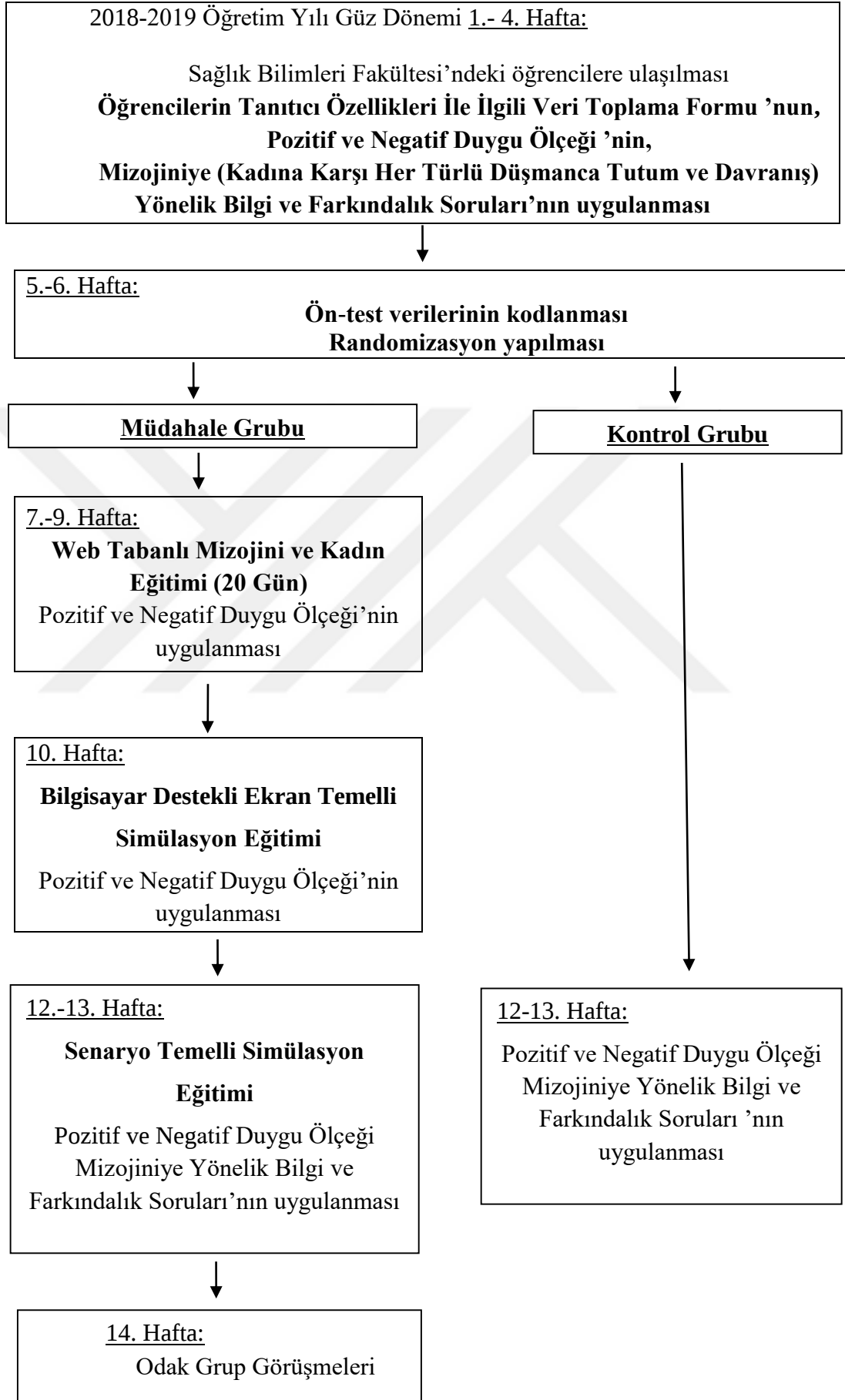
Araştırmanın nicel bölümünün son uygulaması olan senaryo temelli simülasyon uygulaması tamamlandıktan sonra müdahale grubunda yer alan öğrencilerden odak grup görüşmelerine katılmayı kabul eden öğrencilerin uygun oldukları tarih ve saatler belirlenmiş, öğrencilerin verdikleri tarihlerde her görüşmeye her bölümden en az bir öğrenci katılacak şekilde gruplar oluşturulmuş ve görüşmeler planlanmıştır.

Gruplar 7-8 öğrenciden oluşmuştur ve toplam 21 öğrenci ile 9-10-11 Ocak 2019 tarihlerinde üç odak grup görüşmesi yapılmıştır. Görüşmeler için Hacettepe Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi simülasyon laboratuvarının çözümleme odası kullanılmıştır. Öğrenciler çözümleme odasında bulunan masaya daire şeklinde oturmuştur. Gizliliğin sağlanması için her öğrenciden görüşme öncesinde araştırmacının kendilerine hitap etmesini sağlayan bir takma isim belirlemeleri ve belirledikleri isimleri masada önceden konulan kağıtlara görünür şekilde yazarak önlerine koymaları ya da üzerlerine iğnelemeleri istenmiştir. Görüşmeler ses kayıt cihazı ile kayıt altına alınmıştır. Görüşme öncesi öğrencilere ses kayıt cihazının kullanımına ilişkin gerekli açıklamalar yapılarak onamları alınmıştır. Odak grup görüşmelerinde Yarı Yapılandırılmış Odak Grup Görüşme Formu (Ek 3) kullanılmıştır. Her görüşme yaklaşık bir saat sürmüştür.

Kontrol grubu

- Kontrol grubunda yer alan öğrencilere ilk görüşmeden sonra herhangi bir müdahalede bulunulmamıştır. Müdahale grubunun senaryo temelli simülasyon eğitimi tamamlandıktan sonra kontrol grubundan 34 öğrenciye ulaşılarak öğrencilere Mizojiniye (Kadına Karşı Her Türlü Düşmanca Tutum ve Davranış) Yönelik Bilgi ve Farkındalık Soruları ve Pozitif-Negatif Duygu Ölçeği uygulanmıştır. Ayrıca kontrol grubunda yer alan öğrenciler araştırmanın uygulamasının tamamlandığı ve talep ettikleri durumda eğitim programının tüm basamaklarının onlar için tekrar uygulanabileceği konusunda bilgilendirilmiş ve katılım belgeleri (EK 10) verilmiştir. Kontrol grubunda yer alan 10 öğrenci eğitim programına katılmak istemiştir. Talep edenlere kullanıcı adı ve şifresi oluşturularak web sayfasına kaydı yapılmıştır. Ders döneminin sona ermesi nedeniyle web sayfasına giriş süresi daha kısa tutulmuştur ve öğrenciler 22 Ocak 2019 tarihinde web tabanlı Mizojini ve Kadın eğitimi tamamlamışlardır. Sonrasında kontrol grubunda eğitim programına katılmak isteyen öğrencilerle 24 Ocak 2019 tarihinde ekran temelli simülasyon eğitimi için merkez bilgisayar laboratuvarında simülasyon videosu izlenmiş ve tamamlandıktan sonra simülasyon videosunda farkettileri mizojinistik tutum ve davranışlar hakkında kısaca tartışmaları sağlanmıştır. Son olarak 25 Ocak 2019 tarihinde senaryo temelli simülasyon eğitimi uygulaması yürütülmüş ve kontrol grubunda eğitim programına katılmayı kabul eden öğrencilerden sekizinin senaryo temelli simülasyon eğitimine katılması ile eğitim programı tamamlanmıştır.

Şekil 3.2. Araştırmanın Akış Şeması

3.6. Araştırmanın Etik Boyutu

Araştırma öncesi araştırmanın yürütülebilmesi ve etik açıdan uygunluğunun değerlendirilmesi için Hacettepe Üniversitesi Girişimsel Olmayan Klinik Araştırmalar Etik Kurulu'ndan izin alınmıştır (Sayı: 16969557-1186 Tarih: 06 Temmuz 2018) (Ek 11). Ayrıca Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi'nden (Sayı: 68552689 Tarih: 25 Eylül 2018) araştırmanın birinci Sınıf öğrencileri ile yapılabilmesi için yazılı izin alınmıştır (Ek 12). Eğitim programının ekran temelli simülasyon eğitimi aşamasının merkez bilgisayar laboratuvarında yürütülebilmesi için Hacettepe Üniversitesi Bilgi-İşlem Dairesi Başkanlığı'na ve eğitim programının senaryo temelli eğitim aşamasının Tıp Eğitimi ve Bilişimi Anabilim Dalı Eğitim ve Değerlendirme Merkezi'nde yürütülebilmesi için de Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi ve Bilişimi Anabilim Dalı'ndan (Sayı: 65420943-302.08.01 Tarih: 17 Eylül 2018) (Ek 13) yazılı izin alınmıştır. Gençöz (2000) tarafından Türkçeye uyarlanan Pozitif ve Negatif Duygu Ölçeğinin çalışmada kullanılabilmesi için gerekli izinler alınmıştır (Ek 14). Araştırma öncesinde çalışmaya katılmayı kabul eden öğrencilerden yazılı onam alınmıştır.

Kontrol grubundaki öğrencilere çalışmanın sonunda eğitim programına katılmayı isteme durumları sorulmuş ve talep eden öğrencilere eğitim programının her basamağı uygulanmıştır.

3.7. Araştırmanın Sınırlılıkları ve Güçlükleri

- Araştırma Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi'nde birinci sınıf birinci dönemde öğrenim gören öğrencilerle yürütülmüştür. Bu nedenle çalışma sonuçları diğer fakülte/bölümlerdeki öğrencilere genellenemez.
- Araştırmada tek taraflı körleme yapılmış ve öğrencilere müdahale ya da kontrol grubunda olduklarının bilgisi verilmemiştir. Ancak kontrol grubundaki öğrencilerin müdahale grubundaki arkadaşları ile etkileşerek üniversite yaşamı ve sosyal yaşamda mizojini ile ilgili bilgi edinip edinmedikleri bilinmemektedir.
- Öğrencilerin sahip olduğu internet bağlantısı, kampüs içinde ve öğrencilerin kaldıkları yurtlarda kablolu ya da kablosuz internete ulaşım konusunda

yaşanan sıkıntılar ve öğrencilerin sınav haftasında olmaları web tabanlı eğitimin açılması ve sürdürülmesinde aksamalara neden olmuş, web tabanlı eğitim sürecini uzatmıştır.

- Araştırmanın yürütülebilmesi için gerekli harcamalar araştırmacı tarafından karşılanmıştır (Ek 15) .
- Araştırma öğrencilerin uzun dönemde davranış değişikliğinin değerlendirilmesini sağlayacak süreci kapsamamaktadır.
- Senaryo temelli simülasyon eğitiminde öğrencilerin senaryoda olduklarını bilerek rol yapmış olmaları gerçek hayatta benzer bir mizojinistik tutum ve davranışla karşılaştıklarında senaryolarda verdikleri tepkiyi vereceklerini göstermemektedir.

3.8. Verilerin Değerlendirilmesi

3.8.1. Araştırmanın Nicel Verilerinin Değerlendirilmesi

Araştırma verileri, IBM Statistical Package for Social Sciences (SPSS) for Windows 23 programı kullanılarak analiz edilmiştir. Çalışma verileri değerlendirilirken kategorik değişkenler (yaş, cinsiyet, doğum yeri, en uzun süre yaşadığı yıl, en uzun süre yaşanan coğrafi bölge, mezun olunan lise, bölüm, bölüm tercih nedeni, yaşanan yer ve kişiler) için sıklık (sayı, yüzde), sayısal değişkenler (ön test ve son test başarı skorları, PANAS skorları) için ise tanımlayıcı istatistikler (ortalama, standart sapma, medyan, minimum, maksimum) kullanılmıştır. Verilerin normal dağılıma uygunluğunun değerlendirilmesi Kolmogorov-Smirnov testi ile yapılmıştır. İki bağımsız grup arasındaki farklılıklar Bağımsız Örneklem T Testi ile incelenmiştir. İki bağımlı sayısal değişken (ön test ve son test başarı skorları, PANAS skorları) arasındaki farklılıklara Bağımlı Örneklem T Testi ile bakılmıştır. İki'den fazla bağımlı sayısal değişken (ön test, son test ve ekran temelli simülasyon sonrası PANAS skorları) arasındaki farklılıklar ise Tekrarlı Ölçümler Varyans Analizi ile kontrol edilmiştir. Çalışmada istatistiksel olarak anlamlılık 0,05 üzerinden test edilmiştir.

Ekran temelli simülasyon uygulamasında ekrana gelen soruların yanıtları konu ile ilgili literatür ve beklentiler doğrultusunda belirlenmiştir. İlk soru eğitimde mizojini ile ilgili olarak okulda görülen mizojinistik tutum ve davranışların görüntülerinden

sonra ekrana gelmiştir. Seçeneklerin hepsi okullarda kız öğrencilerin maruz kaldığı mizojinistik tutum ve davranışlardandır (10,11,13,89,93,110). Ancak videoda ekrana gelen görüntüler arasında ‘erkek öğrencilerin cinsel temas sağlamak için kız öğrencileri yakalaması’ seçeneği bulunmadığı için doğru yanıt C seçeneğidir. Videoda bu mizojinistik tutumun konu edildiği bir senaryo ekrana gelmiş ve senaryo tamamlanmadan önce ikinci soru gelerek senaryodaki kişi yerinde olsalar nasıl davranacakları sorulmuştur. Bu senaryonun yönlendirilmesi öğrencilerin iş yerinde karşılaşılan mizojinistik tutum ve davranışlara ilişkin farkındalıkları doğrultusunda mizojininin farkında ve reddedici davranışı içeren bir seçenek, mizojiniye yönelik nötr tepkiyi ve görmezden gelme davranışını içeren bir seçenek ve mizojiniye yönelik farkında olmayan tutum ve kabul edici davranışı içeren bir seçenek olmak üzere üç seçenekle yapılmıştır. Öğrencilerin senaryoda maruz kalınan mizojininin farkında olarak reddedici seçeneği işaretlemesi beklenmektedir. Son soru ise müzikte mizojininin görülme şekillerini içeren bir doğru yanlış sorusudur. Literatürde müzikte mizojinistik tutum ve davranışların şarkı sözlerinde kadına karşı saldırı, küçümseyen ve nesneleştiren söylemlerle ve kliplerde kadının cinselliği ile yer alması şeklinde görüldüğü belirtilmektedir (16-19,164,165). Buna göre doğru yanıt ‘Doğru’ seçeneğidir. Ekran temelli simülasyon uygulamasında ekrana gelen soruların analizinde sayı ve yüzde kullanılmıştır.

3.8.2. Araştırmanın Nitel Verilerinin Değerlendirilmesi

Nitel verilerin değerlendirilmesi tümevarımcı yaklaşım ve içerik analizi yoluyla yapılmıştır. Bu doğrultuda verilerin analizi için dört aşama izlenmiştir (205).

1. Verilerin kodlanması: Ses kayıt cihazına kaydedilen odak grup görüşmeleriarştırmacı tarafından bilgisayar ortamında Microsoft Word programı yardımıyla yazılı metne (deşifre etme) dönüştürülmüştür. Elde edilen metinde ifadelerin kaybını önlemek için metin araştırmacı tarafından iki kez daha okunarak ses kayıt cihazı ile karşılaştırması yapılmıştır. Deşifreler birbirinden bağımsız olarak araştırmacı, nitel araştırma alanında uzman bir

öğretim üyesi¹ ve kadın sağlığı alanında uzman bir öğretim üyesi² tarafından okunmuş ve öğrencilerin ifadelerinden araştırmanın amacı çerçevesinde anlamlı olan boyutlar saptanmıştır. Ortaya çıkan anlama göre kodlar oluşturulmuştur. Tüm veriler kodlandıktan sonra her üç kişinin yaptığı deşifreler tekrar tekrar okunarak araştırmacı tarafından bir kod listesi oluşturulmuştur.

2. Temaların bulunması: Metnin farklı bölümlerinde ortaya çıkan kodların benzerlik ve farklılıkları saptanarak birbiriyle ilişkili olanlar sınıflandırılarak verileri anlamlı şekilde açıklayabilecek temalar oluşturulmuştur.
3. Verilerin kod ve temalara göre yeniden düzenlenmesi: Bu aşama tematik kodlama yapıldıktan sonra oluşturulan temaların yeniden gözden geçirildiği ve ilişkili olan temaların varlığının kontrol edilerek verilerin düzenlendiği aşamadır. Verilerin yeniden düzenlenmesi için araştırmacı tarafından her üç kişinin yaptığı kodlamaların ilişkilendirilmesi ile oluşan temalar yeniden uzmanlara gönderilmiş ve görüşleri alınarak verilere son şekli verilmiştir.
4. Bulguların yorumlanması: bu aşama araştırmacının topladığı verilere anlam kazandırmak ve bulgular arasındaki ilişkileri açıklamak amacıyla yorum yaptığı aşamadır. Araştırmada bulguların yorumlanması ve açıklanması için öğrencilerin ifadelerinden doğrudan alıntılar kullanılmıştır.

Nitel Araştırmanın Geçerliği ve Güvenirliğin (İnanılrlık) Sağlanması

Nitel araştırmada, geçerlik ve güvenirlilik yerine, “inandırıcılık (trustworthiness)” kavramı kullanılmaktadır (217). Araştırmada elde edilen sonuçların inandırıcılığının, nitel araştırmanın en önemli ölçütlerinden biri olduğu kabul edilmektedir. Guba ve Lincoln (1982) (218) geçerlik ve güvenirliğin (inandırıcılık) sağlanmasında bazı kriterler belirlemiş ve bu kriterleri inanılrlık, güvenirlilik, onaylanabilirlik ve aktarılabilirlik olmak üzere dört ana başlıkta incelemiştir. Bir araştırmada bulguların doğruluğunun kontrol edilmesinde bu stratejilerden birinin ya da daha fazlasının belirtilmesi önerilmektedir (218).

¹ Prof. Dr. Hatice Yıldırım Sarı, İzmir Katip Çelebi Üniversitesi Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği AD.

² Dr. Öğr. Üyesi Çiğdem Yücel, Hacettepe Üniversitesi Doğum-Kadın Hastalıkları Hemşireliği AD.

- **İnanılrlık**

Derinlik odaklı veri toplama, araştırmanın inanılrlığının sağlanmasında kullanılan yöntemlerden biridir. Bu amaçla araştırmacı elde ettiği sonuçları birbiriyle sürekli olarak karşılaştırarak ve yorumlayarak katılımcıların farkında olmadıkları bağlantıları ortaya çıkaran bir yaklaşım sergilemelidir. Bu çalışmada görüşme sonrası ses kayıtlarının birçok kez dinlenmesi ve oluşturulan temaların kontrol edilerek yeniden düzenlenmesi ile katılımcıların ifadelerinden anlamlı bağlantılar elde edilmiştir. Ayrıca katılımcılarla uzun süreli etkileşim çalışmanın inanılrlığını arttıran bir etkeni oluşturmaktadır. Böylece katılımcı ile araştırmacı arasında güven ilişkisi kurularak detaylı veri elde etme imkânı sağlanmaktadır (217). Çalışmada öğrenciler ile araştırmacı 14 haftalık bir süre boyunca pek çok kez bir araya gelerek etkileşim imkânı bulmuşlardır. Odak grup görüşmeleri bir saat olarak planlanmış ve görüşmeler sırasında öğrencilerle uzun süreli etkileşim sağlanarak öğrencilerin gerçek görüş ve düşüncelerini rahatlıkla ifade edebilmeleri için uygun ortam sağlanmıştır. Araştırma konusu hakkında genel bir bilgiye sahip ve nitel araştırma yöntemleri ve kadın sağlığı alanında uzman kişilerin çeşitli boyutlarla araştırmayı incelemesi inanılrlık konusunda alınabilecek önlemlerden biridir (205,217). Deşifrelerin birbirinden bağımsız üç kişi (araştırmacı ve iki öğretim üyesi) tarafından incelenmesi ve temaların oluşturulmasında uzman görüşleri alınmıştır.

- **Güvenirlık**

Nitel araştırmaların güvenilebilirliği farklı zamanlarda ya da farklı kişiler tarafından araştırmanın yürütülmesi durumunda sonuçların aynısını ya da benzerinin elde edilmesi olarak tanımlanmaktadır (206). Araştırmacının görüşmeleri yüksek kalitede bir ses cihazıyla kaydetmesi ve bunları yazıya aktarması güvenirligi arttırılabilmektedir. Ancak güvenirlige ilişkin odak noktasının yazıya aktarılan verilerin analizinde çoklu kodlayıcıların kullanılmasına dayanan ‘kodlayıcılar arası görüş birliği’ olduğu belirtilmektedir (220). Araştırma kapsamında yapılan odak grup görüşmeleri yüksek kaliteli bir ses kayıt cihazı ve telefon ile kaydedilmiş ve görüşmeler her iki cihazda dinlenerek yazıya aktarılmıştır. Yazıya aktarılan verilerin analiz süreci detaylı olarak açıklanmıştır. Böylece araştırmanın dış güvenirligi sağlanması için gerekli önlemler alınmaya çalışılmıştır. Ayrıca verilerin kodlanması

ve temaların oluşturulmasında araştırmacı dışında iki uzmandan destek alınarak deşifrelerin kodlaması ve temaların oluşturulması sağlanarak uzmanlar arası görüş birliği sağlanmış ve daha sonra temaların son şekli belirlenmiştir. Bu yaklaşımla da araştırmanın iç güvenirliliği sağlanmaya çalışılmıştır.

- **Onaylanabilirlik**

Onaylanabilirlik nesnellik anlamına gelmektedir ve verinin katılımcıların sağladığı bilgiyi doğru bir şekilde temsil ettiği ve yorumlandığını ifade etmektedir (221). Onaylanabilirlik için gerektiğinde dışardan bir uzman araştırmada ulaşılan yargıların, yorumların ve önerilerin ham verilere dönüldüğünde teyit edilip edilemediğine ilişkin bir değerlendirme yapar. Bu nedenle araştırmaya ait veri toplama araçları, ham veriler, kodlamalar ve rapora ilişkin her türlü kayıtların saklanması ve incelemeye sunulması gerekmektedir (205). Bu amaçla çalışmanın onaylanabilirliğinin sağlanmasına yönelik araştırmanın nitel aşamasına ilişkin ses kayıtları, ham veriler, kodlamalar ve rapor şifreli bilgisayarlarda saklanmaktadır.

Bir araştırmanın onaylanabilirliğini göstermede alıntılar ve hikayelerin de oldukça önemli olduğu belirtilmektedir (217). Çalışmadaki her ana kavramın verilere alıntılarla bağlanması gerekmektedir. Çünkü mümkün olduğu kadar çok sayıda katılımcıdan yapılan alıntı örnekleri, sonuçlar ve veriler arasındaki bağlantıyı ve verilerin zenginliğini doğrulamaya yardımcı olmaktadır (221). Bu nedenle araştırmadan elde edilen bulgular öğrencilerin ifadelerinden doğrudan alıntılarla yansıtılmıştır.

- **Aktarılabilirlik**

Nitel araştırmada temel amaçlardan biri olan “genelleme” kavramı yerine nitel araştırmalarda aktarılabilirlik kavramı kullanılmaktadır (217). Nitel araştırmada bu kavramın benimsenmesi araştırma sonuçlarının doğrudan benzer ortamlara genellenemeyeceği ancak uygulanabilirliğine yönelik yargılara ulaşılması anlamına gelmektedir (205). Nitel araştırmaların amacı bireyin durumunu anlamaktır. Katılımcıların deneyimleri ayrıntılı olarak tanımlanırsa diğer çalışmalarda da uygulanabilmektedir. Bu nedenle nitel çalışmalarda aktarılabilirliğin kanıtlanması örneklem seçiminin amaçlı olması ve ayrıntılı betimleme yapılması ile

sağlanabilmektedir (205,217,218). Bu ölçütler araştırmanın teorik çerçevesinin ayrıntılı olarak ele alınması ve katılımcıların belirlenen özelliklerine göre seçilmesiyle araştırma sonuçlarının farklı grup ya da ortamlara aktarılabilmesini sağlamaktadır (217). Ayrıntılı betimleme, ham verinin ortaya çıkarılan kavram ve temalara göre düzenlenmiş olarak yorum katmadan aktarılmasıdır. Okuyucu ayrıntılı betimleme ile verilerin elde edildiği ortamı zihninde daha iyi canlandırarak kendi ortamına ilişkin olası sonuçların çıkarılmasını kolaylaştırmaktadır. Katılımcıların ifadelerinin doğrudan alıntılanması bu amaçla kullanılmaktadır (205). Bu araştırmada ayrıntılı betimlemeye yönelik olarak verilerin elde edildiği ortam ayrıntılı bir şekilde açıklanmış ve temalara ilişkin yorumlar öğrencilerin ifadelerinin doğrudan alıntılanması yöntemi ile verilmiştir.

Aktarılabilirliğin diğer ölçütü de amaçlı örneklemenin yapılmasıdır. Amaçlı örneklemede olay ve olguları ortaya koyma amacı güden örnekleme yöntemleri kullanılmaktadır. Nitel araştırmada genel ve özele ilişkin bilgilere ulaşmak için seçilen veri kaynaklarının bu farklılığı yansıtacak şekilde belirlenmesi gerekmektedir (205). Araştırmada mizojiniye yönelik geliştirilen eğitim programına yönelik görüş ve düşüncelerin ortaya çıkarılması için amaçlı örnekleme yöntemlerinden maksimum çeşitlilik örnekleme kullanılmıştır. Bu amaçla Sağlık Bilimleri Fakültesindeki bir bölümün öğrencileri yerine altı bölümde öğrenim gören öğrenciler örnekleme oluşturmuştur. Böylece her bölümdeki öğrencilerden gelecek farklı durum ve görüşlerle çalışmadan daha zengin veri elde edilmesi amaçlanmıştır.

4. BULGULAR

Araştırmadan elde edilen bulgular araştırmanın nicel aşamasına ilişkin bulgular ve nitel aşamasına ilişkin bulgular olmak üzere iki başlık altında sunulmuştur.

4.1. Mizojiniye karşı geliştirilen eğitim programının öğrencilerin mizojiniye yönelik bilgilerine, farkındalıklarına ve mizojinistik tutumlar karşısında gösterdikleri duygusal tepkilerine etkisini belirlemek amacıyla yapılan araştırmanın nicel aşamasına ilişkin bulgular üç bölümde incelenmiştir.

1. Öğrencilerin tanıtıcı özelliklerine yönelik bulgular,

2. Öğrencilerin mizojiniye ilişkin bilgi ve farkındalık düzeyi puan ortalamalarının müdahale ve kontrol gruplarına göre karşılaştırılmasına yönelik bulgular,

3. Öğrencilerin pozitif-negatif duygu durumu puan ortalamalarının müdahale ve kontrol gruplarına göre ve müdahale grubunda yer öğrencilerin ön test, web tabanlı eğitim, ekran temelli simülasyon ve senaryo temelli simülasyon sonrasında pozitif-negatif duygu durumu puan ortalamalarının karşılaştırılmasına yönelik bulgular yer almaktadır.

4.2. Araştırmanın nitel boyutundan elde edilen mizojiniye karşı eğitim programına yönelik görüş, düşünce ve önerilerine ilişkin bulgular bu bölümde yer almaktadır.

4.1. Araştırmanın Nicel Aşamasına İlişkin Bulgular

4.1.1. Öğrencilerin Tanıtıcı Özelliklerine İlişkin Bulgular

Tablo 4.1. Öğrencilerin bazı tanıtıcı özelliklerinin müdahale ve kontrol gruplarına göre dağılımı

	Müdahale (n=34)		Kontrol (n=34)		Toplam (n=68)		İstatistiksel analiz	p
Yaş	Sayı	Yüzde	Sayı	Yüzde	Sayı	Yüzde		
	$\bar{x} \pm ss \rightarrow 20,15 \pm 6,87$		$\bar{x} \pm ss \rightarrow 19,26 \pm 1,93$		$\bar{x} \pm ss \rightarrow 19,44 \pm 4,67$		0,000*	1,000
Cinsiyet								
Kadın	28	82,4	31	91,1	59	86,8	0,512*	0,476
Erkek	6	17,6	3	8,9	9	13,2		
Doğum Yeri								
İl	21	61,8	24	70,6	45	66,2	2,023**	0,620
İlçe	11	32,4	8	23,5	19	27,9		
Mahalle	1	2,9	2	5,9	3	4,4		
Köy	1	2,9	-	-	1	1,5		
En Uzun Yaşadığı Yer								
İl	22	64,7	22	64,7	44	64,7	1,442**	0,859
İlçe	8	23,5	10	29,4	18	26,5		
Mahalle	3	8,9	2	5,9	5	7,3		
Köy	1	2,9	-	-	1	1,5		
En Uzun Süre Yaşadığı Coğrafi Bölge (n=34-33)								
İç Anadolu Bölgesi	9	26,5	9	27,3	18	26,9	3,856**	0,733
Akdeniz Bölgesi	9	26,5	8	24,2	17	25,4		
Karadeniz Bölgesi	4	11,7	7	21,2	11	16,4		
Marmara Bölgesi	5	14,7	1	3,0	6	9,0		
Ege Bölgesi	3	8,8	3	9,1	6	9,0		
Doğu Anadolu Bölgesi	2	5,9	2	6,1	4	6,0		
Güneydoğu Anadolu Böl.	2	5,9	3	9,1	5	7,3		
Mezun Olduğu Lise Türü (n=34-32)								
Anadolu/Süper/Fen Lisesi	30	88,3	24	75,0	54	81,8	7,525**	0,097
Özel Lise	-	-	4	12,5	4	6,2		
Meslek Lisesi	1	2,9	2	6,3	3	4,5		
Açıköğretim Lisesi	2	5,9	-	-	2	3,0		
İmam Hatip Lisesi	1	2,9	1	3,1	2	3,0		
Düz Lise	-	-	1	3,1	1	1,5		
Bölüm								
Fizyoterapi ve Rehabilitasyon	10	29,4	6	17,6	16	23,6	8,596**	0,127
Çocuk Gelişimi	3	8,8	11	32,4	14	20,6		
Beslenme ve Diyetetik	5	14,7	6	17,6	11	16,2		
Odyoloji	7	20,6	2	5,9	9	13,2		
Ergoterapi	4	11,8	5	14,7	9	13,2		
Dil ve Konuşma Terapisi	5	14,7	4	11,8	9	13,2		
Bölüm Tercih Nedeni								
İstedğim bölüm	20	58,9	18	52,9	38	55,8	8,937**	0,017
İş bulma olanakları fazla	3	8,8	12	35,3	15	22,1		
Puanım yettiği için	10	29,4	4	11,8	14	20,6		
Ailem zorladığı için	1	2,9	-	-	1	1,5		
Şimdiki Yaşanılan Yer ve Kişiler (n=34-33)								
Yurt/Misafirhane	23	67,7	25	75,8	48	71,6	2,664**	0,564
Evde Aile ile Birlikte	8	23,5	8	24,2	16	23,9		
Evde Arkadaş ile Birlikte	2	5,9	-	-	2	3,0		
Evde Tek Başına	1	2,9	-	-	1	1,5		

*Pearson Ki-Kare Testi

**Fisher Exact Test

Tablo 4.1.'de araştırmaya katılan öğrencilerin bazı tanıtıcı özelliklerine göre dağılımı yer almaktadır. Öğrencilerin yaş ortalamasının $19,44 \pm 4,67$ olduğu, %86,8'inin cinsiyetinin kadın, %66,2'sinin doğum yerlerinin ve %64,7'sinin en uzun süre yaşadıkları yerin il olduğu; %26,9'unun en uzun süre yaşadığı coğrafi bölgeninse İç Anadolu Bölgesi olduğu belirlenmiştir. Öğrencilerin %81,8'inin Anadolu/fen lisesi mezunu olduğu, %23,6'sının fizyoterapi ve rehabilitasyon, %20,6'sının çocuk gelişimi, %16,2'sinin beslenme ve diyetetik, %13,2'sinin odyoloji, %13,2'sinin ergoterapi ve %13,2'sinin ise dil ve konuşma terapisi bölümünde öğrenim gördüğü ve %71,6'sının halen yurt/misafirhanede yaşadığı saptanmıştır. Yaş, cinsiyet, doğum yeri, en uzun yaşanan yer, en uzun süre yaşanan coğrafi bölge, mezun olunan lise türü, bölüm ve yaşanan yer ve kişiler açısından müdahale ve kontrol grupları arasında anlamlı fark olmadığı belirlenmiştir ($p > 0,05$). Müdahale grubundaki öğrencilerin %58,9'unun ve kontrol grubundaki öğrencilerin %52,9'unun istediği bölüm olması nedeniyle bölümünü tercih ettiği ve bölüm tercih nedenleri bakımından gruplar arasında istatistiksel olarak önemli bir fark olduğu saptanmıştır ($p < 0,05$).

Tablo 4.2. Öğrencilerin aileleri ile ilgili bazı özelliklerin müdahale ve kontrol gruplarına göre dağılımı

Özellikler	Müdahale(n=34)		Kontrol (n=34)		Toplam (n=68)		İstatistiksel analiz	p
	Sayı	Yüzde	Sayı	Yüzde	Sayı	Yüzde		
Aile Tipi								
Çekirdek	29	85,3	30	88,2	59	86,7	2,052 ^a	1,000
Geniş	3	8,8	4	11,8	7	10,3		
Tek Ebeveynli Aile	1	2,9	-	-	1	1,5		
Yalnız Yaşayan	1	2,9	-	-	1	1,5		
Kardeş Durumu								
Var	33	97,1	32	94,1	65	95,6	0,000 ^a	1,000
Yok	1	2,9	2	5,9	3	4,4		
Kardeş Cinsiyeti*								
Erkek	25	73,5	24	72,7	49	72,0	0,841 ^a	0,885
Kız	21	61,8	23	69,7	44	64,7		
Anne Öğrenim Durumu								
Okur-Yazar	3	8,8	1	2,9	4	5,9	1,555 ^a	0,883
İlkokul Mezunu	12	35,3	14	41,3	26	38,3		
Ortaokul Mezunu	9	26,5	8	23,5	17	25,0		
Lise Mezunu	6	17,6	8	23,5	14	20,5		
Üniversite/Yüksekokul	4	11,8	3	8,8	7	10,3		
Anne Çalışma Durumu								
Çalışmıyor	28	82,4	27	79,4	55	80,9	0,390 ^a	1,000
Çalışıyor	5	14,7	6	17,6	11	16,2		
Emekli	1	2,9	1	2,9	2	2,9		
Baba Öğrenim Durumu								
Okur-Yazar	3	8,8	1	2,9	4	5,9	2,964 ^a	0,782
İlkokul Mezunu	5	14,7	8	23,5	13	19,1		
Ortaokul Mezunu	3	8,8	2	5,9	5	7,4		
Lise Mezunu	14	41,3	11	32,4	25	36,8		
Üniversite/Yüksekokul	8	23,5	11	32,4	19	27,9		
Lisansüstü Mezunu	1	2,9	1	2,9	2	2,9		
Baba Çalışma Durumu								
Çalışıyor	20	58,9	26	76,5	46	67,7	2,423 ^b	0,329
Çalışmıyor	6	17,6	3	8,8	9	13,2		
Diğer**	8	23,5	5	14,7	13	19,1		
Ailenin Gelir Düzeyi								
Gelir Gider Eşit	21	61,9	24	70,6	45	66,3	1,342 ^b	0,587
Gelir Giderden Az	9	26,5	5	14,7	14	20,5		
Gelir Giderden Fazla	4	11,8	5	14,7	9	13,2		

* Bazı öğrencilerin hem kız hem de erkek kardeşi vardır. Yüzdelere n üzerinden alınmıştır.

**Emekli, vefat etmiş

^aFisher Exact Test

^bPearson Ki-Kare Testi

Tablo 4.2.'de araştırmaya katılan öğrencilerin aileleri ile ilgili bazı özelliklerinin müdahale ve kontrol gruplarına göre dağılımı yer almaktadır. Müdahale ve kontrol grubundaki öğrencilerin %86,7'sinin çekirdek aileye sahip olduğu belirlenmiştir. Öğrencilerin %95,6'sının kardeşinin olduğu ve %64,7'sinin kız ve %72,0'mın da erkek kardeşinin olduğu belirlenmiştir. Öğrencilerin %38,3'ünün

annelerinin öğrenim durumunun ilkokul olduğu ve %80,9'unun annesinin herhangi bir işte çalışmadığı, %36,8'inin babasının lise mezunu olduğu ve %67,7'sinin çalıştığı, %66,3'ünün ailelerinin gelirinin gidere eşit olduğu saptanmıştır. Müdahale ve kontrol grubundaki öğrenciler arasında aile tipi, kardeş durumu, kardeş sayısı, kardeş cinsiyeti, anne ve baba öğrenim/çalışma durumu ve aile gelir düzeyi açısından önemli bir fark saptanmamıştır ($p>0.05$).

4.1.2. Öğrencilerin Mizojiniye İlişkin Bilgi ve Farkındalık Testi Puan Ortalamalarına, Ekran Temelli Simülasyon Sorularının Yanıtlarına ve Pozitif-Negatif Duygu Durumu Puan Ortalamalarına İlişkin Bulgular

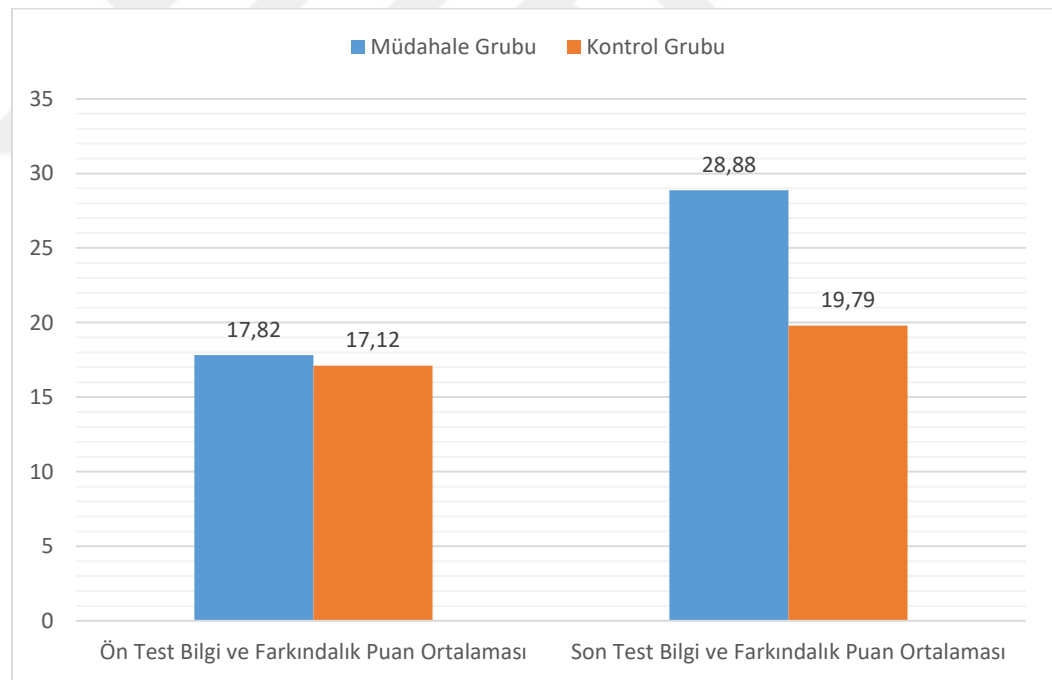
Tablo 4.3. Öğrencilerin mizojiniye ilişkin bilgi ve farkındalık testi puan ortalamalarının müdahale ve kontrol gruplarına göre dağılımı

Gruplar	Ön Test Puan Ortalaması $\bar{X} \pm SS$	Son Test Puan Ortalaması $\bar{X} \pm SS$	İstatistiksel Analiz t^b	p
Müdahale	17,82±5,46	28,88±3,56	-14,508	0,001*
Kontrol	17,12±4,70	19,79±4,57	-6,502	0,001*
İstatistiksel Analiz	$t^a = 0,571$ $p = 0,570$	$t^a = 9,149$ $p = \mathbf{0,001*}$		

^a Bağımsız Gruplarda t Test

^b Bağımlı Gruplarda t Test

* $p < 0,05$

Grafik 4.1. Mizojiniye ilişkin bilgi ve farkındalık puan ortalamalarının müdahale ve kontrol gruplarına göre karşılaştırılması.

Tablo 4.3. ve Grafik 4.1.'de öğrencilerin mizojiniye ilişkin bilgi ve farkındalık testi puan ortalamalarının müdahale ve kontrol gruplarına göre dağılımı yer almaktadır. Müdahale grubundaki öğrencilerin ön test puan ortalamasının $17,82 \pm 5,46$ ve son test puan ortalamasının $28,88 \pm 3,56$ olduğu belirlenmiştir. Müdahale grubundaki öğrencilerin grup içi bilgi ve farkındalık son test puan ortalamasının ön test puan ortalamasından anlamlı düzeyde yüksek olduğu saptanmıştır ($p < 0,05$). Kontrol grubunda yer alan öğrencilerin ön test puan ortalamasının $17,12 \pm 4,70$ ve son test puan ortalamasının ise $19,79 \pm 4,57$ olduğu saptanmış ve kontrol grubundaki öğrencilerin grup içi bilgi ve farkındalık son test puan ortalamasının ön test puan ortalamasından anlamlı düzeyde yüksek olduğu saptanmıştır ($p < 0,05$).

Müdahale ve kontrol grupları karşılaştırıldığında bilgi ve farkındalık ön test puan ortalamaları her iki grupta benzer olmasına rağmen müdahale grubundaki öğrencilerin bilgi ve farkındalık son test puan ortalamalarının kontrol grubundaki öğrencilerin son test puan ortalamalarından anlamlı düzeyde yüksek olduğu belirlenmiştir ($p > 0,05$).

Tablo 4.4. Öğrencilerin ekran temelli simülasyonda ekrana gelen sorulara verdikleri yanıtların dağılımı

Sorulara verilen yanıtlar (n=34)	Sayı	Yüzde
Görüntülerde okulda görülen mizojinistik tutum ve davranışlardan hangisi <u>yoktur</u> ?		
a. Kız öğrenciler ile alay edilmesi	-	-
b. Kız öğrencilere aşağılayıcı ifadeler kullanılması	1	2,9
c. Erkek öğrencilerin cinsel açıdan temas sağlamak için kız öğrencileriyakalaması*	33	97,1
d. Kız öğrencilerin cinsel görüntülerinin çekilmesi ve paylaşılması	-	-
e. Kız öğrenciye cinsel tacizde bulunulması	-	-
Doğum izninden yeni dönen Zeynep Hanım'ın yerinde siz olsaydınız paraya çok ihtiyacınızın olduğu bir dönemde ortaya çıkan bu durumda (işten çıkarılması) nasıl davranırdınız?		
• Reddederim ve hakkımı ararım.	32	94,1
• Kabul ederim, artık böyle bir ortamda çalışmam.	2	5,9
• Görmezden gelirim, bu işe ihtiyacım var.	-	-
Müzikte mizojini, şarkı sözlerinde kadına karşı saldırı, küçümseyen ve nesneleştiren söylemlerle ve kliplerde kadının cinselliği ile yer alması şeklinde görülmektedir.		
• Doğru*	34	100,0
• Yanlış	-	-

*Sorunun doğru yanıtıdır.

Tablo 4.4.'te ekran temelli simülasyona katılan öğrencilerin uygulama sırasında ekrana gelen sorulara verdikleri yanıtlar yer almaktadır. Eğitimde mizojini ile ilgili olan soruda öğrencilerin tamamına yakınının (%97,1) C seçeneğini işaretleyerek doğru cevap verdiği saptanmıştır. Öğrencilerin çalışma yaşamında mizojinistik tutum ve davranışlardan biri olan kadının gebelik, doğum ya da süt izni gibi sebeplerle işten çıkarılmasına ilişkin farkındalıkları ve tepkilerini belirlemek için sorulan doğum izninden yeni dönen bir kadının işten çıkarılmasına yönelik senaryonun sorusuna öğrencilerin %94,1'i davranışın farkında olma ve davranışa karşı çıkma tepkisi içeren seçeneği işaretledikleri belirlenmiştir. Müzikte mizojininin görülme şekillerine yönelik soruda ise öğrencilerin hepsinin 'Doğru' seçeneğini işaretleyerek soruya doğru yanıt verdiği belirlenmiştir.

Tablo 4.5. Öğrencilerin pozitif-negatif duygu durum puan ortalamalarının müdahale ve kontrol gruplarına göre dağılımı

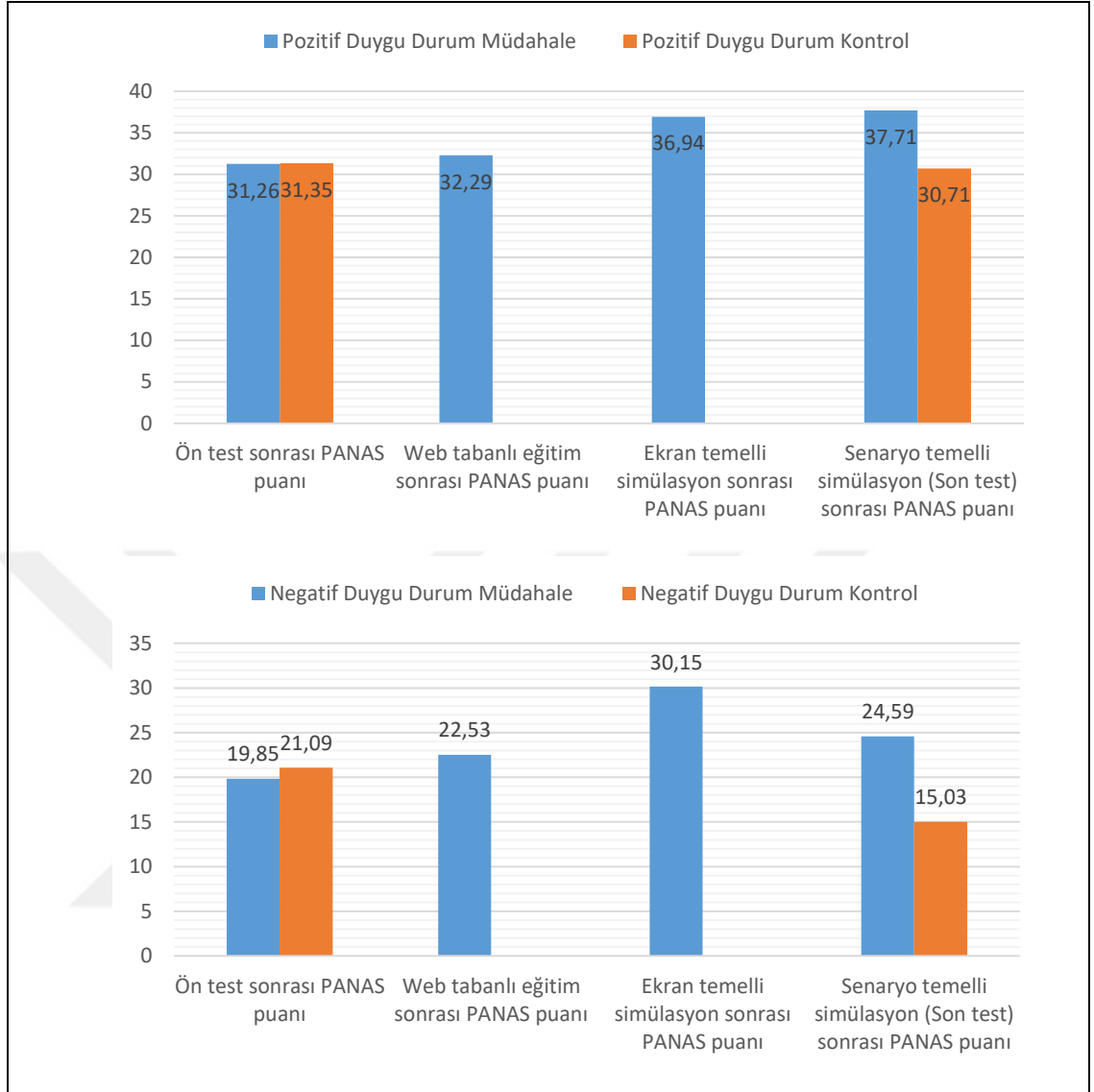
Gruplar	Pozitif Duygu Durum Puan Ortalaması					Negatif Duygu Durum Puan Ortalaması					Grup İçi İstatistiksel Analiz
	Ön Test	Web Tabanlı Eğitim Sonrası	Ekran Temelli Simülasyon Eğitim Sonrası	Senaryo Temelli Simülasyon Sonrası	Son Test	Ön Test	Web Tabanlı Eğitim Sonrası	Ekran Temelli Simülasyon Eğitim Sonrası	Senaryo Temelli Simülasyon Sonrası	Son Test	
	X±SS	X±SS	X±SS	X±SS	X±SS	X±SS	X±SS	X±SS	X±SS	X±SS	
Müdahale (n=34)	31,26±9,65	32,29±8,09	36,94±8,34	37,71±8,11	-	19,85±7,75	22,53±6,12	30,15±8,73	24,59±7,54	-	F ^a =15,36 0 Fark: 1-2,3,4 4-2,3 p=0,001*
Kontrol (n=34)	31,35±8,62	-	-	30,71±7,42	-	21,09±9,14	-	-	15,03±4,78	-	t ^b =3,545 p=0,001*
Gruplar Arası İstatistiksel Analiz	t ^c = -0,040 p=0,968	-	-	t ^c = 3,713 p=0,001*	-	t ^c = -0,601 p= 0,550	-	-	t ^c = 6,244 p=0,001*	-	

^aTekrarlı Ölçümler Varyans Analizi (grup içi karşılaştırmalar)

^bBağımlı Gruplarda t Testi (grup içi karşılaştırmalar)

^cBağımsız Gruplarda t Testi (gruplar arası karşılaştırmalar)

*p<0,05

Grafik 4.2. Pozitif-negatif duygu durum puan ortalamalarının müdahale ve kontrol gruplarına göre karşılaştırılması

Tablo 4.5 ve Grafik 4.2.'de öğrencilerin pozitif-negatif duygu durum puan ortalamalarının müdahale ve kontrol gruplarına göre dağılımı yer almaktadır. Müdahale grubundaki öğrencilerin ön test pozitif duygu durum puan ortalamasının $31,26 \pm 9,65$, web tabanlı eğitim sonrası $32,29 \pm 8,09$, ekran temelli simülasyoneğitimi sonrası $36,94 \pm 8,34$ ve standart katılımcı eğitimi sonrası son test pozitif duygu durum puan ortalamasının ise $37,71 \pm 8,11$ olduğu saptanmıştır. Müdahale grubundaki öğrencilerin ön test ve web tabanlı eğitim sonrası, ekran temelli simülasyon sonrası ve standart katılımcı uygulaması sonrası pozitif duygu durum puan ortalamaları arasındaki farkın istatistiksel olarak önemli olduğu, her eğitim müdahalesinden sonra öğrencilerin pozitif duygu durum puan ortalamasının bir önceki pozitif duygu durum puan ortalamasından anlamlı düzeyde yüksek olduğu belirlenmiştir ($p < 0,05$). Kontrol grubundaki öğrencilerin ön test pozitif duygu durum puan ortalamasının $31,35 \pm 8,62$ son test pozitif duygu durum puan ortalamasının ise $30,71 \pm 7,42$ olduğu saptanmış ve kontrol grubundaki öğrencilerin ön test-son test pozitif duygu durumları puan ortalamaları arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamsız olduğu belirlenmiştir ($p > 0,05$).

Müdahale grubundaki öğrencilerin ön test pozitif duygu durum puan ortalaması ($31,26 \pm 9,65$) ile kontrol grubundaki öğrencilerin ön test pozitif duygu durum puan ortalamasının ($31,35 \pm 8,62$) benzer olmasına rağmen ($p > 0,05$), müdahale grubunun son test pozitif duygu durum puan ortalamasının ($37,71 \pm 8,11$) kontrol grubunun son test pozitif duygu durum puan ortalamasından ($30,71 \pm 7,42$) anlamlı düzeyde yüksek olduğu saptanmıştır ($p < 0,05$).

Müdahale grubundaki öğrencilerin negatif duygu durum puan ortalamasının ön test puan ortalamasının $19,85 \pm 7,75$, web tabanlı eğitim sonrası $22,53 \pm 6,12$, ekran temelli simülasyon eğitimi sonrası $30,15 \pm 8,73$ ve senaryo temelli simülasyon sonrası son testte $24,59 \pm 7,54$ olduğu belirlenmiştir. Müdahale grubundaki öğrencilerin ön test negatif duygu durum puan ortalamasının web tabanlı eğitim, ekran temelli simülasyon ve senaryo temelli simülasyon eğitimi sonrası negatif duygu durum puan ortalamasından anlamlı düzeyde düşük olduğu saptanmıştır ($p < 0,05$). Ayrıca senaryo temelli simülasyon sonrası negatif duygu durum puan ortalamasının web tabanlı eğitim sonrası negatif duygu durum puan ortalamasından anlamlı düzeyde yüksek ancak ekran temelli simülasyon sonrası negatif duygu durum puan ortalamasından

anlamli düzeyde dűűűűű belirlenmiűűűű ($p<0,05$). Kontrol grubundaki űűűűűűűűű űű test negatif duygu durum puan ortalamasının $21,09\pm 9,14$ son test negatif duygu durum puan ortalamasının ise $15,03\pm 4,78$ űűűűű saptanmiűűűű. Kontrol grubundaki űűűűűűűűű son test negatif duygu durum puan ortalamasının űű test negatif duygu durum puan ortalamasından anlamli düzeyde dűűűűű űűűűű belirlenmiűűűű ($p<0,05$).

Műdahale ve kontrol gruplarındaki űűűűűűűűű űű test negatif duygu durum puan ortalamaları arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamsız űűűűű belirlenirken ($p>0,05$), műdahale grubunun son test negatif duygu durum puan ortalamasının kontrol grubunun son test negatif duygu durum puan ortalamasından anlamli düzeyde yűűűűű űűűűű saptanmiűűűű ($p<0,05$).

4.2. Nitel Bulgular

Öğrencilerin mizojiniye karşı eğitim programına yönelik görüş, düşünce, öneri ve memnuniyetlerini değerlendirmek amacıyla nitel olarak yapılan araştırmadan elde edilen veriler doğrultusunda eğitim programı değerlendirilmiştir. Araştırmanın nitel aşamasından elde edilen bulgular araştırma soruları doğrultusunda odak grup görüşmelerine katılan öğrencilerin mizojiniye karşı eğitim programına yönelik görüş, düşünce, öneri ve memnuniyetlerine ilişkin bulgular başlığı altında incelenmiştir.

4.2.1. Öğrencilerin Kadına Yönelik Her Türlü Düşmanca Tutuma

(Mizojini) Karşı Geliştirilen Eğitim Programına Yönelik Görüş, Düşünce, Öneri ve Memnuniyetlerine İlişkin Bulgular

Öğrencilerle yapılan odak grup görüşmelerinin içerik analizi sonucu 7 ana tema ve bu ana temalardan da 13 tema elde edilmiştir (Tablo 4.6.). Her temadaki bulgular öğrencilerin ifadelerinin aynen alıntılanması ile belirtilmiştir. Öğrenci ifadelerinin alıntılanmasında parantez içinde öğrencinin takma ismi, cinsiyeti ve bölümüne yer verilmiştir.

Tablo 4.6. İçerik analizi sonucu oluşturulan kodlar ve temalar

Ana Temalar	Temalar	Alt Temalar
1. Eğitim Programından Beklentiler	-	-
2.Eğitim Programının Öğrenenler Üzerindeki Etkisi	Bilgi ve farkındalık kazandırma	Teorik bilgi edinme Farkındalık kazanma Yaşayarak öğrenme deneyimiyle kalıcı öğrenme sağlama
	Öğrenilenlerin tutum ve davranışına yansımaları	Kendi tutum ve davranışlarını görebilme Tutum ve davranış değişikliği oluşturma Tepki verebilme cesareti kazanma
3.Eğitim programından memnuniyet	Programın içeriğinden memnuniyet	Bilgi ve eğitim açısından yeterli olma Programın içeriğinin ilerleyişinin öğretici olması
	Programın işleniş biçiminden memnuniyet	Eğitim programının aşamalarının öğrenmeye yönelik olması
	Programın kazanımlarından duyulan memnuniyet	Tepki gösterme cesareti kazanma Bilgi edinme Farkındalık kazanma

Ana Temalar	Temalar	Alt Temalar
4. Web Tabanlı Mizojini ve Kadın Eğitimine Yönelik Duygu ve Düşünceler	Eğitim içeriğinin etkililiği	Kavramsal çerçeveyi anlama Teorik bilgi edinmeyi sağlama
	Eğitimin olumlu yönleri	Bilgiye kolay erişim sağlama Gönüllü katılımın esas alınması
	Eğitimin olumsuz yönleri	Sınav haftasına denk gelmesi İnternete erişimde yaşanan sorunlar Makalelerin İngilizce olması
5. Ekran Temelli Simülasyon Uygulamasına Yönelik Duygu ve Düşünceler	Uygulama içeriğinin etkililiği	Öğretici olması Önceden gördükleri mizojinistik tutum ve davranışları fark ettirmesi Görsel medya unsurlarında dikkatli ve seçici olmayı sağlaması
	Uygulamanın olumlu yönleri	Bireysel olarak bilgisayar kullanımı Olumlu duygular hissettirme Ekranı gelen soruların dikkatleri yoğunlaştırması
	Uygulamanın olumsuz duygulara etkisi	Sinirlilik, şaşkınlık ve öfke duyma Kendini kötü hissetme
6. Senaryo Temelli Simülasyon Uygulamasına Yönelik Duygu ve Düşünceler	Uygulamanın olumlu yönleri	Yaşayarak öğrenme deneyimi sunması Farklı ve gerçekçi bir deneyimle öğrendiklerini uygulama fırsatı sağlama Aktif katılımı sağlaması Öğrendiklerini uygulama fırsatı sağlaması Senaryoların doğaçlama olması
	Senaryolara ilişkin duygu ve düşünceler	Mizojinistik senaryolara ilişkin duygu ve düşünceler Nötr senaryolara yönelik duygu ve düşünceler
7. Eğitim Programına Yönelik Öneriler	-	Web tabanlı eğitimin kısaltılması İnternet erişiminin olduğu bir ortamda tüm katılımcılarla birlikte yapılması Seminer şeklinde yüz yüze yapılarak örneklerin artırılması Eğitim programının yaygınlaştırılması

Ana Tema 1. Eğitim Programından Beklentiler

Odak grup görüşmelerinde öğrencilerin eğitim programından beklentilerinin kavrama yönelik teorik bilgiyi kısa sürede öğrenmek olduğu belirlenmiştir. Eğitim programı sonunda öğrenciler mizojini kavramı ile ilgili bilgi sahibi olduklarını, mizojinistik davranışların farkına vardıklarını belirtmişlerdir. Eğitim programının basit bir sunum gibi olmasını beklerken beklentilerinin üstünde, kapsamlı bir programa dahil olduklarını ifade etmişlerdir. Öğrencilerin ifadelerine örnekler aşağıda verilmiştir.

“Ben de hani kadına karşı zaten düşmanca tutumlardan bahsedince ...siz eğitime ilkbaşlamadan önce yani tanıtımını yaparken söylemişsiniz, onlarla ilgili bir şeyler olacağını tahmin etmiştim. ...beklentimin çok daha üstünde bir eğitimdi diyebilirim.” (Gökyüzü, Kadın, Beslenme ve Diyetetik Bölümü)

“Ben de ilk başta bilmiyordum mizojini terimini, öğrenmek istediğimi fark ettim siz açıklama yaptığınızda ve çok şey öğrendim yani.” (Turuncu, Kadın, Ergoterapi Bölümü)

“Mesela bir şeyi öğrenip geçecektik diye düşünüyordum ama bu yaptığınız hastalarla ilgili olan o şeyde (Senaryo temelli simülasyon uygulaması) mesela orada gerçekten hani o an yaşamış gibi hissettim yani ve gittikçe de farkına varıyorum bir şeylerin...Çünkü sadece eğitim düzeyinde kalsaydı ezberleyip geçecekti ama bunları hem bize yaşattınız, bunları hissettik bu yüzden ben çok etkilendim..” (Mavi,Kadın, Beslenme ve Diyetetik Bölümü)

“Ben de teorik olarak bir şeyler öğreniriz diye düşünmüştüm yani ilk aşamada aldığımız o 1-1,5 saatlik videoda eğitim gibi bir şey olur ve biter diye düşünmüştüm ama öğle değil sadece teoride kalmadı, biz bunu yaşadık yani canlı canlı yaşadık mesela pratiğe döktük dersem doğru olur mu bilmiyorum... O yüzden yani beklentilerim daha üstünde beklediğimden daha iyi şeyler aldım diyebilirim.” (Kamera, Kadın, Beslenme ve Diyetetik Bölümü)

“Bir konferans salonuna hepimize sunum şeklinde neyin ne olduğu anlatılacak diye bekliyordum ama hiç de beklediğim gibi olmadı. Uygulayarak ve yaşayarak öğrendik her şeyi.”(Mor Kız, Kadın, Odyoloji Bölümü)

“Ben de seminer gibi olacağını düşünüyordum. O kadar çok şey öğreneceğimi düşünmezdim.” (Flamingo,Kadın, Beslenme ve Diyetetik Bölümü)

“Ben aslında çok bir şey beklemiyordum ilk geldiğimizde, katılırken yani düşündüğüm şey, bir slaytla bilgilendirme yapılır, daha sonra sorular sorulur ve dağılırız gibi düşünüyordum çok daha içinde olduğumuz bir program oldu” (Dansçı, Erkek, Odyoloji Bölümü)

“Ben bu kadar kapsamlı olacağını düşünmüyordum. ...hani sadece bir bilgilendirme yapılır, anlatılır falan. Yapılan etkinlikler hani dünya çapında, Türkiye çapında anlatılır falan diye düşünüyordum.” (Hayalperest, Kadın, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü)

Ana Tema 2. Eğitim Programının Öğrenenler Üzerindeki Etkisi

Yapılan görüşmelerden elde edilen veriler doğrultusunda, eğitim programının öğrencilere etkileri programın mizojini kavramına yönelik bilgi ve farkındalık kazandırması ve öğrendiklerinin tutum ve davranışa yansımaları olmak üzere iki alt tema altında toplanmıştır.

Bilgi ve farkındalık kazandırma

Öğrenciler eğitim programının sonunda mizojini ile ilgili teorik bilgi edindiklerini, farkındalık kazandıklarını ve yaşayarak öğrenme deneyimi ile akılda kalıcı şekilde öğrendiklerini belirtmişlerdir. Öğrencilerin eğitim programının bilgi ve farkındalık kazandırma yoluyla etkili olmasına yönelik ifadelerinden örnekler aşağıda verilmiştir.

“...mizojini ile ilgili, kadına karşı şiddetle ilgili detaylı bilgi öğrenebileceğimi düşünüyordum, gerçekten de öğrendim yani tarihçesi olsun, işte günümüzdeki mizojinistik tutumlar olsun, neler yapabiliriz onlar olsun yani öğrendiğimi düşünüyorum.” (Mürekkep, Kadın, Çocuk Gelişimi Bölümü)

“...bir de hani kadın deyince aklıma sadece şiddet gelirdi ya da baskılama gelirdi ama şu an, en ince ayrıntılarıyla bunun yapılabildiğini anladım.” (Hayalperest, Kadın, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü)

“...hani bilgilenmek istiyordum ki istediğime de ulaştım yani en azından bir erkek olarak kendimi geliştirmek istiyordum bu konuda, diğerlerinden farklı olmak istiyordum.” (Elma, Erkek, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü)

“Ben, eğitim programının başında, gerçekten bir fikrim yoktu yani hiçbir şey biliyordum tamam hani feminizm ya da böyle kadın işte kadınlar korunmalı falan filan ama hani başında öyle düşünürken sonradan dedim ki, kadın zaten korunmaya muhtaç bir varlık değil, sonra onu fark ettim yani.” (Bulut, Kadın, Ergoterapi Bölümü)

“Reklamların bu kadar kadınsal olduğunu, kliplerin bu kadar kadınsal olduğunu hiç fark etmemiştim. Ben şunu söylemek istiyorum, bir kadın olarak gözümdeki perde kalktı yani artık her şeye çok farklı bakıyorum zaten bu konuyla ilgiliydim ama iyice içine girmiş hissediyorum kendimi. ...Çok şey kattınız.” (Sarı, Kadın, Beslenme ve Diyetetik Bölümü)

“Ben artık hayatımdaki her şey daha hani bakmak değil de görmeyi sağladı. Çünkü oyunlarda ya da şarkı sözleri bile yabancı bir şarkı dinlerken artık anlamlarına

çok dikkat edeceğim, o şekilde hani hayatımdaki çoğu şeyi görmemi sağladı.” (Papatya, Kadın, Odyoloji Bölümü)

“...gerçekten çok verimli geçtiğini düşünüyorum. Her zaman içinde olduğumuz durumların farkında olmamızı sağladı yani. O video oturumunda izlediğimiz işte filmler, böyle kesitler, videolar falan daha önce görmüştüm çoğunu ve hani o an onu izlerken düşünmemiştim ama daha sonra bunu bilerek izleyince daha farkında oldum bir şeylerin ve kadına karşı yapılan çok fazla şey olduğunu gördüm bu aslında bir yerden sonra üzdü ve sinirlendirmede değil yani...” (Fındık, Kadın, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü)

“...bir de oradaki anne rolleri genelde gördüğümüz çevremizde özellikle benim annem film izlerken döktürür yani ve şu an onun farkına varmaya başladım yani.” (Bardak, Kadın, Dil ve Konuşma Terapisi Bölümü)

“Daha çok mesela algıda seçicilik denen şey gerçekleşti, ben farkına varmadığım şeylerin farkına varıp ve onu yapanları daha çok böyle sinirlenmeye başladım, gördükçe bunu neden fark etmedim... Sadece erkeğin kadına karşı değil de, kadının da kadına karşı mizojinistik tavırlar sergilediğinin farkına vardım.” (Hayalperest, Kadın, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü)

“Ben de arkadaşlarımın hepsine katılıyorum, günlük hayatta görüp yani bakıp görmediğimiz şeyleri gerçekten görmeme sebep oldu. Özellikle, oyunlar, müzikler, diziler onlar beni çok şaşırttı ve bundan sonra en azından hani bunun farkındalığını kazandığımız için en azından etrafımızdaki etrafımdaki insanlara da bunları anlatabileceğimi düşünüyorum...” (Gökyüzü, Kadın, Beslenme ve Diyetetik Bölümü)

“Ben de tabii ki faydalandım oldukça, farkındalığım arttı, çoğu şeye, dizilere, filmlere, müziklere ben de dikkat edeceğim artık bundan sonra, böyle.” (Turuncu, Kadın, Ergoterapi Bölümü)

Öğrenilenlerin tutum ve davranışa yansması

Öğrenciler görüşmelerde eğitim programının kendi tutum ve davranışlarını görmelerini sağlaması ve mizojinistik tutum ve davranışlara yönelik davranış değişikliği oluşturması açısından faydalı olduğunu ifade etmişlerdir. Öğrenci ifadelerinden örnekler aşağıda verilmiştir.

“...çevredeki kız arkadaşlarıma karşı hani davranışlarımı değiştirmek istiyordum, hani nasıl davranacağımı bilmek istiyordum...kendimi değiştirebildiğim için hani değişebileceğimi, ne yönde gelişmem gerektiğini hem de kendimi değiştirmem gerektiğini gördüğüm için faydalı buldum, o yönden iyi oldu yani.” (Elma, Erkek, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü)

“Aşığı olduğum bir dizi vardı, Sen Anlat Karadeniz...ben mezuna kaldım babama dediğim şey şuydu, ben mezuna bir yıl daha kalacağımı bilsem bu diziyi izlerdim ama gerçekten tüm tabularım yıkıldı yani izlemiyorum.” (Mavi Güneş, Kadın, Dil ve Konuşma Terapisi Bölümü)

“...ve baya bir şeyler öğrendim yani ki kendimin de bazen mizojinistik davranışlar sergilediğimin farkına vardım, o yüzden çok güzeldi.” (Turuncu, Kadın, Ergoterapi Bölümü)

“hani hayatımda olduğunu ve kendimin de uyguladığını hani öz eleştiri de yapmamı da sağladı.” (Naz, Kadın, Ergoterapi Bölümü)

Ayrıca öğrenciler eğitim programı sonunda kendilerine ya da başkalarına benzer bir mizojinistik tutum sergilendiğinde tepki verebilme cesareti kazandıklarını ifade etmişlerdir.

“Benim cevap verme noktasında daha atılgan olmamı sağladı aslında, artık mesela toplumda günlük hayat içinde ya da bir iş başvurusu yaptığım zaman bu senaryoda olduğu gibi mizojinistik bir davranışla karşı karşıya kalsam eskiden susabilirdim, onu fark ettim ya da sineye çekebilirdim ama artık çekmeyeceğimi biliyorum, kesinlikle bu davranışa karşı çıkarım yani o değişti.” (Mor Kelebek, Kadın, Dil ve Konuşma Terapisi Bölümü)

“...çok daha içinde olduğumuz bir program oldu ve aynı zamanda o yaptığımız bire bir diyaloglarda işte tiyatro gibi olan kısımda bir özgüven geldi diyebilirim ondan sonra böyle bir durumla karşılaştığımda artık konuşabilecekmiş gibi hissediyorum kendimi.” (Dansçı, Erkek, Odyoloji Bölümü)

“...eskiden görsem bile sessiz kalabileceğim durumlarda artık sesimi çıkarmak gereği duyuyorum çünkü hani o kadar şeyleri gördükten sonra insan gerçekten sinirleniyor, bir şeyler yapma gayreti göstermek istiyor...” (Hayalperest, Kadın, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü)

“Aynı şekilde arkadaşlarımın da dediği gibi, artık günlük hayat içinde kendim de mizojinistik bir tutumla karşılaştığım zaman buna rahatlıkla karşı çıkabileceğimi biliyorum, özgüvenim arttı diyebilirim.”(Mor Kelebek, Kadın, Dil ve Konuşma Terapisi Bölümü)

“...ve karşı koyabilme gücünü kendimde gördüğüm için benim için çok faydalı bir eğitimdi.” (Gökyüzü, Kadın, Beslenme ve Diyetetik Bölümü)

“...mesela bu eğitimi almayanlar bir ehliyet kursuna gittiklerinde ben orada yaşamıştım belki de onlar ilk yaşayacak ama eğer ben de yaşarsam, ben ne diyeceğimi, o an nasıl tepki vereceğimi biliyor olacağım...” (Flamingo, Kadın, Beslenme ve Diyetetik Bölümü)

“Biz artık hocam belli bir farkındalığa ulaştığımız için çevremizde olan bu tarz olaylara karşı tepki verebileceğiz...” (Mor Kız, Kadın, Odyoloji Bölümü)

Ana Tema 3. Eğitim Programından Memnuniyet

Görüşmelerde öğrencilerden elde edilen veriler eğitim programından memnuniyet ana teması altında programın içeriği, programın işleniş biçimi ve kazanımlarına yönelik memnuniyetleri olmak üzere üç alt tema ile tanımlanmıştır.

Programın içeriğinden memnuniyet

Öğrenciler eğitim programının içeriğinin bilgi ve eğitim yönünden yeterli olması ve ilerleyişinin bütün olarak öğretici olması nedeniyle memnun olduklarını ifade etmişlerdir. Öğrenci ifadelerinden örnekler aşağıda verilmiştir.

“Bilgi ve eğitim açısından dolu dolu oldu, boşa geçen bir vakit olmadı yani ilk dediğim gibi ilk düşündüğümde, zaman kaybı gibi düşünmüş de olabilirim biraz ama hiç öyle olmadı hani beklentimin üzerindeydi o yüzden güzeldi.” (Dansçı, Erkek, Odyoloji Bölümü)

“Ben eğitim programının baştan aşağı her kısmını sevdim çünkü adım adım ilerliyordu, işte bilgilen, farkına var, uygula ve yorumla şu an yaptığımız gibi, o yüzden ben bir bütün olarak güzel olduğunu düşünüyorum.” (Mikrop, Kadın, Odyoloji Bölümü)

Programın işleniş biçiminden memnuniyet

Öğrenciler eğitim programının işlenişinde izlenen aşamaların öğrenmeye yönelik olmasının memnun edici olduğunu belirtmişlerdir. Öğrencilerin ifadelerine örnekler aşağıda verilmiştir.

“...genel olarak gidişatını beğendim, baştan sona yani çok etkiledi... Ben bu teorik kısımda mesela neyin ne olduğunu anladım aslında, kelimeyi, kelimenin ne olduğu hani hiç kullanılmayan bir kelimenin bu anlama geldiğini, dışarıda bu insanların bunları bilmediğini, sonra videoda anlatımda mesela onda da, hani etrafımızda gördüğümüz ama hiç farkında olmadığımız şeylerin farkına vardım. Senaryoda da, direkt kendim yaşadım ve bundan çok memnun kaldım, bir şeylerin farkına vardım.” (Mavi, Kadın, Beslenme ve Diyetetik Bölümü)

“Ben aslında aşamaları çok beğendim çünkü ilk başta hiç konuya başlamadan bir test çözdük kendimizi gördük, ne bildiğimizi gördük, ne bilmemiz gerektiği ile biraz başlıklar altında gördük. Daha sonra işte video uygulamasında, görmediklerimizi gördük hani daha önce evet, hep gözümüzün önündeydi ama biz bunları bilmiyorduk, bu şekilde gördük. Daha sonra, senaryo uygulamasında bunu yaşadık direkt, bu baya etkili oldu benim için zaten herkes için çok etkili olmuş çünkü anı yaşamak direkt hani başıma geleceğini bilmiyordum ...yani aşamalar kısmı çok hoşuma gitti.” (Sarı, Kadın, Beslenme ve Diyetetik Bölümü)

Programın kazanımlarından duyulan memnuniyet

Öğrenciler eğitim programının kazanımlarından duydukları memnuniyette mizojinistik tutumlar karşısında tepki gösterebilme cesareti kazanmaları, kavram hakkında bilgi edinmeleri ve farkındalık kazanmalarının etkili olduğunu belirtmişlerdir. Öğrencilerin ifadelerinden bazı örnekler aşağıda yer almaktadır.

“Evet, ben de memnun kaldım. Beni çok cesaretlendirdi bu konuda yani dışarıda aynı durumlarla karşılaştığımda kesinlikle sessiz kalacağımı düşünmüyorum, kalmayacağım. Bunun dışında da yani öğrendiklerimi gerektiği durumlarda başkalarına da aktarmayı düşünüyorum...”(Mürekkap, Kadın, Çocuk Gelişimi Bölümü)

“...ben uygulamadan çok memnun kaldım ve bana hani hayatımda bir anahtar oldu, bu tarz davranışlarda nasıl tepki vermem gerektiği karşısında beni çok güzel aydınlattı.” (Mor Kız, Kadın, Odyoloji Bölümü)

“Evet, memnun kaldım tabii ki hani birçok bilgi edindim. Dedikleri gibi ben normalde ben daha pasifimdir hani direkt söyleyemem, direkt dile getiremem, ben o gücün bende olduğunu fark ettim, bundan sonra daha şey yaklaşacağım yani insanlara.” (Mavi Güneş, Kadın, Dil ve Konuşma Terapisi Bölümü)

“Ben de çok memnun kaldım yani resmen gözüm açıldı diyebilirim.” (Flamingo, Kadın, Beslenme ve Diyetetik Bölümü)

“Beni de memnun etti. Bilincimi arttırdı, günlük hayat içinde aşınası olduğumuz mizonijistik tutumları fark etmemi sağladı mesela diziler, işte müzikler, dinlediğimiz yabancı müzikler, anlamını sorgulamadan sırf ritmini beğendiğimiz için dinliyoruz ama aslında anlamına baktığımız zaman, ne kadar çirkin şeylerle karşılaştığımızı fark ettim. Bilincimi arttırması açısından yararlı bir eğitim oldu. ... Yani bu kadar bilgili değildim zaten hani, daha çok bir şeylerin farkına vardım böyle. Bir kadın olarak farkında olmam gereken bir şeyin farkında oldum diyebilirim yani bu süre sayesinde.” (Mor Kelebek, Kadın, Dil ve Konuşma Terapisi Bölümü)

“Ben çok memnun kaldım çünkü gerçekten kadınlara bakış açım değişti ve kendime saygım arttı.” (Bulut, Kadın, Ergoterapi Bölümü)

“Ben de çok memnun kaldım yani resmen gözüm açıldı diyebilirim.” (Flamingo, Kadın, Beslenme ve Diyetetik Bölümü)

Ana Tema 4. Web Tabanlı Mizojini ve Kadın Eğitime Yönelik Duygu ve Düşünceler

Öğrencilerin web tabanlı mizojini ve kadın eğitime yönelik duygu ve düşünceleri eğitim içeriğinin etkililiği, eğitimin olumlu yönleri ve olumsuz yönleri olmak üzere üç alt tema altında incelenmiştir.

Eğitim içeriğinin etkililiği

Öğrenciler web tabanlı Mizojini ve Kadın eğitiminin içeriğinin mizojiniye ilişkin teorik çerçeveyi anlama ve teorik bilgi edinmeleri açısından etkili ve gerekli

olduğunu ifade etmişlerdir. Web eğitiminin içeriğine yönelik öğrencilerin ifadelerinden bazı örnekler aşağıda verilmiştir.

“O, ilk aşamaydı ve bence olmazsa olmazdı yani ben katıldığım çalışmanın daha kelime anlamını bilmiyorum, hiçbir bilgiye sahip değilim, o 1,5 saatlik videoda en azından az da olsa bir bilgi sahibi olduk. O bilgi sahibi olmadan benim videoları izlemem ya da senaryoya katılmam çok faydalı olacağını düşünmüyorum, o yüzden onun hem 1. kısım olması iyi olmuş, hem de olması iyi olmuş açıkçası.”(Kamera, Kadın, Beslenme ve Diyetetik Bölümü)

“Ben aslında o videoyu izlediğimde şöyle şunun farkına vardım, ben bu konunun Âdem ile Havva'dan beri geldiğini bilmiyordum açıkçası ...bunu öğrendiğimde çok şaşırmıştım.”(Sarı, Kadın, Beslenme ve Diyetetik Bölümü)

“İyi olmuş yani şey teorik eğitimle başlamak yani doğru bir yöntem, genel olarak yönteminiz doğru diye düşünüyorum.” (Rose, Kadın, Beslenme ve Diyetetik Bölümü)

“Ben zihinsel olarak oradaki bilgiyi hiç bilmiyordum hani Havva'yı suçlanması, elmayı yediği için cezalandırılması, ben böyle bir bilgiye sahip değildim hiç duymamıştım, onda çok şaşırmıştım.” (Papatya, Kadın, Odyoloji Bölümü)

“...ben de orada baya bilgi edindim mizojini hakkında, güzeldi.” (Turuncu, Kadın, Ergoterapi Bölümü)

“Ben de bu kadar detaylı olduğunu bilmiyordum mizojinik tutumun ve tarihinin bu kadar detaylı olduğunu bilmiyordum. İzlediğimiz web tabanlı programda tarihçesinin bayağı geniş olduğunu ve yani bilmediğimiz çoğu şey olduğunu, yeni bilgiler öğrenmemi sağladı.” (Mürekkep, Kadın, Çocuk Gelişimi Bölümü)

“...fragmanlar, şarkı sözleri, özellikle şarkı sözlerini falan gördüğümde çok şaşırmıştım çünkü çok fazla dinliyoruz, çok fazla dizide aslında görüyoruz ama gözardı ediyoruz ya da artık sıradanlaşıyor ve dikkatimizi çekmiyor, absürt şeyler gibi gelmiyor, onları fark ettim ve evet geçmişten gelen bir şey olduğu ve dinsel boyutunu ben de çok yeni öğrendim. Çok şaşırdım ama bu gerçekten çok üzücü bir şey hani bu kadar geçmişten gelmesi ve bizim bunları yeni yeni fark ediyor olmamız ya eğitim bize bu konuda evet, çok büyük bir avantaj sağlıyor ama geç olması üzücü yani benim için.” (Gökyüzü, Kadın, Beslenme ve Diyetetik Bölümü)

“Sorunun kaynaklarını öğrendim, nerden çıktığını, neden böyle olduğunu, daha çok hani nedenlere bağlı olarak bir eğitim oldu sonuçlarını daha sonra fark ettim.” (Hayalperest, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü)

“Kelimenin tam anlamıyla kavramın anlamını kavramama yardımcı oldu.” (Dansçı, Erkek, Odyoloji Bölümü)

Eğitimin olumlu yönleri

Öğrenciler web tabanlı eğitimin olumlu yönleri olarak kavrama ilişkin merak ettikleri bilgilere daha kolay erişim imkanı sağladığını ve çok fazla araştırmaya gerek duymadan detaylı bilgiye ulaşabildiklerini belirtmişlerdir. Öğrencilerin web eğitiminin olumlu yönlerine ilişkin ifadeleri aşağıda verilmiştir.

“Web tabanlı eğitimle işte daha kolay bilgilere eriştik, hani daha kolay oldu bilgilere erişmemiz, videolarla veya oradaki yazılarla birlikte çok daha çabuk öğrendik ve iyi oldu yani web tabanlı eğitim.” (Deniz, Kadın, Odyoloji Bölümü)

“Ben daha önce programa katıldıktan sonra işte form doldurduktan sonra bir yazdım mizojini neymiş diye, iki satır bir şey okudum işte kadına karşı düşmanlıkmiş deyip sonra kapattım ama o web tabanlıda daha içini daha derinden anladım ne olduğunu.” (Dansçı, Erkek, Odyoloji Bölümü)

Öğrencilerden birinin web tabanlı eğitime katılımın gönüllülük esas alınarak yapılmasına yönelik ifadesi bu yaklaşımın web tabanlı eğitimin etkisini arttıran ve katılımın devamını sağlayan önemli bir faktör olduğunu ortaya çıkarmıştır. Öğrencinin ifadesi aşağıda verilmiştir.

“Hocam hepimiz web tabanlı uygulamanın olumsuz yönlerinden bahsettik, şöyle bir olumlu yönü olabilir, gönüllülük esaslı, eğer siz bizi bir salona toplayıp da yine seminer şeklinde yapsaydınız, 30 kişinin eminim 15'i-20'si 1,5 saat sonra sıkılır, oflayıp puflayıp dinlemezdi ve verim alamazdınız ama internet olayında olduğu için tamamen bize bıraktınız ve hani dediğim gibi, gönüllülük esastı yani ben burada olmak istediğim için illa o videoya girmeye çalıştım, illa eve gittim, denedim, yurttta denedim bence de böyle bir olumlu yönü vardı yani.” (Kamera, Kadın, Beslenme ve Diyetetik Bölümü)

Eğitimin olumsuz yönleri

Öğrenciler katıldıkları web tabanlı eğitimin olumsuz yönlerini eğitimin sınav haftasına denk gelmesi, internete erişimde yaşanan sorunlar ve makalelerin ağırlıklı olarak İngilizce olması şeklinde ifade etmişlerdir. Öğrencilerin ifadeleri aşağıda verilmiştir.

“Şöyle söyleyeyim kendim için, benim tam vize haftama denk geldi yani sadece video kadar 1 saat 14 dakika tarzı bir şey sanırım, o kadar vakit ayırabildim, onun dışında gerçekten çok fazla sınavım vardı ve onlara çalışmam gerekiyordu.” (Sarı, Kadın, Beslenme ve Diyetetik Bölümü)

“Ben de Sarı'ya katılıyorum, benim de vize haftam olduğu için vakit ayıramadım diyebilirim.” (Flamingo, Kadın, Beslenme ve Diyetetik Bölümü)

“İnternette yani yurttan yapmak çok zor hani bir şekilde yapacağım diyorum, gelip burada yapacağım diyorum olmadı şey sadece video kadar hatta videoyu da en sonda indirip öyle izledim.” (Mavi, Kadın, Beslenme ve Diyetetik Bölümü)

“Benim İnternete ulaşım açısından sıkıntı oldu çünkü evde internetimiz yoktu ve buraya geldim burada dakika dakika izleyip sonra gidip halamlarda falan izledim öyle şey yapabildim.” (Bulut, Kadın, Ergoterapi Bölümü)

“...İngilizceydi çünkü. İngilizcem iyi aslında ama akademik İngilizcem bence yeterli değil makalelere bakmak için, biraz göz gezdirdim, anlamadığımı fark ettim, çevirmek için de vaktim kısıtlıydı ve biraz uzun geldi açıkçası, o yüzden onları geçmek durumunda kaldım.” (Mor Kelebek, Kadın, Dil ve Konuşma Terapisi Bölümü)

Ana Tema 5. Ekran Temelli Simülasyon Uygulamasına Yönelik Duygu ve Düşünceler

Öğrencilerin ekran temelli simülasyon uygulamasına yönelik duygu ve düşünceleri uygulama içeriğinin etkililiği, uygulamanın olumlu yönleri ve olumsuz yönleri olmak üzere üç alt tema altında ele alınmıştır.

Uygulama içeriğinin etkililiği

Öğrencilerin ekran temelli simülasyon uygulamasının öğretici olması ve onlara günlük hayatta daha önce gördükleri mizojinistik tutum ve davranışları farketmesi açısından etkili olduğunu ortaya koymuştur.

“Yani en çok beğendiğim kısım oraydı. Senaryoyu da çok beğendim ama bizim videoyu izlediğimiz kısım en çok hoşuma giden oydu. ...bize hani bu kadar şey olup da bizim bilmememiz ve videoların bize bunları fark ettirmesi benim çok hoşuma gitti.”
(Mor Kız, Kadın, Odyoloji Bölümü)

“Ben video uygulamasında bilgisayar oyunlarında ve reklamdaki kadınların cinsel obje olarak görülmesini video uygulamasında öğrendim. Bana bunu kattı.”
(Flamingo, Kadın, Beslenme ve Diyetetik Bölümü)

“Evet şarkılar ve dizileri zaten orada ben fark ettim. Gerek medya, gerek topluma olsun her yerde olduğunu bizim bunu gerçekten az önce de arkadaşın da dediği gibi, bakıyormuşuz sadece göremiyormuşuz, görmeyi sağladı yani bu açıdan iyi oldu.” (Mavi Güneş, Kadın, Dil ve Konuşma Terapisi Bölümü)

“Bence hani ilk başta anket, sonra web tabanlı eğitimden sonra video çok daha faydalı oldu bence hani daha çok etkilendim diyebilirim, daha çok bir şeylerin farkına vardım.” (Fındık, Kadın, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü)

Ayrıca öğrenciler uygulama içeriğinin görsel medya unsurlarında daha dikkatli ve seçici olmalarını sağlamada da etkili olduğunu belirtmişlerdir. Öğrencilerin ifadeleri aşağıda verilmiştir.

“...daha eleyerek izlemeye başladım o video uygulamasından sonra izleyeceğim televizyonları, dizileri, müzik kliplerini vs. (Mor Kız, Kadın, Odyoloji Bölümü)

“Çok fazla video klip falan izliyorum o yüzden şarkı klipleri beni en çok artık farkına varmam gerektiğini düşündüğüm kısım oldu.” (Dansçı, Erkek, Odyoloji Bölümü)

Uygulamanın olumlu yönleri

Öğrenciler ekran temelli simülasyon uygulamasının olumlu yönü olarak uygulamada bireysel olarak bilgisayarların kullanımının öğrenmeyi kolaylaştırdığı ve uygulamanın duygusal açıdan daha etkileyici olmasını sağladığını ifade etmişlerdir. Öğrencilerin konuya ilişkin ifadelerine örnekler aşağıda verilmiştir.

“Video uygulamasında şunu beğendim, siz bir işte projeksiyon yöntemiyle bir yere bir şey yansıtıydınız ve biz orada 20 kişi oturup izleseydik, her ağızdan bir ses çıkabilirdi ama bireye özel bir ekran vardı ve ben orada kendi vicdanımla, kendi

aklımla baş başa kaldım. Bu çok iyiydi.” (Kamera, Kadın, Beslenme ve diyetetik Bölümü)

“...senaryo farklı bir şey ama orada hani kendinle ve şeyle daha fazla mesela tepki duydum ben, bir sürü şeye.” (Rose, Kadın, Beslenme ve Diyetetik Bölümü)

“...senaryoda işin içindeydim, belki nefretini kusabilirsin ya da sinirini ama video olayında öyle değil. Yani elin kolun bağlı sonuçta, hani o şarkı yazılmış, klipi çekilmiş, sürülmüş sonradan gözümün önüne seriliyor...” (Kamera, Kadın, Beslenme ve Diyetetik Bölümü)

Öğrencilerin ekran temelli simülasyon uygulamasında hissettikleri olumlu duygular da uygulamanın olumlu yönlerini ortaya koymaktadır. Öğrencilerin uygulamada hissettikleri olumlu duygulara yönelik ifadeleri aşağıda verilmiştir.

Daha önce izlediğim şeylere hiç o açıdan bakmamıştım hani onları daha önce izlemiştim ama böyle hani bu konu başlığı altında sunulunca daha çok etkilendim diyebilirim.” (Fındık, Kadın, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü)

“Ben de sanırsam siyasi bir lidere yapılan şeyler vardı, o da beni çok... yani Merkel'e yapılıyordu sanırsam hani bu kadar büyük yani başta olan birine bile yapıyor yani bunlar, faydalıydı benim için de.” (Turuncu, Kadın, Ergoterapi Bölümü)

“Benim bir de Madonna'nın konuşması çok dikkatimi çekmişti, çok güzeldi ve yani gerçekten çok duygulanmıştım orada. Ünlü ve yani milyonlara hitap ettiği hâlde kalkıp orada o şekilde konuşması ve kadınları güçlü hissettirmesi yani kendi durumunu eksiklik olarak görmeyip bütün kadınları güçlü hissettirmesi yani bende de bir böyle güçlü hissettirmişti bana, hoşuma gitmişti.” (Mürekkap, Kadın, Çocuk Gelişimi Bölümü)

Öğrenciler ekran temelli simülasyon uygulaması sırasında ekrana gelen soruların da uygun yerde olduğunu, konunun akılda kalıcı olmasını ve dikkatlerini videoya yoğunlaştırmalarını sağladığını ifade etmişlerdir.

“Ben tam uygun yerlerde olduğunu düşünüyorum hani tam vurucu ve hani kilit noktaları yakaladığını düşünüyorum.” (Naz, Kadın, Ergoterapi Bölümü)

“Bence de sorular gayet yerindeydi hani izlediğimiz videoların üstüne gelmesi de iyi oldu, sonunda verilseydi belki kafamız karışabilirdi. Onun dışında yani gayet yeterliydi yani.” (Mor Kelebek, Kadın, Dil ve Konuşma Terapisi Bölümü)

“Evet, ben de yerli yerinde olduğunu düşünüyorum yani akılda kalıcı olması açısından direkt izleyip hemen cevaplamamız güzeldi.” (Mürekkep, Kadın, Çocuk Gelişimi Bölümü)

“O da iyi bir dönüt, bizim ne öğrendiğimize karşı bir dönüt bekleniyordu, ben güzel buldum o uygulamayı da.” (Mor Kız, Kadın, Odyoloji Bölümü)

“Ne kadar dikkatli incelediğimizi belki de hani görmek için sorulmuş olabileceğini düşünüyorum. Bence iyiydi hani soru olduğunu fark edince insan hani yakalayıp kaçırmayayım düşüncesinde oluyor” (Mikrop, Kadın, Odyoloji Bölümü)

“Bir soru geleceğini düşünmüyordum ilk başta. O yüzden ilk videoyu mu diyeyim, ilk kısım sorusunu çok düşündüm hatta böyle artık iki şık falan böyle eliyorum yani... zorla işaretledim, c yi işaretledim sanırım. Ondan sonrakileri ama tamamen dinledim soru olarak bir şey bir çıkarım yapmam gerektiği için.” (Dansçı, Erkek, Odyoloji Bölümü)

“Bir sınava girdiğin zaman öğrendiklerin daha kalıcı olur hani daha iyi anlarsın bence, üzerinden hani sen de yaşamış olursun o kanıları, soru ile daha farkında olmaya başladım hani neler varmış diye, ne yapmalıyım konusunda.” (Hayalperest, Kadın, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü)

Uygulamanın olumsuz duygulara etkisi

Öğrenciler ekran temelli simülasyon uygulamasında izledikleri görüntülerin sinirlilik, şaşkınlık, öfke ve kendini kötü hissetme gibi olumsuz duygularının artmasına neden olduğunu belirtmişlerdir. Öğrencilerin buna yönelik ifadelerinden bazıları aşağıda verilmiştir.

...ben daha çok sinirlendiğimi hissettim açıkçası, ben niye bunun farkına varmadım, ben niye bu reklama bu açıyla bakmadım diye, genel olarak sinirliydim yani o uygulama boyunca.” (Kamera, Kadın, Beslenme ve Diyetetik Bölümü)

“...ben de çok sinirlendim izlerken ayrıca yani bunları nasıl bu kadar rahat yayınlayabiliyorlar ve kimse niye bunlara tepki vermiyor diye böyle şaştım kaldım, aynı şekilde ben de düşündüm, daha önce bu videoyu gördüm dedim ama neden ben böyle düşünmedim diye düşündüm.” (Sarı, Kadın, Beslenme ve Diyetetik Bölümü)

“BTS grubunun bir şarkısı vardı orada ve şarkı gerçekten mizojinik sözler içeriyordu ve bu BTS grubunun dünyada birçok ülkede ve dünyanın her köşesinde

hayranları var, insanlar bunları söylüyor, bu şarkıları söylüyor, pazarlanıyor bunlar hani hocam bir pazar oluşmuş artık ve bu pazarlanıyor, kimse de bunun farkında değil, insanlar bunun içinde eğlenmeye başlamış artık, ben buna çok sinirlendim açıkçası.” (Mor Kız, Kadın, Odyoloji Bölümü)

“Ben normalde televizyondan böyle yabancı müzik kanallarını açıp hani evde bangır bangır dinleyen bir insanım ama daha önce klipleri bu kadar dikkatli izlememiştim. Önümde bilgisayarda klibi izleyince açıkçası rahatsız oldum. Bu kadar böyle kadını hani sadece cinsel obje olarak görmesinden, yerlere vurmalarından falan kadınları alttan çekme, üstten çekme, bu beni rahatsız etti orada izlerken, bu etkiledi beni.” (Sarı, Kadın, Beslenme ve Diyetetik Bölümü)

“Şey orada bir çay reklamı vardı mesela, kadınların sürekli işte şunu ister, bunu ister. Bunu söylerken kadına sanki hoş bir şey söylemiş gibi anlatılıyor ama sonradan hani fark ediyoruz ki aslında onu demeye çalışmıyorlar, tam tersine hani siz böylesiniz, siz şöylesiniz demeye çalışıyorlar ya tam anlatamadım ama ondan rahatsız oldum yani.” (Bulut, Kadın, Ergoterapi Bölümü)

“...izlediğimiz şeylerden daha çok etkilendim, hatta bazı yerlerde sinirden gözüüm seyirdi ya da hani ağladım bir de.” (Naz, Kadın, Ergoterapi Bölümü)

“...senaryo farklı bir şey ama onda hani kendinle ve şeyle orada daha fazla mesela tepki duydum ben, bir sürü şeye.” (Rose, Kadın, Beslenme ve Diyetetik Bölümü)

Ana Tema 6. Senaryo Temelli Simülasyon Uygulamasına Yönelik Duygu ve Düşünceler

Görüşmelerde öğrencilerin senaryo temelli simülasyon uygulamasına yönelik duygu ve düşünceleri uygulamanın olumlu yönleri ve senaryolara ilişkin duygu ve düşünceleri olmak üzere iki alt tema ile açıklanmıştır.

Uygulamanın olumlu yönleri

Senaryo temelli simülasyon uygulamasının olumlu yönleri olarak öğrenciler uygulamanın kendilerine yaşayarak öğrenme deneyimi kazandırdığını, farklı ve gerçekçi bir deneyim ile öğrendiklerini uygulama fırsatı sağladığını,

uygulamaya daha aktif katılımı sağladığını ve senaryoların doğaçlama olmasının duyguları ortaya çıkarmada etkili olduğunu ifade etmişlerdir.

“...sadece teoride kalmadı, biz bunu yaşadık yani canlı canlı yaşadık mesela pratiğe döktük dersem doğru olur mu bilmiyorum.” (Kamera, Kadın, Beslenme ve Diyetetik Bölümü)

“...özellikle senaryo kısmında bu kadar içinde olacağımızı, o kadar hissedeceğimizi düşünmemiştim...” (Gökyüzü, Kadın, Beslenme ve Diyetetik Bölümü)

“Şöyle, hiç böyle bir durumla karşılaşmamıştım hani öncesinde hani bu tarz bir senaryoya girmemişim veya ne bileyim tiyatro oyununda falan oynamamıştım, hani o yüzden benim için hani ilginç oldu ya iyi oldu.”(Elma, Erkek, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü)

“Daha aktif olduğumuz bir şey oldu mesela herhangi bir sürü konuda bir anket doldurabiliriz bir şekilde ama hani senaryoyu canlandırmak çok daha farklı bir boyuttu bence.” (Fındık, Kadın, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü)

...Senaryoda da şunu çok beğendim, hepimiz aklında şey canlanmıştı, tiyatro sahnesi, elimizde bir kâğıt, işte iki üç cümle ezberleyeceğiz, gireceğiz falan doğaçlama olması çok iyiydi ki objektif olarak bizim hani ne hissettiğimizi görebilesiniz. Doğaçlama olmasını beğendim....Genel olarak beğendim.” (Kamera, Kadın, Beslenme ve Diyetetik Bölümü)

“Bence benim için bu programın en önemli kısmıydı çünkü bilgilen, fark et, uygula kısmıydı hani bildiklerinizle kalmasın kısmıydı ve çok verimli bir şeydi. Çünkü size yönelik olduğu için siz sessiz kalırsanız üstünüze geliyorlar hani bir şey söylemeniz gerekiyor, söylemeye zorlatıyorlar. ...” (Mikrop,Kadın,Odyoloji Bölümü)

“Videolar bilgilendirme açısından çok iyiydi ama galiba vurucu olan senaryolardı. Senaryo uygulaması gerçek hayattan bir kesit gibiydi.” (Mor Kelebek, Kadın, Dil ve Konuşma Terapisi Bölümü)

“Bence senaryolardı çünkü gündelik hayatta direkt karşılaşabileceğimiz olaylar olduğu için en önemlisi senaryolardı.” (Turuncu,Kadın, Ergoterapi Bölümü)

Senaryolara ilişkin duygu ve düşünceler

Öğrencilerin senaryolarla ilgili görüşleri; mizojinistik senaryoların kavramı yaşayarak kalıcı şekilde öğrenme imkanı sunması, mizojinistik olayları fark edebilmelerini sağlaması, tutumlara karşılık verme gereksinimi duymalarını sağlaması ve senaryolar sırasında öğrencilerin genel olarak sinirlenmelerine neden olmasıdır. Öğrencilerin mizojinistik senaryolara yönelik ifadelerinden bazı örnekler aşağıda verilmiştir.

“...bu yaptığınız hastalarla ilgili olan o şeyde (Senaryo temelli simülasyon uygulaması) mesela orada gerçekten hani o an yaşamış gibi hissettim yani ve gittikçe de farkına varıyorum bir şeylerin...Çünkü sadece eğitim düzeyinde kalsaydı yani ezberleyip geçecektik ama bunları hem bize yaşattınız, bunları hissettik bu yüzden ben çok etkilendim ve artık hayatımda hep etrafımı gözlemliyorum, ne nasıl, kim nasıl davranıyor, kadınlara bakış açıları nasıl diye kontrol ediyorum.” (Mavi, Kadın, Beslenme ve Diyetetik Bölümü)

“...eğitimin yararlı olacağını düşündüm yani beklediğim gibi de oldu, özellikle de senaryo kısmında gerçekten biz olayın içindeydik ve çok etkilendim.” (Mor Kelebek, Kadın, Dil ve Konuşma Terapisi Bölümü)

işte etrafımda beni süzen, bana bakan biri olduğunda böyle bakışlarımla tepkimi verebiliyorum yani ayrıca o senaryo etkinliğinden dolayı da ne zaman nasıl cevap vereceğimi öğrendim yani.” (Sarı, Kadın, Beslenme ve Diyetetik Bölümü)

“Belki de sadece bir seminer gibi olsa, siz bizi bilgilendirseniz ve bitseydi 4 sene sonra belki mezun olduğumda aklımda hiçbir şey kalmayacaktı ama senaryo olduğu için ya o anı yaşadığım için asla unutmayacağım.” (Flamingo, Kadın, Beslenme ve Diyetetik Bölümü)

“Mesela bizim kendimiz birey olarak da sahnelerde uygulamamız daha çok benimsememe ve daha çok farkına varmamı sağladı insanlar arasındaki mizojiniyi. ...Senaryoda bir birey olarak kendimin ne yapabileceğini öğrendim hani nasıl karşı çıkacağımı öğrendim...” (Hayalperest, Kadın, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü)

“...daha önce öyle bir şey yaşamadığım için ilk başta bir şok oldum çünkü nasıl tepki vereceğimi bilemedim belki daha önceden yanımda yaşanmıştır ama beni çok ilgilendirmedigi için içine girmedığım bir durumdu ama orada direkt bana karşı bir tutum olduğu için sinirlendim ve tepkimi hani ortaya koydum diyebilirim ve bir daha

olsa yine aynı tepkileri veririm...”(Fındık, Kadın, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü)

“Bende de en çok farkındalık oluşturan ve en eğlendiğim kısım oldu ama biraz da sinir bozucuydu. Onun sebebi de, zaten iki senaryo nötrdü, bir tanesi değildi bu iş görüşmesi olan, işte dış görünüşümden ötürü alınmıyorum işe falan, gerçekten çok sinir bozucuydu ve işte gerçek hayatta işte böyle bir şey başıma gelse nasıl davranırım, muhtemelen senaryoda olduğumdan daha sert olurdum, dedim yani bu açıdan hani hayatımıza katmamız açısından çok şey oldu verimli ve iyi oldu benim için senaryo uygulaması, öyle yani.” (Deniz, Kadın, Odyoloji Bölümü)

“Gerçekten fark ediyorsunuz ve bir şeyler söyledikçe açıldığınızı hissediyorsunuz. Dahasını yapabilirim, buna dur diyebilirim, engel olabilirim hissiyatı oluyor. Bir de gerçekten çok sinirleniyorsunuz...” (Mikrop, Kadın, Odyoloji Bölümü)

“Orada da zaten, bayağı sinirlendim, o yaşlı amca baya çünkü şey konuşuyordu biraz hani dedem aklıma geldi açıkçası, dedem de anneanneme karşı biraz öyle davranıyor, hani o yüzden biraz beni sinir etti.” (Elma, Erkek, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü)

“...odaya girdiğimde tamamen mizonijistik tutumlar vardı ve çok sinirlenmiştim çünkü yani ilk girdiğim herhalde bir iki dakikadan sonra müdahale etme gereksinimi duymuştum ve müdahale etmişim fakat müdahale ettiğim hâlde artık yani karşıdaki kişinin zihninde oluşan yapıdan dolayı sanırım ben ne kadar söylersem söyleyeyim kabul ettirememiştim ve bu beni çok üzmüştü...”(Mürekkep, Kadın, Çocuk Gelişimi Bölümü)

“...Ben ilk başta şey, girmeden önce şey dedim ya, ben çok takmam, senaryo sonuçta çok kendimi kaptırmam diye düşünüyordum ama öyle bir aktı ki yani öyle de iyi oynadılar ki böyle ben gerçekten bir vakitten sonra sinirlenmeye başladım. Zaten odadan çıktıktan sonra iş görüşmesine gittim, nötrdü. Adamın yani tüm kelimelerini şey olarak algıladım yani hakaret olarak algıladım ve adama bağırıp çağırdım böyle, yani sinirlendim genel olarak orada...” (Mavi, Kadın, Beslenme ve Diyetetik Bölümü)

“Ben de ikinci girdiğim odada, bir şey görev paylaşımı vardı, orada her şeyi kendileri önceden planlamışlar, ...çok gıcık oldum yani çok sinir oldum. Yapamaz mısın, pasta yapamaz mısın, falan o şekilde söylediler hani bir yerden sonra gerçekten

dediği gibi arkadaşımın çok iyi oynadılar ve cidden baya sinirlendim ve kavga etmeye başladım resmen.” (Bulut, Kadın, Ergoterapi Bölümü)

“...ilk başlarda çok pasif kaldım ama sonrasında artık bir yerden sonra dayanamadım yani gerçekten hani kadının kadına yaptığı bir şeydi ve aslında bu kadar net ilk defa orada gördüm çünkü hani ailevi olarak çok öyle şeyler görmedim açıkçası. Orada çok sinirlendim ve şey hissettim hani bir daha böyle bir şey olduğunda, evet müdahale edebilecek gücüm varmış ve edeceğim.” (Gökyüzü, Kadın, Beslenme ve Diyetetik Bölümü)

“İlk girdiğim oda, ...düşünün siz okumuşsunuz birincilikle okulunuzu bitirmişsiniz, iş konuşmak için gidiyorsunuz ve böyle bir şeyle karşılaşıyorsunuz. İnsanı çok sinir eden bir şey. ...Beni iş başarımlarım üzerinden değil de, cinsiyetim üzerinden değerlendirdi ve bu beni çok rahatsız etti hatta çıktığımda uygulamadan yüzüm kıp kırmızıydı, yüzümü yıkama ihtiyacı hissettim.” (Mor Kelebek, Kadın, Dil ve Konuşma Terapisi Bölümü)

“Benim ilk girdiğim odada, anne kız görüşmesi vardı ve biraz konuşma ilerledikten sonra, anne şöyle bir şey söyledi yani bir kadın şiddete uğruyorsa o hak ediyordur dedi ve bunu duyduğum zaman tüylerim diken diken oldu. Dedim ki, gerçekten böyle düşünen insanlar var mı yani dedim? Ne diyeceğimi bilemedim, tiyatro oynuyoruz orada, ...elim ayağım titredi gerçekten.” (Flamingo, Kadın, Beslenme ve Diyetetik Bölümü)

“Ben ilk girdiğim odada, ilk başta ne diyeceğimi bilemedim, ...ne cevap vereceğimi bilemedim, sonra dedim ki konumuzla hani ne alakası var tarzında bir soru sordum ama orada bir gerildim en başta hani bunu beklemiyordum, daha başka şeyler bekliyordum....Başıma gelse ne yapacağım? diye düşündüm gerçekten, daha sonra hani alıştığımdaya yani anladığımda konuyu, tam oturduğunda cevap verebildim.” (Sarı, Kadın, Beslenme ve Diyetetik Bölümü)

Öğrencilerin nötr senaryolara ilişkin duygu ve düşünceleri değerlendirildiğinde nötr senaryolara gireceklerini beklememeleri nedeniyle şaşkınlık yaşadıklarını ve bir yanlışlık yaptıklarını düşündüklerini ifade etmişlerdir. Buna yönelik bazı öğrenci ifadeleri aşağıda verilmiştir.

“Ben ilk başta kendimi böyle konuşmaya hazırlamıştım o hastane senaryosuna girerken, konuşacağım, şöyle söyleyeceğim falan baktım her şey gayet normal hani

acaba yanlış mı diye düşündüm, hiç beklemiyordum yani.” (Dansçı,Erkek, Odyoloji Bölümü)

“Diyorum ki, bunlar ne diyor hani, bunda bir şey yok, böyle bir şey söylüyorlar, cevap veriyorum, bunda da bir şey yok diye aklımda böyle düşünüyorum, kameraya falan bakıyorum... Evet, kameraya falan bakıyorum böyle ne yapacağım hocam, tarzında yani onu da görmüş oldum.” (Sarı, Kadın, Beslenme ve Diyetetik Bölümü)

“Benim ilk iki senaryom da tarafsız nötrdü hatta şaşırdım yani bir şeyi yanlış mı yapıyorum gibi hissettim.” (Naz,Kadın,Ergoterapi Bölümü)

“İlk girdiğim odada yani mizojinistik tutumum çok yüksek olduğundan dolayı sanırım dedim, Allah Allah bir şeyler olması gerekiyor ama ben mi acaba algılayamıyorum falan gibi düşündüm ama baktım bir problem yoktu yani mizojinistik bir tutum yoktu, gayet nötrdü, şaşırtıcıydı.” (Mürekkep, Kadın, Çocuk Gelişimi Bölümü)

Ana Tema7. Eğitim Programına Yönelik Öneriler

Yapılan görüşmelerde öğrencilerin eğitim programına yönelik önerileri programının yaygınlaştırılmasına yönelik öneriler ve eğitim programının teorik içeriğinin öğretimine yönelik önerileri içermektedir.

Öğrencilerin eğitim programının teorik içeriğinin öğretimine yönelik verdikleri öneriler eğitimin süresinin kısaltılması, eğitimin internet erişiminin olduğu bir ortamda tüm katılımcılarla birlikte yapılması ve teorik içeriğin seminer şeklinde yüz yüze yapılarak örneklerin arttırılmasını içermektedir. Eğitim programına yönelik öğrencilerin öneri ifadelerinden bazıları aşağıda verilmiştir.

“...Evet, web eğitimi, orayı bence biraz daha kısaltılabilir çünkü hani biraz uzun geldi bana, ben biraz sıkıldım sonlarına doğru.” (Bulut, Kadın, Ergoterapi Bölümü)

“Belki de ilk aşamada benim en çok zorlandığım nokta, internetti. Okulda uygun bir zaman aralığı bulamıyordum okulun internetinden faydalanıp yapabileceğim, yurtların İnternetleri de malum hani, çoğumuz ya KYK'da da bu böyle, devlet yurtlarında da bu böyle yani zor bağlanıyorsunuz. Ben o açıdan çok sıkıntı yaşamıştım hatta. ...O yüzden belki yani online olabilir, evet ama onun belki başka bir

şey de olabilirdi, başka bir seçeneği...hep birlikte yine bilgisayar laboratuvarında hep birlikte toplanıp dinleseydik benim kaçırım olamazdı hani, yok internet bağlanamıyorum falan gibi bahanelerim ya da işte sorunlarım olmazdı.”(Kamera, Kadın, Beslenme ve Diyetetik Bölümü)

“Ben de ilk aşamanın canlı olmasını beklerdim yani internet üzerinden değil de hani bir seminer gibi olmasını tercih ederdim...” (Flamingo, Kadın, Beslenme ve Diyetetik Bölümü)

“Mesela oradaki (Web tabanlı eğitim) örnekler arttırılabilirdi mesela hani birçok örnek var. ...Mesela orada hani kitaplarla ilgili bir bölüm vardı galiba, kitaplarla ilgili, o kitaplardan çarpıcı sözler ya da kitabın içeriği ile ilgili bilgi verilebilirdi.Hani en azından bunu yüz yüze yaparsak mesela bir kitabı, bakın, şu kitabı okuyun, elinizde mesela vardır, diyelim var, bak okuyorum, ne düşünüyorsunuz diye soru cevap şeklinde de olabilirdi. Ben örneklerin daha fazla çoğaltılmasını çünkü çok fazla var, gerçekten hani bunu eğitimden sonra daha iyi anladım.” (Mavi, Kadın, Beslenme ve Diyetetik Bölümü)

Eğitim programının yaygınlaştırılması için öğrencilerin verdikleri öneriler üniversitede bu konuya yönelik oturumların yapılabilceği, dernek gibi toplulukların katılımının sağlanması, medyanın kullanımı ve erkeklerin daha fazla katılımının sağlanması gibi daha çok kişiye ulaşmayı hedefleyen önerileri içermektedir.

“Daha çok duyulmasını sağlayabiliriz şu an sanırım kaç kişiyiz tam olarak bilmiyorum ama sonuçta hani belli bir katılım sayısı oldu, tüm üniversiteye yayılabilir daha geniş çevrelere yayılabilir, bunun çok fazla katkı sağlayacağını düşünüyorum, hani kendi aramızda da duyurabiliriz ve hani eğitimin sıklığı artabilir belki biraz daha hani yoğunlaştırılabilir, ev hanımlarına falan uygulanabilir yani o tarz şeyler yapılabilir, öyle düşünüyorum.”(Gökyüzü, Kadın, Beslenme ve Diyetetik Bölümü)

“Ben erkek öğrenci sayısının da az olduğunu düşünüyorum hani özellikle onları teşvik edici bir uygulamada bulunabiliriz.” (Naz, Kadın, Ergoterapi Bölümü)

“...Ben bu çalışmanın yani izlediğimiz web tabanlı uygulama olsun, videolar olsun iki oturum da benim için çok güzeldi yani ben bunların tüm okulda mesela okuldan oturum şeklinde yapıp izlenebileceğini düşünüyorum çünkü gerçekten biz bir kadın olarak bunların belki 1/3'ünü daha önce duyduk veya gördük, belki 2/3'ünü

gördük veya duyduk, erkeklerin bu konuda daha bilinçsiz olduğunu düşünüyorum yani daha fazla kitlenin anlaması açısından bence bu oturumları daha fazla kişinin izlemesi, daha fazla kişinin katılması gerektiğini düşünüyorum.”(Mürekkap, Kadın, Çocuk Gelişimi Bölümü)

“Erkeklerin katılımının az olduğunu ben de fark ettim ve katılımı arttırmak için erkek gruplarının arasına iyi amaçlı bir köstebek koyabiliriz mesela. Erkeklerden kabul eden bir kişi diğer erkeklerle de konuşup, onların da ankete katılmasını teşvik edebilir.Çünkü erkekler biz ne kadar desek de yine kendi aralarında bir münakaşa yaptıktan sonra bir şey yapıyorlar. O yüzden bir erkeğin onlara mizojiniden bahsetmesi daha etkili olabilir diye düşünüyorum.” (Mor Kelebek, Kadın, Dil ve Konuşma Terapisi Bölümü)

“Hocam mesela bir derneği falan var mı böyle ne bileyim mizojini derneği falan?...Yani o konuda geliştirilebilir diye düşünüyorum. Atıyorum şu an 100 kişi ilgileniyorsa hani 1000 kişi ilgilenebilir falan, toplu bir şekilde olabilir yani. ...daha geniş kitleye yapabiliriz yani bir kurum gibi bir şey olabilir, küçük böyle bir kurum olabilir yani.” (Bardak, Kadın, Dil ve Konuşma Terapisi Bölümü)

“İşte bunun için bence şey yapılmalı, dediğim gibi, konferanslar falan yapılabilir hani veya bunun bir ötesi ne bileyim işte, yerel televizyon kanallarında veya radyolarda veya yerel bile olmasa hani en azından şu hafta sonu çıkan işte saçma sapan programlar yerine en azından. ...öncelikle bilgilendirme, arkasından işte birkaç işte video kesiti mesela olabilir sonra bunun hakkında birkaç işte araştırmacılar tarafından falan veya ne bileyim farklı kişiler tarafından hani yorumlanabilir veya çıkıp işte sokakta röportaj yapılabilir, insanlarla işte bu konu hakkında ne biliyorlar veya bu konu hakkında işte ne düşünüyorlar bunlar öğrenilebilir, bu tarz şeyler bence yapılarak daha geniş bir kitleye yayılabileceğini düşünüyorum.”(Elma, Erkek, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü)

“Daha geniş bir kitleye yaymanın en kolay yolu bence reklam, o boş reklamlar yerine hani kısa kısa bilgilendirme tarzında ya da ne bileyim kısa film çekilebilir ya da basit, kısa düzeyde ama bilgilendirici şeylerin olması bence daha avantajlı.”(Mikrop, Kadın, Odyoloji Bölümü)

“Hani bizden başka diğer insanların da bu eğitim programını bence kesinlikle alması gerekiyor mesela ben arkadaşlarıma da tavsiye ederdim ama hani başta anket

doldurmaları gerekiyordu artık bu saatten sonra olmaz yani kesinlikle başka insanların da bundan faydalanması gerekiyor. Bu yüzden, hani sizin teziniz için buradayız ama sadece o tez dosyasında kalmasın bence bu eğitim programı, daha başka arkadaşlarımız da yararlansınlar bundan çünkü gerçekten çok bilinçleniyoruz.” (Deniz, Kadın, Odyoloji Bölümü)

“Benim de düşüncem, kitlelere yayılması ve daha çok karşımıza çıkarılması ve insan hani ne kadar karşısına bir şeyi çıkarırsan daha çok benimsemesi kolay olur, bir yerde bir farkında olmak için daha göze yakın yerlerde olmasını isterdim yani böyle programların, eğitimin.” (Hayalperest, Kadın, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü)

5. TARTIŞMA

Mizojini tarihin başlangıcından günümüze kadar sadece kadınları değil insanlığı etkilemiştir, şiddet ve adaletsizliğin en önemli nedenlerinden biridir ve insani gelişmişlik, toplumsal eşitlik ve kalkınmanın önündeki bir engel olarak da görülmektedir (74). Yakar, (2014)'ün belirttiği üzere Dökmen (2000), 'e göre toplum içinde bireylerin sağlıklı ilişkiler kurması ve sürdürmesi için karşılıklı olarak duygu, düşünce ve davranışlarının farkında olması gerekmektedir. Farkındalık ise pedagojik bir değerdir ve eğitimle kazanılabilmektedir (222). Bu nedenle kendisinin ve toplumdaki diğer bireylerin mizojiniye yönelik duygu ve düşüncelerinin farkında olan bireylerin topluma kazandırılması ve toplumsal gelişmenin sağlanmasında eğitime ihtiyaç duyulmaktadır. Literatürde mizojiniyi kavramsal olarak ele alan ve ona ilişkin bilgi ve farkındalığın arttırılmasına yönelik interaktif öğretim yöntemlerinin kullanıldığı bir çalışmaya rastlanmamıştır. Yapılan çalışmalar daha çok toplumsal cinsiyet eşitliği ve kadına yönelik şiddetle ilişkili eğitim programlarının değerlendirildiği ve farklı örneklemelerin kullanıldığı çalışmalar ile sınırlıdır. Ancak mizojini kadına yönelik şiddet ve toplumsal cinsiyet ayrımcılığının yanı sıra kadının aşağılanması, küçümsenmesi, cinselliği öne çıkarılarak nesneleştirilmesi, kadına yönelik nefret söylemleri gibi farklı düşmanca davranışları da içeren geniş bir kavramdır. Bu nedenle çalışmamızın mizojiniyi farklı boyutlarıyla inceleyen ve farkındalık kazandırmayı hedefleyen bir çalışma olması açısından literatürde önemli bir boşluğu dolduracağı ve kadına yönelik yapılacak diğer çalışmalara ışık tutacağı düşünülmektedir.

Bireylerin birçok alanda ortaya çıkan mizojiniye yönelik bilgi ve farkındalıklarının olmaması mizojinistik tutum ve davranışların sürdürülmesine ve kadın sağlığı ve statüsünün bu davranışlardan olumsuz etkilenmesine sebep olmaktadır. Çalışmamızda hem müdahale hem de kontrol grubunda yer alan öğrencilerin, eğitim programı öncesindeki bilgi ve farkındalık ön test puan ortalamalarının düşük (M: 17,82±5,46, K: 17,12±4,70) olduğu belirlenmiştir (Tablo 4.3). Müdahale grubunda yer alan öğrencilerin son test bilgi ve farkındalık puan ortalamalarının mizojiniye yönelik eğitim programı sonunda arttığı ve bu artışın istatistiksel açıdan anlamlı olduğu saptanmıştır ($p<0,05$). Kontrol grubunda yer alan öğrencilerin bilgi ve farkındalık testi puan ortalamalarında da az miktarda artış olduğu

ve bu artışın istatistiksel olarak anlamlı olduğu belirlenmiştir ($p<0,05$). Ancak müdahale ve kontrol grupları karşılaştırıldığında müdahale grubunun bilgi ve farkındalık testi puan ortalamalarındaki artışın anlamlı derecede yüksek olduğu belirlenmiştir. İyi bir eğitim programı değerlendirmesinde, teorik bilginin değerlendirilmesinin yanı sıra, programın etkisinin başarı ya da değer yargıları şeklinde ortaya çıkıp çıkmadığının değerlendirilmesi de gerekmektedir (220). Eğitim programı sonunda müdahale grubundaki öğrencilerin bilgi ve farkındalık puanlarındaki anlamlı artış eğitimin bilgi ve farkındalık kazandırmada etkili olduğunu ve bilişsel alana ilişkin öğrenme hedeflerine ulaşıldığını nicel olarak göstermesi açısından önemlidir. Bu bulgunun yanı sıra araştırmada eğitim programının değerlendirildiği öğrenci görüşmelerinde öğrenciler, eğitim programının mizojiniye yönelik bilgi ve farkındalık kazandığını, sinirlilik ve öfke gibi olumsuz duygular hissettirdiğini, tepki verme cesareti kazandığını ve öğrendiklerini tutum ve davranışa yansıttığını ifade etmişlerdir. Elde edilen bu sonuçlar eğitim programının duyuşsal ve psikomotor alandaki hedeflerine de ulaşıldığını göstermesi açısından önemlidir. Dolayısıyla eğitim programının mizojiniye yönelik bilgi ve farkındalık kazandırmada etkili olduğu, öğrencilerin kazandıkları farkındalık doğrultusunda mizojiniye karşı bir tutum ve tepki verme davranışı ortaya koymalarını sağladığı söylenebilir. Çalışmamıza benzer şekilde Weiss ve ark (2000)'nın tıp fakültesi öğrencileri ile yürüttüğü aile içi şiddet eğitimi programının etkisini değerlendirdiği çalışmada (224) eğitim programı sonrasında öğrencilerin aile içi şiddete yönelik bilgi düzeylerinin arttığı saptanmıştır. Ülkemizde Özcan (2012) tarafından yürütülen başka bir çalışmada (88) üniversite öğrencilerine verilen toplumsal cinsiyet eğitiminin öğrencilerin kavrama yönelik farkındalıklarını arttırdığı ve toplumsal cinsiyet tutumlarının gelenekselden eşitlikçi tutuma doğru değiştiği belirlenmiştir. Mizojini kavramının toplumsal cinsiyet ve kadına yönelik şiddet kavramını da içermesi nedeniyle çalışma sonucunda elde ettiğimiz bu bulgu öğrencilerin kadına yönelik her türlü olumsuz tutuma karşı daha kapsamlı bir bakış açısına sahip olabildiği şeklinde yorumlanabilir. Kontrol grubunda yer alan öğrencilerin bilgi ve farkındalık düzeyindeki anlamlı artışınsa öğrencilerle araştırmaya ilişkin görüşme yapılması sonucu mizojini hakkında araştırma isteklerinin ve farkındalıklarının artmış olmasına bağlı olarak mizojini kavramını internetten, dergi veya kitaplardan araştırmış

olabileceklerinden kaynaklandığı düşünülmektedir. Ayrıca araştırma öncesinde müdahale grubundaki bireyler kontrol grubunda yer alan arkadaşlarıyla eğitim programı ile ilgili herhangi bir bilgi paylaşımında bulunmamaları konusunda bilgilendirilmiş olsa da araştırma sırasında müdahale grubunda yer alan ve aynı bölümde okuyan arkadaşları ile etkileşime geçmiş olma olasılığı da bulunmaktadır.

Eğitim programının belirlenen hedeflere ulaşarak başarılı olabilmesinde uygun zamanda seçilen doğru öğretim yöntem ve tekniklerinin kullanılması büyük önem taşımaktadır. Eğitimde kullanılan geleneksel yöntem ve teknikler değişen beklentiler doğrultusunda belirlenen bu hedefleri gerçekleştirmede yetersiz kalmaktadır (175). Teknolojinin gelişmesiyle birlikte eğitimde kullanılan yenilikçi yaklaşımlar zaman ve mekan sınırı olmadan öğrenenlerin aktif olarak eğitime katıldığı etkin öğrenme imkanı sunarak öğrencileri düşünmeye, araştırmaya, problem çözmeye ve edindikleri bilgiyi kullanmaya yönlendirmektedir (175, 225). Geniş ve anlaşılması zor bir kavram olan mizojininin daha kolay kavranması için de farklı öğretim yöntemlerinin kullanılması önemlidir. Bu çalışmada öğrencilerin bireysel olarak öğrenmelerini destekleyen öğretim teknikleri olan web tabanlı eğitim ve ekran temelli simülasyon yöntemi ve öğrencilerin probleme dayalı öğrenmeleri için kullanılan senaryo temelli simülasyon olmak üzere üç yenilikçi yöntem bir arada kullanılmıştır ve program sonunda mizojini eğitim programına katılan öğrencilerin son test bilgi ve farkındalık puan ortalamalarının programa katılmayan öğrencilerin son test bilgi ve farkındalık puan ortalamalarından istatistiksel olarak anlamlı düzeyde yüksek olduğu saptanmıştır (Tablo 4.3, $p < 0,05$). Araştırmamızın nitel kısmında öğrencilerin farklı öğretim yöntem ve tekniklerinin kullanılmasına yönelik görüşleri de bu bulguyu desteklemektedir. Öğrenciler farklı öğretim yöntemlerinin kullanıldığı bu program sayesinde kendi öğrenme süreçlerine aktif olarak katıldıklarını, yaşayarak öğrendiklerini, günlük yaşamda fark etmedikleri mizojinistik tutumları görmelerini kolaylaştırdığını ve programı sıkılmadan takip ettiklerini ifade etmişlerdir. Araştırmadan elde edilen bulgular farklı öğretim yöntem ve teknikleri kullanılarak uygulanan mizojiniye yönelik eğitim programının öğrencilerin mizojiniye yönelik bilgi ve farkındalıklarını arttırmada etkili olduğunu göstermektedir. Bu sonuç doğrultusunda araştırmanın mizojiniye yönelik geliştirilen eğitim programına katılan öğrenciler ile katılmayan öğrencilerin mizojini ile ilgili bilgi düzeyleri ve

farkındalıkları arasında fark vardır (H_{1-A}) hipotezi kabul edilmiştir. Çalışma bulgularımıza benzer şekilde sağlık çalışanlarının mizojinistik bir davranış olan kadına yönelik şiddete ilişkin öğrendiklerini uygulamaya aktarmasını içeren ve farklı interaktif yöntemlerin (film izleme, video çekimi, görüşme yapma, grup tartışması, role play) kullanıldığı çok paydaşlı bir projede katılımcıların kadına yönelik şiddete ilişkin farkındalıklarının ve iletişim becerilerinin arttığı ve bu amaçla kullanılan eğitim materyalinin etkili olduğu belirlenmiştir (226). Case (2007) tarafından erkeklerin cinsiyetçiliğe yönelik farkındalığını arttırmak amacıyla yapılan başka bir çalışmada (227) bir üniversitede 15 hafta süren eğitim programı sonunda katılımcıların cinsiyetçiliğe yönelik farkındalıklarının anlamlı olarak arttığı belirlenmiştir (227). Weissbourd ve ark (2017) (178) tarafından Harvard Üniversitesinde mizojini ve kadına karşı şiddete yönelik üniversite öğrencileri ve ailelerinin bilgilendirilmesi amacıyla interaktif öğretim tekniklerinin kullanıldığı eğitim programının katılımcılara mizojini ve kadına karşı şiddete ilişkin bilgi kazandırmada etkili olduğu belirlenmiştir (178). Bilginin ve farkındalığın artırılmasında kullanılan etkili yöntemlerden biri olan eğitim, öğrenenlerin birden fazla duyu organını etkileyecek düzeydeki öğretim yöntemleri ve teknikleriyle birlikte yapıldığında etkisi ve kalıcılığı artmaktadır (50). Geliştirilen yeni eğitim programlarında eğitimlerin ezbercilikten uzak, bireylerin öğrenmelerindeki farklılıklara duyarlı, eğlenceli, hayatın içinde ve kullanılabilir şekilde verilmesi önem taşımaktadır (228). Araştırmamızda müdahale grubunda yer alan öğrencilerin bilgi ve farkındalık puanlarının anlamlı düzeyde artmasında mizojiniye yönelik eğitim programının bu özellikler dikkate alınarak geliştirilmesinin etkili olduğu düşünülmektedir.

İnternetin eğitim müdahaleleri sağlamada alternatif ve etkili bir araç olarak ortaya çıkmasıyla web tabanlı eğitim maliyetin azalması, daha fazla erişim olanağı sağlaması, gerçekliği koruması, farklı ortamlarda temin edilebilme imkanının olması ve içeriği farklı kullanıcılara uyarlayabilme kolaylığı gibi önemli avantajlar sunmaktadır (141). Ayrıca web tabanlı öğrenme ortamlarının öğrenci merkezli olması, bireysel öğrenmeyi desteklemesi ve bireysel farklılıkların ortaya çıkmasını sağlaması nedeniyle eğitimde yaygın olarak kullanılmaktadır (229,230). Araştırmamızın nitel kısmında web tabanlı eğitimin avantajlarından olan bilgiye kolay erişim sağlaması öğrencilerin ifade ettiği web tabanlı eğitimin olumlu yönlerden birini oluşturmaktadır.

Araştırmamızın web tabanlı eğitime yönelik dikkat çeken başka bir bulgusu da öğrencilerin eğitimin olumlu yönü olarak gönüllü katılımın esas alındığını belirtmesidir. Bu bulgu web tabanlı eğitimin temel işlevlerinden olan bireysel öğrenmeyi destekleme fonksiyonunun öğrenciye sorumluluk verilerek eğitime katılımlarının ve öğrenmelerinin sağlanmasında yerine getirilebildiğini düşündürmektedir. Web tabanlı eğitimin avantajlarının yanı sıra dezavantajları da bulunmaktadır. Bunların başında teknik problemler ve öğrencinin sistemi kullanma yeterliliği gelmektedir (229,230). Benzer şekilde araştırmamızda öğrenciler web tabanlı eğitimin olumsuz yönleri olarak internete erişimde yaşanan aksaklıkların web tabanlı eğitimin sürdürülmesinde sorunlar oluşturduğunu belirtmişlerdir.

Araştırmada mizojiniye yönelik teorik çerçevenin öğretimi amacıyla kullanılan web tabanlı eğitimde bireysel öğrenme farklılıkları göz önünde bulundurularak görsel ve işitsel eğitim materyallerine yer verilmiştir. Böylece birden fazla duyu organını etkileyerek öğrencilerin bireysel öğrenmeyi sağlaması hedeflenmiştir. Araştırmada öğrenciler mizojini kavramının teorik çerçevesinin öğretimi için kullanılan web tabanlı eğitimin kavrama yönelik teorik bilgiyi sağlamada etkili olduğunu belirtmişlerdir. Üniversite öğrencileri ile yapılan bir çalışmada web tabanlı cinsel şiddet eğitimi uygulanan erkek öğrencilerin, eğitim sonunda cinsel şiddet vakalarına daha fazla müdahale ettiği, kontrol grubuna göre daha az cinsel şiddet uyguladığı ve kadınlara karşı daha az düşmanlık gösterdiği saptanmıştır (141). Divakar ve ark (2019)'nın sağlık profesyonellerine yönelik web tabanlı eğitim türlerinin kullanıldığı dijital aile içi şiddet eğitimi çalışmalarını değerlendirdiği meta analiz çalışmasında ise kriterleri sağlayan beş çalışmada dijital eğitimin katılımcıların bilgilerini, üç çalışmada ise öz yeterliliklerini artırdığı saptanmıştır (231). Çalışmalar web tabanlı eğitimin mizojinistik bir davranış olan kadına yönelik şiddete ilişkin bilgi sağlamada etkili olması açısından araştırmamızla benzerlik göstermektedir.

Ekran temelli simülasyon, öğrenciye bilgi sağlamada farklı bilgisayar ve yazılım programlarının kullanıldığı bir simülasyon türüdür. Böylece öğrencilerin istedikleri zaman ve istedikleri yerde gerçeğe yakın ortamlara ulaşarak bireysel ya da grupta öğrenmelerini sağlayabilmektedir (57). Ekran temelli simülasyonda videolar, resimler, akış şemaları, tablolar, vakalar gibi görsel ve işitsel öğelerin kullanımı öğrenilenlerin akılda kalmasını ve öğrenenlerin sürece aktif olarak katılmasını

sağlamaktadır (57,58). Genellikle meslek eğitimlerinde kullanılan ekran temelli simülasyona yönelik yapılan çalışmalarda ekran temelli simülasyon kullanımı sonrasında öğrencilerin bilgilerinin arttığı belirlenmiştir (58,232-234). Benzer şekilde çalışmamızda yapılan odak grup görüşmelerinde öğrenciler ekran temelli simülasyon uygulamasının öğretici olduğunu, mizojiniye yönelik bilgilerini artırdığını ve günlük yaşamda göremedikleri mizojinistik davranışları fark etmelerini sağladığını belirtmişlerdir. Bu sonuçlar mizojiniye yönelik örnek olayların yer aldığı uygulamanın kavrama ilişkin somut örneklerle öğrencilerin öğrenmesine katkıda bulunduğunu göstermektedir. Eğitim sırasında öğrencilerin öğrenmelerini kolaylaştırmak ve dikkatlerinin ekrandaki görüntülere odaklanmasını sağlamak amacıyla sorulan sorulardan birinci ve üçüncü soru, görüntüleri izleyenler tarafından yanıtlanabilecek mizojiniye ilişkin teorik bilgi sorusu, ikinci soru ise senaryoda izledikleri mizojinistik tutum ve davranış sonrasındaki tepkilerini belirtebilecekleri bir farkındalık sorusudur. Birinci soruya öğrencilerin tamamına yakını, üçüncü soruya ise tamamının doğru yanıt vermesi soruların ve uygulamanın mizojiniye yönelik teorik çerçevenin pekiştirilmesini sağlayarak öğrenmelerini artırmada etkili olduğunu, öğrencilerin aktif olarak katılmasını ve dikkatlerini videolara vermelerini sağlaması açısından etkili olduğunu düşündürmektedir. Odak grup görüşmelerinde de öğrencilerin ekran temelli simülasyon uygulaması sırasında ekrana gelen soruların öğrenmelerini ve dikkatlice videoları izlemelerini sağladığını belirtmiş olması sonucumuzu desteklemektedir. Video materyallerinde kullanılan etkileşimli soruların öğrenmeyi artırdığı belirtilmektedir (235). Taşlıbeyaz ve ark. (2015) tarafından otizm tanısının öğrenimini kolaylaştırmak amacıyla yapılan çalışmada öğrenciler olgulara yönelik sorulan soruların otizmin öneminin anlaşılmasında önemli bir etkisinin olduğunu belirtmişlerdir (58). Benzer şekilde çalışmamızda öğrenciler mizojinistik görüntülerden sonra ekrana gelen soruların mizojininin kavranmasında etkili olduğunu ve akılda kalıcılığı sağladığını ifade etmişlerdir.

Ekran temelli simülasyon uygulamasında yer alan iş yerinde doğum sonu dönemdeki bir kadının işine son verilmesini içeren mizojinistik tutum ve davranış karşısında öğrencilerin farkındalığını ve tepkisini öğrenmeye yönelik sorulan ikinci soruda öğrencilerin tamamına yakınının böyle bir tutumla karşılaşsa reddedeceğini ve hakkını arayacağını belirtmesi öğrencilerin senaryodaki mizojinistik tutumun

farkında olduğunu göstermektedir ve öğrencilerde eğitim programı sonrasında ulaşılacak istenen hedeflerden biri olan mizojinistik tutum ve davranışlara karşı çıkabilme kazanımını kısmen sağladığı şeklinde yorumlanabilir. Ancak araştırma öğrencilerin davranışlarının izlemine sağlayacak uzun bir süreci kapsamadığı için bu kazanımın davranışa dönüşüp dönüşmediği konusunda kesin bir sonuç söylenememektedir.

Simülasyon yöntemlerinden biri olan standart katılımcı (hasta, simüle hasta) uygulaması özellikle sağlık mesleklerinde iletişim ve klinik becerilerin geliştirilmesi amacıyla yaygın olarak kullanılmaktadır (192). Kendi kendine öğrenmeye destek (236), karmaşık ve karşılaşılmaması zor deneyimleri yaşama fırsatı (193), güvenli ve gerçekçi bir ortamda öğrenme deneyimi sunma (237,238), öz güveni artırma (195,239), öğrenciye sorumluluk alma fırsatı tanıma (193) ve anksiyeteyi azaltma (193,238) standart katılımcı uygulamasının öğrenciye sağladığı avantajlardan bazılarıdır. Standart katılımcı uygulamasının bu avantajları göz önünde bulundurularak oluşturulan mizojinistik ve nötr senaryolara katılan öğrencilerle yapılan odak grup görüşmelerinde öğrenciler uygulamanın kendilerine mizojiniyi yaşayarak öğrenme deneyimi sunduğunu, farklı ve gerçekçi bir ortamda mizojiniye yönelik öğrendiklerini uygulama fırsatı sağladığını ve aktif olarak öğrenmeye katılmalarını sağladığını belirtmişlerdir. Bu bulgu standart katılımcı uygulaması sonunda öğrenciler için hedeflenen kazanımların sağlandığını göstermesi açısından önem taşımaktadır. Literatürde mizojininin standart katılımcı uygulaması ile birlikte incelendiği çalışmaların genellikle sağlık çalışanlarının şiddet mağduru kadınları tespit etmesi, doğru tanınması ve bu kadınlarla iletişimine yönelik çalışmalarla sınırlı olduğu belirlenmiştir (199, 240-243). Bu nedenle çalışmamızın sonuçlarının mizojininin geniş kapsamlı olarak ele alınması ve standart katılımcı uygulamasının kullanımına farklı bir boyut kazandırması açısından önemli olduğu düşünülmektedir.

Araştırmada öğrencilerin mizojinistik tutum ve davranışlara yönelik farkındalık ve duygusal tepkilerini değerlendirmek amacıyla uygulanan senaryo temelli simülasyonda her öğrenci en az bir mizojinistik ve en az bir nötr senaryoya alınmıştır. Nötr senaryoların çalışmaya eklenmesinin nedeni öğrencilerin ilk senaryodan sonra mizojinistik bir durumla karşılaşacağını öğrenerek diğer senaryolara da bu düşünce ve beklentiyle girmesini ve bu doğrultuda davranmasını önlemektir.

Böylece öğrencilerin deneyimledikleri senaryolarda mizojiniye ilişkin farkındalıklarının artması hedeflenmiştir. Görüşmelerde öğrenciler mizojinistik senaryoları fark ettiklerini, maruz kaldıkları davranışa tepki verme gereksinimi duyduklarını ve bu davranışlara sinirlendiğini belirtmiştir. Öğrencilerin ifade ettikleri negatif duygu durumu yapılan çalışmalar ile benzerlik göstermektedir (13,244). Nötr senaryolara ilişkin öğrencilerin duygu ve düşünceleri ise daha farklıdır. Öğrenciler görüşmelerde nötr bir senaryoya girmeyi beklemedikleri için şaşırdıklarını ve senaryoda hata yaptıklarını düşündüklerini belirtmişlerdir. Bu bulgu araştırma yönteminin iyi tasarlanarak öğrencilerin yanlış davranmalarına izin vermemesi ve öğrencilerin aradaki farkı görerek mizojinistik durumlara karşı farkındalıklarını artırdığını göstermesi açısından önemlidir.

Duygusal olarak iyi olan kişide pozitif duygular yüksek, negatif duygular düşük olabilir ancak bu durum her zaman pozitif duyguların artmasıyla negatif duyguların azalacağı anlamına gelmemektedir (214,245). Sonuç olarak bireyde pozitif duyguların yüksek olması kişinin kendini “iyi” hissetmesine, negatif duyguların yüksek olmasıysa kişinin kendini “kötü” hissetmesine neden olmaktadır (246). Araştırmada öğrencilerin pozitif duygu durum puan ortalamaları değerlendirildiğinde müdahale ve kontrol gruplarındaki öğrencilerin eğitim dönemi başlangıcında pozitif duygu durum puan ortalamalarının (M: 31,26±9,65, K: 31,35±8,62) birbirine benzer olduğu saptanmıştır ($p>0,05$). Eğitim programının sonraki aşamalarında müdahale grubundaki öğrencilerin pozitif duygu durum puanlarının her eğitim müdahalesinden sonra anlamlı olarak yükseldiği saptanmıştır ($p<0,05$). Müdahale grubundaki öğrencilerin en yüksek puanı senaryo temelli simülasyon sonrası aldıkları belirlenirken kontrol grubunun pozitif duygu puanının değişmediği saptanmıştır. Müdahale grubundaki öğrencilerin pozitif duygu durum puanlarındaki bu anlamlı artışta mizojini kavramının günlük hayatta sıklıkla örneklerine rastladığımız bir kavram olması nedeniyle dikkatlerini çektiği, bu nedenle araştırma süresinde konu ile ilgili duyarlı olmalarını sağladığı ve eğitim programının her aşamasında öğrencilerin giderek aktif hale gelerek öğrendikleri bir müdahale ile karşılaşmalarının etkisi olduğu düşünülmektedir. Bu bulgunun öğrencilerin katılmış oldukları eğitim programının her aşamasında bir önceki aşamadan daha çok hoşnutluk duymuş olmaları açısından önemli olduğu söylenebilir (Tablo 4.5.). Odak grup görüşmelerinde öğrencilerin

ifadeleri de bunu desteklemektedir. Görüşmelerde öğrenciler web tabanlı eğitim sonrasında kavramın teorik çerçevesine yönelik bilmediklerini öğrenmelerinin kendilerinde şaşkınlık yarattığını, sonraki aşamada katıldıkları ekran temelli simülasyon uygulamasında gerçek yaşamdan örneklerin yer aldığı görüntüleri izleyerek fark ettikleri yeni mizojinistik durumları görmelerinin etkileyici olduğunu ifade etmişlerdir. Eğitim programının son aşaması olan senaryo temelli simülasyon uygulamasında ise mizojinistik durumun içinde bulunarak deneyimlediklerini, yaşayarak öğrenme fırsatının eğitim programına yönelik olumlu duygular hissettirdiğini belirtmişlerdir. Öğrencilerin eğitim programının aşamalarına yönelik ifadeleri eğitim programı süresince hissettikleri pozitif duyguların artmasına neden olabileceğini göstermesi açısından önemlidir.

Mizojinistik tutum ve davranışlar negatif tutum ve davranışlardandır. Bu nedenle bu tür davranışlara maruz kalma ya da şahit olma bireylerin duygu durumlarını olumsuz yönde etkileyebilmektedir. Hitlan ve ark (2006)'nın çalışmasında (244) mizojinistik tutum ve davranışlara maruz kalma ve şahit olmanın kızgınlık ve üzüntü gibi negatif duygulara neden olduğu belirlenmiştir (244). Mizojinistik tutum ve davranışlara tanık olmanın duygusal duruma etkisinin değerlendirildiği başka bir çalışmada bu tür davranışlara tanıklık edenlerde duygusal distres düzeyinin arttığı belirlenmiştir (13). Çalışmamızda müdahale ve kontrol gruplarında yer alan öğrencilerin ön test negatif duygu durum puan ortalamalarının (M: 19,85±7,75, K: 21,09±9,14) benzer olduğu saptanmıştır ($p>0,05$). Eğitim programının sonraki aşamalarında müdahale grubundaki öğrencilerin negatif duygu durum puanları anlamlı düzeyde artmıştır ve bu artışın ekran temelli simülasyon uygulaması sonrasında en yüksek seviyede olduğu belirlenmiştir. Bu durum, ekran temelli simülasyon uygulamasındaki mizojini içerikli video görüntülerinin öğrencilerin olaylara müdahale edememesine bağlı olarak onlar üzerinde daha fazla olumsuz etki gösterdiğini düşündürmektedir. Yapılan odak grup görüşmelerinde de öğrenciler ekran temelli simülasyon uygulamasında bilgisayar ekranında izledikleri görüntülere müdahale edemiyor olmaları nedeniyle sinirlendiklerini, tepki verememelerinden dolayı üzüntü duyduklarını belirtmiş olmaları bu sonucu desteklemektedir. Mizojiniye yönelik yapılan çalışmalarda da mizojinistik tutum ve davranış içeren görüntüleri izleyenler ve dinleyenlerin mutsuzluk, içsel sıkıntı, disfori (mutsuzluk, yaşamdan zevk alamama),

kızgınlık, korku gibi negatif duygu durumlarında artış olduğu belirlenmiştir (16,247-249). Kontrol grubundaki öğrencilerin son test negatif duygu durum puanlarının ise müdahale grubu ile karşılaştırıldığında anlamlı düzeyde düşük olduğu belirlenmiştir ($p<0,05$). Bu farkın müdahale grubuna yaptığımız mizojinistik tutum ve davranışları içeren müdahalelerden kaynaklandığı düşünülmektedir. Müdahale grubunun mizojiniye yönelik teorik bilgi alması, görüntülerle bu tür davranışlara tanık olması ve son olarak senaryolara girerek bu davranışları deneyimlemesinin mizojiniye karşı farkındalıklarının artmasına ve bu tür tutumlar karşısında olumsuz duyguları artan miktarda hissetmelerine neden olduğu şeklinde yorumlanabilir (Tablo 4.5.).Araştırmadan elde edilen sonuçlar mizojini eğitim programına katılan öğrencilerin pozitif-negatif duygu durumlarının anlamlı düzeyde arttığını göstermesi açısından önemlidir ve mizojiniye yönelik geliştirilen eğitim programına katılan öğrencilerle katılmayan öğrencilerin pozitif-negatif duygu durumları arasında fark vardır (H_{1-B}) hipotezini desteklemektedir. Ölçek puanları bütüncül olarak değerlendirildiğinde müdahale grubundaki öğrencilerin pozitif duygu durum puanları negatif duygu durumlarından yüksektir ve bu durum öğrencilerin eğitim programı süresince kendilerini iyi hissetme halinin devam ettiğini göstermektedir. Araştırmadan elde edilen bu sonucun öğrencilerin web tabanlı ve ekran temelli simülasyonda izleyici pozisyonunda olmaları ve senaryo içinde olduklarını bilmeleri nedeniyle gerçekten mizojinistik bir tutum ve davranışa maruz kalmadıklarını düşünmelerinden ve aktif olarak öğrenme sürecine katılma deneyimini ilk kez yaşamış olmalarından duydukları memnuniyetten kaynaklanabileceği düşünülmektedir.

Program geliştirme eğitim programlarının tasarlanması, uygulanması, değerlendirilmesi ve değerlendirme sonuçlarının yeniden düzenlenmesi süreci olarak tanımlanmaktadır (250). Bu amaçla veriler iki şekilde toplanmaktadır. Birincisi programın amaçları, öğrenme çerçevesi, yöntemleri, içeriği ve çıktılarının nesnel olarak açıklanması, ikincisi ise bunların uygulanabilirliğine yönelik kişisel görüşlerin alınması şeklindedir. Değerlendirme yaklaşımlarından hümanistik yaklaşımlar eğitim programının değerlendirilmesinde başarı testlerinin uygulanmasının yanı sıra nitel araştırma yöntemlerinin de yer alması gerektiğini savunmaktadır (223). Çalışmamızda geliştirilen eğitim programı bilgi ve farkındalık sorularının yanı sıra müdahale grubundaki öğrencilerle eğitim programına ilişkin yapılan odak grup görüşmelerinde

öğrencilerin ifadelerinden elde edilen verilerle de değerlendirilmiştir. Görüşmelerde öğrencilerin ifadelerinde öne çıkan ana temalar eğitim programından beklentiler, eğitim programının öğrenenler üzerindeki etkisi, eğitim programından memnuniyet, web tabanlı “mizojini ve kadın” eğitimine yönelik duygu ve düşünceler, ekran temelli simülasyon uygulamasına yönelik duygu ve düşünceler, senaryo temelli simülasyon uygulamasına yönelik duygu ve düşünceler ve eğitim programına yönelik öneriler olarak belirlenmiştir.

Bilginin ve bilgiye ulaşımın artması, teknolojinin gelişmesi ve buna bağlı olarak farklı boyutlar kazanan beklentiler eğitimin sürekli ve niteliksel olarak değerlendirilmesini gerektirmektedir. Eğitimcilerin öğrenciden beklentisinde ona hangi becerileri vermek istediği ve başarısını nasıl artırabileceği önem taşımaktayken öğrenci için öğrendiklerinin kendisine ne katacağı ve sonrasında yaşantısında bu öğrendiklerini kullanıp kullanamayacağı soruları beklentilerinin temelini oluşturmaktadır (251). Bu nedenle eğitim programı sonunda eğiticinin ve öğrenenlerin beklentilerinin karşılanması eğitimin etkinliğini göstermektedir. Araştırmamızda eğitim programı sonunda öğrencilere yönelik beklentiler, amaç ve öğrenim hedefleri olarak önceden belirlenmiştir (Bknz Ek 6). Araştırma bulguları değerlendirildiğinde de belirlenen amaca ve hedeflerin çoğuna ulaşıldığı görülmektedir. Öğrencilerse eğitim programından beklentilerinin mizojiniye yönelik bilgi edinmek olduğunu belirtmişlerdir ve eğitim programının sonunda bu beklentilerinin üstünde bilgi ve farkındalık kazandıklarını belirtmişlerdir. Bu bulgu ışığında mizojiniye karşı eğitim programının öğrencilere bilgi ve farkındalık kazandırmada başarılı olduğu söylenebilir.

Eğitim programlarının değerlendirme aşamasında yer verilmesi gereken önemli noktalardan biri de programdan memnuniyetin belirlenmesidir. Öğrenci memnuniyeti öğrenme ve öğretme süreçlerine yönelik beklentilerin karşılanmasını, eğitim sürecinin organizasyonunu, öğrenmeyi destekleyen olanakları ve öğrenme ortamını içerebilmektedir (252). Öğrenci memnuniyetinin belirlenmesi eğitim programının geliştirilmesi ve kalitesinin sürdürülmesi, öğrencinin motivasyonunun ve başarısının artırılması ve öğrendiklerini hatırlamasını sağlaması açısından gereklidir (252-255). Araştırmamızın nitel aşamasında öğrencilerin eğitim programından memnuniyetlerini gösteren nedenler; eğitim içeriğinin bilgi açısından yeterli olması,

programda izlenen öğretim basamaklarının öğrenmeyi kolaylaştırıcı ve akılda kalıcı duruma getirmesi ve eğitim programının gelecekte karşılaşabilecekleri mizojinistik tutumlar karşısında tepki verebilme cesareti kazandırmasıdır. Weerasinghe ve Fernando, (2017) çalışmasında (256) öğrenci memnuniyetini öğrencilerin değerlendirme ve öğrenme deneyimleri, öğrenme ortamı, eğitimci desteği, öğrenci desteği olanakları gibi birçok faktörün etkilediğini belirtmektedir (256). Çalışmamızda öğrencilerin eğitim programından memnuniyetlerinde eğitim ortamlarının geleneksel eğitim ortamlarından farklı olması, öğrenmede aktif olarak rol almaları ve interaktif öğretim yöntem ve tekniklerinin kullanılmasının etkili olduğu düşünülmektedir.

Araştırma kapsamında öğrencilerle yapılan görüşmelerde öğrencilerden eğitim programının geliştirilmesine ilişkin önerileri; web tabanlı eğitimin kısaltılması, internet erişiminin olduğu bir ortamda tüm katılımcılarla birlikte yapılması, eğitimin yüz yüze yapılarak örneklerin artırılmasıdır. Ayrıca eğitim programına daha fazla kişinin katılması sağlanarak programın yaygınlaştırılması ile eğitim programının daha etkili olacağını belirtmişlerdir. Eğitim programının etkinliğinin artırılmasında öğrencilerin gereksinimlerinin belirlenmesi ve programın aksamasına neden olan ya da öğrencilerin öğrenmesini zorlaştıran bu faktörlerin ortadan kaldırılması önemlidir. Öğrencilerin önerileri eğitim programının geliştirilmesinde önemli katkılar sağlayacaktır.

6. SONUÇ VE ÖNERİLER

6.1. Sonuçlar

6.1.1. Nicel Sonuçlar

1. Araştırmaya katılan öğrencilerin yaş ortalaması $19,44 \pm 4,67$ 'dir. Çoğunluğu kadındır, çoğunun doğum yeri ve en uzun süre yaşadığı yer ildir. Öğrencilerin çoğu Anadolu/süper/fen lisesinden mezun olmuştur. Müdahale ve kontrol gruplarında yer alan öğrencilerin tanıtıcı özellikleri arasında fark yoktur ($p > 0,05$) (Tablo 4.1. ve Tablo 4.2.).
2. Müdahale grubunda yer alan öğrencilerin eğitim programı öncesi mizojiniye ilişkin bilgi ve farkındalık testi puan ortalamaları $17,82 \pm 5,46$ ve kontrol grubunun ise $17,12 \pm 4,70$ olduğu tespit edilmiş ve müdahale ve kontrol gruplarındaki öğrencilerin mizojiniye ilişkin ön test bilgi ve farkındalık puan ortalamaları arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir fark bulunmamıştır ($p > 0,05$) (Tablo 4.3.; Grafik 4.1.).
3. Müdahale grubundaki öğrencilerin mizojiniye ilişkin son test bilgi ve farkındalık puan ortalaması $28,88 \pm 3,56$ 'ya yükselmiştir ve bu artış istatistiksel açıdan önemlidir ($p < 0,05$). Kontrol grubundaki öğrencilerin mizojiniye ilişkin son test bilgi ve farkındalık puan ortalamasının ise $19,79 \pm 4,57$ olduğu belirlenmiştir. Kontrol grubundaki öğrencilerin mizojiniye ilişkin ön test ve son test bilgi ve farkındalık puan ortalamaları arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir fark vardır ($p < 0,05$). Müdahale grubu ve kontrol grubu son test bilgi ve farkındalık puan ortalamaları arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlıdır ($p < 0,05$) (Tablo 4.3.; Grafik 4.1.).
4. Müdahale grubundaki öğrencilerin çoğunun ekran temelli simülasyon uygulamasında ekrana gelen eğitimde ve müzikte mizojiniyle ilgili olan iki soruya verdiği yanıtlar doğrudur. Çalışma yaşamında mizojiniyle ilgili soruda öğrencilerin çoğu mizojinistik davranışın farkında olma ve davranışa karşı çıkma seçeneğini işaretlemişlerdir (Tablo 4.4.).
5. Müdahale grubundaki öğrencilerin pozitif duygu durum puan ortalaması eğitim programı öncesi $31,26 \pm 9,65$, web tabanlı eğitim sonrası $32,29 \pm 8,09$, ekran temelli simülasyon eğitimi sonrası $36,94 \pm 8,34$ ve standart katılımcı eğitimi

sonrası son test pozitif duygu durum puan ortalamasının ise $37,71 \pm 8,11$ 'dir. Bu gruptaki öğrencilerin her eğitim müdahalesinden sonraki pozitif duygu durum puan ortalaması bir önceki pozitif duygu durum puan ortalamasından anlamlı düzeyde yüksektir ($p < 0,05$) (Tablo 4.5; Grafik 4.2.).

6. Kontrol grubundaki öğrencilerin ön test ve son test pozitif duygu durum puan ortalamaları arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir fark yoktur ($p > 0,05$) (Tablo 4.5; Grafik 4.2.).
7. Müdahale ve kontrol grubundaki öğrencilerin ön test pozitif duygu durum puan ortalamasının benzer olmasına karşın ($p > 0,05$), müdahale grubundaki öğrencilerin son test pozitif duygu durum puan ortalaması kontrol grubundaki öğrencilerin son test pozitif duygu durum puan ortalamasından anlamlı düzeyde yüksektir ($p < 0,05$) (Tablo 4.5; Grafik 4.2.).
8. Müdahale grubundaki öğrencilerin negatif duygu durum puan ortalaması eğitim programı öncesi $19,85 \pm 7,75$, web tabanlı eğitim sonrası $22,53 \pm 6,12$, ekran temelli simülasyon eğitimi sonrası $30,15 \pm 8,73$ ve senaryo temelli simülasyon sonrası $24,59 \pm 7,54$ 'tür. Bu gruptaki öğrencilerin ön test negatif duygu durum puan ortalamasının web tabanlı eğitim, ekran temelli simülasyon ve senaryo temelli simülasyon eğitimi sonrası negatif duygu durum puan ortalamasından anlamlı düzeyde düşüktür ($p < 0,05$) (Tablo 4.5; Grafik 4.2.).
9. Kontrol grubundaki öğrencilerin ön test negatif duygu durum puan ortalaması $21,09 \pm 9,14$ son test negatif duygu durum puan ortalaması ise $15,03 \pm 4,78$ 'dir ve ön test ve son test negatif duygu durum puan ortalamaları arasında anlamlı bir fark vardır ($p < 0,05$) (Tablo 4.5; Grafik 4.2.).
10. Müdahale ve kontrol grubundaki öğrencilerin ön test negatif duygu durum puan ortalamasının benzer olmasına karşın ($p > 0,05$), müdahale grubundaki öğrencilerin son test negatif duygu durum puan ortalaması kontrol grubundaki öğrencilerin son test negatif duygu durum puan ortalamasından anlamlı düzeyde yüksektir ($p < 0,05$) (Tablo 4.5; Grafik 4.2.).

6.1.2. Nitel Sonuçlar

1. Yedi ana tema belirlenmiştir. Bunlar; eğitim programından beklentiler, eğitim programının öğrenenler üzerindeki etkisi, eğitim programından memnuniyet, web tabanlı mizojini ve kadın eğitime yönelik duygu ve düşünceler, ekran temelli simülasyon uygulamasına yönelik duygu ve düşünceler, senaryo temelli simülasyon uygulamasına yönelik duygu ve düşünceler ve eğitim programına yönelik önerilerdir (Tablo 4.6.).
2. Eğitim programının öğrenenler üzerindeki etkisi ana temasından bilgi ve farkındalık kazandırma ve öğrenilenlerin tutum ve davranışa yansması olmak üzere iki tema ortaya konulmuştur (Tablo 4.6.).
3. Eğitim programından memnuniyet ana temasından programın içeriğinden, işleniş biçiminden ve kazanımlarından duyulan memnuniyet olmak üzere üç tema ortaya konulmuştur (Tablo 4.6.).
4. Web tabanlı mizojini ve kadın eğitime yönelik duygu ve düşünceler ana temasından eğitimin içeriğinin etkililiği, eğitimin olumlu yönleri ve olumsuz yönleri olmak üzere üç tema ortaya konulmuştur (Tablo 4.6.).
5. Ekran temelli simülasyon uygulamasına yönelik duygu ve düşünceler ana temasından uygulama içeriğinin etkililiği, uygulamanın olumlu yönleri ve uygulamanın olumsuz duygulara etkisi olmak üzere üç tema ortaya konulmuştur (Tablo 4.6.).
6. Senaryo temelli simülasyon uygulamasına yönelik duygu ve düşünceler ana temasından uygulamanın olumlu yönleri ve senaryolara ilişkin duygu ve düşünceler olma üzere iki tema ortaya konulmuştur (Tablo 4.6.).

6.2. Öneriler

Araştırmada web tabanlı eğitim, ekran temelli simülasyon ve standart katılımcılarla senaryo temelli simülasyon uygulamalarının kullanıldığı mizojiniye karşı eğitim programının öğrencilerin mizojiniye ilişkin bilgi ve farkındalıklarını, pozitif ve negatif duygu düzeylerini artırdığı ve öğrencilerin eğitim programından memnun kaldıkları belirlenmiştir. Araştırmadan elde edilen bu sonuçlar doğrultusunda aşağıdaki önerilerde bulunulmuştur:

- Kadına yönelik her türlü mizojinistik tutum ve davranışı önlemek amacıyla web tabanlı eğitim, ekran temelli simülasyon ve standart katılımcılarla senaryo temelli simülasyon uygulamalarının kullanıldığı mizojiniye karşı eğitim programının daha büyük ve farklı örneklem grupları ile tekrarlanması,
- Bu modeldeki eğitim programının üniversitelerde tüm öğrencilerin katılabileceği zorunlu ya da seçmeli ders haline getirilmesi,
- Eğitim programının mizojinistik tutum ve davranışlara ilişkin bilgi ve farkındalığa uzun dönemdeki etkisinin değerlendirmek amacıyla randomize kontrollü izlem çalışmalarının yapılması,
- Eğitim programında kullanılan her öğretim yöntem ve tekniklerinin ayrı ayrı etkinliğini değerlendirmek amacıyla randomize kontrollü çalışmalar yapılması,
- Ekran temelli simülasyon ve senaryo temelli simülasyon uygulaması sırasında katılımcıların duygusal tepki düzeylerini değerlendirmek amacıyla objektif ve farklı ölçüm teknikleri ve araçlarının birarada kullanıldığı randomize kontrollü çalışmalar yapılması,
- Web tabanlı eğitimle mizojiniye yönelik teorik bilginin verilmesi amacıyla kullanılan web tabanlı eğitime katılımcı tercihten yüz yüze eğitim seçeneği de eklenerek multidisipliner ekip işbirliği ve desteğinin sağlandığı randomize kontrollü çalışmaların yapılması,
- Mizojini ile ilgili yapılacak çalışmalarda her iki cinsiyetten de benzer sayıda katılımcının katılımının sağlanması önerilmektedir.

7. KAYNAKLAR

1. Erol ED. Türkiye ve Avrupa Birliği Üyesi Ülkelerin Sosyo-Ekonomik Gelişmişlik Düzeylerinin Karşılaştırmalı Analizi. Sosyal ve Beşeri Bilimler Dergisi, 2013;5(1):198-208.
2. Buiten D, Salo E. Silences stifling transformation: Misogyny and gender-based violence in the media. Agenda, 2007;21(71):115-121.
3. Baydar V. Popüler kültürde mizojini. Electronic Turkish Studies, 2013;8(12):151-165.
4. Etyang P. Misogyny In Urban Public and Private Spaces [Bildiri]. International Conference On Gender Based Violence At Kenyatta University; 2012; Kenya.
5. Türk Dil Kurumu (TDK) Sözlük. [İnternet]. 2018 [Erişim Tarihi 27.05.2019]. Erişim adresi: www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&kelime=NEFRET.
6. Çayır K. Ayrımcılığın Sosyolojisi ve Türkiye Toplumunu. Çavdar A, Editör. Nefret Suçları ve Nefret Söylemi. İstanbul: Hrant Dink Vakfı Yayınları; 2010.
7. Yardım M, Dalkılıç MM. Nefret Söylemi ve İfade Özgürlüğü Tartışmaları Çerçevesinde İslamofobyası: L'Express Dergisi Örneği, Medya ve Din Araştırmaları Dergisi (MEDİAD), 2018;1(1):89-109.
8. Epprecht M, MacHann C. Book Reviews: From Boys to Gentlemen: Settler Masculinity in Colonial Natal, 1880–1920, a Man's Place: Masculinity and the Middle-Class Home in Victorian England, Spreading Misandry: The Teaching of Contempt for Men in Popular Culture. Journal of Men's Studies; Thousand Oaks, 2003;11(3):340.
9. Ringrose J, Lawrence E. Remixing misandry, manspreading, and dick pics: networked feminist humour on Tumblr, Feminist Media Studies, 2018;18(4):686-704.
10. Stalker J. Misogyny, women, and obstacles to tertiary education: A vile situation. Adult Education Quarterly, 2001;51(4):288-305.
11. Trotter, J. (2006). Violent crimes? Young people's experiences of homophobia and misogyny in secondary schools. Practice, 18(4), 291-302.
12. Sayılan F. Eğitim ve Okullardaki Toplumsal Cinsiyet Eşitsizliğini Nasıl Ele Almak Gerekir? Toplumsal cinsiyet ve eğitim. Ankara: Dipnot Yayınları; 2012.
13. Cunningham GB, Miner K, Benavides-Espinoza C. Emotional reactions to observing misogyny: Examining the roles of gender, forecasting, political orientation, and religiosity. Sex Roles, 2012;67(1-2):58-68.
14. Berberick SN. The objectification of women in mass media: Female self-image in misogynist culture. The New York Sociologist, 2010;(5):1-15.
15. Güzel E. Toplumsal cinsiyete dayalı ayrımcılık ve medyanın rolü. Global Media Journal: Turkish Edition, 2014;4(8):18199.
16. Fischer P, Greitemeyer T. Music and aggression: The impact of sexual-aggressive song lyrics on aggression-related thoughts, emotions, and behavior

- toward the same and the opposite sex. *Personality and Social Psychology Bulletin*, 2006;32(9):1165-1176.
17. Cobb MD, Boettcher W A. Ambivalent Sexism and Misogynistic Rap Music: Does Exposure to Eminem Increase Sexism? 1. *Journal of Applied Social Psychology*, 2007;37(12):3025-3042.
 18. Weitzer R, Kubrin CE. Misogyny in rap music a content analysis of prevalence and meanings. *Men and Masculinities*, 2009;12(1):3-29.
 19. Gourdine RM, Lemmons BP. Perceptions of Misogyny in Hip Hop and Rap: What Do the Youths Think?. *Journal of Human Behavior in the Social Environment*, 2011;21(1):57-72.
 20. Greitemeyer T, Hollingdale J, Traut-Mattausch E. Changing the track in music and misogyny: Listening to music with pro-equality lyrics improves attitudes and behavior toward women. *Psychology of Popular Media Culture*, 2015;4(1):56.
 21. Bebekoğlu G, Wasti SA. Çalışan kadınlara yönelik cinsiyet temelli düşmanca davranışların sebepleri ve sonuçları üzerine bir araştırma. *Yönetim Araştırmaları Dergisi (Yönetim Alanında Bilimsel Yaklaşım ve Yöntem Sorunları Özel Sayısı)*, 2002; 2(2): 215-238.
 22. Miner-Rubino K, Cortina LM. Beyond targets: consequences of vicarious exposure to misogyny at work. *Journal of Applied psychology*, 2007;92(5):1254-1269.
 23. Tosone C. Sotto Voce: Internalized Misogyny and the Politics of Gender in Corporate America, *Psychoanalytic Social Work*, 2009;16(1):1-11.
 24. Toksabay-Esen A, Memişoğlu O. Siyasetin cinsiyeti. [İnternet]. 2007 [Erişim Tarihi 22.03.2016]. Erişim adresi: http://www.tepav.org.tr/upload/files/1271250684r7712.Siyasetin_Cinsiyeti.pdf.
 25. Aydemir D, Aydemir E. Türk Siyasetinde Kadın: Çok Oluyoruz!. 2. Baskı. İstanbul: Uluslararası Stratejik Araştırmalar Kurumu (USAK) Yayınları; 2011.
 26. Sawyer M. Misogyny and misrepresentation: Women in Australian parliaments. *Political Science*, 2013;65(1):105-117.
 27. Wright KA, Holland J. Leadership and the media: Gendered framings of Julia Gillard's 'sexism and misogyny' speech. *Australian Journal of Political Science*, (2014);49(3):455-468.
 28. Willness CR, Steel P, Lee K. A meta-analysis of the antecedents and consequences of workplace sexual harassment. *Personnel Psychology*, 2007;(60):127-162.
 29. Chan DKS, Lam CB, Chow SY, Cheung SF. Examining the job-related, psychological, and physical outcomes of workplace sexual harassment: A meta-analytic review. *Psychology of Women Quarterly*, 2008;(32):362-376.
 30. Baydar V. Feminist sosyal hizmet perspektifinden popüler yabancı dizilerde kadın düşmanlığının incelenmesi. [Yüksek Lisans Tezi]. Ankara: Ankara Üniversitesi; 2014.

31. UNESCO Enstitute for Statistics. Literacy Rates Continue to Rise from One Generation to the Next. [İnternet]. 2018 [Erişim Tarihi 24.05.2019]. Erişim adresi:http://uis.unesco.org/sites/default/files/documents/fs45-literacy-rates-continue-rise-generation-to-next-en-2017_0.pdf
32. Özaydınlık K. Toplumsal cinsiyet temelinde Türkiye’de kadın ve eğitim. Sosyal Politika Çalışmaları Dergisi, 2014;(33):93-112.
33. Demirbilek S. Cinsiyet ayrımcılığının sosyolojik açıdan incelenmesi. Finans Politik & Ekonomik Yorumlar, 2007;44(511):12-27.
34. Işık V. Çalışma yaşamında kadın işgücüne yönelik cinsiyet ayrımcılığı uygulamaları. Kamuda Sosyal Politika, 2009;3(11):67-72.
35. Arabacı B. Çalışan kadınların cinsiyet ayrımcılığına yönelik algıları: Bursa Dokuma Sanayii örneği. [Yüksek Lisans Tezi]. Edirne: Trakya Üniversitesi; 2012.
36. ILOSTAT. The world's leading source of labour statistics [İnternet]. 2018 [Erişim Tarihi: 26.05.2019]. Erişim adresi: https://www.ilo.org/ilostat/faces/wcnav_defaultSelection?_afLoop=9197398440912&_afWindowMode=0&_afWindowId=w2ea13yfv_107#!%40%40%3F_afWindowId%3Dw2ea13yfv_107%26_afLoop%3D9197398440912%26_afWindowMode%3D0%26_adf.ctrl-state%3Dw2ea13yfv_163
37. European Statistics (Eurostat). Gender statistics/Statistics Explained [İnternet]. 2018 [Erişim Tarihi 26.05.2019]. Erişim adresi <https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/pdfscache/22925.pdf>
38. Dedeoğlu S. Eşitlik mi Ayrımcılık mı? Türkiye’de Sosyal Devlet, Cinsiyet Eşitliği Politikaları ve Kadın İstihdamı. Çalışma ve Toplum, 2009;2(21):41-54.
39. Cortina LM, Magley VJ, Williams JH, Langhout RD. Incivility in the workplace: Incidence and impact. Journal of Occupational Health Psychology, 2001;(6):64–80.
40. Cortina L M, Lonsway KA, Magley VJ, Freeman LV, Collinsworth LL, Hunter M, ve ark. What’s gender got to do with it? Incivility in the federal courts. Law and Social Inquiry, 2002;(27):235–270.
41. Inter-Parlamentary Union (IPU). Siyasette Kadınlar: 2019 [İnternet]. 2019 [Erişim Tarihi: 26.05.2019]. Erişim adresi: <https://www.ipu.org/resources/publications/infographics/2019-03/women-in-politics-2019>
42. Darweesh AD, Abdullah NM. A Critical Discourse Analysis of Donald Trump's Sexist Ideology. Journal of Education and Practice, 2016;7(30):87-95.
43. Knuckey J. I Just Don't Think She Has a Presidential Look: Sexism and Vote Choice in the 2016 Election. Social Science Quarterly, 2019;100(1):342-358.
44. World Health Organization (WHO). Violence against women. [İnternet]. 2017 [Erişim Tarihi 27.05.2019]. Erişim adresi: <https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/violence-against-women>.

45. Akın A. Toplumsal cinsiyet (gender) ayırmacılığı ve sağlık. Toplum Hekimliği Bülteni, 2007;26(2):1-9.
46. Naralan A, Kaleli SS. Üniversite Öğrencilerinin Üniversiteden Beklentileri ve Bölüm Memnuniyeti Araştırması: Atatürk Üniversitesi Örneği. Organizasyon ve Yönetim Bilimleri Dergisi, 2012;4 (1):1-11.
47. Önder ÖR. Tutumlar (8) SKY 106 Davranış bilimleri dersi [İnternet]. 2017 [Erişim Tarihi 25.08.2019]. Erişim adresi: https://acikders.ankara.edu.tr/pluginfile.php/56854/mod_resource/content/0/5_Tutumlar.pdf
48. Yüksek Öğretim Kurulu (YÖK). Toplumsal Cinsiyet Eşitliğine Duyarlı Üniversite Çalıştayı Sonuç Raporu ile ilgili YÖK Genel Kurulunda Alınan Karar. [İnternet]. 2016 [Erişim Tarihi 09.06.2017]. Erişim adresi: http://yok.gov.tr/documents/10279/15107493/kadin_calistayi_ile_ilgili_genel_kurulda_alinan_karar_29_05_2015.pdf/cf9a4bbf-4e7c-4b93-a5f8-075fd385e950
49. Demirel Ö. Eğitimde program geliştirme. Kuramdan uygulamaya. 20. Baskı. Ankara: Pegem Akademi; 2013.
50. Kuşçu E. Yabancı dil öğretimi/öğreniminde görsel ve işitsel araçları kullanmanın önemi. Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi, 2017;5(43):213-224.
51. Dursun F. Öğretim Sürecinde Araç Kullanımı. İlköğretmen Dergisi, 2006;(1):8-9.
52. Kurtde Fidan N. İlköğretimde araç gereç kullanımına ilişkin öğretmen görüşleri. Kuramsal Eğitimbilim, 2008;1(1):48-61.
53. Kurtz S, Silverman J, Draper J. Teaching and Learning Communication Skills in Medicine. Oxon, England: Radcliffe Medical Press; 1998.
54. Elçin M, Odabaşı O, Sayek İ. İyi hekimlik uygulamaları. Hacettepe Tıp Dergisi, 2004;(35):179-181.
55. Oral B, Kenanoğlu R. Web Tabanlı Uzaktan Eğitim Sistemlerinin Öğrenci Başarısına ve Bilgisayara Yönelik Tutumlarına Etkisi. Elektronik Eğitim Bilimleri Dergisi, 2012;1(2):68-85.
56. Katz ML, Heaner S, Reiter P, Van Putten J, Murray L, McDougale L ve ark. Development of an educational video to improve patient knowledge and communication with their healthcare providers about colorectal cancer screening. American Journal of Health Education, 2009;40(4):220-8.
57. Durmaz Edeer A, Sarıkaya A. Hemşirelik Eğitiminde Simülasyon Kullanımı ve Simülasyon Tipleri. Hemşirelikte Eğitim ve Araştırma Dergisi, 2015;12(2):121-125.
58. Taşlıbeyaz E, Dursun OB, Karaman S. Tıp Eğitiminde Kullanılan Etkileşimli Videolar ile İlgili Öğrenci Görüşlerinin İncelenmesi. Sürekli Tıp Eğitimi Dergisi, 2015;24(6):222-229.

59. Jeffries PR. Computer versus lecture: a comparison of two methods of teaching oral medication administration in nursing skills laboratory. *J Nurs Educ*, 2001;40(7):323-329.
60. Tan GM, Ti LK, Tan K, Lee T. A comparison of screen-based simulation and conventional lectures for undergraduate teaching of crisis management. *Anaesthesia and intensive care*, 2008;36(4):565-569.
61. Bonnetain E, Boucheix JM, Hamet M, Freysz M. Benefits of computer screen-based simulation in learning cardiac arrest procedures. *Medical education*, 2010;44(7):716-722.
62. Şen H. Hemşirelikte psikomotor beceri öğretiminde rehber ilkeler: Kalp masajı örneği. *Dokuz Eylül Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Elektronik Dergisi*, 2012;5(4):180-184.
63. Kablan Z. Öğretmen adaylarının ders planı hazırlama ve uygulama becerilerine bilişsel öğrenme ve somut yaşantı düzeylerinin etkisi. *Eğitim ve Bilim*, 2012;37(163):239-253.
64. Ukockis G. *Misogyny: the new activism*. New York: Oxford University Press; 2019.
65. Rieder PM. The Uses and Misuses of Misogyny: A Critical Historiography of the Language of Medieval Women's Oppression. *Historical Reflections/Réflexions Historiques*, 2012; 38(1)1-18.
66. Gilmore DD. *Misogyny: The male malady*. Pennsylvania: University of Pennsylvania Press; 2001.
67. Aslantürk G, Turgut H. 8284 Vakası: Ekşi Sözlük'te Cinsiyetçi Kamusalığın Yeniden Üretilmesi. *Ankara Üniversitesi İLEF Dergisi*, 2015;2(1):45-76.
68. Bosson JK, Parrott DJ, Swan SC, Kuchynka SL, Schramm AT. A dangerous boomerang: Injunctive norms, hostile sexist attitudes, and male-to-female sexual aggression. *Aggressive behavior*, 2015;41(6):580-593.
69. Dur Tuna G. Popüler kültürde mizojini: örnek bir yerli dizide mizojini etkilerinin incelenmesi. [Yüksek Lisans Tezi]. Antalya: Akdeniz Üniversitesi; 2018.
70. Smith J. *Misogynies*. Saqi, 2013.
71. Aksakal AH. Yargıtay Kararlarında Toplumsal Cinsiyet Eşitsizliği: “Erkekler Lehine İşleyen Haksız Tahrik Kurumu” [Bildiri]. Uluslararası Kadın ve Hukuk Sempozyumu; 10-11 Mart 2017; Ankara, Türkiye.
72. Shoebridge A. *Single women: A history of misogyny*. Saarbriicken: Lambert Academic Publishing; 2012.
73. Darga M. *Anadolu’da Kadın*. İstanbul: Yapı Kredi Yayınları; 2013.
74. Holland J. *Mizojini Dünyanın En Eski Önyargısı Kadından Nefretin Evrensel Tarihi*. Ankara: İmge Kitapevi; 2016.
75. Daştan N. Cennetten kovulma motifinin semavî dinler ile bazı mitolojilerdeki (Sümer, Türk ve Yunan) görünümü. *Türklük Bilimi Araştırmaları (TUBAR)*, 2014;(36):61-81.

76. Atılgan Kocabaş D. Antik Yunan'da Toplumsal Cinsiyet Rollerinin Temsili. *Yedi: Sanat, Tasarım ve Bilim Dergisi*, 2013;10:15-27.
77. Karaaslan D. Antik yunanda kadın olmak. *Siirt Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 2014;1(2):159-174.
78. Batuk C. "Âdem ve Havva'nın Kitabı: Eski Ahit Apokrifasında Âdem ve Havva'nın Hayatı." *Hitit Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 2006;5(10):51-96.
79. Şahin K, Toprak S. Kültürel ve dinsel perspektifte kadın kimliği. *Electronic Turkish Studies* 2016;11(18);203-214.
80. Kia RA. Atina'daki Demokrasiden Orta Çağ'a Kadının Dünyası ve Kadın Filozoflar. *İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası*, 2015;73(1):7-20.
81. Gündüz A. "Tarihi süreç içerisinde türk toplumunda ve devletlerinde kadının yeri ve önemi." *International Journal of Social Science*, 2012;5(5):129-148.
82. Cihan EZ. Modernleşme ve kadın. *Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 2018;8(1):269-280.
83. Çiçek AC, Aydın S, Yağcı B. Modernleşme Sürecinde Kadın: Osmanlı Dönemi Üzerine Bir İnceleme. *KAÜ İİBF Dergisi*, 2015; 6(9):269-284.
84. Pair BS. Prediction of gender identity, gender roles, and sexism/misogyny in undergraduate students. [PhD Thesis]. Broadway, Lubbock: Texas Tech University; 1997.
85. Ersoy E. Cinsiyet kültürü içerisinde kadın ve erkek kimliği (Malatya örneği). *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 2009;19(2):209-230.
86. Fleming PJ, Patterson TL, Chavarin CV, Semple SJ, Magis-Rodriguez C, Pitpitan EV. Are men's misogynistic attitudes associated with poor mental health and substance use behaviors? An exploratory study of men in Tijuana, Mexico. *Psychology of men & masculinity*, 2018;19(2):314.
87. Szymanski DM, Gupta A, Carr ER, Stewart D. Internalized misogyny as a moderator of the link between sexist events and women's psychological distress. *Sex Roles*, 2009;61(1-2): 101-109.
88. Özcan A. Toplumsal cinsiyet eğitiminin üniversite öğrencilerinin toplumsal cinsiyet rol tutumlarına etkisi. [Yüksek Lisans Tezi]. Kayseri: Erciyes Üniversitesi; 2012.
89. Educational Institute of Scotland (EIS). Get it right for girls. Challenging misogynistic attitudes among children and young people [İnternet]. 2016 [Erişim Tarihi 10.07.2018]. Erişim adresi: <https://www.eis.org.uk/Content/images/equality/Gender/Get%20it%20Right%20for%20Girls%202016%20WEB.pdf>
90. Meesters C, Muris P, Esselink T. Hostility and perceived parental rearing behaviour. *Personality and Individual Differences*, 1995;18(4):567-570.
91. Garaigordobil M, Jone A. Parental socialization styles, parents' educational level, and sexist attitudes in adolescence. *The Spanish Journal of Psychology* 2012;15(2):592-603.

92. Malamuth NM, Sockloskie RJ, Koss MP, Tanaka JS. Characteristics of aggressors against women: Testing a model using a national sample of college students. *Journal of consulting and clinical psychology*, 1991;59(5),670.
93. Robinson KH. Reinforcing hegemonic masculinities through sexual harassment: issues of identity, power and popularity in secondary schools, *Gender and Education*, 2005;17(1):19-37.
94. Gürhan N. Toplumsal cinsiyet ve din. *Şarkiyat-İlmi Araştırmalar Dergisi*, 2010;(4):58-80.
95. Berktaş F. Tek tanrılı dinler karşısında kadın. *Hristiyanlıkta ve İslamiyette kadının statüsü üzerine karşılaştırmalı bir yaklaşım*. İstanbul: Metis Yayınları; 2012.
96. Mohl AS. Monotheism: Its Influence on Patriarchy and Misogyny. *Journal of Psychohistory*, 2015;43(1):2-20.
97. DiBranco A. Mobilizing Misogyny [İnternet]. 2017 [Erişim Tarihi 26.10.2018]. Erişim adresi: <https://www.politicalresearch.org/2017/03/08/mobilizing-misogyny>
98. Amerika'nın sesi. Trump kürtaajla ilgili düşüncesini açıkladı [İnternet]. [Erişim Tarihi 24.06.2019]. Erişim adresi: <https://www.amerikaninsesi.com/a/trump-kurtajla-ilgili-dusuncesini-acikladi/4923607.html>.
99. Akın A, Demirel S. Toplumsal Cinsiyet Kavramı ve Sağlığa Etkisi. *Cumhuriyet Üniversitesi Tıp Fakültesi Dergisi*, 2003;25(4):73-82.
100. Coşgun Ş. Kültürlerarası iletişim sürecinde kalıp düşüncelerin ve önyargıların rolü: Antalya'da yaşayan Güneydoğulular ile Antalya yerlileri arasındaki kalıp düşünceler ve önyargılar.[Yükseklisans Tezi]. Ankara: Ankara Üniversitesi; 2004.
101. Türk Dil Kurumu (TDK) Sözlük. [İnternet]. 2018 [Erişim Tarihi 27.06.2019]. Erişim adresi: www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&kelime=ÖNYARGI.
102. Göregenli M. Temel kavramlar: önyargı, kalıpyargı ve ayrımcılık. *Ayrımcılık çok boyutlu yaklaşımlar* 2012; 175-187.
103. Vatandaş C. Toplumsal cinsiyet ve cinsiyet rollerinin algılanışı. *Sosyoloji Konferansları*, 2007;(35): 29-56.
104. Uğurlu CT. Eğitim bilimine giriş. Ankara: Eğiten Kitap; 2015.
105. UNSTATS. The world's women. Trends and statistics. [İnternet]. 2015 [Erişim Tarihi 24.08.2019]. Erişim adresi: https://unstats.un.org/unsd/gender/downloads/WorldsWomen2015_chapter3_t.pdf
106. UNİCEF. Youth and adult literacy rates. [İnternet]. 2015 [Erişim Tarihi 24.08.2019]. Erişim adresi: <https://data.unicef.org/topic/education/literacy/>
107. TÜİK 2018 Okuryazarlık ve cinsiyete göre nüfus, 2008-2018. [İnternet]. 2018 [Erişim tarihi 10.07.2019]. Erişim adresi: http://www.tuik.gov.tr/PreTablo.do?alt_id=1018

108. TUIK. Öğretim alanlarına göre yükseköğretimde öğrenci sayısı, 2015-2019. [İnternet]. 2018 [Erişim tarihi 24.08.2019]. Erişim adresi: http://www.tuik.gov.tr/PreTablo.do?alt_id=1068
109. Warenius L, Pettersson KO, Nissen E, Höjer B, Chishimba P, Faxelid E. Vulnerability and sexual and reproductive health among Zambian secondary school students. *Culture, Health and Sexuality*, 2007; 9(5):533-44.
110. Muhanguzi FK. Gender and sexual vulnerability of young women in Africa: experiences of young girls in secondary schools in Uganda. *Culture, Health & Sexuality*, 2011;13(06):713-725.
111. Samuelsen H. Love, lifestyle and the risk of AIDS: The moral worlds of young people in Bobo-Dioulasso, Burkina Faso. *Culture, Health and Sexuality* 8, 2006;(3):211-24.
112. Altındal Y. Erkeksi Siyasetin 'erk'siz Dublörleri. *Balikesir University Journal of Social Sciences Institute*, 2009;12(21):351-367.
113. Altındal Y. Kadının siyasal katılımı bağlamında partilerin kadın kollarının sosyolojik açıdan değerlendirilmesi. [Yüksek Lisans Tezi]. Aydın: Adnan Menderes Üniversitesi; 2007.
114. Inter-Parliamentary Union (IPU). Women in national parliaments [İnternet]. 2019 [Erişim Tarihi: 10.07.2019]. Erişim adresi: <http://archive.ipu.org/wmn-e/arc/world010419.htm>.
115. Inter-Parliamentary Union (IPU). Percentage of women in national parliaments [İnternet]. 2019 [Erişim Tarihi: 10.07.2019]. Erişim adresi: <https://data.ipu.org/women-ranking?month=4&year=2019>
116. Öztürk ZA. Uluslararası siyasette ve karar alma mekanizmalarında kadın. *Ege Stratejik Araştırmalar Dergisi*, 2012;3(1):1-33.
117. Bozkurt E. Women's human rights: Turkey's way to Europe. *Turkish Policy Quarterly*, Istanbul, 2007;1(6): 23-28.
118. Pınarcıoğlu NŞ. Eril Siyasette Kadın Temsili (Mi?). *Batman Üniversitesi Yaşam Bilimleri Dergisi*, 2017;7(1/1):12-24.
119. Inter-Parliamentary Union (IPU). Siyasette kadınlar: 2019 [İnternet]. 2019 [Erişim Tarihi: 10.07.2019]. Erişim adresi: <https://www.ipu.org/resources/publications/infographics/2019-03/women-in-politics-2019>
120. Worth A, Augoustinos M, Hastie B. Playing the gender card: Media representations of Julia Gillard's sexism and misogyny speech. *Feminism & Psychology*, 2016;26(1):52-72.
121. Richardson-Self L. Woman-Hating: On Misogyny, Sexism, and Hate Speech. *Hypatia*, 2018;33(2):256-272.
122. Trump'ın kadınlar hakkında söylediği 12 söz. [İnternet]. 2016 [Erişim tarihi 09.08.2018]. CNNtürk -Dünya- Erişim adresi <https://www.cnnturk.com/dunya/donald-trumpin-kadinlar-hakkinda-soyledigi-10-soz>

123. ILO. World employment social look. Trends 2019 [Internet]. 2019 [Erişim Tarihi:10.07.2019]. Erişim adresi: https://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/-ddgreports/---dcomm/---publ/documents/publication/wcms_670554.pdf
124. TÜİK 2018 İş gücü istatistikleri. [Internet]. 2018 [Erişim tarihi 10.07.2019]. Erişim adresi: <http://www.tuik.gov.tr/HbPrint.do?id=27694>.
125. Alparslan AM, Bozkurt ÖÇ, Özgöz A. İşletmelerde cinsiyet ayrımcılığı ve kadın çalışanların sorunları. Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 2015;2(1):66-81.
126. Küçük M. Çalışma hayatında kadınlar ve karşılaştıkları sorunlar: bir işverene bağlı olarak çalışan emekçi kadınlara ilişkin bir araştırma. Ekonomi Bilimleri Dergisi, 2015;7(1):1-17.
127. McDonald P. Workplace sexual harassment 30 years on: A review of the literature. International Journal of Management Reviews, 2012;14(1):1-17.
128. McLaughlin H, Uggen C, Blackstone A. The economic and career effects of sexual harassment on working women. Gender & Society, 2017;31(3):333-358.
129. Raver J, Gelfand M. Beyond the individual victim: linking sexual harassment, team processes and team performance. Academy of Management Journal, 2005;(48):387-400.
130. McLaughlin H, Uggen C, Blackstone A. Sexual harassment, workplace authority, and the paradox of power. American Sociological Review, 2012;(77):625-47.
131. Kocagazioğlu BN, Aydın SY, Arda ÖE, Gölge ZB. Basında Kadına Yönelik Şiddet Haberlerinin Ele Alınış Biçimlerinin Karşılaştırılması. Türk Psikoloji Yazıları, 2016;19(Özel Sayı):64-72.
132. Vashist N. The Effect of Misogynistic Humor on Millennials' Perception of Women. The Pegasus Review: UCF Undergraduate Research Journal (URJ), 2015;8(1):24-40.
133. Büyükbaykal C. Medyada kadın olgusu. İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi, 2007;(28):19-30.
134. Halliwell E, Malson H, Tischner I. Are contemporary media images which seem to display women as sexually empowered actually harmful to women? Psychology Of Women Quarterly, 2011;35(1):38-45.
135. Slevect J, Tiggemann M. Media exposure, body dissatisfaction, and disordered eating in middle-aged women: A test of the sociocultural model of disordered eating. Psychology Of Women Quarterly, 2011;35(4):617-627.
136. Krawczyk R. Media that objectify women: The influence on individuals' body image and perceptions of others. [PhD thesis]. Fowler Ave, Tampa: University of South Florida; 2013.
137. Aydın G, Aydın Aslaner D. Stereotip kadın rollerinin televizyon reklamlarında sunumu. Global Media Journal: Turkish Edition, 2015;6(11):54-74.
138. Lind A, Brzuzy S. Battleground: Women, gender, and sexuality. Westport, CT: Greenwood Press; 2008.

139. Vardal ZB. Nefret Söylemi ve Yeni Medya. Maltepe Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi, 2015;2(1):132-156.
140. Fox J. Tang WY. Sexism in Online Video Games: The Role of Conformity to Masculine Norms and Social Dominance Orientation. Computers in Human Behavior Journal, 2013;(33):314-320.
141. Salazar LF, Vivolo-Kantor A, Hardin J, Berkowitz A. A web-based sexual violence bystander intervention for male college students: Randomized controlled trial. Journal of Medical Internet Research, 2014;16(9):e203.
142. Ging D, Siapera E. Special issue on online misogyny. Feminist Media Studies, 2018;18(4):515-524.
143. Yalın B, Onbaş K, Karaoğlu S. Sosyal Medyada(n) Psikolojik Şiddet: Baskı, Sömürü, Tehdit Olarak, Paylaşma Kültürü. Jass Studies-The Journal of Academic Social Science Studies, 2018;(73): 281-297.
144. STATİSTA, (2019). Most famous social network sites worldwide as of April 2019, ranked by number of active users (in millions) [İnternet]. 2019 [Erişim tarihi 12.07.2019]. Erişim adresi: <https://www.statista.com/statistics/272014/global-social-networks-ranked-by-number-of-users/>
145. TÜİK 2018 hane halkı bilişim araştırması. [İnternet]. 2018 [Erişim tarihi 12.07.2019]. Erişim adresi: http://www.tuik.gov.tr/PreTablo.do?alt_id=1028.
146. Gardiner B. "It's a terrible way to go to work:" what 70 million readers' comments on the Guardian revealed about hostility to women and minorities online, Feminist Media Studies, 2018;18(4):592-608.
147. Jane EA. Online misogyny and feminist digilantism. Continuum, 2016;30(3):284-297.
148. Sezgin D. Toplumsal cinsiyet perspektifinde sağlık ve tıbbileştirme. Sosyoloji Araştırmaları Dergisi, 2015;18(1):153-186.
149. Shahvisi A, Earp BD. The law and ethics of female genital cutting. Creighton S, Liao LM. (Eds.). Female Genital Cosmetic Surgery: Solution to What Problem? Cambridge: Cambridge University Press; (in press). 2018.
150. World Health Organization (WHO). Female Genital Mutilation. Key Facts. [İnternet]. 2018 [Erişim Tarihi 14.07.2019]. Erişim adresi: <https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/female-genital-mutilation>
151. Şahyar Akdemir D. İnsan hakları ihlali olarak kadın sünneti. Ulakbilge Sosyal Bilimler Dergisi, 2017;5(13):1047-1065.
152. World Health Organization (WHO). Eliminating female genital mutilation: an interagency statement UNAIDS, UNDP, UNECA, UNESCO, UNFPA, UNHCHR, UNHCR, UNICEF, UNIFEM, WHO. [İnternet]. 2008 [Erişim Tarihi 15.07.2019]. Erişim adresi: http://www.un.org/womenwatch/daw/csw/csw52/statements_missions/Interagency_Statement_on_Eliminating_FGM.pdf.

153. Günaydın S, Dinç H. Bir Kadın Sağlığı Sorunu: Genital Mutilasyon. Sağlık Bilimleri ve Meslekleri Dergisi, 2015;2(3):363-371.
154. Arora KS, Jacobs AJ. Female genital alteration: a compromise solution. Journal of medical ethics, 2016;42(3):148-154.
155. Chibber R, El-saleh E, El harmi J. Female circumcision: obstetrical and psychological sequelae continues unabated in the 21st century. The Journal of Maternal-Fetal & Neonatal Medicine, 2011;24(6):833-836.
156. Koyun A, Büken NÖ. A Bir Eşitlik ve Yaşama Hakkı İhlali: Cinsiyet seçimi. International Journal of Human Sciences, 2013;10(1):34-46.
157. World Health Organization (WHO). Gender and genetics. [İnternet]. 2019 [Erişim Tarihi 15.07.2019]. Erişim adresi: <https://www.who.int/genomics/gender/en/index4.html>.
158. Başar F. Toplumsal cinsiyet eşitsizliği: Kadın sağlığına etkisi. ACU Sağlık Bil Derg, 2017; (3):131-137.
159. Almond D, Li H, Zhang S. Land reform and sex selection in China. Journal of Political Economy, 2019;127(2),560-585.
160. Taşal B, Vural F. Şarkı sözlerinde şiddet ögesi: Aksaray ili ilköğretim ikinci kademe öğrencileriyle yapılan bir çalışma. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 2011;(25):251-259.
161. Yangın S, Sarıkaya M, Bulut S, Yangın N. Fen Bilimleri Dersinde Çocuk Şarkıları ile Desteklenmiş Öğretimin İlkokul 4. Sınıf Öğrencilerinin Başarısına Etkisi. Uluslararası Eğitim Bilimleri Dergisi, 2016; (8):44-57.
162. Adams TM, Fuller DB. The words have changed but the ideology remains the same: Misogynistic lyrics in rap music. Journal of Black Studies, 2006;36(6):938-957.
163. Ling JQ, Dipolog-Ubanan GF. Misogyny in the Lyrics of Billboard's Top Rap Airplay Artists. International Journal of Arts Humanities and Social Science, 2017;2(6):7-13.
164. Kırlioğlu Kalaycı Hİ, Kırlioğlu M, Akpınar B, Şenel D, Demirel R. Şarkılarda kadına yönelik şiddetin izleri: niteliksel bir çalışma. Munzur Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi (MÜSBİD), 2016;4(8):6-30.
165. Benton F. Getting a Bad Rap: Misogynistic Themes in YouTube's Top 100 Most Viewed Pop and Hip Hop/Rap Music Videos by Artists' Gender. CLA Journal, 2015;(3):11-35.
166. Çelik SC. Misogynistic Representations of Dance and The Female Dancer in Patricia Highsmith's "The Dancer". Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 2015;(30):113-122.
167. Michaux A. (Çev: Yiğit Bener). Kadın Düşmanı Sözlük. İstanbul: Can Yayınları; 2010.
168. Yılmaz Serbest B. Avrupa Resim Sanatında Ölümcül Kadın Figürler. İdil, 2018;6(30): 667-688.

169. Gündüz E. "“Cashback” Filmi ve Kadın Bedeninin Nesneleştirilmesi." YEDİ-DEÜ GSF Dergisi, 2011;(5):19-24.
170. Bakırcı K. İstanbul Sözleşmesi. Ankara Barosu Dergisi, 2015;(4):133-204.
171. Gül G. Birey toplum eğitim ve öğretmen. HAYEF Journal of Education, 2004; 1(1):223-236.
172. Tavşancıl Ezel. Tutumların ölçülmesi ve SPSS ile veri analizi. Ankara: Nobel Yayıncılık; 2014.
173. Duruhan K. Türkiyede okulda geleneksel anlayış ve yöntemlerle insanyetiştirme olumsuz etkileri. In turkey the negative effects of human educate by traditional mentality and methods in school[Bildiri]. XIII. Ulusal Eğitim Bilimleri Kurultayı; 2004; Malatya, Türkiye.
174. Güneş F. Öğretim ilke ve yöntemleri. Ankara: PegemA Yayıncılık; 2014.
175. Çelikkaya T, Kuş Z. Sosyal bilgiler öğretmenlerinin kullandıkları yöntem ve teknikler. Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 2009;22(2):741-758.
176. Alpar D, Batdal G, Avcı Y. Öğrenci merkezli eğitimde eğitim teknolojileri uygulamaları. HAYEF Journal of Education, 2012;7(1):19-31.
177. For Families: Sexual Harassment and Misogyny Resource List [İnternet]. 2018 [Erişim Tarihi 16.07.2019]. Erişim adresi: <https://mcc.gse.harvard.edu/resources-for-families/sexual-harassment-misogyny-resource-list>.
178. Weissbourd R, Anderson TR, Cashin A, McIntyre J. The talk: How adults can promote young people’s healthy relationships and prevent misogyny and sexual harassment. Harvard Graduate School of Education, 2017;16(8):1-46.
179. Akdemir Ö. Yükseköğretimimizde uzaktan eğitim. Yükseköğretim ve Bilim Dergisi, 2011;1(2):69-71.
180. Yorgancı S. Web tabanlı uzaktan eğitim yönteminin öğrencilerin matematik başarılarına etkileri. Kastamonu Eğitim Dergisi, 2015;23(3):1401-1420.
181. Kaya Z. Öğretim teknolojileri ve materyal geliştirme. Ankara: Pegem A Yayıncılık; 2006.
182. Alinier G, Platt A. International overview of high-level simulation education initiatives in relation to critical care. Nursing in Critical Care. 2014;19(1): 42-49.
183. Rosen KR. The history of medical simulation. J Crit Care, 2008;23(2):157–66.
184. Jones F, Passos-neto CE, Freitas O, Braghiroli M. Simulation in Medical Education: Brief history and methodology. Ppcr. 2015;1(2):56–63.
185. Sezer H, Orgun F. Hemşirelik eğitiminde simülasyon kullanımı ve simülasyon modeli. Ege Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Dergisi, 2017;33(2):140-152.
186. Terzioğlu F, Duygulu S, Tuna Z, Boztepe H, Kapucu S, Özdemir L ve ark. Hemşirelikte Yenilikçi Bir Eğitim Stratejisi: Simülasyon Eğitimi. Ege Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Derg. 2014;30(1):127–39.

187. Alinier G. A typology of educationally focused medical simulation tools. *Medical Teacher*. 2007;29(8):243-250.
188. Maran NF, Glavin RF. Low- to High-Fidelity Simulation - A Continuum of Medical Education?. *Medical Education* 2003; 37(1 Suppl.):22-28.
189. Oh PJ, Jeon KD, Koh MS. The effects of simulation-based learning using standardized patients in nursing students: A meta-analysis. *Nurse Education Today*. 2015;35(5):6-15.
190. Sezer B, Elçin M. Tıp Eğitiminde Simülasyon. Odabaşı HF, Akkoyunlu B, İsmen A, Editörler. Eğitim Teknolojileri Okumaları. Sakarya: Sakarya Üniversitesi; 2017.
191. Ziv A, Small SD, Wolpe PR. Patient safety and simulation-based medical education. *Medical teacher*, 2000;22(5):489-495.
192. May W, Park JH, Lee JP. A ten-year review of the literature on the use of standardized patients in teaching and learning: 1996–2005, *Medical Teacher*, 2009;31(6):487-492.
193. Nehring WM, Lashley FR. Nursing simulation: A review of the past 40 years. *Simulation & Gaming*. 2009;40(4):528-552.
194. Sarmasoğlu Ş, Dinç L, Elçin M. Using standardized patients in nursing education: effects on students' psychomotor skill development. *Nurse educator*, 2016b;41(2):E1-E5.
195. Sarmasoğlu Ş, Dinç L, Elçin M. Hemşirelik öğrencilerinin klinik beceri eğitimlerinde kullanılan standart hasta ve maketlere ilişkin görüşleri. *Koç Üniversitesi Hemşirelikte Eğitim ve Araştırma Dergisi (HEAD)*, 2016a;13(2),107-115.
196. Smithson J, Bellingan M, Glass B, Mills J. Standardized patients in pharmacy education: An integrative literature review. *Currents in Pharmacy Teaching and Learning*, 2015;7(6): 851-863.
197. Swiggart WH, Ghulyan MV, Dewey CM. Using standardized patients in continuing medical education courses on proper prescribing of controlled substances. *Substance abuse*, 2012;33(2):182-185.
198. Turan S, Uner S, Elçin M. The impact of standardized patient feedback on student motivational levels. *Balkan Medical Journal*, 2011;28(1):43-48.
199. Marken PA, Zimmerman C, Kennedy C, Schremmer R, Smith KV. Human simulators and standardized patients to teach difficult conversations to interprofessional health care teams. *Am J Pharm Educ*. 2010;74(7):120-128.
200. Taşkın L. Doğum ve kadın sağlığı hemşireliği. Ankara: Akademisyen Tıp Kitabevi; 2016.
201. Partovi Meran HE, Hotun Şahin N. Kadın sağlığı alanında uzman hemşirelik eğitimi ve uzman hemşirelik rolleri: Amerika Birleşik Devletleri örneği. *Kadın Sağlığı Hemşireliği Dergisi*, 2014; 1(1):1-14.
202. Taylan S, Alan S, Kadioğlu S. Hemşirelik Roller ve Özerklik. *Turkish Journal of Research & Development in Nursing*, 2012;14(3):66-74.

203. Toplumsal cinsiyet eşitliği eylem planı [İnternet]. 2016 [Erişim Tarihi 22.07.2019]. Erişim adresi:<https://www.hacettepe.edu.tr/duyuru/snykkararlari/HUToplumsalCinsiyetEsitligiEylemPlani280916.pdf>
204. Baltacı A. Nitel araştırmalarda örnekleme yöntemleri ve örnek hacmi sorunsalı üzerine kavramsal bir inceleme. Bitlis Eren Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 2018; 7(1):231-274.
205. Yıldırım A, Şimşek H. Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri. 10. Baskı. Ankara: Seçkin Yayıncılık; 2016.
206. Erdoğan S, Nahçıvan N, Esin N. Hemşirelikte Araştırma-Süreç, Uygulama ve Kritik. İstanbul: Nobel Tıp Kitabevi; 2017.
207. Koç Başaran Y. Sosyal bilimlerde örnekleme kuramı. Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi, 2017;5(47):480-495.
208. Check, JVP. The hostility toward women scale. [A Doctoral Dissertation]. Winnipeg: University of Manitoba; 1984.
209. Lottes IL, Kuriloff PJ. The effects of gender, race, religion, and political orientation on the sex role attitudes of college freshmen. Adolescence, 1992;27(107):675-688.
210. Zeyneloğlu S. Ankara’da hemşirelik öğrenimi gören üniversite öğrencilerinin toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumları. [Doktora Tezi]. Ankara: Hacettepe Üniversitesi; 2008.
211. Gallagher KE, Parrott DJ. What accounts for men’s hostile attitudes toward women? The influence of hegemonic male role norms and masculine gender role stress. Violence against women, 2011;17(5):568-583.
212. Yao MZ, Mahood C, Linz D. Sexual priming, gender stereotyping, and likelihood to sexually harass: Examining the cognitive effects of playing a sexually-explicit video game. Sex roles, 2010;62(1-2):77-88.
213. Watson D, Clark LA, Tellegen A. Development and validation of brief measures of positive and negative affect: The PANAS scales. Journal of Personality and Social Psychology, 1988;(54):1063-1070.
214. Gençöz T. Pozitif ve negatif duygu ölçeği: Geçerlik ve güvenirlik çalışması. Türk Psikoloji Dergisi, 2000;15(46):19-26.
215. Kent LK, Shapiro PA. Depression and related psychological factors in heart disease. Harv Rev Psychiatry, 2009;(17):377-388.
216. Hodoğlugil NŞ, Akın A. Cinsiyet eşitliği, barış ve gelişme yolunda Pekin+ 5 sonuçları ve Türkiye’de durum. Aktüel Tıp Dergisi, 1999;(6):56-59.
217. Başkale H. Nitel araştırmalarda geçerlik, güvenirlik ve örneklem büyüklüğünün belirlenmesi. Dokuz Eylül Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Elektronik Dergisi, 2016; 9(1):23-28.
218. Guba EG, Lincoln YS. Epistemological and methodological bases of naturalistic inquiry. Educational Communication and Technology Journal, 1982;30(4):233-252.

219. Creswell JW. Research design: qualitative, quantitative and mixed methods approaches. California: Sage Publications; 2014.
220. Creswell JW. Nitel araştırma yöntemleri: Beş yaklaşıma göre nitel araştırma ve araştırma deseni. 4. Baskı. Ankara: Siyasal Kitabevi; 2018.
221. Elo S, Kääriäinen M, Kanste O, Pölkki T, Utriainen K, Kyngäs H. Qualitative content analysis: A focus on trustworthiness. SAGE open, 2014;4(1):1-10.
222. Yakar A. Farkındalık. Girgin M, (Editör). Pedagojik değerler. 2. Baskı. Ankara: Vize Yayıncılık; 2014.
223. Demirtaş Z. Eğitimde program değerlendirme yaklaşımlarına genel bir bakış. Sakarya University Journal of Education, 2017;7(4):756-768.
224. Weiss LB, Kripke EN, Coons HL, O'Brien MK. Integrating a domestic violence education program into a medical school curriculum: challenges and strategies. Teaching and learning in medicine, 2000;12(3):133-140.
225. Sarıtaş T, Üner N. Eğitimdeki yenilikçi teknolojiler: Bulut teknolojisi. Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi, 2013;2(3):192-201.
226. Fernández-Alonso MC, Bravo RG, Velázquez SH, Beck T, Winterholler M, Poon-McFarlane V. ve ark. A Health Sector Online Toolkit for Implementing Learning into Practice from Violence Against Women Trainings (TILPVAWT). Journal of the International Society for Telemedicine and eHealth, 2017;5(e4-1):1-7.
227. Case KA. Raising male privilege awareness and reducing sexism: An evaluation of diversity courses. Psychology of Women Quarterly, 2007;31(4):426-435.
228. Çelen FK, Çelik A, Seferoğlu SS. Türk eğitim sistemi ve PISA sonuçları. Akademik bilişim, 2011;2(4):1-9.
229. Liu J. Pros and Cons: Web Based Education. International Conference on Education, Management and Computing Technology; 2014; Xinyu City, China.
230. Balaman F. Web Tabanlı Uzaktan Eğitim ile Geleneksel Eğitimin İnternet Programcılığı 2 Dersi Kapsamında Karşılaştırılması. İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi, 2018;7(2):1173-1200.
231. Divakar U, Nazeha N, Posadzki P, Jarbrink K, Bajpai R, Ho AHY ve ark. Digital education of health professionals on the management of domestic violence: systematic review and meta-analysis by the Digital Health Education Collaboration. Journal of medical internet research, 2019;21(5):e13868.
232. Johnson MP, Hickey KT, Scopa-Goldman J, Andrews T, Boerem P, Covec M, Larson E. Manikin versus web-based simulation for advanced practice nursing students. Clinical Simulation in Nursing, 2014;10(6):e317-e323.
233. Taekman JM, Foureman MF, Bulamba F, Steele M, Comstock E, Kintu A. ve ark. (A novel multiplayer screen-based simulation experience for African learners improved confidence in management of postpartum hemorrhage. Frontiers in public health, 2017;(5):248.
234. Cicero MX, Whitfill T, Walsh B, Diaz MC, Arteaga G, Scherzer DJ, ve ark. 60 Seconds to Survival: A Multisite Study of a Screen-based Simulation to Improve

- Prehospital Providers Disaster Triage Skills. AEM education and training, 2018;2(2):100-106.
235. Hung IC, Chen NS. Embodied interactive video lectures for improving learning comprehension and retention. Computers & Education, 2018;(117):116-131.
 236. Sarmasoğlu Ş. Hemşirelik Eğitiminde Standart Hasta Kullanımının Öğrencilerin Psikomotor Beceri Geliştirme Süreçlerine Etkisi. [Doktora tezi]. Ankara: Hacettepe Üniversitesi; 2014.
 237. Walker SE, Weidner TG. The use of standardized patients in athletic training education. Athletic Training Education Journal, 2010;5(2):87-89.
 238. Beigzadeh A, Bahmanbijri B, Sharifpoor E, Rahimi M. Standardized patients versus simulated patients in medical education: are they the same or different. Journal of Emergency Practice and Trauma, 2016;2(1):25-28.
 239. Davies ML, Schonder KS, Meyer SM, Hall DL. Changes in student performance and confidence with a standardized patient and standardized colleague interprofessional activity. American journal of pharmaceutical education, 2015;79(5):1-7.
 240. Haist SA, Wilson JF, Pursley HG, Jessup ML, Gibson JS, Kwolek DG. ve ark. Domestic violence: increasing knowledge and improving skills with a four-hour workshop using standardized patients. Academic Medicine, 2003;78(10):S24-S26.
 241. Shefet D, Dascal-Weichhendler H, Rubin O, Pessach N, Itzik D, Benita, S, Ziv A. Domestic violence: a national simulation-based educational program to improve physicians' knowledge, skills and detection rates. Medical teacher, 2007;29(5):e133-e138.
 242. Heron SL, Hassani DM, Houry D, Quest T, Ander DS. Standardized patients to teach medical students about intimate partner violence. Western journal of emergencymedicine, 2010;11(5):500.
 243. Lee WJ, Clark L, Wortmann K, Taylor LA, Pock AR. Interprofessional health care student training in the care of sexual assault patients utilizing standardized patient methodology. Simulation in Healthcare, 2019;14(1):10-17.
 244. Hitlan RT, Schneider KT, Walsh BM. Upsetting behavior: Reactions to personal and bystander sexual harassment experiences. SexRoles, 2006;55(3-4):187-195.
 245. Özdemir AA. İş Tatmini, Pozitif/Negatif Duygulanım ve Yaşam Tatmininin Etkisi. Calisma ve Toplum, 2015;46(3):47-62.
 246. Crawford JR, Henry JD. The Positive and Negative Affect Schedule (PANAS): Construct validity, measurement properties and normative data in a largenon-clinical sample. British journal of clinicalpsychology, 2004;43(3):245-265.
 247. Samoluk SB, Pretty GM. The impact of sexual harassment simulations on women's thought sand feelings. SexRoles, 1994;30(9-10):679-699.
 248. Woodzicka JA, LaFrance M. Real versus imagined gender harassment. Journal of Social Issues, 2001;57(1):15-30.

249. Benavides-Espinoza C, Cunningham GB. Bystanders' reactions to sexual harassment. *Sex roles*, 2010;63(3-4):201-213.
250. Erden, M. (1998). Eğitimde program değerlendirme. Anı Yayıncılık.
251. Gündoğar F. Değişen Eğitim Anlayışı Işığında Değişen Öğretmen Yetiştirme Programları Üzerine Düşünceler. *Diyalog Interkulturelle Zeitschrift Für Germanistik*, 2014;2(1):118-127.
252. Razinkina E, Pankova L, Trostinskaya I, Pozdeeva E, Evseeva L, Tanova A. Student satisfaction as an element of education quality monitoring in innovative higher education institution. Safarik D, Tabunschikov Y, Murgul V. (Editors.). high rise construction; september 4-8 2017; Samara, Russia. In *E3S Web of Conferences Vol. 33; EDP Sciences*, 2018. p. 03043.
253. Elliott KM, Shin D. Student satisfaction: An alternative approach to assessing this important concept. *Journal of Higher Education Policy and Management*, 2002;24(2):197-209.
254. Terzioğlu F, Yücel Ç, Koç G, Şimşek Ş, Yaşar BN, Şahan F ve ark. (A new strategy in nursing education: From hybrid simulation to clinical practice. *Nurse education today*, 2016;(39):104-108.
255. Özdelikara A, Babur S. Hemşirelik öğrencilerinin öğrenimlerine ilişkin doyum düzeyi ve etkileyen faktörler. *Dokuz Eylül Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Elektronik Dergisi*, 2016; 9(1).
256. Weerasinghe IS, Lalitha R, Fernando S. Students satisfaction in higher education literature review. *American Journal of Educational Research*, 2017;5(5):533-539.

8. EKLER

EK-1. ÖĞRENCİLERİN TANITICI ÖZELLİKLERİ İLE İLGİLİ VERİ TOPLAMA FORMU

Anket no:

Sevgili Öğrenciler,
Kadına karşı her türlü düşmanca tutuma ilişkin üniversite öğrencilerinde farkındalık oluşturulması ve bu tür tutumlar karşısında öğrencilerin verdikleri tepkilerin belirlenmesi amacıyla bir çalışma yürütülmektedir. Araştırmaya katılmak gönüllülük esasına dayalıdır. Çalışmayı tamamlamanız 10-15 dakika sürecektir. Anketler için vereceğiniz tüm bilgiler saklı tutulacaktır.
Anket sorularına vereceğiniz cevapların doğruluğu araştırmanın niteliği açısından çok önemlidir. Bu nedenle ankette bulunan sorulara doğru yanıt vermenizi rica eder, katılımınız için şimdiden teşekkür ederiz.
Çalışmaya katılmayı kabul ediyorsanız yandaki kutucuğu işaretleyiniz. ☐
Arş. Gör. Simge Evrenol Öçal

Öğrenci kodu:

Fakültenizin adı:

Bölümünüz:

SOSYO-DEMOGRAFİK ÖZELLİKLER

1. Kaç yaşındasınız?
2. Doğduğunuz yerleşim yeri aşağıdakilerden hangisidir?
 - a) İl
 - b) İlçe
 - c) Köy
 - d) Mahalle
 - e) Diğer (Belirtiniz):
3. En uzun süre yaşadığınız yerleşim yeri aşağıdakilerden hangisidir?
 - a) İl
 - b) İlçe
 - c) Köy
 - d) Mahalle
 - e) Diğer (Belirtiniz):
4. Türkiye'nin hangi bölgesinden geldiniz?
 - a) İç Anadolu Bölgesi
 - b) Ege Bölgesi
 - c) Akdeniz Bölgesi

- d) Marmara Bölgesi
- e) Doğu Anadolu Bölgesi
- f) Güneydoğu Anadolu Bölgesi
- g) Karadeniz Bölgesi
- h) Diğer (Belirtiniz):.....

5. Mezun olduğunuz lise türü nedir?

- a) Düz lise
- b) Anadolu/süper/fen lisesi
- c) Özel lise
- d) Meslek lisesi
- e) İmam hatip lisesi
- f) Diğer (Belirtiniz):

6. Halen yaşadığınız yeri ve birlikte yaşadığınız kişileri belirtiniz.

- a) Yurt/misafirhane
- b) Evde tek başına
- c) Evde aile ile birlikte
- d) Evde arkadaşlar ile birlikte
- e) Diğer (Belirtiniz):

7. Kardeş sayınız ve cinsiyetlerini belirtiniz.

8. Aile tipiniz nedir?

- a) Çekirdek aile
- b) Geniş aile
- c) Tek ebeveynli aile
- d) Diğer (Belirtiniz):

9. Annenizin öğrenim durumu nedir?

- a) Okur-yazar değil
- b) Okur-yazar
- c) İlkokul mezunu
- d) Ortaokul mezunu
- e) Lise mezunu
- f) Üniversite/yüksekokul mezunu
- g) Lisansüstü mezunu
- h) Diğer (Belirtiniz):

10. Annenizin çalışma durumu nedir?

- a) Çalışmıyor
- b) Çalışıyor (Lütfen mesleğini belirtiniz.):.....
- c) Diğer (Emekli vb. belirtiniz):

11. Babanızın öğrenim durumu nedir?

- a) Okur-yazar değil
- b) Okur-yazar
- c) İlkokul mezunu
- d) Ortaokul mezunu
- e) Lise mezunu

- f) Üniversite/yüksekokul mezunu
- g) Lisansüstü mezunu
- h) Diğer (Belirtiniz):

12. Babanızın çalışma durumu nedir?

- d) Çalışmıyor
- e) Çalışıyor (Lütfen mesleğini belirtiniz.):.....
- f) Diğer (Emekli vb. belirtiniz):

13. Ailenizin gelir düzeyini nasıl tanımlarsınız?

- a) Geliri giderinden fazla
- b) Geliri giderine eşit
- c) Geliri giderinden az

14. Okumakta olduğunuz bölümü tercih etme nedeniniz nedir?

- a) İstedğim bölüm olduğu için
- b) İş bulma olanakları fazla olduğu için
- c) Puanım yettiği için
- d) Diğer (Belirtiniz):.....

15. Okumakta olduğunuz bölümü seçmenizde kimler etkili oldu? (Birden fazla seçeneği işaretleyebilirsiniz.)

- a) Kendim
- b) Anne
- c) Baba
- d) Abla/Ağabey
- e) Akrabalar
- f) Arkadaşlar
- g) Öğretmenler
- h) Diğer (Belirtiniz):.....

EK-2. EĞİTİM İHTİYAÇ ANALİZİ FORMU

Sevgili Öğrenciler,

Kadına karşı gösterilen her türlü düşmanca tutuma ilişkin üniversite öğrencilerinde farkındalık oluşturulması ve bu tür tutumlar karşısında öğrencilerin verdikleri tepkilerin belirlenmesi amacıyla bir doktora tez çalışması planladık. Bu amaçla web tabanlı uzaktan eğitim, ekran temelli simülasyon uygulaması ve senaryo doğrultusunda rol yapan bireylerle (standart katılımcı) uygulamayı kapsayan 14 hafta sürecek bir eğitim programı hazırlayacağız. Sizlerden doldurulması istenen bu form, oluşturulması planlanan ‘Kadına Karşı Her Türlü Düşmanca Tutuma (Mizojini) Karşı Eğitim’ programında öğrenme ihtiyacı duyduğunuz ve öğrenmek istediğiniz konuları/durumları/kavramları vs. belirlemek içindir. Bu doğrultuda sizden beklentimiz eğitim ihtiyacına yönelik hazırlanan ekteki soruları yanıtlamanızdır.

Form iki bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde kadına karşı her türlü düşmanca tutuma ilişkin bilgi ve görüşlerinize yönelik sorular, ikinci bölümde ise kadına karşı her türlü düşmanca tutuma yönelik hazırlanması planlanan eğitim programına ilişkin sorular yer almaktadır.

Form üzerine isim yazmanıza gerek yoktur. Sorulara vereceğiniz cevaplar eğitim programının daha etkin şekilde düzenlenmesinde kullanılacağı için önemlidir. Bu nedenle soruları boş bırakmadığınız ve içtenlikle cevapladığınız için teşekkür ederiz.

Yrd. Doç. Dr. Gülten Koç

Arş. Gör. Simge Evrenol Öçal

Hacettepe Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi
Doğum-Kadın Hastalıkları Hemşireliği AD.

Adnan Saygun Caddesi

D-Blokları 1. Kat

06100-Samanpazarı / ANKARA

Yaşınız:

Bölümünüz:.....

Sınıfınız:

1. BÖLÜM

1. “Kadına Yönelik Düşmanca Tutum (Mizojini)” kavramı konusunda daha önce herhangi bir bilgi aldınız mı?
 - a. Evet
 - b. Hayır
2. Kadına karşı her türlü düşmanca tutum ve davranışı tanımlayınız.
3. Kadına karşı gösterilen düşmanca tutum ve davranışlar sizce neler olabilir? Örnek veriniz.
4. Sizce bir kadın yaşamında hangi alanlarda düşmanca tutum ve davranışlarla karşılaşabilir? (Birden fazla seçenek işaretleyebilirsiniz.)

a. Eğitim b. Siyaset c. Sağlık d. Medya (Yazılı medya, Görsel medya)	f. Kitaplar (Ders kitapları, romanlar, hikaye kitapları vb.) g. Çalışma yaşamı h. Sanat (Resim, müzik, heykel vb.) i. Diğer (Lütfen belirtiniz):.....
--	--
5. Sizce kadınlar neden düşmanca tutum ve davranışlarla karşılaşmaktadır?
6. Kadına karşı her türlü düşmanca tutum ve davranışı önlemek için neler yapılabilir?

2. BÖLÜM

1. Üniversite eğitiminiz süresince bu konuya ilişkin bilgilerinizi arttırmaya yönelik bir eğitim programı düzenlenmesini ister misiniz?
 - a. Evet (Bir sonraki soru ile devam ediniz.)
 - b. Hayır (Nedenini açıklayınız.)
2. Bu konuya yönelik eğitim programı sizce nasıl düzenlenmelidir?
 - a. Alınan eğitim programı içerisinde seçmeli ders olarak eklenebilir.
 - b. Alınan eğitim programı içerisinde zorunlu ders olarak eklenebilir.
 - c. Uzaktan eğitim programı ile yürütülen bir program oluşturulabilir.
 - d. Konuya ilişkin sempozyum yapılabilir.
 - e. Kurs şeklinde verilebilir.
 - f. Diğer (Lütfen belirtiniz):
3. Sizce eğitim programının yürütülmesi için en uygun gün ve saatler ne zamandır?
 - a. Hafta içi ders saatleri içinde (08.30-17.30)
 - b. Hafta içi ders saatleri dışında (17:30'dan sonra)
 - c. Hafta sonu gündüz
 - d. Hafta sonu akşam
 - e. Diğer (Lütfen belirtiniz):
4. Eğitim programında kadına karşı her türlü düşmanca tutum ve davranışa yönelik hangi konular yer almalıdır?
 - a. Kadına karşı her türlü düşmanca tutum ve davranışların tanımı
 - b. Kadına karşı her türlü düşmanca tutum ve davranışların tarihçesi
 - c. Kadına karşı her türlü düşmanca tutum ve davranışların uygulama şekilleri
 - d. Kadına karşı her türlü düşmanca tutum ve davranışların ortaya çıktığı alanlar
 - e. Kadına karşı her türlü düşmanca tutum ve davranışların etkileri
 - f. Kadına karşı her türlü düşmanca tutum ve davranışların önlenmesi
 - g. Diğer (Lütfen belirtiniz):.....

5. Eğitim programının yürütülmesi sırasında hangi öğrenme yöntemleri/teknikleri kullanılmalıdır?

- a. Anlatım (Planlı, konferans vb.)
- b. Tartışma (Münazara, panel, seminer vb.)
- c. Örnek olay (Film analizi, haber analizi vb.)
- d. Proje
- e. Problem çözme
- f. Gösterip yaptırma
- g. Bireysel çalışma (Proje hazırlama, poster/afiş hazırlama vb.)
- h. Grupla çalışma (Drama, rol yapma, simülasyon, oyun oynama vb.)
- i. Gözlem
- j. Görüşme
- k. Gezi
- l. Diğer (Lütfen belirtiniz.):.....

6. Kadına karşı her türlü düşmanca tutuma yönelik farklı eğitim ortamlarından kullanılarak yürütülecek bir eğitim programına katılmak ister misiniz?

a. Evet (Lütfen nedenini belirtiniz.)

b. Hayır (Lütfen nedenini belirtiniz.)

7. Hazırlanması planlanan eğitim programına yönelik başka görüş ve önerileriniz var mı?

a. Evet (Lütfen belirtiniz)

b. Hayır

EK-3. Mizojiniye (Kadına Karşı Her Türlü Düşmanca Tutum ve Davranış) Yönelik Bilgi ve Farkındalık Soruları-Pre-Test/Post Test

Aşağıda 10 çoktan seçmeli soru ve 10 olgu sorusu olmak üzere toplam 20 soru bulunmaktadır. Çoktan seçmeli soruların her biri 2 puan değerindedir. Açık uçlu soruların puan değeri her bir sorunun sonunda belirtilmiştir. Alınabilecek toplam puan 50'dir.

Başarılar 😊

1.
 - I. Erkekler kadın üzerindeki egemenliklerini kaybetmemek için mizojinistik davranışlar sergilemektedir.
 - II. Gücü elinde tutan kadınlar erkeksi davranışlar sergileyerek kadınlara kötü davranmaktadır.
 - III. Geleneksel cinsiyet rolleri kadına karşı nefret davranışlarını azaltmaktadır.
 - IV. Kadını erkeklerden aşağıda gören cinsiyet rolleri mizojininin temelini oluşturmaktadır.

Yukarıda verilenlerden hangileri cinsiyet ve cinsiyet rollerinin mizojiniyi ortaya çıkarmasıyla ilgilidir?

 - a. I ve II
 - b. I ve IV
 - c. I, II ve III
 - d. I, II ve IV
 - e. II, III ve IV
2. Aşağıdakilerden hangisi aile içinde mizojiniyi ortaya çıkaran faktörlerden biri **değildir**?
 - a. Ebeveynlerin cinsiyetlere akış açısı
 - b. Aile içinde şiddet varlığı
 - c. Ebeveynlerin mesleği
 - d. Ebeveynlerin eğitim seviyesi
 - e. Ebeveynlerin çocuğa karşı tutumları
3.
 - I. Arkadaşların tutum ve davranışları
 - II. Oynanan oyunlar
 - III. Ders kitaplarında yer alan ifadeler
 - IV. Yapılan şakalar

Yukarıdakilerden hangileri mizojinistik tutum ve davranışların ortaya çıkmasında okulun etkili olduğu durumlardandır?

 - a. I ve III
 - b. II ve IV
 - c. I, II ve III
 - d. II, III ve IV
 - e. I, II, III ve IV

4. Aşağıdakilerden hangisi dinin mizojinistik tutum ve davranışların ortaya çıkmasındaki etkisine ilişkin bilgilerden **değildir**?
- Dinde cinsiyete özgü kalıpların kutsallığı mizojinistik tutumları meşrulaştırmaktadır.
 - Mizojinistik kalıplar özellikle çok tanrılı dinlerde görülmektedir.
 - Dini söylencelerde ilk insanın yaratılmasına ilişkin ifadeler mizojiniyi başlatmıştır.
 - Dinlerde yer alan ataerkil söylemler mizojiniyi pekiştirmektedir.
 - Mizojini, kutsal kitaplarda toplum düzeninin sağlanmasına yönelik ifadelerle aktarılmaktadır.
5. Aşağıdakilerden hangisi mizojinistik tutum ve davranışların kadın sağlığına etkileri ile ilgili **değildir**?
- Kadının eğitim alamaması hastalıklara yakalanma olasılığını arttırmaktadır.
 - Şarkı sözlerindeki kadına karşı ifadeler kadına yönelik şiddeti arttırmaktadır.
 - Kadının doktora gitmek için eşinden izin alma koşulu hastalıkların erken tanılanma olasılığını arttırmaktadır.
 - Kozmetik amaçlı estetik operasyonlar komplikasyonlara sebep olabilmektedir.
 - Kadının siyasette söz sahibi olamaması kadın sağlığı politikalarının ötelenmesine sebep olabilmektedir.
6. Aşağıdakilerden hangisi mizojiniyi tanımlayan kavramlardan biri **değildir**?
- Kadın nefreti
 - Kadın seviciliği
 - Kadına karşı antipati
 - Kadına güvensizlik
 - Kadını aşağılama
- 7.
- Kadının siyasete katılımı evle ilgili sorumluluklarını yerine getirememesine sebep olmaktadır.
 - Siyasette yer alan kadınlar genellikle partilerin kadın kollarında görev almaktadır.
 - Siyasette cinsiyetçi davranışlar kadınları aşağılamaktadır.

Yukarıdakilerden hangisi/hangileri siyasi yaşamda kadınların karşılaştığı mizojinistik tutum ve davranışlar ile ilgilidir?

- Yalnız I
- Yalnız III
- I ve II
- II ve III
- I, II ve III

8. Bilgisayar oyunlarında görülen mizojinistik tutum ve davranışlarla ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?
- Bilgisayar oyunları daha çok kadınlara hitaben yaratılmıştır.
 - Oyunlardaki kadın oyuncu sayısı erkeklerden fazladır.
 - Bazı oyunlar kadına karşı cinsel şiddet içermektedir.
 - Kadınlar çoğunlukla kahraman rolündedir.
 - Oynayanların mizojiniden uzaklaşmalarına yardımcı olmaktadır.
9. Aşağıdakilerden hangisi mizojininin önlenmesine yönelik olarak yapılan ulusal girişimlerden biridir?
- Kadına Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Önlenmesi Sözleşmesi'nin kabul edilmesi
 - Nüfus ve Kalkınma Konferanslarının düzenlenmesi
 - İnsan Hakları Bildirgesinin kabul edilmesi
 - İstanbul Sözleşmesi'nin imzalanması
 - Kadına Yönelik Şiddetin Önlenmesi Ulusal Eylem Planı'nın hazırlanması
10. Aşağıdakilerden hangisi mizojininin önlenmesine yönelik ülkemizde yapılan girişimlerden biri **değildir**?
- Namus cinayetlerine ceza indirimi getirilmiştir.
 - Evlenme yaşı 18 olarak kabul edilmiştir.
 - Kadınlara seçme ve seçilme hakkı verilmiştir.
 - Evlilik içi tecavüz, şiddet olarak kabul edilmiştir.
 - Bekaret kontrolü, hakim ve savcı kararına bağlanmıştır.

11, 12 ve 13. soruları aşağıda verilen Olgu 1'e bağlı olarak yanıtlayınız.

Olgu 1:

Üniversite 2. sınıfta öğrenim gören Zeynep, yaz tatilinde kuzenleri olan Mete ve Ömer ile bir yaz kampına katılmıştır. Kamp alanına geldiklerinde kamp liderinin verdiği direktifler doğrultusunda Zeynep ve kuzenleri çadırlarını kurmaya başlamışlardır. Çadırı kurarken Ömer Zeynep'e dönerek çadır kurma işini bırakmasını, çok acıktıklarını ve acilen yiyecek bir şeyler hazırlamasını söylemiştir. Mete de Ömer'in söylediklerini desteklemiş ve çadır kurmanın erkek işi olduğunu ve kendisini bununla yormaması gerektiğini çünkü çadır kurulduktan sonra eşyaları Zeynep'in daha güzel yerleştireceğini ifade etmiştir. Zeynep bu duruma itiraz etmiş ve görev dağılımında cinsiyetçi davranmalarının doğru olmadığını belirtmiş olmasına rağmen Mete ve Ömer'in kararlılığı karşısında kalabalık bir arkadaş grubu içinde tartışmayı uzatmamak için söylenenleri kabul ederek verilen görevleri yerine getirmek zorunda kalmıştır.

11. Okuduğunuz metinde mizojiniye ilişkin **iki durum** yazınız (2 puan).

- Durum:
- Durum:

12. Senaryoda yer alan karakterlerin tutumlarını açıklayınız (3 pn)?

Mete:

Ömer:

Zeynep:

13. Zeynep'in yerinde siz olsaydınız bu durumla nasıl baş ederdiniz (3 pn)?

14, 15 ve 16. soruları aşağıda verilen Olgu 2'ye bağlı olarak yanıtlayınız.

Olgu 2:

Oğuzhan 32, Begüm ise 33 yaşındadır ve ikisi de prestijli bir şirkette üst düzey mühendis olarak çalışmaktadır. Şirkette açılan yeni bir yazılım departmanının şefliği için her ikisi de insan kaynaklarına başvuru yapmıştır. İnsan kaynakları, şirketin sisteminden Begüm'ün terfii almaya hak kazandığını belirten bir duyuruyla personelleri bilgilendirmiştir. Oğuzhan ile birlikte çalışan ve duyuruyu okuyan Murat, Oğuzhan'a dönerek Begüm'le başvurdukları terfii Begüm'e verdiklerini belirtir. Bu sırada Begüm odadan içeri girer ve ikisi de baştan aşağı Begüm'ü süzerek bakarlarken, Oğuzhan sinirlenerek tabi ki onu alacaklarını çünkü kendisinin mini etek giyerek patronun odasına salına salına girmediğini, bacakları ile şov yapmadığını söyler. İmalı olarak zaten onun bu şirkete şirket sahibinin direktifi ile alındığını duyduğunu belirtir.

14. Okuduğunuz metinde Begüm'e yönelik **üç** mizojinistik tutum/davranışı yazınız (3 pn).

- 1.
- 2.
- 3.

15. İş yerinde Begüm'e uygulanan mizojinistik tutum ve davranışların kadına ve topluma etkilerinden **ikişer adet** yazınız (4 pn).

Kadına yönelik etkiler:

-
-

Topluma yönelik etkiler:

-
-

16. Murat'ın yerinde siz olsaydınız Oğuzhan'a nasıl bir cevap verirdiniz? (3 pn)

17 ve 18. soruları aşağıda verilen Olgu 3'e bağlı olarak yanıtlayınız.

Olgu 3:

Yeni yayım döneminde yayınlanan Türk dizilerinden biri olan “Gülperi” dizisinden yer alan sahnelerden biri aşağıda anlatılmıştır.

Gülperi'nin eşi aniden ölmüş ve üç çocuğuyla kendisini sevmeyen kayınvalidesi Fatma, kayınpederi Yakup, görümcesi Kader ve eşinin erkek kardeşi Ejder ile birlikte yaşamak zorunda kalmıştır. Yakup bahçede komşularının düğünlerine gitmek için hazırlanmalarını beklemektedir. Fatma ve Kader'in ardından Gülperi ve çocukları da bahçeye gelirler. Fatma baştan aşağı Gülperi'yi süzer ve “Dul karıyı kısmet gözler gibi düğüne götürüyor dedirtmem” der. Yakup da eşine hak verir ve Gülperi'nin evde kalmasını söyler. Bahçeden çıkarlarken Kader hayırlı bir iş yapıp makinedeki çamaşırları asmasını ister. Kaderin söylediklerine ilave olarak Fatma da başka işler verir ve bahçeden çıkarlar. Gülperi ve Ejder evde kalırlar.

Akşam Gülperi dikiş dikerken Ejder odaya girer ve “sabahları erkenden seni takip ettim, önce bir sevgili buldun sandım ancak sonradan para kazanıp çocuklarla kaçmak için terziye gittiğini anladım. Karşılığını verersen kimseye söylemem” der ve Gülperi'ye tecavüz girişiminde bulunur. Gülperi karşı koymaya çalışırken masanın üstündeki makası alarak Ejder'i yaralar.

17. Medyada kadına yönelik mizojinistik tutum ve davranışlardan yukarıda verilen dizi sahnesinde yer alanlara **üç örnek** veriniz (3 pn).

- 1.
- 2.
- 3.

18. Verilen dizi sahnesinde kadına karşı önyargılı davranışlardan **iki tanesini** yazınız (2 pn).

-
-

19. ve 20. soruları aşağıda verilen Olgu 4'e bağlı olarak yanıtlayınız.

Olgu 4:

Melis lise ikinci sınıfta okumaktadır. Teneffüste aynı sınıfta okuyan üç erkek arkadaşının cep telefonlarından bir vidoyu izlerken yüksek sesle güldüklerini görmüştür. Videoda, izleyenlerden Hasan'ın kız arkadaşının görüntüleri bulunmaktadır ve Hasan kız hakkında diğer arkadaşlarına “Ben böyle kaşar bir kız görmedim. Şu hareketlere bakar mısın? Hiç kafa yok şu kızda ya hiç anlamadı onu çektiğimi.” dediğini duyar.

19. Okuduğunuz paragrafta mizojinistik **dört tutum/davranış** yazınız (4 pn).

-
-
-
-

20. Melis'in yerinde siz olsaydınız bu durumda ne yapardınız? (3 pn)

EK-4. POZİTİF-NEGATİF DUYGU ÖLÇEĞİ

Bu ölçek farklı duyguları tanımlayan bir takım sözcükler içermektedir. Son bir saattir nasıl hissettiğinizi düşünüp her maddeyi okuyun. Uygun cevabı her maddenin yanında ayrılan yere (puanları daire içine alarak) işaretleyin. Cevaplarınızı verirken aşağıdaki puanları kullanın.

1. Çok az veya hiç
2. Biraz
3. Ortalama
4. Oldukça
5. Çok fazla

1. İlgili _____ 1 2 3 4 5

2. Sıkıntılı _____ 1 2 3 4 5

3. Heyecanlı _____ 1 2 3 4 5

4. Mutsuz _____ 1 2 3 4 5

5. Güçlü _____ 1 2 3 4 5

6. Suçlu _____ 1 2 3 4 5

7. Ürkmüş _____ 1 2 3 4 5

8. Düşmanca _____ 1 2 3 4 5

9. Hevesli _____ 1 2 3 4 5

10. Gururlu _____ 1 2 3 4 5

11. Asabi _____ 1 2 3 4 5

12. Uyanık _____ 1 2 3 4 5

(dikkati açık)

13. Utanmış _____ 1 2 3 4 5

14. İlhamlı _____ 1 2 3 4 5

(yaratıcı düşüncelerle dolu)

15. Sinirli _____ 1 2 3 4 5

16. Kararlı _____ 1 2 3 4 5

17. Dikkatli _____ 1 2 3 4 5

18. Tedirgin _____ 1 2 3 4 5

19. Aktif _____ 1 2 3 4 5

20. Korkmuş _____ 1 2 3 4 5

EK-5. YARI YAPILANDIRILMIŞ ODAK GRUP GÖRÜŞME FORMU

Merhaba. İsmim Simge Evrenol Öçal. Hemşirelik Fakültesi Doğum ve Kadın Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalında çalışıyorum. Bu görüşmede amacımız, farklı öğretim yöntem ve teknikleri ile geliştirilen ve başarı ile tamamlanan “Kadına Karşı Her Türlü Düşmanca Tutuma (Mizojini) Karşı Eğitim Programı”nı değerlendirmek ve katılımcıların programla ilgili görüş, düşünce ve önerilerini belirlemektir. Bu araştırmada ortaya çıkacak sonuçların mizojiniye karşı eğitim programını ve içeriğini geliştirmemize katkıda bulunacağına inanıyorum.

Görüşmeyi sizin onayınız ile yapacağım. Görüşmenin herhangi bir anında görüşmeyi sonlandırabilirsiniz. Görüşme sırasında verdiğiniz cevaplar aramızda kalacak ve isminiz gizli tutulacaktır. Cevaplarınız araştırma amaçlı isminiz verilmeden kullanılacaktır. Bu nedenle sizden görüşme sırasında kullanmak üzere kendinize bir takma ad (rumuz) belirlemenizi ve bunu kağıda yazarak, herkesin görebileceği şekilde masaya koymanızı istiyorum. Cevaplarınızı eksiksiz olarak takip edebilmek için görüşmemizin kaydedilmesine ilişkin izninizi almam gerekmektedir. Görüşmenin yaklaşık 60-90 dk süreceğini tahmin ediyorum.

‘Görüşmeye katılımınız ve görüşmenin kaydına ilişkin verdiğiniz onay için teşekkür ederim.’

Bana sormak istediğiniz herhangi bir soru var mı?
İzninizle görüşmeye başlamak istiyorum.

- Lütfen (takma) adınızı söyleyip kendinizi kısaca tanıtır mısınız?
 - Yaşınız
 - Bölümünüz
 - Nerede yaşıyorsunuz? (nereden geldiniz? (Şehir, ilçe, köy))
 - Kısaca aileniz (aile türü, kaç kardeşsiniz?)

Kadın Düşmanlığı (Mizojini)

Öncelikle biraz mizojini terimi ile ilgili konuşalım.

- Daha önce mizojini terimini duymuş muydunuz?
- Sizce mizojini nedir?
- Size göre hangi tutum ve davranışlar mizojinistik tutum ve davranışlardır?
- Mizojinistik tutum ve davranışlar kadınları nasıl etkiliyor?
Günlük yaşamda, iş yaşamında, sosyal yaşamda
- Mizojininin önlenmesi/azaltılmasına yönelik sizce neler yapılabilir?

Eğitim Programı İle İlgili Görüşleri

Peki. Biraz da katıldığınız eğitim programından söz edelim.

- Eğitim programının başında programdan beklentileriniz nelerdi?
- Eğitim programının başından sonuna ne gibi değişimler yaşadınız? Sizin açınızdan neler değişti?
- Eğitim programına katılmayanlar ile aranızda ne gibi farklar var?
- Eğitim programı sizde mizojiniye yönelik ne gibi katkılar sağladı?
- Eğitim programı sizde mizojiniye yönelik nasıl bir bakış açısı oluşturdu? Örnek verebilir misiniz?

- Eğitim programında kullanılan öğretim yöntemleri hakkındaki düşünceleriniz neler?
 - Web tabanlı eğitim
 - İnteraktif video uygulaması
 - Senaryo uygulaması
- Bu eğitim programına katıldığınız için memnun musunuz? Neden?
 - Program ile ilgili en çok neleri beğendiniz?
 - Eğitim yöntemlerinde en çok neleri beğendiniz?
- **Son olarak** eğitim programına yönelik önerileriniz neler?

Eklemek istediğiniz herhangi bir konu var mı?

Benimle görüşlerinizi ve deneyimlerinizi paylaştığınız için teşekkür ederim.

EK-6
T.C.
HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ
HEMŞİRELİK FAKÜLTESİ
DOĞUM KADIN HASTALIKLARI HEMŞİRELİĞİ

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNE YÖNELİK HAZIRLANAN
KADINA KARŞI HER TÜRLÜ DÜŞMANCA TUTUMA (MİZOJİNİ) KARŞI
EĞİTİM PROGRAMI

HAZIRLAYAN:
ARŞ. GÖR. SİMGE EVRENOL ÖÇAL

DANIŞMAN:
DR. ÖĞR. ÜYESİ GÜLTEN KOÇ

ANKARA, 2018

GİRİŞ

Sevgili öğrenciler,

Kadına yönelik şiddet, taciz ve tecavüz haberleri, kadınların cinsiyetleri üzerinden söylenen sözler, kadın vücudunun bir meta olarak kullanımı gibi davranışlar son yıllarda giderek artan oranda karşımıza çıkmaktadır. Mizojini (kadına karşı her türlü düşmanca tutum ve davranış) adını verdiğimiz bu tutum ve davranışlar kadının toplum içerisinde değersizleştirilmesine, hak ettiği yeri elde edememesine ve sağlığının da olumsuz olarak etkilenmesine neden olmaktadır. Üniversite eğitimi, bireylerin kişisel gelişimlerinde önemli katkıları olan bir süreçtir ve bu süreç yaşamla ilgili farklı konularda farkındalık kazanmada da fırsattır. Bu nedenle üniversite eğitimi süresince mizojiniye ilişkin farkındalığın yaratılması kadına karşı olumlu tutuma sahip bir toplumun oluşturulmasında önemli bir basamak olarak görülmektedir.

Katılacağınız eğitim programı sizlere farklı öğretim tekniklerini kullanarak mizojini hakkında bilgi vermek, mizojininin görüldüğü farklı alanları görmenizi sağlamak, mizojininin kadına ve topluma etkileri ile ilgili sizleri bilgilendirmek ve mizojiniyi önlemek ve azaltmak için yapılan uygulamalar ile ilgili bilgi ve uygulamaları paylaşmak amacıyla hazırlanmıştır.

Eğitim programı üç aşama olarak yürütülecektir. Birinci aşama mizojiniye ilişkin teorik bilgiyi alacağınız web tabanlı uzaktan eğitim aşamasıdır. Bu aşama iki hafta sürecektir. Size verilen web adresine bu süre içerisinde girerek, sitede bulunan eğitime katılmanız ve eğitim sonunda gelecek olan Pozitif-Negatif Duygu Ölçeğini doldurmanız gerekmektedir. Web tabanlı eğitimde mizojini ile ilgili teorik bilgileri içeren bir sunum, size yararlı olacağını düşündüğümüz, okuyarak daha fazla bilgi edinebileceğiniz kaynaklar ve konuya ilişkin aklınıza takılan soruları sorabileceğiniz bir bölüm bulunmaktadır. İkinci aşama mizojiniye ilişkin örnek olay videoları izleyeceğiniz aşamadır. Bu aşama Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi'nde bulunan bilgisayar laboratuvarında gerçekleştirilecektir ve yaklaşık olarak 30-40 dk. Sürecektir. Farklı alanlarda karşılaşılabileceğiniz mizojinistik tutum ve davranışların görsel ve işitsel materyaller ile birleştirilerek sunulacağı videoları, size verilecek kulaklıklar ile izlemeniz ve video sonunda Pozitif-Negatif Duygu Ölçeği'ni

doldurmanız gerekmektedir. Üçüncü aşama ise mizojinistik tutum ve davranışları deneyimleme imkanı bulabileceğiniz standart katılımcılar ile yapılacak senaryo temelli eğitim aşamasıdır. Bu aşamada size verilecek roller dahilinde, mizojinistik tutum ve davranışları deneyimlemenizi sağlayacak senaryolara katılmanız ve senaryoda size göre uygun şekilde davranmanız beklenmektedir. Eğitim programının bu aşaması Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi ve Bilişimi Anabilim Dalının standart hasta laboratuvarında uygulanacaktır ve her bir senaryonun ortalama süresi 10 dk. olmak üzere toplam üç senaryoya girmeniz planlanmıştır. Senaryolar sonunda grup ile 15-20 dakikalık bir çözümleme oturumu yapılacak ve her bir senaryodaki tutum ve davranışlarınız hakkında konuşmanız, tartışmanız ve çözümleme oturumu sonunda Pozitif-Negatif Duygu Ölçeğinin doldurmanız beklenmektedir.

Farklı öğretim tekniklerini kullanarak oluşturduğumuz eğitim programının sizler için yararlı olmasını diler, katılımınız için teşekkür ederiz.

Arş. Gör. Simge Evrenol Öçal
Dr. Öğr. Üyesi Gülten Koç

Eğitim Programının Amacı

Eğitim programının amacı katılımcıların mizojini ile ilgili bilgi düzeylerini arttırmak ve farklı eğitim teknikleri ile mizojinistik tutum ve davranışlara ilişkin farkındalık kazandırmaktır.

Birinci Uygulama:

Web Tabanlı Mizojini ve Kadın Eğitimi

Eğitim programının birinci basamağını web tabanlı “Mizojini ve Kadın” eğitimi oluşturmaktadır. Bu çevrimdışı yapılacak olan eğitimde, müdahale grubundaki katılımcıların eğitici tarafından web adresi ve bu adrese ait şifre verilerek belirlenen sürede web sitesindeki eğitim sunusunu tamamlamaları istenecektir. Web sayfasında sunum dışında katılımcılara mizojini konusunda daha fazla bilgi edinmelerini sağlayacak kaynaklar bölümü ve akıllarına takılan soruları eğiticiye sorabilecekleri “eğiticiye sorun” bölümü yer alacaktır.

Süre: Web sitesinde yer alacak eğitim yaklaşık olarak 2-3 saat sürecektir. Web sayfası 15 gün süre ile aktif olacak ve öğrencilerin bu süre içinde tek oturumda ya da parça parça eğitimi tamamlamaları beklenmektedir.

Öğrenme Hedefleri:

Web tabanlı mizojini eğitim programı sonunda katılımcıların aşağıdaki hedeflere ulaşması beklenmektedir.

1. Mizojini ile ilgili temel kavramlar bilgisi (Bilişsel Alan- Bilgi)
 - (1) Mizojini kavramının tanımını yazma/söyleme
 - (2) Mizojinistik tutum ve davranışları söyleme
2. Mizojininin oluşumunda etkili olan faktörleri ifade etme gücü (Bilişsel Alan-Kavrama)
 - (1) Mizojininin oluşumunda etkili olan faktörlerin isimlerini yazma/söyleme
 - (2) Mizojininin oluşumunda etkili olan faktörleri sıralama
3. Cinsiyet ve cinsiyet rollerinin mizojinistik tutum ve davranışların ortaya çıkmasındaki etkisini yorumlama gücü (Bilişsel Alan-Kavrama)

- (1) Cinsiyet ve cinsiyet rollerinin mizojinistik tutum ve davranışları ortaya çıkarmasına yönelik örnekler verme
- (2) Cinsiyet ve cinsiyet rolleri ile mizojini arasındaki ilişkiyi yazma/söyleme
4. Mizojininin ortaya çıkmasında aile içinde etkili olan durumları yorumlama gücü (Bilişsel Alan-Kavrama)
 - (2) Aile içinde mizojininin oluşumunu etkileyecek durumlardan örnekler verme
 - (1) Mizojininin oluşumunu etkileyebilecek aile içindeki durumları açıklama
5. Mizojininin ortaya çıkmasında okulda etkili olan durumları yorumlama gücü (Bilişsel Alan-Kavrama)
 - (2) Okuldaki hangi öğelerin mizojininin ortaya çıkmasını etkileyeceğini yazma/söyleme. Okulda mizojininin ortaya çıkmasını etkileyen öğeleri yazma / söyleme.
 - (1) Okulun mizojininin oluşumundaki etkilerini açıklayabilme
6. Mizojininin ortaya çıkmasında dinin etkilerini yorumlama gücü (Bilişsel Alan-Kavrama)
 - (1) Dinin mizojinistik tutum ve davranışların ortaya çıkmasındaki etkisini açıklama
7. Mizojininin ortaya çıkmasında politik ideolojinin etkilerini yorumlama gücü (Bilişsel Alan-Kavrama)
 - (1) Politik ideolojinin mizojininin ortaya çıkmasını nasıl etkilediğine yönelik örnekler yazma/söyleme
 - (2) Mizojininin ortaya çıkmasında etkili olan politik ideolojiler ile ilgili örnekleri yazma / söyleme.
8. Mizojininin ortaya çıkmasında kültürün etkilerini yorumlama gücü (Bilişsel Alan-Kavrama)
 - (1) Kültürün mizojinistik tutum ve davranışların ortaya çıkmasındaki etkilerine ilişkin örnekler yazma/söyleme
9. Mizojininin ortaya çıkmasında etkili olan kadına yönelik ön yargıları algılamaya dönüklük (Duyuşsal Alan- Alma)
 - (1) Kadına yönelik ön yargıların farkında oluş
 - (2) Kadına yönelik ön yargıların kadına etkilerini hoş görmeme

10. Mizojininin görüldüğü temel alanlar bilgisi (Bilişsel Alan- Bilgi)
 - (1) Mizojininin görüldüğü alanlardan en az birini yazma/söyleme.
 - (2) Mizojininin görüldüğü alanlara yönelik mizojinistik tutum ve davranış örnekleri yazma/söyleme
11. Eğitim alanında görülen mizojinistik tutum ve davranışların etkilerini yordama gücü (Bilişsel Alan- uygulama)
 - (2) Eğitimde görülen mizojinistik davranışları yazma/söyleme
 - (1) Eğitimde görülen mizojinistik davranışların etkisini yorumlama
 - (3) Eğitimdeki mizojinistik davranışların kadına ve topluma etkilerini açıklayabilme
 - (4) Eğitimdeki mizojinistik davranışların sonuçlarını seçip işaretleme
12. Siyasal alanda görülen mizojinistik tutum ve davranışların etkilerini yordama gücü (Bilişsel Alan- uygulama)
 - (1) Siyasal alanda görülen mizojinistik davranışların kadına etkilerini açıklayabilme
 - (2) Siyasal alanda görülen mizojininin kadının sağlığı ve toplumsal statüsüne olan etkilerini yazma/söyleme
 - (3) Kadının siyasal alanda hakları ile kadın sağlığı ve statüsü arasında ilişkiyi kurabilme
13. Kadının siyasal alandaki haklarını savunma gücü (Duyuşsal alan- Alma)
 - (1) Kadının siyasi alandaki haklarının farkında olma
 - (2) Siyasal alanda kadın haklarının korunması ve kullanılabilmesine yönelik isteklilik
14. İş yaşamında görülen mizojinistik tutum ve davranışların etkilerini yordama gücü (Bilişsel Alan- uygulama)
 - (1) İş yaşamında görülen mizojinistik tutum ve davranışları açıklayabilme
 - (2) İş yaşamında kadına karşı yapılan mizojinistik davranışların kadına ve topluma olan etkilerini yazma/söyleme
15. Medyada mizojinik tutum ve davranışları fark etme gücü (bilişsel alan- analiz)
 - (1) Örtük ya da açık olarak medyada kadının ele alınış biçimini yazma/söyleme

- (2) Medyada kadının sunumu ile kadının statüsü ve sağığı arasındaki ilişkiyi açıklayabilme
16. Mizojinistik tutum ve ifadeler içermeyen şarkıları dinlemeye gönüllü olma (Duyuşsal alan-Tepki verme)
- (1) Mizojinistik ifadeler içeren şarkıları araştırmaya istekli olma
- (2) Mizojinistik tutum ve ifadeler içermeyen şarkıları dinlemeye istekli olma
- (3) Mizojinistik tutum ve ifadeler içermeyen popüler kültür unsurlarını takip edebilme
17. Bilgisayar oyunlarında görülen mizojinistik tutum ve davranışları ile bunların etkilerini yordama gücü (Bilişsel Alan- uygulama)
- (1) Bilgisayar oyunlarında kadın figürünün ele alınış biçimlerini söyleyebilme
- (2) Bilgisayar oyunlarında kadının örtük ya da açık olarak sunuluş şekillerini söyleme
- (3) Bilgisayar oyunlarında kadının örtük ya da açık olarak sunuluş şekillerine örnekler verme
18. Sağııkta görülen mizojinistik tutum ve davranışları ile bunların etkilerini yordama gücü (Bilişsel Alan- uygulama)
- (1) Sağıık alanındaki mizojinistik tutum ve davranışların kadın sağıığına olan etkilerini açıklama
19. Mizojiniyi önlemeye yönelik yapılan ulusal ve uluslararası girişimler bilgisi (Bilişsel Alan-Bilgi)
- (1) Mizojininin önlenmesine yönelik uluslararası girişimleri yazma /söyleme
- (2) Mizojiniyi önlemeye yönelik yapılan uluslararası girişimlere örnek verebilme
- (3) Mizojininin önlenmesine yönelik ulusal girişimlere örnek verebilme
- (4) Mizojininin önlenmesine yönelik ulusal girişimlere örnek yazma/söyleme
20. Mizojininin önlenmesinin önemini takdir etme yeteneğı (Duyuşsal alan- Değer verme)
- (1) Boş zamanlarında mizojini ile ilgili araştırma yapma
- (2) Günlük hayatında mizojiniyi önlemeyi kendine bir görev edinme
- (3) Mizojiniyi önlemeye yönelik yapılan çalışmaların kadın ve toplum açısından yaratacağı değışimi onaylama

21. Mizojiniyi önlemeye yönelik yapılan girişimlerin katkılarını yorumlama gücü
(Bilişsel Alan- Değerlendirme)
- (1) Mizojininin önlenmesi sonucunda kadının sağlığı, statüsü ve topluma olan etkilerini yordama
 - (2) Mizojiniyi önlemeye yönelik yapılan çalışmaların olumlu olumsuz sonuçlarını yazma/söyleme
22. Mizojininin önlenmesine yönelik etkili olabilecek yeni öneriler geliştirme(Davranışsal alan- Yaratma)
- (1) Mizojiniyi önlemeye yönelik farklı öneriler sunma
23. Karşılaştığı mizojinistik tutum ve davranışlar karşısında olumlu ya da olumsuz duygularının farkında olma yeteneği (Duyuşsal alan- Alma)
- (1) Karşılaştığı mizojinistik tutum ve davranışlar hakkında hissettiklerini söyleme/yazma.

WEB TABANLI MİZOJİNİ VE KADIN EĞİTİMİNİN İÇERİĞİ

Konu Başlıkları

- 1. Mizojini nedir?**
 - 1.1. Mizojini tanımı**
 - 1.2. Mizojininin tarihçesi**
- 2. Mizojininin ortaya çıkmasında etkili olan faktörler**
 - 2.1. Cinsiyet, cinsiyet kimliği ve toplumsal cinsiyet rollerinin etkisi**
 - 2.2. Ailenin etkisi**
 - 2.3. Okulun etkisi**
 - 2.4. Dinin etkisi**
 - 2.5. Politik ideolojinin etkisi**
 - 2.6. Kültürün etkisi**
 - 2.7. Kadına yönelik önyargıların etkisi**
- 3. Mizojininin görüldüğü alanlar ve etkileri**
 - 3.1. Eğitimde mizojini ve etkileri**
 - 3.2. Siyasette mizojini ve etkileri**
 - 3.3. İş yaşamında mizojini ve etkileri**
 - 3.4. Medyada mizojini ve etkileri**
 - 3.5. Müzikte mizojini ve etkileri**
 - 3.6. Bilgisayar/Video oyunlarında mizojini ve etkileri**
 - 3.7. Sağlıkta mizojini ve etkileri**
- 4. Mizojiniyi önlemeye ve azaltmaya yönelik yapılanlar**
- 5. Sonuç**

EĞİTİM PLANI

Yöntem: Sunuş Yoluyla Öğretim (Örnek verme, açıklama)

Materyal: İnternet bağlantılı bilgisayar, telefon ya da tablet

İşleyiş:

- Öğrencilere verilen şifre ile her öğrencinin web sitesine girerek eğitim içeriği kapsamında hazırlanan sunumu dinleyerek ve izleyerek 15 gün içinde eğitimi tamamlaması istenecektir. Tamamlamayan öğrenciye uyarı mesajı gönderilerek eğitimi tamamlaması beklenecektir.
- Web sitesinde mizojini ile ilgili kaynakları okuyarak konuya ilişkin daha fazla bilgi almaları için yönlendirilecektir.
- Konuya ilişkin sorularını web sitesinde yer alan “Eğiticiye Sorun” bölümünü kullanarak sorabilirler. Sistem eğitici tarafından günlük olarak takip edilecek ve her soru tüm katılımcıların göreceği şekilde cevaplanacaktır.

Değerlendirme

- Her öğrenci eğitim sonunda ekrana gelecek Pozitif-Negatif Duygu Ölçeğini doldurmalıdır.

İkinci Uygulama:

İnteraktif Video Uygulaması

Yer: Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi Bilgisayar Laboratuvarı

Süre: 40 dk -1 saat

Öğrenme Hedefleri:

Eğitim programı kapsamında interaktif video uygulaması sonunda katılımcılarda;

1. Mizojininin ortaya çıkmasında etkili olan faktörleri yorumlama gücü (Bilişsel Alan-Kavrama)
Birinci hedefi tanımlayıcı davranışlar:
(1) Mizojininin ortaya çıkmasını etkileyen faktörleri açıklama
2. Mizojininin görüldüğü temel alanlar bilgisi (Bilişsel Alan- Bilgi)
İkinci hedefi tanımlayıcı davranışlar:
(1) Mizojininin görüldüğü alanlardan en az üçüne yönelik örnekler yazma/söyleme

3. Olgularda yer alan mizojinistik tutum ve davranışların etkilerini yordama gücü (Bilişsel alan-Uygulama)

Üçüncü hedefi tanımlayıcı davranışlar:

- (1) Olgulardaki mizojinistik tutum ve davranışların kadını ve topluma etkilerini yorumlama

4. Olgularda yer alan mizojinistik tutum ve davranışların farkında olma yeteneği (Duyuşsal Alan- Alma)

Dördüncü hedefi tanımlayıcı davranışlar:

- (1) Olgularda gördüğü mizojinistik tutum ve davranışları sayma.

5. Olgularda mizojinistik tutum ve davranışların yer aldığı kabullere uymayı reddetme gücü (Duyuşsal Alan- Tepki verme)

Beşinci hedefi tanımlayıcı davranışlar:

- (1) Mizojinistik tutum ve davranışlara yönelik kabulleri sayma.
- (2) Mizojinistik tutum ve davranışlara yönelik kabullere karşı çıkma.

6. Karşılaştığı mizojinistik tutum ve davranışlar karşısında olumlu ya da olumsuz duygularının farkında olma yeteneği (Duyuşsal alan- Alma)

Altıncı hedefi tanımlayıcı davranışlar:

- (1) Olgularda karşılaştığı mizojinistik davranışlar hakkında duygularını söyleme/yazma.

7. Mizojininin önlenmesinin önemini takdir etme yeteneği (Duyuşsal alan- Değer verme)

Yedinci hedefi tanımlayıcı davranışlar:

- (1) Mizojiniyi önlemeye yönelik yapılan çalışmaların önemini yazma/söyleme.
- (2) Yapılan çalışmaların kadın ve toplum açısından yaratacağı değişimi onaylama.

8. Mizojininin önlenmesine yönelik etkili olabilecek yeni öneriler geliştirme yeteneği (Davranışsal alan- Yaratma)

Sekizinci hedefi tanımlayıcı davranışlar:

- (1) Mizojiniyi önlemeye yönelik farklı öneriler sunma.

Yöntem: Sunuş Yoluyla Öğretim (soru-cevap, tartışma, örnek verme)

Materyal: Bilgisayar, kulaklık

İşleyiş:

- Bu eğitim eğitici eşliğinde yürütülür.
- Katılımcılar bilgisayar laboratuvarına alınarak kulaklıkları dağıtılır.
- Katılımcılara interaktif videonun yüklendiği link verilerek aynı anda interaktif videoları başlatma komutu verilir.
- Katılımcılar videoyu eğitici eşliğinde hiçbir müdahalede bulunmadan izlemeli ve aralarda ekrana gelen soruları yanıtlamalıdır.
- Video izlemi sonunda eğitici katılımcılarla izledikleri görüntüler hakkında mizojiniye yönelik kısa bir tartışma oturumu başlatır, video içeriğindeki tüm önemli noktalar konuşulduktan sonra video oturumu eğitici tarafından sonlandırılır.

Değerlendirme

- Her öğrenci video uygulaması sonunda kendilerine dağıtılacak Pozitif-Negatif Duygu Ölçeğini doldurmalıdır.

Üçüncü Uygulama:

Senaryo Temelli Eğitim Aktivitesi

Yer: Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi ve Bilişimi Anabilim Dalı Eğitim ve Değerlendirme Merkezi Standart Hasta Laboratuvarı

Süre: 1 saat (Her senaryo 10 dk. sürmektedir. Üç senaryo, senaryo öncesi bilgilendirme 5 dk. ve üç senaryo sonunda 15 dk. çözümleme oturumu olmak üzere yaklaşık olarak 1 saat sürmektedir.)

Öğrenme Hedefleri:

Eğitim programı kapsamında senaryo temelli eğitim aktivitesi sonunda katılımcılarda;

1. Mizojini ile ilgili temel kavramlar bilgisi (Bilişsel Alan- Bilgi)

Birinci hedefi tanımlayıcı davranışlar:

(1) Senaryoda karşılaştığı mizojinistik durumu tanımlama.

2. Senaryoda deneyimlediği mizojinistik davranış şekline karşı kendi davranışlarının farkında olma yeteneği (Duyuşsal alan- Tepki verme)

İkinci hedefi tanımlayıcı davranışlar:

- (1) Senaryoda karşılaştığı mizojinistik tutum ve davranışları söyleme
- (2) Senaryoda karşılaştığı mizojinistik tutum ve davranışlar karşısında kendi davranışlarını ifade etme
- (3) Senaryoda karşılaştığı mizojinistik tutum ve davranışlar karşısında kendi davranışlarını değerlendirme.

3. Senaryoda karşılaştığı mizojinistik tutum ve davranışlar karşısında olumlu ya da olumsuz duygularının farkında olma yeteneği (Duyuşsal alan- Alma)

Üçüncü hedefi tanımlayıcı davranışlar:

- (1) Senaryolarda karşılaştığı mizojinistik tutum ve davranışlar hakkında duygularını söyleme/yazma.

4. Senaryo süresince deneyimlediği mizojinistik tutum ve davranışlar karşısında tepkide bulunma isteği (Duyuşsal alan- Tepkide bulunma)

Dördüncü hedefi tanımlayıcı davranışlar:

- (1) Senaryolarda deneyimlediği mizojinistik tutum ve davranışlara karşı yanıt vermeye istekli olma.

5. Mizojininin önlenmesinin önemini takdir etme yeteneği (Duyuşsal alan- Değer verme)

Beşinci hedefi tanımlayıcı davranışlar:

- (1) Mizojiniyi önlemeye yönelik yapılan çalışmaların önemini yazma/söyleme.
- (2) Yapılan çalışmaların kadın ve toplum açısından yaratacağı değişimi onaylama.

6. Deneyimlediği mizojinistik tutum ve davranışlar karşısında davranışsal tepkiler ortaya koyabilme gücü (Örneğin şikayet edeceğini söyleme, uyarma, tavsiyelerde bulunma, karşı çıkma, vb.) (Davranışsal alan- Duruma uydurma)

Altıncı hedefi tanımlayıcı davranışlar:

- (1) Senaryolarda deneyimlediği mizojinistik tutum ve davranışlara karşı çıkan tepkiler verme.

7. Mizojininin önlenmesine yönelik etkili olabilecek yeni öneriler geliştirme yeteneği (Davranışsal alan- Yaratma)

Yedinci hedefi tanımlayıcı davranışlar:

(1) Mizojini önlemeye yönelik farklı öneriler sunma.

Yöntem: Araştırma/İnceleme Yoluyla Öğretim (Problem çözme)

Materyal: Bilgisayar, masa, koltuk, sandalyeler, kalem, defter, diz üstü bilgisayar, cep telefonu, sehpa, televizyon, vazo, çiçek, küllük, toplantı için kullanılabilecek büyük masa

İşleyiş:

- Senaryoda yer alacak katılımcılar standart hasta laboratuvarına belirlenen isim listesine göre çağırılır.
- Her katılımcı senaryoya girmeden önce senaryo ile ilgili kısaca bilgi verilerek ortam tanıtılır.
- Katılımcıya senaryoda kendisine ait konuşmaların olmadığı, standart katılımcının ifadelerine göre kendine verilen rolde, kendi ifadeleri ile oynaması söylenir.
- Senaryoya göre standart katılımcı ve katılımcı odaya alınarak senaryo başlatılır.
- Her katılımcı üç senaryoyu tamamladıktan sonra üçer kişilik gruplar halinde çözümleme oturumuna alınır.
- Çözümleme oturumunda her katılımcının aktif olarak rol aldığı birer senaryo videosu izlettirilip, diğer senaryolarda nasıl davrandıklarını düşünmeleri istenir. Her senaryonun sonunda yer alan çözümleme soruları doğrultusunda senaryodaki tutum ve davranışları hakkında konuşmaya davet edilir.
- Tüm sorular ile ilgili her katılımcının konuşması tamamlandıktan sonra oturum sonlandırılır.

Değerlendirme

- Her katılımcı senaryo temelli eğitim aktivitesi sonunda kendilerine dağıtılacak Pozitif-Negatif Duygu Ölçeğini doldurmalıdır.
- Her katılımcı senaryo temelli eğitim aktivitesinin çözümleme oturumu sonunda kendilerine dağıtılacak “Mizojiniye İlişkin Bilgi ve Farkındalık Soruları”nı yanıtlamalıdır.

Eğitim Programının Değerlendirilmesi

- Eğitim programının başında ve sonunda öğrencilere uygulanacak olan mizojiniye yönelik bilgi ve farkındalık soruları ile değerlendirilecektir. Bu amaçla öğrencilerin bilgilerini değerlendirmeye yönelik olarak test soruları, farkındalıklarını değerlendirmeye yönelik olarak ise olgu soruları hazırlanmıştır. Test sorularının sayısı uygulanacak web tabanlı eğitimin içeriğine göre hazırlanan belirtke tablosu dikkate alınarak belirlenmiştir. web tabanlı eğitime ilişkin belirtke tablosu ve test sorularına ilişkin diğer bilgiler aşağıda yer almaktadır.

Web Tabanlı Eğitime İlişkin Belirtke Tablosu

Konular	Bilişsel Hedef	Duyuşsal Hedef	Davranışsal Hedef	Toplam
Mizojini nedir? - Mizojini tanımı - Mizojininin tarihçesi	X			1
Mizojininin ortaya çıkmasında etkili olan faktörler - Cinsiyet, cinsiyet kimliği ve toplumsal cinsiyet rollerinin etkisi - Ailenin etkisi - Okulun etkisi - Dinin etkisi - Politik ideolojinin etkisi - Kültürün etkisi - Kadına yönelik önyargıların etkisi	X X X X X X X		X	8
Mizojininin görüldüğü alanlar ve etkileri - Eğitimde mizojini ve etkileri - Siyasette mizojini ve etkileri - İş yaşamında mizojini ve etkileri - Medyada mizojini ve etkileri - Müzikte mizojini ve etkileri - Bilgisayar/Video oyunlarında mizojini ve etkileri - Sağlıkta mizojini ve etkileri	X X X X X X X	X X		10
Mizojiniyi önlemeye ve mizojininin etkilerini azaltmaya yönelik yapılan girişimler	X X	X	X	3
Toplam	18	4	2	24

Duyuşsal ve davranışsal alandaki hedeflere ilişkin öğrencilerde ölçme ve değerlendirme yapılması güç olacağı için belirtke tablosunda yer alan bilişsel düzeydeki soru sayısı dağılımı dikkate alınarak test soruları hazırlanmıştır. Bu doğrultuda iş yaşamına yönelik iki hedef yer almasına rağmen tek sorunun yeterli olacağı düşünülerek tek soru sorulmuştur. Mizojininin görüldüğü alanlara yönelik ayrı

ayrı soru sorulması nedeniyle genel hedef ile ilgili soru öğrencilere ipucu vereceği düşünülerek sorulmamıştır. Ayrıca politik ideolojiye yönelik soru da öğrencilerde endişeye ya da farklı düşüncelere sebep olabileceği düşünülerek sorulmamıştır. Konu başlıklarında yer alan konulardan öğrenme hedefleri doğrultusunda hazırlanarak bilgi testi için toplam 10 soru hazırlanmıştır.

Öğrencilerin mizojiniye yönelik bilgi ve farkındalıklarını değerlendirmek amacıyla 4 olgu ve bu olgulara yönelik olarak toplamda 10 soru hazırlanmıştır. Olgu soruları test sorularının sonunda yer almaktadır.

- Eğitim programı sonrasında gönüllü katılımcılar ile eğitim programından memnuniyetleri, programın etkinliği ve geliştirilmesine yönelik görüşleri konusunda yarı yapılandırılmış odak grup görüşme formu doğrultusunda görüşmeler yapılacaktır.

EK-7. Web Tabanlı Mizojini ve Kadın Eğitimi Sunumu

MİZOJİNİ VE KADIN

Arş. Gör. Simga EVRENOL ÖÇAL
Hacettepe Üniversitesi
Doğum-Kadın Hastalıkları Hemşireliği AD.

Eğitimin Amacı

Katılımcıların mizojini ile ilgili bilgi düzeylerini arttırmak ve katılımcılara mizojinist tutum ve davranışlara ilişkin farkındalık kazandırmaktır.

Öğrenme Hedefleri:

"Mizojini ve Kadın" eğitimi sonunda katılımcıların aşağıdaki hedeflere ulaşması beklenmektedir.

1. Mizojini ile ilgili temel kavramlar bilgisi
2. Mizojinin oluşumunda etkili olan faktörleri ifade etme gücü
3. Cinsiyet ve cinsiyet rollerinin mizojinist tutum ve davranışların ortaya çıkmasındaki etkisini yorumlama gücü
4. Mizojinin ortaya çıkmasında aile içinde etkili olan durumları yorumlama gücü
5. Mizojinin ortaya çıkmasında okulda etkili olan durumları yorumlama gücü
6. Mizojinin ortaya çıkmasında dinin etkilerini yorumlama gücü
7. Mizojinin ortaya çıkmasında politik ideolojinin etkilerini yorumlama gücü
8. Mizojinin ortaya çıkmasında kültürün etkilerini yorumlama gücü

Öğrenme Hedefleri - 2:

"Mizojini ve Kadın" eğitimi sonunda katılımcıların aşağıdaki hedeflere ulaşması beklenmektedir.

9. Mizojinin ortaya çıkmasında etkili olan kadına yönelik ön yargıları algılamaya dönüklük
10. Mizojinin görüldüğü temel alanlar bilgisi
11. Eğitim alanında görülen mizojinist tutum ve davranışların etkilerini yordama gücü
12. Siyasal alanda görülen mizojinist tutum ve davranışların etkilerini yordama gücü
13. Kadının siyasal alandaki haklarını savunma gücü
14. İş yaşamında görülen mizojinist tutum ve davranışların etkilerini yordama gücü
15. Medyada mizojinist tutum ve davranışları fark etme gücü
16. Mizojinist tutum ve ifadeler içermeyen şarkıları dinlemeye gönüllü olma

Öğrenme Hedefleri - 3:

"Mizojini ve Kadın" eğitimi sonunda katılımcıların aşağıdaki hedeflere ulaşması beklenmektedir.

17. Bilgisayar oyunlarında görülen mizojinist tutum ve davranışların etkilerini yordama gücü
18. Sağlıkta görülen mizojinist tutum ve davranışların etkilerini yordama gücü
19. Mizojiniyi önlemeye yönelik yapılan ulusal ve uluslararası girişimler bilgisi
20. Mizojinin önlenmesinin önemini takdir etme yeteneği
21. Mizojiniyi önlemeye yönelik yapılan girişimlerin katkılarını yorumlama gücü
22. Mizojinin önlenmesine yönelik etkili olabilecek yeni öneriler geliştirme
23. Karşılaştığı mizojinist tutum ve davranışlar karşısında olumlu ya da olumsuz duygularının farkında olma yeteneği

ÖNÜ KASUMLARI

- >Mizojini nedir?
 - Mizojini tanımı
 - Mizojinin tanıtımı
- >Mizojinin ortaya çıkmasında etkili olan faktörler
 - Cinsiyet, cinsiyet kimliği ve toplumsal cinsiyet rollerinin etkilisi
 - Ailenin etkilisi
 - Okulun etkilisi
 - Dinin etkilisi
 - Politik ideolojinin etkilisi
 - Kültürün etkilisi
 - Kadına yönelik önyargıların etkilisi
- >Mizojinin görüldüğü alanlar ve etkileri
 - Eğitimde mizojini ve etkileri
 - Siyasette mizojini ve etkileri
 - İş yaşamında mizojini ve etkileri
 - Medyada mizojini ve etkileri
 - Müzikte mizojini ve etkileri
 - Bilgisayar/Video oyunlarında mizojini ve etkileri
 - Sağlıkta mizojini ve etkileri
- >Mizojiniyi önlemeye ve azaltmaya yönelik yapılanlar
- >Sonuç

Mizojini nedir?

Mizojini nedir?

Yunancada

"Mizo (misien)" **nefret** + "jini (gune)" **kadın**

Mizojininin tanımı

Kadınların varlığına yönelik söylemsel bir tehdit oluşturan, kadına karşı korku, endişe, düşmanlık, nefret, iğrenme, aşağılama, soğukluk, antipati ve güvensizlik duygusudur.

Mizojininin tanımı

- Kadının kötüye kullanımı,
- Kadının metalaştırılması,
- Kadına karşı olumsuz tutum ve davranışlar,
- Kadın olduğu için ona yaşamı çekilmez hale getirmeyi içermektedir.

Mizojinistik Tutum ve Davranış

Birbirini seven bir çiftten kadının kocasına her sabah kahve servis etmesine izin vermek mizojini değildir.

"Kadının görevi kocasına hizmet etmektir, ilişkide kadının yeri budur" tutumu mizojinistiktir.

Mizojinistik Tutum ve Davranış

The diagram consists of a large cylinder labeled 'Mizojini' at the top. Inside the cylinder, there is a Venn diagram with two overlapping circles. The left circle is blue and labeled 'Toplumsal Cinsiyet Ayrımcılığı'. The right circle is orange and labeled 'Kadına Yönelik Şiddet'. The intersection of these two circles is shaded and contains the text 'Kadını cinsel obje olarak görme' and 'Kadını karşı önyargılı olma'.

Mizojininin başlangıcı MÖ 8. yüzyıla dayanmaktadır.

1. Antik Yunanlıların Pandora söylencesi
2. Antik İsrail'de Adem ve Havva söylencesi

Mizojinin temelini oluşturmaktadır.

Pandora Söylencesi

MÖ 8. Yüzyılda Antik Yunan'da çok güzel bir kadın silüetinde yaratılmış olan Pandora, yasaklanmış ve içi kötülüklerle dolu bir kutu ile dünyaya gönderilmiştir.

Pandora merakına yenik
düşerek kutuyu açar ve
kötülükler dünyaya dağılır.

Adem ve Havva Söylencesi

- Musevi metinlerinde ise Tanrı ilk insan olarak cennette yaşayan Adem'i yaratmıştır.
- Adem'in bir yardımcıya ihtiyacı olacağı düşüncesiyle onun kaburgasından da Havva'yı yaratmıştır.
- Ancak Havva, Tanrı buyruğunu dinlemeyerek yasaklı ağacın meyvesini yemiş; Adem'e de yedirerek tüm insanlığın cezalandırılmasına neden olmuştur.

"Kadın bir kanallı arasyon
Üzerine inşa edilmiş bir
tapınak, peytane geçmiştir.
İşin, peytanın kapısı senin.
Her zaman kanalar ve ekle
püskü ghyiller içinde
oimalan!!!"

Tertullian,
Bati Tanrıbiliminin Kurucusu

*"Woman is a simple beast
with a sword
for gateway to the dark.
Woman's way is the
death doorway.
You should always go in
crawling and in rage."*

Forrest, D.,
 Inc. of Western Australia

- Milattan sonraki yıllarda kadın düşmanlığı konusunda etkili olan, felsefi düşünürlerdir.
- Onlara göre kadın erkeklerden daha aşağı, daha akılsız, daha bilgisiz ve evrendeki kötü enerjinin vansımasıdır.

Orta çağda kadın; fiziksel olarak zayıf, bir erkeğin korumasına muhtaç ve kendini günahattan sakınması gereken bir varlıktır.

Geçmişten Günümüze Mizojini "Orta Çağ"

Kadınlar dini gerekçelerle katledilmiş, hastaları iyileştirme çabaları suç olarak görülmüş, şeytanla iş birliği yaptığı gerekçesiyle engizisyon mahkemeleri tarafından yargılanarak diri diri yakılmışlardır.

Geçmişten Günümüze Mizojini "Yeni Çağ"

Yeni çağda kadının geleneklere göre davranması beklenmiş ve hukuki alanda hiçbir hak tanınmamıştır.

Kadınlar, ciddi sağlık sorunlarına neden olan sıkı korselerle ince bele sahip olma, soğuk ten için ısıtıcı ilaçları içme gibi o dönemin modasına uymak zorunda bırakılmıştır.

Geçmişten Günümüze Mizojini "Yeni Çağ"

Toplum üzerinde etkili olan ünlü yazarların ve düşünürlerin kitaplarında yer alan fikirlerle kadının konumu erkekten aşağıda görülmüştür.

Geçmişten Günümüze Mizojini "Yakın Çağ"

- İşçi sınıfındaki kadınlar "ucuz emek" olarak görülmüş ve erkeklerle aynı işi yapmalarına rağmen daha düşük ücret almışlardır.
- İşçi kadınlar gebelik dönemlerinde daha kötü davranışlara maruz kalmışlardır.
- Kadınlar aile içi şiddet görmesine rağmen eşine hizmet etme rolünü sürdürmeye devam etmiştir.

Geçmişten Günümüze Mizojini "Yakın Çağ"

20. yüzyıl savaşlar ve özgürlük mücadelesi dönemi

Savaşlarda yer alan kadınlar eşit konumlarından dolayı oy kullanma gibi haklara sahip olmuşlardır.

Savaşlarda sıklıkla tecavüzler kadınların maruz kaldığı mizojinistlik davranışların bağında gelmektedir.

Geçmişten günümüze kadının mizojini ile savaşı devam etmektedir.

Mizojininin Ortaya Çıkmasında Etkili Olan Faktörler

Mizojininin Ortaya Çıkmasında Etkili Olan Faktörler

Mizojininin Ortaya Çıkmasında Etkili Olan Faktörler

Cinsiyet, Cinsiyet Kimliği ve Toplumsal Cinsiyet Rollerinin Etkisi

- **Cinsiyet** : Bireyin kadın ya da erkek olarak gösterdiği genetik, fizyolojik ve biyolojik özelliklerdir.
- **Cinsiyet kimliği**: Bireyin kendisini bedenen ve ruhen kadın ya da erkek olarak tanımlamasıdır.
- **Toplumsal cinsiyet**: *Biyolojik cinsiyetler arasındaki rol dağılımını ve toplumun cinsiyetler üzerindeki etkisini vurgulamaktadır.*
Örneğin evin reisi erkektir, evin temizliğini kadın yapar gibi.

Mizojininin Ortaya Çıkmasında Etkili Olan Faktörler

Cinsiyet, Cinsiyet Kimliği ve Toplumsal Cinsiyet Rollerinin Etkisi-2

Toplumsal cinsiyet rolleri genellikle kadının doğuştan itibaren daha edilgen, ikincil ve erkeklerden aşağıda olarak algılanmasına neden olduğu için mizojininin temelini oluşturduğu düşünülmektedir.

Mizojininin Ortaya Çıkmasında Etkili Olan Faktörler

Cinsiyet, Cinsiyet Kimliği ve Toplumsal Cinsiyet Rollerinin Etkisi-3

Mizojininin oluşumu her iki cinsiyet açısından farklı şeklide açıklanmaktadır:

Erkeklerin kadına karşı düşmanlıkları	Kadınların kadına karşı düşmanlığı
• Kadına karşı güvensiz olmaları, • Kadından nefret duymaları, • Kadının üzerindeki egemenliklerinden doğan memnuniyet nedeniyle oluşmaktadır.	• Ataerkil yaşam tarzını içselleştirmesi, • Erkeklerle atfedilen gücün kadının eline geçmesi ile sahip olduğu egemenlikten doğan memnuniyet nedeniyle oluşmaktadır.

Mizojininin Ortaya Çıkmasında Etkili Olan Faktörler

Ailenin Etkisi

Kadın düşmanlığının bir çocuğun gelişiminin ilk yıllarında başladığı ve çoğunlukla ev ortamından etkilendiği belirtilmektedir.

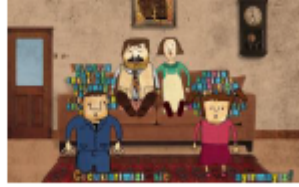
Aile içinde anne ve baba veya kardeşler, sahip olduğu cinsiyetlere yönelik bakış açısını açıkça ya da örtülü biçimde çocuklara aktarmaktadır.

Mizojinin Ortaya Çıkmasında Etkili Olan Faktörler

Ailenin Etkisi-2

Geleneksel toplumsal cinsiyet rolleri, ebeveynler tarafından sahip oldukları kalıp yargılarla farkında olmadan çocuklar tarafından da benimsenmekte ve içselleştirilmektedir.

Mizojinin Ortaya Çıkmasında Etkili Olan Faktörler

Ailenin Etkisi-3

Aile içindeki etmenler:

- Ailenin tipi,
- Ebeveynlerin tutumları,
- Annenin çalışıyor olması,
- Ebeveynlerin eğitim seviyesi,
- Ebeveynler ile birlikte geçirilen zaman,
- Aile içinde şiddetin varlığı gibi faktörler mizojinin ortaya çıkmasında ailede etkili olan durumlardır.

Mizojinin Ortaya Çıkmasında Etkili Olan Faktörler

Okulun Etkisi

Ailedeki cinsiyet rolleri ve bu doğrultuda kadına yönelik şekillenen tutumlar okulda akranların etkisiyle pekişmektedir.

Okulda oynanan oyunlar, söylenen sözler, yapılan şakalar; öğretmenlerin tutum ve davranışları ve ders kitaplarında yer alan cinsiyetçi ifadeler birleştiğinde mizojini, çocuklar tarafından benimsenmekte ve davranışa dönüşmektedir.

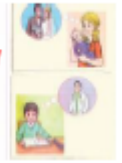
Mizojinin Ortaya Çıkmasında Etkili Olan Faktörler

Okul Etkisi-2

➤ "El işi kızların, blok oyunu erkeklerin etkinliğidir."
(Kız oyunu-erkek oyunu)

➤ "Kızlar çok çalıştığı için iyi not almıştır, erkekler ise zekidir."
(Öğretmenin tutumu)

➤ Ders kitaplarında yer alan cinsiyetçi resimler ve ifadeler içselleştirilmektedir.

Mizojinin Ortaya Çıkmasında Etkili Olan Faktörler

Dinin Etkisi

- Özellikle tek tanrılı dinler, kadınlık ve erkeklik kalıplarını oluşturmada ve onların insanlar tarafından benimsenerek içselleştirilmesinde belirleyici bir rol oynamaktadır.
- İnanılan dine özgü kalıpların değişmez yani **kutsal** olduğunun ortaya konulması bunu sağlamada etkilidir.

Mizojinin Ortaya Çıkmasında Etkili Olan Faktörler

Dinin Etkisi-2

- Adem'i cennetten kovduranın Havva olduğu hikayesi Yahudilerce benimsenen ve kadın düşmanlığının temelini oluşturan bir hikaye olarak kabul edilmektedir.
- Kadının kolay aldanır ve aldatılır, düşüncesiz, hırslı ve kuralları bozan bir varlık olarak tanımlanmasına sebep olan bu hikaye diğer dinler tarafından da kadının aşağılanmasına gerekçe olarak işlenmiştir.

Mizojinin Ortaya Çıkmasında Etkili Olan Faktörler

Dinin Etkisi-3

Mizojinin Ortaya Çıkmasında Etkili Olan Faktörler

Dinin Etkisi-4

Örneğin 3000 yıllık geleneksel bir uygulama olarak yapılan kadın sünneti dini gerekçelerle günümüzde birçok ülkede uygulanmaya devam etmektedir.

Mizojinin Ortaya Çıkmasında Etkili Olan Faktörler

Politik İdeolojinin Etkisi

Politik ideolojinin cinsiyet rolleri ile ilişkisi olduğu belirlenmiştir.

Liberal (özgürlükçü) görüşe sahip bireyler ile muhafazakar görüşe sahip bireyler karşılaştığında liberal görüşlülerin kadın cinsiyet rollerine yönelik geleneksel tutumlarının ve erkek egemenliğini kabul etme davranışlarının daha az olduğu; feminist tutumları ise daha fazla kabul ettikleri belirtilmektedir.

Mizojinin Ortaya Çıkmasında Etkili Olan Faktörler

Politik İdeolojinin Etkisi-2

☐	Muhafazakar görüştekiler kadın erkek arasındaki aynı konusundaki yaygın olarak kadın, fiziksel ve anatomik yapıları nedeniyle toplumda ikincilinde olmaya, ev içi roller almaya uygundur görüşüne sahiptir.
☐	Liberal görüştekiler, cinsiyet ayrımı olmadan kamu ve sosyal alanda tüm insanları bireyler olarak değerlendirebilir.
☐	Sosyalistlere göre cinsiyet ayrımı toplum içinde ekonomik ve sınıf eşitsizliklerini yaratmasından önemlidir.
☐	Faşist görüş, cinsiyet rolleri insanlık içinde temel bir ayrım olarak kabul edilir. Karar verme ve liderlik özellikleri erkeğe, ev içi destekleyici ve ikincil rolleri de kadınlara uygun görür.
☐	Feminist ideolojiye göre ise mizojini erkek gücünün bir dışıdır.

Mizojinin Ortaya Çıkmasında Etkili Olan Faktörler

Politik İdeolojinin Etkisi-3

Belirli politik ideolojiye sahip hükümetlerin toplum üzerindeki etkisi de dikkate alındığında mizojiniyi destekleyen politik ideolojilerin hakim olduğu hükümetlerde kadına yönelik mizojinistik tutumlara daha sıklıkla rastlanabileceği yorumu yapılabilir.

Mizojinin Ortaya Çıkmasında Etkili Olan Faktörler

Kültürün Etkisi

- Kültürün cinsiyetlere yüklediği roller bir toplumda kadına ve erkeğe yönelik tanımlamaları, davranış kalıplarını, cinsiyet kimliklerini, cinsler birbirleri ile ilişkilerini, evlenme adetlerini, aile tiplerini, güzellik anlayışlarını gibi çok geniş bir alanı etkilemektedir.

Mizojininin Ortaya Çıkmasında Etkili Olan Faktörler

Kültürün Etkisi-2

- Örneğin birçok kültürde erkekler güçlü, atılgan, bağımsız olarak yetiştirilirken kadınlar duygusal, sevecen, sorumluluklarını bilen, korunmaya ihtiyacı olan kişiler olarak yetiştirilmektedir. 📌
- Gücü elinde bulunduran cinsiyetin erkek olması kadının ikincil konumda olmasına, bu nedenle de kadına yönelik olumsuz tutum ve davranışlara maruz kalmasına sebep olmaktadır.

Mizojininin Ortaya Çıkmasında Etkili Olan Faktörler

Kültürün Etkisi-3

Küreselleşme ile meydana gelen toplumsal değişimlerle ortaya çıkan popüler kültürün etkisiyle kadının toplumsal rolünde de farklılaşmalar meydana gelmiştir.

Kar amacı güden tüm içeriklerde kadın metalastırılmış bir figür olarak kullanılmakta, cinsel boyutu öne çıkarılmakta, sürekli tüketen ve şiddeti hak eden bir varlık olarak yansıtılmaya çalışılmaktadır.

Mizojininin Ortaya Çıkmasında Etkili Olan Faktörler

Kadına Yönelik Önyargıların Etkisi

- Ön yargı, bir kimse veya bir şeyle ilgili olarak belirli şart, olay ve görüntülere dayanarak önceden edinilmiş olumlu veya olumsuz yargı, peşin yargı, peşin hüküm, peşin fikir olarak tanımlanmaktadır. 📌
- Cinsiyete ilişkin ön yargılar hangi davranış, görünüş ve kişiliğin kadın ve erkeğe ait olduğuna ilişkin inançları ifade eder.

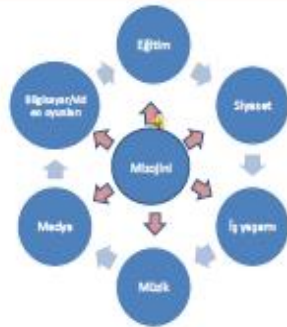

Mizojininin Ortaya Çıkmasında Etkili Olan Faktörler

Kadına Yönelik Önyargıların Etkisi-2

"Kadına Yönelik Önyargılardan Bazıları"				
Kadının kapı uzun aklı koadır	Kadın güçlüdür	Şarap kadınlar aptaldır	Otoyolda öndeki sürücü hata yaptığında "kızın kadındır"	Cinselliğini kullanarak yücelmiştir
Bu tür önyargılar davranışa dönüştüğünde cinsiyet ayrımcılığı ve mizojini ortaya çıkmaktadır.				

Kadınların Mizojini ile Karşılaştığı Alanlar ve Etkileri

Kadınların Mizojini ile Karşılaştığı Alanlar ve Etkileri

EĞİTİMDE MIZOJİNİ VE ETKİLERİ

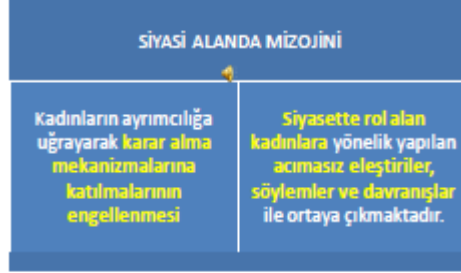
İdealist bir düşünce olan mizojiniye göre kadınlar erkeklerin altında; onların baskısı altında yaşamaları gereken bireyler olduğu için okula giderek eğitim almak da kadının hakkı değildir.

- İş gücüne katılma ve verimliliğin azalması
- Gelir dağılımının dengesizleşmesi
- Kadın sağlığının bozulması (enfeksiyonların artması, istenmeyen gebelikler, anne ölümleri v.b.)
- Toplum sağlığının bozulması

Kadınların Mizojini ile Karşılaştığı Alanlar ve Etkileri

SİYASETTE MİZOJİNİ VE ETKİLERİ

Kadınların Mizojini ile Karşılaştığı Alanlar ve Etkileri (Siyaset)

- Parlamentolar Arası Birlik (IPU) (2017) verilerine göre dünya genelinde parlamentodaki kadın oranı %23,4'tür ve sekiz ülkede kadınlar parlamentoya girememektedir.

- Türkiye'de ise bu oran %14,9'dur.

Inter-Parliamentary Union (IPU), Women's Politics (2017, İngilizce): <https://www.ipu.org/women-at-work/data/parliamentary/2017/2017-women-in-parliament> İngilizce 8-10 Ocak 2018

Kadınların Mizojini ile Karşılaştığı Alanlar ve Etkileri (Siyaset)

Siyasal alanda görülen diğer mizojinistik davranışlara verilebilecek örnekler şunlardır:

- Siyasi alanda aktif olarak çalışmak isteyen kadınlar eşlerinden destek görememekte, ev işlerini aksatmamak koşulu ile eşlerinden izin alarak bu görevi sürdürdüklerini belirtmektedir.
- Siyasette görev alan kadınlar genellikle siyasi bir partinin kadın kollarında ya da belediye meclislerinde çalışmaktadır.
- Kadınların siyasette yer alabilmesi için gerekli gösterilen eğitim, etkilediği insan sayısı, aile gibi kriterlerin tamamını sağlama ön koşulu erkeklerin siyasete katılımında dikkate alınmamaktadır.

Kadınların Mizojini ile Karşılaştığı Alanlar ve Etkileri (Siyaset)

Siyasal alanda görülen diğer mizojinistik davranışlara verilebilecek örneklerden bazıları (devam):

- Parlamentoda bakanlık görevini üstlenen kadın milletvekillerinin sahip olduğu görevlerin genel olarak çevre, aile, yaşlı, genç, engelli, kadın ve çocuk ile ilgili konular kapsadığı söylenebilmektedir.

Kadınların Mizojini ile Karşılaştığı Alanlar ve Etkileri (Siyaset)

Siyasal alanda görülen diğer mizojinistik davranışlara verilebilecek örneklerden bazıları (devam):

- Avustralya'nın ilk kadın başbakanı (2010) Julia Gillard iktidar döneminde, muhalefet partisi lideri tarafından medis kürsüsüne çıkarken kendisine şık çalınması, evli olmadığı ve çocuğunun olmadığı ima edilmesi ve muhalefet liderinin "cadıdan kurtulun" yazılı pankartın önünde konuşma yapması gibi mizojinistik davranışlara maruz kalmıştır.

Kadınların Mizojini ile Karşılaştığı Alanlar ve Etkileri (Siyaset)

Siyasal alanda görülen diğer mizojinistik davranışlara verilebilecek örneklerden bazıları (devam):

- Amerika Devlet Başkanı Donald Trump 2008 yılında Obama'ya karşı yenilen Hillary Clinton'la ilgili yorum yaparken argo bir terim olan "becenildi" ifadesini kullanmıştır.

- Rakibi Hillary Clinton'un başkan olduğu dönemde yaşanan sansasyonel kamuoyuna "Hillary kocasını tatmin edemiyorsa, Amerika'yı nasıl tatmin edecek?" sözleriyle hatırlatmıştır.

Kadınların Mizojini ile Karşılaştığı Alanlar ve Etkileri (Siyaset)

Siyasal alanda görülen diğer mizojinistik davranışlara verilebilecek örneklerden bazıları (devam):

- Yıllar önce medisin bayramı tabilinden dönüş haberi kadın yekillerin saçlarında yaptığı değişiklikler ile verilmiştir.
- İyi Parti Genel Başkanı Meral Akşener, bir grup erkek tarafından topuklu ayakkabı ve eteğin yere atılması ile protesto edilmiştir.

Kadınların Mizojini ile Karşılaştığı Alanlar ve Etkileri (Siyaset)

Siyasal Alanda Görülen Mizojinistik Tutum ve Davranışların Kadına ve Topluma Etkileri

Kadın sağlığı ve statüsü sorunlarının var olmaya devam etmesi,

Demokrasiden uzak bir yapılanmanın hüküm sürmesi,

Cinsiyet ayrımcılığının yeniden üretilmesi,

Ülkenin gelişmesi ve ilerlemesine engel olmasıdır.

Kadınların Mizojini ile Karşılaştığı Alanlar ve Etkileri

İŞ YAŞAMINDA MIZOJİNİ VE ETKİLERİ

Cinsiyet ayrımcılığı,

İş yerinde taciz,

Kadına karşı ön yargılar,

Kadına karşı küçümseyici davranışlar şeklinde görülmektedir.

Kadınların Mizojini ile Karşılaştığı Alanlar ve Etkileri (İş Yaşamı)

Birleşmiş Milletler "The World's Women 2015" raporuna göre dünya genelinde iş gücüne katılım oranı erkeklerde %75, kadınlarda ise %50'dir.

Kadınların günlük çalışma saatlerinin erkeklerin günlük çalışma saatlerinden daha fazla olmasına rağmen tüm sektörlerde kadınların kazancı (70-90 cent) erkeklerin kazancından (1 dolar) daha azdır (UNSTAT, 2015).

Türkiye'de ise kadının iş gücüne katılım oranı %32,5 iken bu oran erkeklerde %72'dir (TÜİK, 2017).

İktisadi Bülten, 2017, 2018, 2019, 2020, 2021, 2022, 2023, 2024, 2025, 2026, 2027, 2028, 2029, 2030, 2031, 2032, 2033, 2034, 2035, 2036, 2037, 2038, 2039, 2040, 2041, 2042, 2043, 2044, 2045, 2046, 2047, 2048, 2049, 2050, 2051, 2052, 2053, 2054, 2055, 2056, 2057, 2058, 2059, 2060, 2061, 2062, 2063, 2064, 2065, 2066, 2067, 2068, 2069, 2070, 2071, 2072, 2073, 2074, 2075, 2076, 2077, 2078, 2079, 2080, 2081, 2082, 2083, 2084, 2085, 2086, 2087, 2088, 2089, 2090, 2091, 2092, 2093, 2094, 2095, 2096, 2097, 2098, 2099, 2100, 2101, 2102, 2103, 2104, 2105, 2106, 2107, 2108, 2109, 2110, 2111, 2112, 2113, 2114, 2115, 2116, 2117, 2118, 2119, 2120, 2121, 2122, 2123, 2124, 2125, 2126, 2127, 2128, 2129, 2130, 2131, 2132, 2133, 2134, 2135, 2136, 2137, 2138, 2139, 2140, 2141, 2142, 2143, 2144, 2145, 2146, 2147, 2148, 2149, 2150, 2151, 2152, 2153, 2154, 2155, 2156, 2157, 2158, 2159, 2160, 2161, 2162, 2163, 2164, 2165, 2166, 2167, 2168, 2169, 2170, 2171, 2172, 2173, 2174, 2175, 2176, 2177, 2178, 2179, 2180, 2181, 2182, 2183, 2184, 2185, 2186, 2187, 2188, 2189, 2190, 2191, 2192, 2193, 2194, 2195, 2196, 2197, 2198, 2199, 2200, 2201, 2202, 2203, 2204, 2205, 2206, 2207, 2208, 2209, 2210, 2211, 2212, 2213, 2214, 2215, 2216, 2217, 2218, 2219, 2220, 2221, 2222, 2223, 2224, 2225, 2226, 2227, 2228, 2229, 2230, 2231, 2232, 2233, 2234, 2235, 2236, 2237, 2238, 2239, 2240, 2241, 2242, 2243, 2244, 2245, 2246, 2247, 2248, 2249, 2250, 2251, 2252, 2253, 2254, 2255, 2256, 2257, 2258, 2259, 2260, 2261, 2262, 2263, 2264, 2265, 2266, 2267, 2268, 2269, 2270, 2271, 2272, 2273, 2274, 2275, 2276, 2277, 2278, 2279, 2280, 2281, 2282, 2283, 2284, 2285, 2286, 2287, 2288, 2289, 2290, 2291, 2292, 2293, 2294, 2295, 2296, 2297, 2298, 2299, 2300, 2301, 2302, 2303, 2304, 2305, 2306, 2307, 2308, 2309, 2310, 2311, 2312, 2313, 2314, 2315, 2316, 2317, 2318, 2319, 2320, 2321, 2322, 2323, 2324, 2325, 2326, 2327, 2328, 2329, 2330, 2331, 2332, 2333, 2334, 2335, 2336, 2337, 2338, 2339, 2340, 2341, 2342, 2343, 2344, 2345, 2346, 2347, 2348, 2349, 2350, 2351, 2352, 2353, 2354, 2355, 2356, 2357, 2358, 2359, 2360, 2361, 2362, 2363, 2364, 2365, 2366, 2367, 2368, 2369, 2370, 2371, 2372, 2373, 2374, 2375, 2376, 2377, 2378, 2379, 2380, 2381, 2382, 2383, 2384, 2385, 2386, 2387, 2388, 2389, 2390, 2391, 2392, 2393, 2394, 2395, 2396, 2397, 2398, 2399, 2400, 2401, 2402, 2403, 2404, 2405, 2406, 2407, 2408, 2409, 2410, 2411, 2412, 2413, 2414, 2415, 2416, 2417, 2418, 2419, 2420, 2421, 2422, 2423, 2424, 2425, 2426, 2427, 2428, 2429, 2430, 2431, 2432, 2433, 2434, 2435, 2436, 2437, 2438, 2439, 2440, 2441, 2442, 2443, 2444, 2445, 2446, 2447, 2448, 2449, 2450, 2451, 2452, 2453, 2454, 2455, 2456, 2457, 2458, 2459, 2460, 2461, 2462, 2463, 2464, 2465, 2466, 2467, 2468, 2469, 2470, 2471, 2472, 2473, 2474, 2475, 2476, 2477, 2478, 2479, 2480, 2481, 2482, 2483, 2484, 2485, 2486, 2487, 2488, 2489, 2490, 2491, 2492, 2493, 2494, 2495, 2496, 2497, 2498, 2499, 2500, 2501, 2502, 2503, 2504, 2505, 2506, 2507, 2508, 2509, 2510, 2511, 2512, 2513, 2514, 2515, 2516, 2517, 2518, 2519, 2520, 2521, 2522, 2523, 2524, 2525, 2526, 2527, 2528, 2529, 2530, 2531, 2532, 2533, 2534, 2535, 2536, 2537, 2538, 2539, 2540, 2541, 2542, 2543, 2544, 2545, 2546, 2547, 2548, 2549, 2550, 2551, 2552, 2553, 2554, 2555, 2556, 2557, 2558, 2559, 2560, 2561, 2562, 2563, 2564, 2565, 2566, 2567, 2568, 2569, 2570, 2571, 2572, 2573, 2574, 2575, 2576, 2577, 2578, 2579, 2580, 2581, 2582, 2583, 2584, 2585, 2586, 2587, 2588, 2589, 2590, 2591, 2592, 2593, 2594, 2595, 2596, 2597, 2598, 2599, 2600, 2601, 2602, 2603, 2604, 2605, 2606, 2607, 2608, 2609, 2610, 2611, 2612, 2613, 2614, 2615, 2616, 2617, 2618, 2619, 2620, 2621, 2622, 2623, 2624, 2625, 2626, 2627, 2628, 2629, 2630, 2631, 2632, 2633, 2634, 2635, 2636, 2637, 2638, 2639, 2640, 2641, 2642, 2643, 2644, 2645, 2646, 2647, 2648, 2649, 2650, 2651, 2652, 2653, 2654, 2655, 2656, 2657, 2658, 2659, 2660, 2661, 2662, 2663, 2664, 2665, 2666, 2667, 2668, 2669, 2670, 2671, 2672, 2673, 2674, 2675, 2676, 2677, 2678, 2679, 2680, 2681, 2682, 2683, 2684, 2685, 2686, 2687, 2688, 2689, 2690, 2691, 2692, 2693, 2694, 2695, 2696, 2697, 2698, 2699, 2700, 2701, 2702, 2703, 2704, 2705, 2706, 2707, 2708, 2709, 2710, 2711, 2712, 2713, 2714, 2715, 2716, 2717, 2718, 2719, 2720, 2721, 2722, 2723, 2724, 2725, 2726, 2727, 2728, 2729, 2730, 2731, 2732, 2733, 2734, 2735, 2736, 2737, 2738, 2739, 2740, 2741, 2742, 2743, 2744, 2745, 2746, 2747, 2748, 2749, 2750, 2751, 2752, 2753, 2754, 2755, 2756, 2757, 2758, 2759, 2760, 2761, 2762, 2763, 2764, 2765, 2766, 2767, 2768, 2769, 2770, 2771, 2772, 2773, 2774, 2775, 2776, 2777, 2778, 2779, 2780, 2781, 2782, 2783, 2784, 2785, 2786, 2787, 2788, 2789, 2790, 2791, 2792, 2793, 2794, 2795, 2796, 2797, 2798, 2799, 2800, 2801, 2802, 2803, 2804, 2805, 2806, 2807, 2808, 2809, 2810, 2811, 2812, 2813, 2814, 2815, 2816, 2817, 2818, 2819, 2820, 2821, 2822, 2823, 2824, 2825, 2826, 2827, 2828, 2829, 2830, 2831, 2832, 2833, 2834, 2835, 2836, 2837, 2838, 2839, 2840, 2841, 2842, 2843, 2844, 2845, 2846, 2847, 2848, 2849, 2850, 2851, 2852, 2853, 2854, 2855, 2856, 2857, 2858, 2859, 2860, 2861, 2862, 2863, 2864, 2865, 2866, 2867, 2868, 2869, 2870, 2871, 2872, 2873, 2874, 2875, 2876, 2877, 2878, 2879, 2880, 2881, 2882, 2883, 2884, 2885, 2886, 2887, 2888, 2889, 2890, 2891, 2892, 2893, 2894, 2895, 2896, 2897, 2898, 2899, 2900, 2901, 2902, 2903, 2904, 2905, 2906, 2907, 2908, 2909, 2910, 2911, 2912, 2913, 2914, 2915, 2916, 2917, 2918, 2919, 2920, 2921, 2922, 2923, 2924, 2925, 2926, 2927, 2928, 2929, 2930, 2931, 2932, 2933, 2934, 2935, 2936, 2937, 2938, 2939, 2940, 2941, 2942, 2943, 2944, 2945, 2946, 2947, 2948, 2949, 2950, 2951, 2952, 2953, 2954, 2955, 2956, 2957, 2958, 2959, 2960, 2961, 2962, 2963, 2964, 2965, 2966, 2967, 2968, 2969, 2970, 2971, 2972, 2973, 2974, 2975, 2976, 2977, 2978, 2979, 2980, 2981, 2982, 2983, 2984, 2985, 2986, 2987, 2988, 2989, 2990, 2991, 2992, 2993, 2994, 2995, 2996, 2997, 2998, 2999, 3000, 3001, 3002, 3003, 3004, 3005, 3006, 3007, 3008, 3009, 3010, 3011, 3012, 3013, 3014, 3015, 3016, 3017, 3018, 3019, 3020, 3021, 3022, 3023, 3024, 3025, 3026, 3027, 3028, 3029, 3030, 3031, 3032, 3033, 3034, 3035, 3036, 3037, 3038, 3039, 3040, 3041, 3042, 3043, 3044, 3045, 3046, 3047, 3048, 3049, 3050, 3051, 3052, 3053, 3054, 3055, 3056, 3057, 3058, 3059, 3060, 3061, 3062, 3063, 3064, 3065, 3066, 3067, 3068, 3069, 3070, 3071, 3072, 3073, 3074, 3075, 3076, 3077, 3078, 3079, 3080, 3081, 3082, 3083, 3084, 3085, 3086, 3087, 3088, 3089, 3090, 3091, 3092, 3093, 3094, 3095, 3096, 3097, 3098, 3099, 3100, 3101, 3102, 3103, 3104, 3105, 3106, 3107, 3108, 3109, 3110, 3111, 3112, 3113, 3114, 3115, 3116, 3117, 3118, 3119, 3120, 3121, 3122, 3123, 3124, 3125, 3126, 3127, 3128, 3129, 3130, 3131, 3132, 3133, 3134, 3135, 3136, 3137, 3138, 3139, 3140, 3141, 3142, 3143, 3144, 3145, 3146, 3147, 3148, 3149, 3150, 3151, 3152, 3153, 3154, 3155, 3156, 3157, 3158, 3159, 3160, 3161, 3162, 3163, 3164, 3165, 3166, 3167, 3168, 3169, 3170, 3171, 3172, 3173, 3174, 3175, 3176, 3177, 3178, 3179, 3180, 3181, 3182, 3183, 3184, 3185, 3186, 3187, 3188, 3189, 3190, 3191, 3192, 3193, 3194, 3195, 3196, 3197, 3198, 3199, 3200, 3201, 3202, 3203, 3204, 3205, 3206, 3207, 3208, 3209, 3210, 3211, 3212, 3213, 3214, 3215, 3216, 3217, 3218, 3219, 3220, 3221, 3222, 3223, 3224, 3225, 3226, 3227, 3228, 3229, 3230, 3231, 3232, 3233, 3234, 3235, 3236, 3237, 3238, 3239, 3240, 3241, 3242, 3243, 3244, 3245, 3246, 3247, 3248, 3249, 3250, 3251, 3252, 3253, 3254, 3255, 3256, 3257, 3258, 3259, 3260, 3261, 3262, 3263, 3264, 3265, 3266, 3267, 3268, 3269, 3270, 3271, 3272, 3273, 3274, 3275, 3276, 3277, 3278, 3279, 3280, 3281, 3282, 3283, 3284, 3285, 3286, 3287, 3288, 3289, 3290, 3291, 3292, 3293, 3294, 3295, 3296, 3297, 3298, 3299, 3300, 3301, 3302, 3303, 3304, 3305, 3306, 3307, 3308, 3309, 3310, 3311, 3312, 3313, 3314, 3315, 3316, 3317, 3318, 3319, 3320, 3321, 3322, 3323, 3324, 3325, 3326, 3327, 3328, 3329, 3330, 3331, 3332, 3333, 3334, 3335, 3336, 3337, 3338, 3339, 3340, 3341, 3342, 3343, 3344, 3345, 3346, 3347, 3348, 3349, 3350, 3351, 3352, 3353, 3354, 3355, 3356, 3357, 3358, 3359, 3360, 3361, 3362, 3363, 3364, 3365, 3366, 3367, 3368, 3369, 3370, 3371, 3372, 3373, 3374, 3375, 3376, 3377, 3378, 3379, 3380, 3381, 3382, 3383, 3384, 3385, 3386, 3387, 3388, 3389, 3390, 3391, 3392, 3393, 3394, 3395, 3396, 3397, 3398, 3399, 3400, 3401, 3402, 3403, 3404, 3405, 3406, 3407, 3408, 3409, 3410, 3411, 3412, 3413, 3414, 3415, 3416, 3417, 3418, 3419, 3420, 3421, 3422, 3423, 3424, 3425, 3426, 3427, 3428, 3429, 3430, 3431, 3432, 3433, 3434, 3435, 3436, 3437, 3438, 3439, 3440, 3441, 3442, 3443, 3444, 3445, 3446, 3447, 3448, 3449, 3450, 3451, 3452, 3453, 3454, 3455, 3456, 3457, 3458, 3459, 3460, 3461, 3462, 3463, 3464, 3465, 3466, 3467, 3468, 3469, 3470, 3471, 3472, 3473, 3474, 3475, 3476, 3477, 3478, 3479, 3480, 3481, 3482, 3483, 3484, 3485, 3486, 3487, 3488, 3489, 3490, 3491, 3492, 3493, 3494, 3495, 3496, 3497, 3498, 3499, 3500, 3501, 3502, 3503, 3504, 3505, 3506, 3507, 3508, 3509, 3510, 3511, 3512, 3513, 3514, 3515, 3516, 3517, 3518, 3519, 3520, 3521, 3522, 3523, 3524, 3525, 3526, 3527, 3528, 3529, 3530, 3531, 3532, 3533, 3534, 3535, 3536, 3537, 3538, 3539, 3540, 3541, 3542, 3543, 3544, 3545, 3546, 3547, 3548, 3549, 3550, 3551, 3552, 3553, 3554, 3555, 3556, 3557, 3558, 3559, 3560, 3561, 3562, 3563, 3564, 3565, 3566, 3567, 3568, 3569, 3570, 3571, 3572, 3573, 3574, 3575, 3576, 3577, 3578, 3579, 3580, 3581, 3582, 3583, 3584, 3585, 3586, 3587, 3588, 3589, 3590, 3591, 3592, 3593, 3594, 3595, 3596, 3597, 3598, 3599, 3600, 3601, 3602, 3603, 3604, 3605, 3606, 3607, 3608, 3609, 3610, 3611, 3612, 3613, 3614, 3615, 3616, 3617, 3618, 3619, 3620, 3621, 3622, 3623, 3624, 3625, 3626, 3627, 3628, 3629, 3630, 3631, 3632, 3633, 3634, 3635, 3636, 3637, 3638, 3639, 3640, 3641, 3642, 3643, 3644, 3645, 3646, 3647, 3648, 3649, 3650, 3651, 3652, 3653, 3654, 3655, 3656, 3657, 3658, 3659, 3660, 3661, 3662, 3663, 3664, 3665, 3666, 3667, 3668, 3669, 3670, 3671, 3672, 3673, 3674, 3675, 3676, 3677, 3678, 3679, 3680, 3681, 3682, 3683, 3684, 3685, 3686, 3687, 3688, 3689, 3690, 3691, 3692, 3693, 3694, 3695, 3696, 3697, 3698, 3699, 3700, 3701, 3702, 3703, 3704, 3705, 3706, 3707, 3708, 3709, 3710, 3711, 3712, 3713, 3714, 3715, 3716, 3717, 3718, 3719, 3720, 3721, 3722, 3723, 3724, 3725, 3726, 3727, 3728, 3729, 3730, 3731, 3732, 3733, 3734, 3735, 3736, 3737, 3738, 3739, 3740, 3741, 3742, 3743, 3744, 3745, 3746, 3747, 3748, 3749, 3750, 3751, 3752, 3753, 3754, 3755, 3756, 3757, 3758, 3759, 3760, 3761, 3762, 3763, 3764, 3765, 3766, 3767, 3768, 3769, 3770, 3771, 3772, 3773, 3774, 3775, 3776, 3777, 3778, 3779, 3780, 3781, 3782, 3783, 3784, 3785, 3786, 3787, 3788, 3789, 3790, 3791, 3792, 3793, 3794, 3795, 3796, 3797, 3798, 3799, 3800, 3801, 3802, 3803, 3804, 3805, 3806, 3807, 3808, 3809, 3810, 3811, 3812, 3813, 3814, 3815, 3816, 3817, 3818, 3819, 3820, 3821, 3822, 3823, 3824, 3825, 3826, 3827, 3828, 3829, 3830, 3831, 3832, 3833, 3834, 3835, 3836, 3837, 3838, 3839, 3840, 3841, 3842, 3843, 3844, 3845, 3846, 3847, 3848, 384

Kadınların Mizojini ile Karşılaştığı Alanlar ve Etkileri (İş Yaşamı)

Kadınların iş yaşamında yaşadığı mizojiniye ilişkin diğer örneklerden bazıları (devam):

- Aynı işi yapan kadın ve erkeğin iş tanımlarının değiştirilerek kadına daha düşük ücret ödenmesi.
- İşyerinde herhangi bir ortamda bir kadın işyerine girdiği zaman iş yerinde çalışanların kadını baştan aşağı süzmesi ve hakkında dedikodu çıkarması.

Kadınların Mizojini ile Karşılaştığı Alanlar ve Etkileri (İş Yaşamı)

Kadınların iş yaşamında yaşadığı mizojiniye ilişkin diğer örneklerden bazıları (devam):

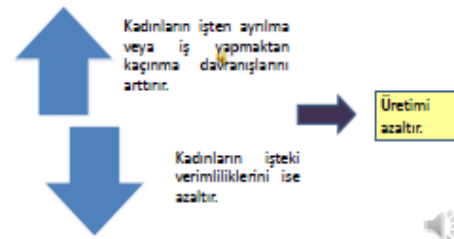
İş Yaşamında Görülen Mizojinistik Tutum ve Davranışların Kadına ve Topluma Etkileri -2

- İş yerinde terfi etmesini sağlamak için işverenin kadın çalışanına cinsel baskıyı kullanması.
- İş başvurusuna gelen kadına işveren tarafından erkek arkadaşının olup olmadığının sorulması.
- İş yerinde yönetici pozisyonuna getirilen kadının başkasının güzelliğine, çekiciliğine ve cinselliğine kullanmasına bağlı olduğuna ilişkin konuşmalar yapılması.

Kadınların Mizojini ile Karşılaştığı Alanlar ve Etkileri (İş Yaşamı)

İş Yaşamında Görülen Mizojinistik Tutum ve Davranışların Kadına ve Topluma Etkileri

Kadınların Mizojini ile Karşılaştığı Alanlar ve Etkileri (İş Yaşamı)

İş Yaşamında Görülen Mizojinistik Tutum ve Davranışların Kadına ve Topluma Etkileri -2

Düşük ücretle ve güvencesiz çalışma kadınların sağlık hizmetlerinden yararlanmasını engeller.

Kadınların stres, anksiyete ve depresyonu artırır, benlik saygısını azaltır.

Strese bağlı pek çok sağlık sorununun ortaya çıkmasına neden olur.

Kadınların Mizojini ile Karşılaştığı Alanlar ve Etkileri (İş Yaşamı)

İş Yaşamında Görülen Mizojinistik Tutum ve Davranışların Kadına ve Topluma Etkileri -3

Kadınların Mizojini ile Karşılaştığı Alanlar ve Etkileri

MEDYADA MİZOJİNİ VE ETKİLERİ

Kadınların Mizojini ile Karşılaştığı Alanlar ve Etkileri (Medya)

İnternet ve sosyal medyanın yaygın kullanımı ile ortaya çıkan mizojinistik tutum, **siber mizojini!!!**

Kadınların Mizojini ile Karşılaştığı Alanlar ve Etkileri (Medya)

Kadınların medyada maruz kaldığı mizojinistik davranışlara ilişkin örneklerden bazıları şunlardır:

Margarin reklamlarında özenli anne

Dondurma reklamlarında çiğneme zevkini yaşayan seksi kadın

Deterjan reklamlarında titiz ev kadını

Kadınların Mizojini ile Karşılaştığı Alanlar ve Etkileri (Medya)

Kadınların medyada maruz kaldığı mizojinistik davranışlara ilişkin örneklerden bazıları (devam):

Ev aracı genç reklamlarında çalışmaya bakan kadın

Kadınların Mizojini ile Karşılaştığı Alanlar ve Etkileri (Medya)

Kadınların medyada maruz kaldığı mizojinistik davranışlara ilişkin örneklerden bazıları (devam):

Diyet ürünleri reklamlarında zayıf ve güzel olmak için uğrayan kadın

Kadınların Mizojini ile Karşılaştığı Alanlar ve Etkileri (Medya)

Kadınların medyada maruz kaldığı mizojinistik davranışlara ilişkin örneklerden bazıları (devam):

• Kadınların dizilerde erkeğin şiddetine uğrayan fedakar anne, güzel, bakımlı ve zengin patronun aşık olduğu saf genç kız ya da sürekli kötülük yapan fitne kadın rollerinde yer alması

• Kadın cinayetleri ve diğer şiddet haberlerinde kadını suçlayıcı ve kötüleyen ifadelerin kullanılması

Kadınların Mizojini ile Karşılaştığı Alanlar ve Etkileri (Medya)

Kadınların medyada maruz kaldığı mizojinistik davranışlara ilişkin örneklerden bazıları (devam):

• Tecavüz haberlerinde cümlenin başında "gece eğlencesinden dönen kadın" veya "alkollü genç kız" gibi tanımlamalar yerleştirilerek, bu kadınların adeta kendilerine yapılan saldırıları kışkırtılan ya da hak ettiklerinin ima edilmesi

• Gazetelerde ya da televizyondaki haberlerin "kadın sürücü ortalığı birbirine ketti", "kadın doktor oğlu tarafından öldürüldü" gibi cinsiyeti vurgulayan ifadelerle verilmesi

Kadınların Mizojini ile Karşılaştığı Alanlar ve Etkileri (Medya)

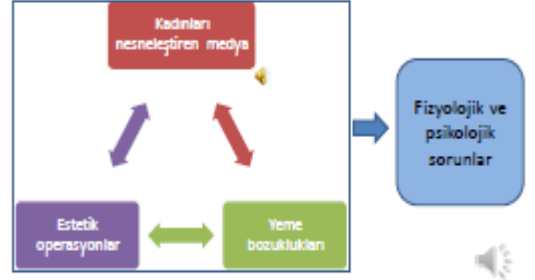
Kadınların medyada maruz kaldığı mizojinistik davranışlara ilişkin örneklerden bazıları (devam):

- İnternette kadına yönelik aşağılayıcı şakaların yer alması
- Sosyal medya kullanıcıları tarafından kadınlara yönelik nefret içerikli söylemler ve tehditler de son dönemde yaşanan mizojinistik tutum ve davranışlardır.

Kadınların Mizojini ile Karşılaştığı Alanlar ve Etkileri (Medya)

Medyada Görülen Mizojinistik Tutum ve Davranışların Kadına ve Topluma Etkileri

Kadınların Mizojini ile Karşılaştığı Alanlar ve Etkileri (Medya)

Medyada Görülen Mizojinistik Tutum ve Davranışların Kadına ve Topluma Etkileri- 2

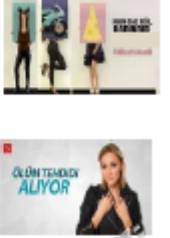
Televizyonda kadınların cinsel nesne olarak gösterildiği görüntülerin izleyenlerin bir sohbet uygulamasında tanımadıkları kadınlara karşı açık bir şekilde istismarcı oldukları, daha çok cinsiyetçi şakalar yaptıkları ve cinsel ilişkiye zorlama isteği duydukları belirlenmiştir.

Kadınların Mizojini ile Karşılaştığı Alanlar ve Etkileri (Medya)

Medyada Görülen Mizojinistik Tutum ve Davranışların Kadına ve Topluma Etkileri- 3

- Kitle iletişim araçlarında kadına yönelik şiddet haberlerinde kullanılan dil ve fotoğraflar mizojinin yeniden üretilmesine ve toplumsal alanda kabul görmesine neden olmaktadır.
- Tweeter, instagram gibi sosyal medyada saldırıya uğrayan kadınlar işini veya sahip olduğu fırsatları kaybetmekte ve kişiler arası ilişkileri bozulmaktadır.
- Sosyal medyada siber mizojinistik davranışlara maruz kalma kadınların korku, anksiyete, utanma ve güvenlik endişesi yaşamalarına sebep olmaktadır.

Kadınların Mizojini ile Karşılaştığı Alanlar ve Etkileri

MÜZİKTE MİZOJİNİ VE ETKİLERİ

- Rap müzik, rock müzik gibi müzik türlerinin şarkı sözlerinde yer alan cinsel saldırı, kadına aşağılama, nesneleştirme ve kadına yönelik şiddet içeren sözlerle

- Şarkıların video kliplerinde rol alan kadınların sergilediği cinsellik içerikli danslar ve figürlerle

Kadınların Mizojini ile Karşılaştığı Alanlar ve Etkileri (Müzik)

Mizojininin müzikteki örnekleri

Kadınların Mizojini ile Karşılaştığı Alanlar ve Etkileri (Müzik)

Mizojinin müzikteki örnekleri (devam)

Kadınların Mizojini ile Karşılaştığı Alanlar ve Etkileri (Müzik)

Mizojinin müzikteki örnekleri (devam)

Kadınların Mizojini ile Karşılaştığı Alanlar ve Etkileri (Müzik)

Müzikte Görülen Mizojinistik Tutum ve Davranışların Kadına ve Topluma Etkileri

Şarkı sözleri, melodi ve ritimle birlikte olunca daha kalıcı hale gelmektedir.

Müzik kadına karşı düşmanlığın desteklenmesine, içselleştirilmesine ve sergilenmesine neden olabilmektedir.

Kadınların Mizojini ile Karşılaştığı Alanlar (Müzik)

Müzikte Görülen Mizojinistik Tutum ve Davranışların Kadına ve Topluma Etkileri -2

- Şarkıların video kliplerinde kadınların sadece cinsellikleriyle yer alması ile müzik, kadınların yetenekleri ve entelektüel özellikleri göz ardı edilerek yalnızca bedenleri ile var olan, şiddeti hak eden kişiler olarak algılanmasına sebep olmaktadır.

- Bu durum, kadına yönelik her türlü mizojinistik tutum ve davranışın sürdürülmesine katkı sağlamaktadır.

Kadınların Mizojini ile Karşılaştığı Alanlar ve Etkileri

BİLGİSAYAR/VİDEO OYUNLARINDA MİZOJİNİ VE ETKİLERİ

Kadınların Mizojini ile Karşılaştığı Alanlar ve Etkileri (Bilgisayar/Video Oyunları)

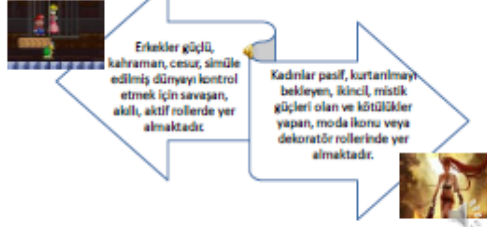
Erkek egemen bir sektör olarak görülmesi nedeniyle

Kadın karakterler erkek karakterlerden sayıca daha azdır.

Kadın karakterler toplumsal cinsiyet özellikleri, ön yargılar ve toplumun kültürüne bağlı olarak hazırlanmaktadır.

Kadınların Mizojini ile Karşılaştığı Alanlar ve Etkileri (Bilgisayar/Video Oyunları)

Bilgisayar /video oyunlarında görülen mizojinistik tutum ve davranışlara verilebilecek örneklerden bazıları şunlardır:

Kadınların Mizojini ile Karşılaştığı Alanlar ve Etkileri (Bilgisayar/Video Oyunları)

Bilgisayar /video oyunlarında görülen mizojinistik tutum ve davranışlara verilebilecek örneklerden bazıları (devam):

- Özellikle yarış ya da dövüş gibi bilgisayar/video oyunlarında kadınlar erkeklerle şans getiren, seksi, dekolteli giyinen ve vücudu ile oyuna katkı sağlayan, oyunu başlatan ve oyun sonunda kazanan karakterin yanında olan cinsel obje olarak yer almaktadır.

Kadınların Mizojini ile Karşılaştığı Alanlar ve Etkileri (Bilgisayar/Video Oyunları)

Bilgisayar /video oyunlarında görülen mizojinistik tutum ve davranışlara verilebilecek örneklerden bazıları (devam):

- Bazı oyunlar ise sadece kadın cinselliği üzerine kurulmuştur ve ona yapılan mizojinistik davranışlar sonunda puan kazandırmaktadır.
- Geçtiğimiz yıllarda dünya genelinde piyasaya sunulan RapeLay isimli tecavüz oyunu da kadın örgütleri tarafından çok tepki almıştır.

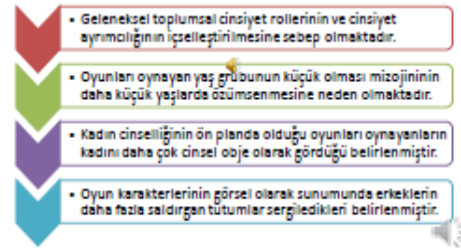
Kadınların Mizojini ile Karşılaştığı Alanlar ve Etkileri (Bilgisayar/Video Oyunları)

Bilgisayar /video oyunlarında görülen mizojinistik tutum ve davranışlara verilebilecek örneklerden bazıları (devam):

- Bilgisayar oyunlarının sanal ortamda belirlenen gruplarla oynandığı oyun topluluklarında kadınların gördüğü mizojinistik tutumlar ise kadın olduğunun bilinmesi halinde sözlü tacizlere maruz kalma, kadın olduğu için oyunda başarısız olacağı düşüncesi ve topluluklarda cinsiyetçi küfürlerin kullanımıdır.

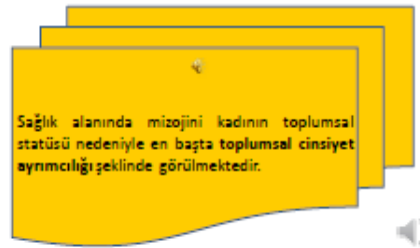
Kadınların Mizojini ile Karşılaştığı Alanlar ve Etkileri (Bilgisayar/Video Oyunları)

Bilgisayar/Video Oyunlarında Görülen Mizojinistik Tutum ve Davranışların Kadına ve Topluma Etkileri

Kadınların Mizojini ile Karşılaştığı Alanlar ve Etkileri

SAĞLIKTA MİZOJİNİ VE ETKİLERİ

Kadınların Mizojini ile Karşılaştığı Alanlar ve Etkileri (Sağlık)

Kadınların Mizojini ile Karşılaştığı Alanlar ve Etkileri (Sağlık)

Sağlık alanında mizojiniye verilebilecek bazı örnekler ise şunlardır:

- Herhangi bir hastalık durumunda eşi kadını hastaneye götürmüyorsa kadın, ekonomik yönden eşine bağımlılığı ve eşine karşı gelememesi nedeniyle sağlık hizmetlerinden yararlanamamaktadır.

Kadınların Mizojini ile Karşılaştığı Alanlar ve Etkileri (Sağlık)

Sağlık alanında mizojiniye verilebilecek bazı örnekler (devam):

Kadınların Mizojini ile Karşılaştığı Alanlar ve Etkileri (Sağlık)

Sağlık alanında mizojiniye verilebilecek bazı örnekler (devam):

- Cinsel yaşamında aktif ve bekar olan kadınlar sağlık personellerinin yargılayıcı davranışları nedeniyle sağlık kuruluşuna başvurmak istememektedir.

- Kadın genital organlarının kısmen ya da tamamen çıkarılması ile yapılan kadın sünneti (kadın genital mutilasyonu) günümüzde pek çok ülkede yaygın olarak uygulanmaktadır.

Kadınların Mizojini ile Karşılaştığı Alanlar ve Etkileri (Sağlık)

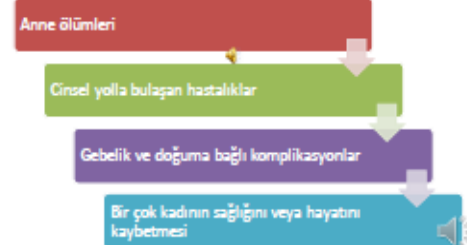
Sağlık alanında mizojiniye verilebilecek bazı örnekler (devam):

- Doğacak bebeğin cinsiyetinin belirlenmesi ve tüp bebek yöntemleri ya da gebeliğin sonlandırılması gibi yöntemlerle yapılan cinsiyet seçimi tercihlerin erkek cinsiyeti yönünde olması nedeniyle her yıl milyonlarca kadının kaybına sebep olmaktadır.

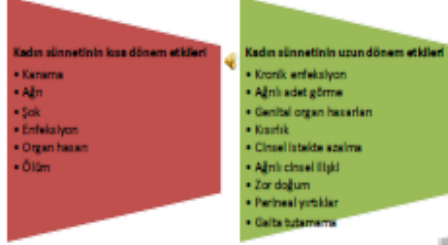
Kadınların Mizojini ile Karşılaştığı Alanlar ve Etkileri (Sağlık)

Sağlıkta Görülen Mizojinistlik Tutum ve Davranışların Kadına ve Topluma Etkileri:

Kadınların Mizojini ile Karşılaştığı Alanlar ve Etkileri (Sağlık)

Sağlıkta Görülen Mizojinistik Tutum ve Davranışların Kadına ve Topluma Etkileri -2:

Kadınların Mizojini ile Karşılaştığı Alanlar ve Etkileri (Sağlık)

Sağlıkta Görülen Mizojinistik Tutum ve Davranışların Kadına ve Topluma Etkileri -3:

- Cinsiyet seçimi ya da uygunsuz koşullarda gebeliğini sonlandırma, birçok kadının sağlığını olumsuz etkilemektedir.
- Cinsiyet tercihlerinin erkek cinsiyeti yönünde olması toplumun nüfus dengesinin bozulmasına ve ülkelerin birçok alanda olumsuz olarak etkilenebilmesine sebep olabilmektedir.

Dünya genelinde kadınlara yönelik yaygın olarak görülen bu tür mizojinistik tutum ve davranışların önlenmesi ve azaltılması gerekmektedir.

Mizojiniyi Önlemeye ve Azaltmaya Yönelik Yapılanlar

Mizojiniyi Önlemeye ve Azaltmaya Yönelik Yapılanlar

Mizojiniyi Önlemeye ve Azaltmaya Yönelik Yapılanlar

Uluslararası Yasal Düzenlemeler

- 8 Mart 1857 yılında New York'ta bir fabrikada çalışan bir grup kadın için "eşit işe eşit ücret" talebi ile gösteri yapılmıştır.
- 1946 yılında "Birleşmiş Milletler (BM) Kadının Statüsü Komisyonu" kurulmuştur.
- 1948 yılında "Uluslararası İnsan Hakları Beyannamesi" kabul edilmiştir.
- 1975 yılı Birleşmiş Milletler tarafından "Uluslararası Kadın Yılı" ilan edilmiştir.
- Aynı yıl I. Dünya Kadın Konferansı yapılmış ve 1975-1985 yılları arasında "BM Kadın On Yılı" olarak ilan edilmiştir.
- 1977 yılında 8 Mart, Dünya Kadınlar Günü olarak kutlanmaya başlanmıştır.

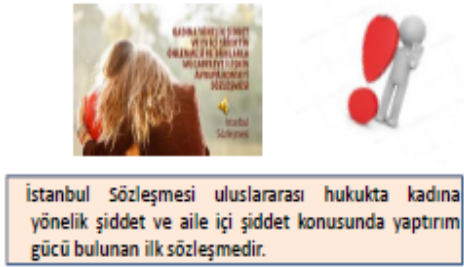
Mizojiniyi Önlemeye ve Azaltmaya Yönelik Yapılanlar Uluslararası Yasal Düzenlemeler-2

Mizojiniyi Önlemeye ve Azaltmaya Yönelik Yapılanlar Uluslararası Yasal Düzenlemeler-3

Mizojiniyi Önlemeye ve Azaltmaya Yönelik Yapılanlar Uluslararası Yasal Düzenlemeler-4

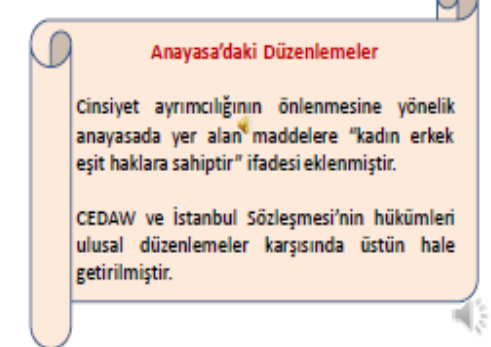
Mizojiniyi Önlemeye ve Azaltmaya Yönelik Yapılanlar Uluslararası Yasal Düzenlemeler-5

Mizojiniyi Önlemeye ve Azaltmaya Yönelik Yapılanlar Ulusal Yasal Düzenlemeler

Mizojiniyi Önlemeye ve Azaltmaya Yönelik Yapılanlar Ulusal Yasal Düzenlemeler-2

Mizojiniyi Önlemeye ve Azaltmaya Yönelik Yapılanlar Ulusal Yasal Düzenlemeler-3

Türk Medeni Kanunu'ndaki Düzenlemeler

- "Aile reisi kocadır" hükmü değiştirilerek "evlilik birliğini eşler beraber yönetirler" hükmü getirilmiştir.
- Eşlerden birinin meslek ve iş seçiminde diğerinin iznini almak zorunda olmadığı hükmü getirilmiştir.
- Mirasın paylaşılmasında erkek çocuklara tanınan öncelik kaldırılmıştır.
- Mal rejimine göre evlilik birliğinin kurulmasından sonra her eşin karşısına vererek elde ettiği mallar evliliğin sona ermesi ile eşler arasında eşit olarak paylaşılır hükmü getirilmiştir.
- Eski Kanuna göre evin ve çocukların geçimi kocaya ait iken, Yeni Kanunda, "Eşler birliğin giderlerine güçleri oranında emek ve mal varlıklarıyla birlikte katılırlar" şeklinde düzenleme yapılmıştır.

Mizojiniyi Önlemeye ve Azaltmaya Yönelik Yapılanlar Ulusal Yasal Düzenlemeler-4

İş Kanunu'ndaki Düzenlemeler

- İş sözleşmesinin yapılmasında, uygulanmasında ve sona erdirilmesinde cinsiyet veya gebelik nedeniyle doğrudan veya dolaylı farklı işlem yapılamayacağı,
- Cinsiyet nedeniyle eşit değerde iş için daha düşük ücret verilemeyeceği,
- Cinsiyet, medeni hal ve aile yükümlülükleri, hamilelik ve doğumun iş akdinin feshi için geçerli sebep oluşturamayacağı,
- İşyerinde işçinin, cinsel tacize uğraması ve durumu işverene bildirmesine rağmen gerekli önlemleri alınmaması halinde işçinin haklı nedenle işi derhal feshi hakkına sahip olduğu,
- Kadın çalışanlara verilen ücretli ve ücretsiz doğum izni ile süt izni süreleri ve yarı yıl çalışmaya ilişkin düzenlemeleri içermektedir.

Mizojiniyi Önlemeye ve Azaltmaya Yönelik Yapılanlar Ulusal Yasal Düzenlemeler-5

Türk Ceza Kanunu'ndaki Düzenlemeler

- "Kadın, kız ayırma" biçimindeki tanım madde metninden çıkarılmıştır.
- Evlilik içi tecavüz yasa kapsamına alınmıştır.
- Cinsel saldırının tanımı yapılmış ve cinsel suçlara ilişkin cezalar artırılmıştır.
- İşyerinde cinsel taciz kavramı getirilmiştir.
- Genital muayene (bekaret kontrolü) bağımsız bir madde olarak düzenlenmiş, yetkili hakim ve savcı kararı olmaksızın, kişiyi genital muayeneye gönderen veya bu muayeneyi yapan fail hakkında hapis cezası getirilmiştir.
- Kaçınan/alınan ile sanık/hükümlülerden biri evlendiği takdirde cezada indirim veya erteleme yapılması hükmü kaldırılmıştır.
- Töre cinayetleri faillerinin en yüksek ceza ile cezalandırılması kabul edilmiştir.
- Namus cinayetlerine getirilen indirim ortadan kaldırılmıştır.

Mizojiniyi Önlemeye ve Azaltmaya Yönelik Yapılanlar Ulusal Yasal Düzenlemeler-6

Devlet Memurları Kanunu'ndaki Düzenlemeler

Gebelikte çalışma saatlerinin düzenlenmesi, doğum yapan memura analık izni ve süt iznine ilişkin düzenlemeleri içermektedir.

Mizojiniyi Önlemeye ve Azaltmaya Yönelik Yapılanlar Ulusal Yasal Düzenlemeler-7

Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun'un çıkarılması

Kanun şiddete uğrayan, uğrama tehlikesi olan kadın, çocuk aile bireyleriyle tek tarafı ısrarlı takip mağduru kişileri kapsamaktadır.

Korunan kişi ve şiddeti uygulayan bakımından verilen tedbirler düzenlenmiştir.

ŞÖNİM'in kurulması, şiddetle mücadele yöntemlerinin kullanımında yenilikler düzenlenmiştir.

Mizojiniyi Önlemeye ve Azaltmaya Yönelik Yapılanlar

MIZOJİNİYE KARŞI YAPILAN DİĞER GİRİŞİMLER

Eylem Planları

Eylem Planları

Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Ulusal Eylem Planı (2008-2013; 2014-2018)

Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele Ulusal Eylem Planı (2007-2010, 2012-2013, 2016-2020)

- Mizojini hayatın içinde ve her yönüyle sadece kadını değil toplumdaki her bireyi etkileyen bir kavramdır.
- Mizojininin önlenmesi toplumun da ilerlemesine katkıda bulunması açısından önem taşımaktadır.

Kavrama ilişkin tanım doğru yapılmalıdır.	Hangi davar, nigin kadın dışmanı olduğu ya da olmadığı konusundaki ayırım ağıca ortaya konmalıdır.	Bireylerde bu kavrama ynelik biling geliştirilmelidir.
---	--	--

Farklı sektörler ve sivil toplum kuruluşları ile işbirliği yapılmalıdır.	İtibaren gücüne göre yönelik politika ve uygulamalara ağırlık verilmelidir.
Uygulamaların sürekliliğine ilişkin gerekli idare ve denetimler sağlanmalıdır.	Mizojiniye yönelik farklı araştırmalar yapılmalıdır.

[illegible][illegible]

Kaynaklar-3

-

Kaynaklar-4

-

EK-8. SENARYOLAR

Ekran Temelli Simülasyonda Yer Alan Senaryo

Katılımcı: Doğum izninden işe yeni dönen bir kadın

Eğitimciler/aktörler: Bir şirketin genel müdürü rolünde bir erkek

Öğrenme Hedefleri:

- Simülasyon temelli eğitim aktivitesi sonrasında öğrenciler mizojinistik durumu tanımlayabilecek
- Öğrenciler maruz kaldıkları mizojinistik davranış şeklini ayırt edebilecekler
- Öğrenciler deneyimledikleri mizojinistik tutum ve davranışa yanıt verebilecekler (örn: uygun şekilde soruları yanıtlama, onu şikayet edeceğini söyleme, odayı terketme vb.)
- Öğrenciler mizojinistik tutum ve davranışlara kişisel yanıtlarını değerlendirmek için PANAS'ı kullanabilecekler

Olayın özeti: Şirketin genel müdürü işten çıkarıldığını bildirmek için personelinin odasına çağırır.

Ortam: Şirketin genel müdürünün ofisi

Süre: 10 dk.

Katılımcı için bilgilendirme:

Doğum izninden yeni döndünüz ve bir şirkette mühendis olarak çalışmaya devam ediyorsunuz. Patron nedenini bildirmeden sizi ofisine çağırır.

Standart katılımcı için bilgilendirme:

Ekonomik kriz nedeniyle finansal açıdan sıkıntıda olan bir şirketin genel müdürüsünüz. Şirketteki personel sayısını azaltarak tasarrufa yönelmeniz gerekmektedir.

Doğum izninden sonra işe yeni dönen bir mühendisi görevden alma kararı verdiniz. Personele kararından ötürü pişmanlık duymayan bir şekilde yaklaşıyorsunuz ve söylemeniz gerekenleri direkt söylüyorsunuz.

Bir kadının doğum yaptıktan sonra işine ve kariyerine kendini daha az verdiğini dolayısı ile işteki performansının zarar göreceğini düşünüyorsunuz. Senaryoda stratejiniz, şirketinizde doğum izni alan veya küçük çocukları olan tüm kadınları işten çıkarmak için mazeretler bulmaktır.

Görevden alınacak kadın personele sorulacak veya söylenecek genel soruların / cümlelerin listesi aşağıda verilmiştir. Sorularınız / cümleleriniz cevaplarına bağlı olarak değişebilir.

Müdür:(Gülümseyerek). Hoş geldin Zeynep Hanım. Oturabilirsin. (Koltuğu göstererek.)

Müdür: Nasılsın Zeynep Hanım?

Zeynep: iyiyim teşekkür ederim. Siz nasılsınız?

Müdür: İyiyim, iyiyim. Evinden ve bebeğinden uzakta olmak nasıl? Hala yetişkinlerle konuşabiliyor musun? (alaycı bir gülümseme ile).

Zeynep: İlk gün zor oldu biraz tabiki ama alışmaya çalışıyoruz. Uzun süre uzak kalınca alışmak zaman alıyor.

Müdür: Seni buraya çağırdım çünkü şirketimizin şu andaki durumu hakkında seninle konuşmak istedim. Şirketimizin finansal sorunlarla karşı karşıya olduğunu duymuş olabilirsiniz. Bu noktada bazı personellerimizi derhal işten çıkarmamız gerekiyor. Sen de doğum izninden yeni döndüğün için hala çalışabileceğinden emin değilim.

Zeynep: Alışmak zaman gerektiriyor ama ben bunun performansımı etkilediğini düşünmüyorum.

Müdür: İşe yeni geri döndüğünüzü biliyorum. Siz performansınızın düştüğünü düşünmeseniz de biz şirket olarak değerlendiriyoruz ve içinde bulunduğumuz koşulları da göz önünde bulundurarak size sözleşmenizi bitirdiğimizi ve yasal süreniz olan altı hafta sonra işsiz kalacağınızı üzülerek bildirmek zorundayım.

Zeynep: Neden böyle bir karar aldığınızı anlayamadım?

Müdür: Şirketimizin menfaatleri doğrultusunda personel performansını düşünüyor ve erkek personelin performans ve katılım açısından şirket için daha değerli olduğuna inanıyoruz. Bildiğin gibi, kadınlar eve ve çocuklara bakarken, erkeklerin öncelikli sorumluluklarından biri para kazanmak ve evi geçindirmektir.

Zeynep: Performansında bir değişiklik olmamasına rağmen doğum izninden dönmüş olmamı bahane ederek beni işten çıkarmayı planladığınız düşünüyorum. Kadın ve erkek personeller olarak aynı işi yapıyor olmamıza rağmen erkek personelin daha değerli olduğunu nasıl düşünürsünüz? Dikkat ederseniz benim de aileme karşı sorumluluğum para kazanmak ve evi geçindirmek.

Müdür: Benim eşim de çocuk olduktan sonra işten ayrıldı ve şimdi iyiki yapmışım diyor. Sen de çocuklarını kendin büyütmek istemez misin?

Zeynep: Eşiniz böyle bir yol tercih etmiş olabilir. Ben işime devam etmek istiyorum ve işten çıkarılmak için gösterilen bahaneleri kabul etmiyorum.

Müdür: Bu çocuğunuzla daha fazla zaman geçirmeniz açısından sizin için de iyi. Zaten bebeğinizi emzirmek için erken ayrılmak durumunda kalıyorsunuz.

Senaryonun ilerleyişi:

1. Reddederim ve hakkımı ararım. (Tutuma karşı çıkma)

Zeynep: Ben çalışırken de çocuğumla kaliteli zaman geçiriyorum zaten. Ayrıca çocuğumla sadece ben vakit geçirmiyorum, eşim de onunla ilgileniyor. Evde iş bölümü yaparak

sorunluluklarımı yerine getirebildiğimi düşünüyorum. Sonuç olarak beni bu şekilde işten çıkaramazsınız. Hukuksal olarak böyle bir hakkınız yok.

Müdür: bana bildirilen gebelik ve doğum nedeniyle performansınızın düştüğüdür. Şirketimizin çıkarları doğrultusunda alınan karar bu şekilde.

Zeynep: o sizin takdiriniz. Hukuksal olarak ne yapmam gerekiyorsa yapacağımdan emin olabilirsiniz.

Müdür: bu sizin kararınızdır. Ben işten ayrılmanız konusundaki yasal sürecin başladığını size bildiriyorum Zeynep Hanım.

2. Görmezden gelirim bu işe ihtiyacım var. (Tutumu görmezden gelme)

Zeynep: lütfen beni işten çıkarmayın Tayfun Bey. İşten erken çıkmam sorun oluyorsa çıkmayabilirim. Gerekirse mesaiye de kalırım.

Müdür: Üzgünüm Zeynep Hanım, şirketimizin şu anki mevcut koşullarında sizinle çalışamayız.

Zeynep: bakın bana biraz daha zaman verin, şu anda işten çıkmam beni çok zor durumda bırakır.

Müdür: anlıyorum sizi ancak siz de beni anlayın. Size bir referans mektubu vereceğiz. Onunla farklı yerlerde iş bulabilirsiniz.

3. Kabul ederim, artık böyle bir ortamda çalışamam. (Tutumu kabullenme)

Zeynep: beni bu şekilde görmenize, sizde böyle bir izlenim bıraktığıma çok üzıldüm. Bundan sonraki süreçte başka bir yerde çalışabilmem için en azından bana bir referans mektubu yazabilerseniz belki yeniden iş bulmam biraz daha kolaylaşır. Biliyorsunuz piyasaların durumu çok kötü bu ara.

Müdür: Bana bildirilen gebelik ve doğum nedeniyle performansınızın düştüğü. Bu nedenle size bir referans mektubu yazmayı düşünmüyorum.

Senaryo Temelli Simülasyon Uygulamasında Yer Alan Senaryolar

Mizojinistik Senaryolar

1. Senaryo Adı: İş Yerinde Mizojini 1

Katılımcılar: Güz dönemi birinci sınıfta öğretim gören öğrenciler

Eğitimciler/aktörler: Şirket yöneticisi rolünde bir erkek standart katılımcı

Öğrenme Hedefleri:

- Simülasyon temelli eğitim aktivitesi sonrasında öğrenciler mizojinistik durumu tanımlayabilecek
- Öğrenciler maruz kaldıkları mizojinistik davranış şeklini ayırt edebilecekler
- Öğrenciler deneyimledikleri mizojinistik tutum ve davranışa yanıt verebilecekler (örn: uygun şekilde soruları yanıtlama, onu şikayet edeceğini söyleme, odayı teketme vb.)
- Öğrenciler mizojinistik tutum ve davranışlara kişisel tepkilerini değerlendirmek için PANAS'ı kullanabilecekler

Olayın özeti: İş başvurusu için gelen kadın görüştüğü kişi tarafından mizojinistik davranışlara ve cinsiyetçi yorumlara maruz kalır.

Ortam: Şirketin yöneticisinin ofisi

Süre: 10 dk.

Katılımcı öğrenciler için bilgilendirme:

Hacettepe Üniversitesi'ni derece ile bitirdiniz. Özel bir organizasyon şirketinde yönetici asistanı pozisyonunda çalışmak üzere iş başvurusunda bulundunuz. Şirkette görevli bir üst düzey yönetici ile işe alınmadan önce sözlü bir mülakat yapmanız gerekmektedir.

Bu işe kabul edilmeniz gerekli çünkü ekonomik açıdan oldukça sıkıntılı bir durumdasınız.

Standart katılımcı için bilgilendirme:

Prestijli bir organizasyon şirketinde yöneticisiniz. Üniversiteyi derece ile bitirmiş bir kadın, yönetici asistanı pozisyonunda çalışmak için iş başvurusunda bulunmuştur ve sözlü mülakat amacıyla ofisinize gelir.

İşveren pozisyonunda olduğunuz için ve soru soran taraf siz olduğunuz için kendinize güveniniz fazla. (Kendini beğenmiş ve ukala davranıyorsunuz).

Görüşmeciye eğitim ve iş tecrübesi hakkında soru sormak için hazırlanmış genel soruların bir listesi aşağıda verilmiştir. Görüşülen kişinin eğitimi ve çalışma deneyimi hakkındaki sorularınız, cevaplarına bağlı olarak değişebilir.

- Hoş geldin. (Bakışlarıyla süzerek.) Demek şirketimizde benim yönetici asistanım olarak çalışmak istiyorsun. Bana biraz kendinden bahseder misin?
- (CV'sine baktıktan sonra) Üniversiteyi derece ile bitirmişsin bu çok iyi. Neden burada çalışmak istiyorsun?
- Daha önce nerede çalıştın?
- Ailenle birlikte mi oturuyorsun yoksa yalnız mı yaşıyorsun?
- Erkek arkadaşın var mı?
- Evlenmeyi düşünüyor musun?
- Şirketimiz belli bir prestije sahip. Personelin görünümü de şirketimizin prestijini etkileyebilir. Ben şirketimizde çalışan kadınların alımlı olmasını isterim. Bu nedenle her gün gözlerini daha fazla ön plana çıkarmak için koyu bir makyaj yapmalısın.
- Giyim tarzını beğenmedim. Her zaman bu tarz mı giyinirsin? Şirketimizdeki kadınlar genellikle daha kısa etekler ve resmi elbiseler giyer.
- Saçların güzel görünüyor. Beğendim. Bu saçlarının doğal rengi mi?
- Bence topuklu ayakkabı sana daha çok yakışır.
- İşimiz gereği bazı kısa seyahatler yapmamız gerekebilir. Benimle birkaç günlüğüne şehir dışına gelmek ister misin?
- Mesai saatleri dışında da çalışır mısın?
- Personel servisimiz bulunmuyor ama istersen işe birlikte gidebiliriz.
- Şirketimizde bir kafeteryamız yok ancak buralarda cafeler ve restoranlar var. Seni öğle yemeği için dışarı çıkarabilirim.

Senaryo 1 İşyerinde Mizojini Debrief

Çözümleme için önemli noktalar:

- Baştan aşağı süzölmüş olmak
- Kişisel sorular sorulması
- Giyim tarzı ve giysilerin ele alınması
- Uygunsuz tekliflerde bulunulması

Çözümleme soruları:

1. Görüşme nasıl gitti?
2. Görüşme süresince nasıl hissettin?
3. Bu senaryo hakkında ne düşünüyorsun?
4. Sana kiminle yaşadığını sorduğunda ne düşündün?
5. Farklı şekilde giyinmen istendiğinde nasıl hissettin?
6. Giyim tarzını değiştirme isteğini nasıl ele aldın?

7. Birlikte şehir dışına gidebileceğinizi ve öğle yemeğine çıkabileceğinizi söylediğinde hangi davranışları gösterdi?
8. Hangi tür mizojinistik davranışlara maruz kaldın?
9. Bu durumun üstesinden nasıl geldin?
10. Senaryo sırasında ne gibi zorluklarla karşılaştın?
11. Aynı durumu tekrar yaşasan daha farklı nasıl davranırdın?

2. Senaryo Adı: Sınıfta mizojini

Katılımcılar: Güz dönemi birinci sınıfta öğretim gören öğrenciler

Eğitimciler/aktörler: Sınıfta 2 erkek standart katılımcı ve telefon ile konuşan 1 kadın standart katılımcı

Öğrenme Hedefleri:

- Simülasyon temelli eğitim aktivitesi sonrasında öğrenciler mizojinistik durumu tanımlayabilecek
- Öğrenciler maruz kaldıkları mizojinistik davranış şeklini ayırt edebilecekler
- Öğrenciler deneyimledikleri mizojinistik tutum ve davranışa yanıt verebilecekler (örn: konuşmaya katılma, onları hiç duymuyormuş gibi davranma, odayı terketme vb.)
- Öğrenciler mizojinistik tutum ve davranışlara kişisel yanıtlarını değerlendirmek için PANAS'ı kullanabilecekler

Olayın özeti: Ehliyet almak için akşamları ders veren bir ehliyet kursu var. 2 erkek ve 1 kadın sınıfta akşam kursunun başlamasını bekliyorlar.

Ortam: Birkaç sandalyenin bulunduğu sürücü kursu sınıfı

Süre: 10 dk.

Katılımcı öğrenciler için bilgilendirme:

Ehliyet sınavına hazırlanmak için verilen bir akşam sürücü kursuna katılıyorsunuz. Sınıfa girdiğinizde iki kişinin kursun başlaması için beklediğini görüyorsunuz. Odadayken arkadaşınızdan bir telefon alacaksınız ve telefonu odada cevaplamanız gerekiyor. İçinde bulunduğunuz durumu uygun gördüğünüz şekilde ele alabilirsiniz.

Standart katılımcı için bilgilendirme (SK):

Ehliyet sınavına hazırlanmak için yakın bir arkadaşınız ile bir sürücü kursundan akşamları ders alıyorsunuz. Dersin başlaması için sınıfta bekliyorsunuz. Sizinle aynı dersi alan bir kadın da az sonra sınıfa girecek.

SK 1: Arkadaşınızla yüksek sesle neşeli bir ruh haliyle konuşuyor ve kadınlarla ilgili kötü şakalar yapıyorsunuz. Kadının cep telefonu çaldığında akşam saatlerinde dışarı çıkmaması gerektiği bu nedenle annesi tarafından kontrol amaçlı arandığına yönelik ve kadının araba kullanmasına izin vermenin kötü bir fikir olduğu konusunda yorum yaparak dikkat çekmeye başlayacaksınız.

SK 2: Arkadaşının yorumlarını karşılıksız bırakmıyorsun, şakalarına gülüyorsun. Şakalarına cevap vererek arkadaşının cinsiyetçi yorumlarını desteklemelisin.

Aşağıda, senaryo sırasında arkadaşınıza sormak / söylemek için genel soruların / cümlelerin listesi verilmiştir. Sorularınız / cümleleriniz, katılımcının cevaplarına ve tepkilerine bağlı olarak değişebilir.

SK 1: Bir sarışın, bir kızıl saçlı ve bir esmer kadın çölde kaybolur. Çölde dolaşırken bir lamba bulurlar ve lambayı ovuştururlar. Lambanın içinden bir cin çıkar ve kadınlara “dile benden ne dilerse” der. Kızıl saçlı eve dönmeyi diler. Puf! Eve döner. Esmer, ailesiyle evde olmayı diler. Puf! Ailesiyle birlikte eve döner. Sıra sarışına gelir ve cin ona ne dilediğini sorar. Sarışın “aaaa, arkadaşlarımla burada olmasını dilerdim” der.

Bir uçak düşmek üzereyken bir kadın yolcu çılgınca fırlar ve “eğer öleceksem bir kadın gibi ölmek istiyorum” diye bağırır. Tüm kıyafetlerini çıkarır ve “bu uçakta beni bir kadın gibi hissettirecek kadar insan var mı?” diye sorar. Bir adam ayağa kalkar, gömleğini çıkarır ve “işte, ütüle bunu!” der.

Bir adam sorar “Tanrım, niçin kadını çok güzel yaptın?” Tanrı karşılık verir “böylece onu seveceksin.” Adam yine sorar “ama tanrım neden onu bu kadar aptallaştırdın?” Tanrı cevap verir “seni çok sevecek”.

Kadının telefonu çaldığında “oh, annesi onu kontrol ediyor olmalı! Zaten ne işi var onun burada?”

SK 2: “Soru: sarışınlar neden 911 tuşlayamaz?” “Cevap: “Çünkü 11’i bulamaz.”

“Soru: Google kadın mıdır erkek midir?” “Cevap: kadındır, çünkü öneride bulunmadan önce bir cümleyi bitirmene izin vermiyor.”

Kadının telefonu çalarken arkadaşınızın yaptığı yoruma şu şekilde cevap vermelisiniz: “ne bir kadının dışarı çıkmasının ne de araba kullanmayı öğrenmesinin zamanı! Evde yemek yapıyor olmalıydı!

SK 1: “Belki evi yoktur ya da kendine bir erkek arıyordur! Bir kadın neden araba kullanmayı öğrenmek istesin ki zaten?”

SK 2: “Yollarda bizi çıldırtmak için!”

SK 1: “Akşam kurslarına katılmak ve ehliyet sınavına girmek için ailesinden izin aldığını düşünüyor musun?”

SK 2: “Ben onların yerinde olsam kızımın akşam kursuna katılmasını ve belki de araba kullanmasını istemezdim.”

SK 1: bir önceki derste hoca okumamız için bazı notlar verdi. Bir sonraki ders dersi alan bayanlardan birinin gerçekten çok çalıştığını ve çıktılarının üzerine çok sayıda not aldığını görebiliyordum ama hoca soru sorduğunda yanıt vermeyi bile denemiyordu. Ben onun kadar çalışsaydım Nobel ödülü alırdım! (Gülüyor).

SK 2: bütün kızlar aynı dostum. Kitabı bitirirler, en yüksek notu alırlar ama “hiç çalışmadım” derler ya da kitabı bitirirler ama hiçbir şey bilmezler.

Senaryo 2 Sınıfta Mizojini Debrief

Çözümleme için önemli noktalar:

- Cinsiyetçi şakalarla uğraşmak
- Cinsiyetçi yorumları duymak

Çözümleme soruları:

1. Konuşma nasıl gitti?
2. Konuşma süresince nasıl hissettin?
3. Bu senaryo hakkında ne düşünüyorsun?
4. Yaptıkları şakaları nasıl ele aldın?
5. Hakkında yapılan yorumları duyunca neler hissettin?
6. Sınıftaki bir kadın hakkında son yorumu yaptıklarında hangi davranışı sergilediler?
7. Şakalarının ve yorumlarının ana konusu neydi?
8. Hangi tür mizojinistik davranışlara maruz kaldın?
9. Bu durumun üstesinden nasıl geldin?
10. Senaryo sırasında ne gibi zorluklarla karşılaştın?
11. Aynı durumu tekrar yaşasan daha farklı nasıl davranırdın?

3. Senaryo Adı: Komşu arasında

Katılımcılar: Güz dönemi birinci sınıfta öğretim gören öğrenciler

Eğitimciler/aktörler: komşu olarak 2 kadın standart katılımcı

Öğrenme Hedefleri:

- Simülasyon temelli eğitim aktivitesi sonrasında öğrenciler mizojinistik durumu tanımlayabilecek
- Öğrenciler maruz kaldıkları mizojinistik davranış şeklini ayırt edebilecekler
- Öğrenciler deneyimledikleri mizojinistik tutum ve davranışa yanıt verebilecekler (örn: sessizce konuşmayı dinleme, konuşmaya katılma vb.)
- Öğrenciler mizojinistik tutum ve davranışlara kişisel yanıtlarını değerlendirmek için PANAS'ı kullanabilecekler

Ortam: Evin salonu

Olayın özeti: Salonda iki kadın oturuyor ve içlerinden birinin yeni izlemeye başladığı bir dizi ekrana geliyor ve sonrasında izledikleri videodaki kadınların davranışları ve giyim kuşamları, güzellikleri ile ilgili düşmanca (olumsuz ifadeler ve sözler) konuşmaya başlarlar.

Süre: 10 dk.

Katılımcı öğrenciler için bilgilendirme:

Anneniz ve komşusu ile birlikte salonda oturuyorsunuz ve telefonunuzda arkadaşınızla mesajlaşıyorsunuz.

Standart katılımcı için bilgilendirme (SK):

Salonda iki komşu oturuyorsunuz. Birinizin oğlu/kızı da sizinle birlikte salonda oturuyor ve telefonu ile ilgileniyor. SK 1 o sırada televizyonda ekrana gelen yeni bir dizinin tanıtım videosu üzerine dizi ile ilgili konuşmaya başlıyor ve komşusunun merakını uyandırıyor. Videoyu izlerken dizideki kadınlar hakkında düşmanca konuşuyorsunuz. (Davranışları, giyimleri, güzellikleri, akılları, vs.)

Ne gerek var okumaya/çalışmaya bak işte bulmuşlar zengin bir adam onu tavlayayım rahat edeyim diye uğraşıyorlar. Böyle entrikacı olamadım bir türlü.

Şu kıyafetlere, alıma çalıma bakar mısın, bu kadar makyaja, kıyafete biz ne oluruz kim bilir? söyleyebileceğiniz ifadelerden bazıları.

Aşağıda komşunuza söylemek için genel soruların / cümlelerin listesi verilmiştir.

Katılımcının da merakını uyandırmaya ve sizinle konuşmaya dahil etmeye çalışın. Sorularınız / cümleleriniz, katılımcının cevaplarına bağlı olarak değişebilir. Dizi videosundaki kadınlar hakkında konuşmalısınız. (Kadınların kıyafetleri, konuşmaları, davranışları vb. ile ilgili yorumlarınızı söylemelisiniz. Videoyu duyabileceği bir ses düzeyinde açmalısınız.)

SK 1: Akşamları diziler de olmasa valla yapacak bir şey yok. Zaman nasıl geçecek koca gece?

SK 2: Doğru söylüyorsun valla napıyormuşuz eskiden? Nasıl vakit geçiriyor muşuz? Yalnız o kadar çok dizi oldu ki takip edemiyorum artık. Benim belli günlerde izlediğim dizilerim var onları takip ediyorum bu ara.

SK 1: A bak ben bu diziye takıldım işte geçen gün, beni çok sardı. Kadınları bir görsen birbirlerine girecekler neredeyse zengin bir adam için.

-Dizinin televizyondaki tanıtım videosunu izlerler.

SK 2: Nasıl bir diziymiş o merak ettim bak şimdi.

SK 1: Bir izlesen sen de beğenirsin. Dizideki kadınlardan öğrenilecek çok şey var. Gördün değil mi entrikaları, böyle entrikacı olamadım bir türlü. İşleri güçleri yok giyinmiş süslenmiş geziyorlar.

SK 2: Ya ne yapacaklardı. Bulmuşlar zengin birini günlerini gün ediyorlar. Kızım sen de bul böyle birini de rahat et. Bu devirde okuyup ne yapacaksın?..... (katılımcı erkek ise oğlum gözünü dört aç kendini koru bu kadınlardan şeklince düşmanca ifadelerle kadınlara yönelik olumsuz yorumlarda bulunmaya ve katılımcının kendini rahat hissetmesi ve tepki vermesini sağlamak için tartışmaya devam edin.)

Senaryo 3. Komşu Arasında Debrief Soruları

Çözümleme için önemli noktalar:

- Cinsiyetçi yorumları duymak
- Uygun olmayan video içeriğine tepki vermek
- Uygun olmayan bir dille konuşmaları ele almak

Çözümleme soruları:

1. Yaşadığın bu karşılaşma nasıl gitti?
2. Yaşadığın bu durum süresince nasıl hissettin?
3. Bu senaryo hakkında ne düşünüyorsun?
4. Videodaki kadınlar hakkında yaptıkları yorumları duyunca neler hissettin?
5. Videodaki kadınlar hakkında yorumu yaptıklarında hangi davranışı sergilediler?
6. Video içeriği hakkında neler söyleyebilirsin?
7. Kadınlar hakkında konuşturlarken sergiledikleri davranışları nasıl ele alırsın?
8. Kendine de öyle bir erkek/kadın bulmandan söz ettiklerinde neler hissettin?
9. Hangi tür mizojinistik davranışlara maruz kaldın?
10. Bu durumun üstesinden nasıl geldin?
11. Senaryo sırasında ne gibi zorluklarla karşılaştın?
12. Aynı durumu tekrar yaşasan daha farklı nasıl davranırdın?

4. Senaryo Adı: Anneyle birlikte

Katılımcılar: Güz dönemi birinci sınıfta öğretim gören öğrenciler

Eğitimciler/aktörler: Anne rolünde 1 kadın standart katılımcı)

Öğrenme Hedefleri:

- Simülasyon temelli eğitim aktivitesi sonrasında öğrenciler mizojinistik ideolojileri tanımlayabilecek
- Öğrenciler maruz kaldıkları mizojinistik davranış şeklini ayırt edebilecekler
- Öğrenciler mizojinistik tutum ve davranışı deneyimleyen arkadaş veya akrabalarına yeterli tavsiyelerde bulunabilecekler
- Öğrenciler mizojinistik tutum ve davranışlara kişisel yanıtlarını değerlendirmek için PANAS'ı kullanabilecekler

Ortam: Evin salonu

Olayın özeti: Akşam saatlerinde, bir anne ve kızı/oğlu salonlarında oturmaktadır. Anne politikaya atılmak istemektedir ancak baba ve amcalar onun cinsiyetinden dolayı politik bir partiye katılmasını istememektedir. Yerel siyasi parti temsilcileri derhal bir toplantıya katılması gerektiğini bildirmek için anneyi ararlar ancak anne kocasının toplantıya katılmasına büyük olasılıkla izin vermeyeceğini bilmektedir. Toplantıya katılmak için izin almak amacıyla kocasını arar. Eşi izin vermez ve partide ilerleme fırsatını kaçıır.

Süre: 10 dk.

Katılımcı öğrenciler için bilgilendirme:

Annenizle akşam saatlerinde evinizin salonunda oturuyorsunuz. Anneniz bir siyasi partinin gönüllü bir üyesi olarak çalışıyor ve şimdi de politikaya daha fazla dahil olmak istiyor. Durumu anlamaya çalışın ve annenizle konuşun.

Standart katılımcı için bilgilendirme (SK):

Anne: en sevdiğiniz siyasi partinin başarılı bir üyesisiniz ve büyük bir takipçi kitleniz bulunmaktadır. Partinin siyasi ve hukuk departmanının başı olmak için bir fırsatınız olduğunu düşünmektesiniz. Bu pozisyon size parlamentoya girme şansı vermektedir. Eşiniz ve ailedeki diğer erkek akrabalarınız kararınız desteklememektedir ve siyasi partinizde daha fazla ilerlemenize karşıdırlar.

Akşam evinizin salonunda oğlunuz/kızınızla otururken telefon çalar ve derhal bir toplantıya katılmanız için sizi ararlar. Çok endişeli görünmektesiniz çünkü eşiniz sizin bu toplantıya katılmanızı kabul etmeyeceğini biliyorsunuz. (Oğlunuz/kızınız duygularınızı anlamalı ve size ne olduğunu sormalı.)

Eşinizi arayarak toplantıya gitmek için izin istersiniz ancak izin vermeyecek. Daha sonra partideki meslektaşınızı ararsınız ve toplantıya katılamayacağınızı söylersiniz. Bu

konuşmadan sonra daha fazla hayal kırıklığına uğrarsınız çünkü partidekiler de sizi desteklemeyeceklerini bildirirler. Oğlunuz/kızınla konuşmaya çalışın. Bir şeyler yapmaya çalıştığınız ancak bir kadın olarak sizi dahil etmedikleri için kendinizi suçlayın. (Duygularınızı kızınıza/oğlunuza göstermelisiniz.)

Siyasi partideki meslektaş ile konuşma: Sizi gerçekten katılmanız gereken parti merkezindeki önemli bir son dakika toplantısına davet ederler. Toplantı davetini reddetmek için geri aradığınızda, partinin siyasi ve hukuk departmanının başkanı olma ve parlamentoya gitme şansını kaçırdığınız söylenir.

Eş ile konuşma: konuşmanız kısa ve net. Siyasi partiye daha fazla katılmanızı reddeder ve aile içindeki diğer büyüklerin tam desteğine sahip olduğunu; onların da siyasetin bir annenin yapacağı bir iş olmadığını düşündüklerini söyler.

Diyalogunuz aşağıda yer almaktadır. Cümleleriniz/sorularınız kızınız/oğlunuzun cevaplarına göre değişebilir.

- Anne senaryo başlangıcında kızına/oğluna: Neler yaptın bugün? Günün nasıl geçti? Hadi biraz konuşalım bebeğim.
-
- (Birkaç dakika sonra telefon çalar.)
- Anne siyasi partideki meslektaşından gelen telefonu endişeli bir sesle cevaplar: “Merhaba Mustafa Bey.....anladım, katılabileceğimi umuyorum..... tamam, kısa bir süre sonra size dönerim. Bilgilendirdiğiniz için teşekkür ederim. Hoşçakalın.
- Anne kızına/oğluna: ben ne yapacağım şimdi? Arayan partideki görevlilerden biri. Beni acil bir toplantı için çağırıyorlar. Baban da hiç anlayışlı değil. Nasıl çıkacağım bu işin içinden? (Aynı anda eşinizi ararken.) Biliyorum gitmeme izin vermeyecek ama aramalıyım, bu toplantıya katılmam lazım.
- Anne eşine: merhaba aşkım. Partiden acil bir toplantı için aradılar. Yaklaşık bir saat içinde başlayacak. Gidebilir miyim diye aramıştım..... ama parti içinde gelecekteki rolümle ilgili olarak benim toplantıya katılmamın gerçekten önemli olduğu söylendi. ... Görüşürüz.

(Çok çaresiz ve üzgün görünmelisin.)

- Anne kızına/oğluna: tabi ki kabul etmedi. Bu toplantı benim için çok önemli neden katılamıyorum? Onu bir türlü anlamıyorum. Şimdi partiyi arayarak toplantıya katılamayacağımı söylemeliyim.
- Anne telefonda meslektaşına: Merhaba Mustafa Bey. Çok üzgünüm ama sizi toplantıya katılamayacağımı söylemek için aradım. Ailevi yükümlülüklerim var ve bu

akşam evde olmak zorundayım. Belki Biliyorum, evet...evet... tamam ama.....ama bu gece karar vermemelisiniz. tamam. görüşürüz, iyi akşamlar.
..... (sessizlik)

- Anne kızına/oğluna: sonunda baban yapacağını yaptı. Şimdi siyasi kariyerimde ilerleme fırsatını kaçırdığıma eminim. Çünkü Mustafa Bey diğer tüm kadınlar gibi önemli sorumlulukları yerine getirmeye yetecek kadar güçlü olmadığımı ve onu hayal kırıklığına uğrattığımı söyledi. Baban da bana “ailendeki insanların senin siyasi bir lider olmanı istemediğini biliyorsun. Bu rol erkekler için. Bir kadın akşam ailesini nasıl yalnız bırakabilir? Önemli kararların alınmasında bir erkek senden daha iyi olacaktır. Bu yüksek pozisyon sana uygun değil.” Dedi.
- Söyle bana yavrum, ne yapmalıyım ben şimdi? Cinsiyet ayrımı yalnızca partinin içinde değil bizim evde de var. (kızınızın/oğlunuzun tepki göstermesini ve tavsiyelerde bulunmasını sağlayın.)

Senaryo 4 Anneyle Birlikte Debrief

Çözümleme için önemli noktalar:

- Annenin toplantıya katılabilmesi için potansiyel yolları göz önünde bulundurmak
- Babanın koruyucu tutumunu tanımak
- Annenin bir promosyon fırsatını kaybettiği haberine cevap vermek
- Anne ile ilgili durumun tespiti
- Cinsiyet kalıplarına cevap vermek

Çözümleme soruları:

1. Konuşma nasıl gitti?
2. Yaşadığınız durum kendinizi nasıl hissettirdi?
3. Senaryonun konusunun ne olduğunu düşünüyorsunuz?
4. Toplantıya katılmak için eşinin iznini almak amacıyla aradığında neler düşündünüz?
5. Toplantıya gitmemesi gerektiği söylendiğinde neler hissettiniz?
6. Babanın tavrını nasıl tanımlarsın?
7. Partide yükselme fırsatını kaçırdığını söylediğinde ne düşündünüz?
8. Bu durumla ilgili anneyi nasıl ele alırsınız?
9. Neden babanın kadınların siyasete girmemesi gerektiğini düşündüğünü düşünüyorsunuz?

10. Baba ve siyasi parti meslektaşı tarafından hangi tür mizojinistik davranışlar sergilendi?
11. Bu durumun üstesinden nasıl geldiniz?
12. Senaryo sırasında ne gibi zorluklarla karşılaştınız?
13. Aynı durumu tekrar yaşasan daha farklı nasıl davranırdınız?

5. Senaryo Adı: Çalışma grubunda mizojini

Katılımcılar: Güz dönemi birinci sınıfta öğretim gören öğrenciler

Eğitimciler/aktörler: 2 erkek standart katılımcı

Öğrenme Hedefleri:

- Simülasyon temelli eğitim aktivitesi sonrasında öğrenciler mizojinistik durumu tanımlayabilecek
- Öğrenciler maruz kaldıkları mizojinistik davranış şeklini ayırt edebilecekler
- Öğrenciler deneyimledikleri mizojinistik tutum ve davranışa yanıt verebilecekler (görevleri reddetme, görevleri kabul etme, onlara bu görev dağılımının adil bir dağılım olmadığını söyleme vb.)
- Öğrenciler mizojinistik tutum ve davranışlara kişisel yanıtlarını değerlendirmek için PANAS'ı kullanabilecekler

Ortam: Üniversitede küçük bir toplantı odası ya da sınıf

Olayın özeti: Bir kadına çalışma grubundaki erkek akranları tarafından küçük görevler alması konusunda patronluk taslanıyor.

Süre: 10 dk.

Katılımcı öğrenciler için bilgilendirme:

Bir ödev üzerinde çalışan bir çalışma grubunun üyesisiniz. Grubunuz, görev dağılımını tartışmak için ilk toplantısını yapıyor. Henüz birbirinizi tanımıyorsunuz.

Standart katılımcı için bilgilendirme (SK):

Bu, ilk çalışma grubu toplantınızdır ve grubunuz 2 erkek ve bir kız öğrenciden (Katılımcı) oluşmaktadır. Biriniz SK 1 ve diğeriniz SK 2 olacaksınız. Görev dağılımı yapmak üzere bölümünüzün toplantı odasında toplanırsınız. Kız öğrenciye karşı ona sadece toplantılar için atıştırma ve ikramlardan sorumlu olma, fotoğraf toplama ve sunumun ön sayfasını hazırlama gibi küçük görevler vererek cinsiyet ayrımcılığı gösterirsiniz. Kararlı ve kibar olmalısınız.

Aranızdaki konuşma aşağıda verilmiştir. Cümleleriniz /sorularınız cevapları doğrultusunda değişiklik gösterebilir.

- SK 1: Merhaba, ben Mehmet.
- SK 2: Merhaba, ben Ömer.
(Öğrencinin kendini tanıtmasını bekleyin, sonrasında devam edin.)
- SK 1: bugün sunumumuz hakkında konuşmalı ve birlikte nasıl çalışacağımızı planlamalıyız. Sunum konusuna bir göz atalım.
- SK 2: konumuz ‘ülkemizde Suriyeli göçmenlere verilen hizmetler ve işbirlikleri’

- SK 1: Evet. Süremiz sınırlı o nedenle mümkün olan en kısa zamanda başlamalı ve verimli çalışmalıyız. Mevcut durum hakkında güvenilir bilgi almak için bazı kurumları ziyaret etmeliyiz ve ben görüşme yapma konusunda iyi olduğumu düşünüyorum.
- SK 2: çok iyi fikir. Ben de ben de senin bulgularını sunumda kullanacağımız şekilde bilgisayara aktarırım. İşlem tamam!
- SK1 kadın öğrenciye: sen de sonraki toplantılar için bize atıştırarak bir şeyler hazırlayarak bizi besleyebilirsin. Ne dersin? Açken çalışamayız. Bu önemli bir konu!
- SK 2 kadın öğrenciye: Ayrıca sunumumuzun güzel görünmesi için konuyla ilgili bazı fotoğraflar da bulabilirsin.
- SK1 kadın öğrenciye: biz sunumun içeriğini hazırladıktan sonra, sana göndeririz. Sen de son rötuşları yaparsın. Kızlar genelde güzel görünen sunumlar hazırlıyorlar. Ne dersin?
- SK 2: böylelikle adil bir görev dağılımı yapmış olduk bence. Ekip olarak çalışabilmemizin tek yolunun bu olduğunu düşünüyorum.(Kadın öğrenciye)

Senaryo 5 Çalışma Grubunda Mizojini Debrief

Çözümleme için önemli noktalar:

- Patronluk taslanma
- Cinsiyetçi yorumlara cevap verme
- Cinsiyete dayalı önyargıyla görev dağılımı

Çözümleme soruları:

1. Çalışma grubu toplantısı nasıl gitti?
2. Toplantı süresince nasıl hissettiniz?
3. Senaryonun konusunun ne olduğunu düşünüyorsunuz?
4. Grup içinde görevlerin dağıtılmasında izlenen yol hakkında neler düşünüyorsunuz?
5. Kadınlar hakkındaki yorumları karşısında neler hissettiniz?
6. Tutumlarını nasıl tanımlarsınız?
7. Eşit bir dağılım olduğunu söylediğinde ne düşündünüz?
8. Gruptaki diğer bireyler tarafından hangi tür mizojinistik davranışlara maruz kaldınız?
9. Bu durumun üstesinden nasıl geldiniz?
10. Senaryo sırasında ne gibi zorluklarla karşılaştınız?
11. Aynı durumu tekrar yaşasan daha farklı nasıl davranırdınız?

6. Senaryo Adı: Hastanede mizojini

Katılımcılar: Güz dönemi birinci sınıfta öğretim gören öğrenciler

Eğitimciler/aktörler: Karı koca olarak 1 erkek ve 1 kadın

Öğrenme Hedefleri:

- Simülasyon temelli eğitim aktivitesi sonrasında öğrenciler mizojinistik durumu tanımlayabilecek
- Öğrenciler maruz kaldıkları mizojinistik davranış şeklini ayırt edebilecekler
- Öğrenciler deneyimledikleri mizojinistik tutum ve davranışa yanıt verebilecekler (konuşmaya katılma, sessiz kalma, yanlarından uzaklaşma vb.)
- Öğrenciler mizojinistik tutum ve davranışlara kişisel yanıtlarını değerlendirmek için PANAS'ı kullanabilecekler

Ortam: Hastanede bir bekleme odası ve televizyonda da haberler ekranda

Olayın özeti: Doktorda muayene için bekleyen bir öğrenci var ve bir kadın siyasetçi hakkında bir çiftin konuşmasını duyuyor. Kadın politikacının konuşması, kıyafetleri, özel hayatı vb. hakkında konuşuyorlar.

Süre: 10 dk.

Katılımcı öğrenciler için bilgilendirme:

Hastasınız ve hastanede bekleme odasında doktor randevunuz için bekliyorsunuz.

Standart katılımcı için bilgilendirme (SK):

Erkek eş: doktor randevunuz için hastanede bir bekleme odasında sıra beklemektesiniz. Televizyonda konuşma yapan bir kadın siyasetçi görürsünüz. Eşinizle bu siyasetçinin özel hayatı, konuşması, kıyafetleri vb. hakkında konuşursunuz. Eşinizin yorumlarına cevap verirken onu küçümseyici bir davranış sergilersiniz.

Kadın eş: Kocanızın kadın politikacı hakkındaki görüşlerini onaylamadığınızı gösteren yorumlar yapmalısınız.

Diyaloğunuz aşağıda yer almaktadır. Sorularınız/cümleleriniz öğrencinin cevapları/tepkilerine bağlı olarak değişebilir.

Koca: Burada saatlerdir bekliyoruz. Madem sıra gelmeyecek neden erkenden getirdiler bizi buraya?

Karısı: Muayene için bekleyen çok hasta var görmüyor musun?

Koca: Gereksiz endişelerin yüzünden işten izin almak zorunda kaldım ve şimdi burada boşuna zaman geçiriyorum. 40 dakikadan fazla oldu ne zaman sıran gelecek?

Karısı: Biraz daha bekle, bu hastadan sonra muhtemelen bizi alacaklar.

Koca: Yine ne söylüyor bu kadın? Onu her gün televizyonda görüyorum.

Karısı: Yeni siyasi partinin başkanı ve kendini ülkeye göstermeye çalışıyor.

Koca: Yeni liderse ne olmuş sanki? Ülkeyi kadınların eline teslim edersek yandık.

Karısı: Niye öyle diyorsun? Ben hakkında çok olumlu şeyler duydum. Herkes çok başarılı bir siyasetçi olduğunu söylüyor. Bence de iyi fikirleri var.

Koca: Bu kadın ne istiyor anlayamıyorum. Hep aynı şeyi söylüyor parti, parti, parti... Partiyi müzik, yeme içme ve güzel görüneceği partilerden sanıyor.

Karısı: Şimdi onun bu şekilde konuşması lazım. Kadına bir baksana, her zaman şık giyiniyor ve çok da iyi konuşuyor. Onun iyi fikirleri olduğunu düşünmüyor musun?

Koca: Sen ne anlarsın siyasetten? Kadınların saçma sapan konuşmalarını duymak bir moda değil.

(Kısa süreli bir sessizlikten sonra)

Koca: Evli mi bu kadın? Kocasını bu şekilde konuşmasına ve kendini sürekli ülkenin gözleri önünde sergilemesine nasıl izin veriyor?

Karısı: Tamam, odadaki herkes bize bakıyor.

Koca (katılımcıya bakarak): Tartışmamızla ilgileniyormuş gibi duruyorsun. Ne söyleyeceksin bakalım? Sen de diğer tüm kadınlarla aynı olmalısın!

-

Koca: Yıllardır kadınlar evde oturup yemek yaparlardı, şimdi neden değiştirmek istiyorlar? Güç erkekler içindir.

Senaryo 6 Hastanede Mizojini Debrief

Çözümleme için önemli noktalar:

- Cinsiyetçi yorumları duyma
- Uygunsuz şekildeki konuşmaya yanıt verme

Çözümleme soruları:

1. İçinde olduğunuz durum nasıldı?
2. Bu durumda neler hissettiniz?
3. Senaryonun konusunun ne olduğunu düşünüyorsunuz?
4. Kocanın uzun süredir beklemeye ilişkin tepkisini duyduğunuzda ne hissettiniz?
5. Kocanın karısına verdiği cevaplar hakkında ne düşünüyorsunuz?
6. Kocanın tutumunu nasıl tanımlarsınız? Ya da koca hangi karakterdeydi?
7. Size dönerek sizinle konuşmaya başladığında ne hissettiniz?
8. Hangi mizojinistik davranışlara maruz kaldınız?
9. Bu durumun üstesinden nasıl geldiniz?
10. Senaryo sırasında ne gibi zorluklarla karşılaştınız?
11. Aynı durumu tekrar yaşasan daha farklı nasıl davranırdınız?

Nötr Senaryolar

1. Senaryo Adı: İş Başvurusu (Nötr senaryo)

Katılımcılar: Güz dönemi birinci sınıfta öğretim gören öğrenciler

Eğitimbiler/aktörler: Şirket yöneticisi rolünde bir erkek standart katılımcı

Olayın özeti: İş başvurusu için gelen kadın işe alınma sürecinde şirket yöneticisi ile görüşmededir.

Ortam: Şirketin yöneticisinin ofisi

Süre: 10 dk.

Katılımcı öğrenciler için bilgilendirme:

Hacettepe Üniversitesi'ni derece ile bitirdiniz. Özel bir organizasyon şirketinde yönetici asistanı pozisyonunda çalışmak üzere iş başvurusunda bulundunuz. Şirkette görevli bir üst düzey yönetici ile işe alınmadan önce sözlü bir mülakat yapmanız gerekmektedir.

Bu işe kabul edilmeniz gerekli çünkü ekonomik açıdan oldukça sıkıntılı bir durumdasınız.

Standart katılımcı için bilgilendirme:

Prestijli bir organizasyon şirketinde yöneticisiniz. Üniversiteyi derece ile bitirmiş bir kadın, yönetici asistanı pozisyonunda çalışmak için iş başvurusunda bulunmuştur ve sözlü mülakat amacıyla ofisinize gelir.

İşveren pozisyonunda olduğunuz için ve soru soran taraf siz olduğunuz için kendinize güveniniz fazla. (Kendini beğenmiş ve ukala davranıyorsunuz).

Görüşmeciye eğitim ve iş tecrübesi hakkında soru sormak için hazırlanmış genel soruların bir listesi aşağıda verilmiştir. Görüşülen kişinin eğitimi ve çalışma deneyimi hakkındaki sorularınız, cevaplarına bağlı olarak değişebilir.

- Hoş geldin. (Sandalyeyi göstererek-Oturabilirsin Şöyle) Demek şirketimizde benim yönetici asistanım olarak çalışmak istiyorsun. Bana biraz kendinden bahseder misin?
- (CV'sine baktıktan sonra) Üniversiteyi derece ile bitirmişsin bu çok iyi. Neden burada çalışmak istiyorsun?
- Daha önce nerede çalışıyordun?
- Peki işten ayrılma sebebin nedir?
- Seni neden işe alayım?
- Güçlü ve zayıf yönlerinden biraz bahseder misin?
- Şirketimiz belli bir prestije sahip. Bu nedenle mesai saatleri bizim için çok önemli. İşe vaktinde gelmeniz ve tam zamanında çıkmanız şart. Buraya yakın mı evin?

- (Vereceği cevaba göre) şundan dolayı soruyorum farklı servis seçenekleri var. İnsan kaynaklarından detaylı bilgi verirler ama asistanımın iş yerine konforlu ve vaktinde gelmesi benim için önemli.
- Kendini 5 yıl sonra nerede görüyorsun?
- Sormak istediğin bir soru var mı?
- Peki yaptığımız görüşmeler değerlendirilerek en kısa sürede sana geri dönüş yapılacaktır Hanım. Çıkabilirsin.

2. Senaryo Adı: Sınıfta dersi beklerken (Nötr senaryo)

Katılımcılar: Güz dönemi birinci sınıfta öğretim gören öğrenciler

Eğitimciler/aktörler: Sınıfta 2 erkek standart katılımcı ve telefon ile konuşan 1 kadın standart katılımcı

Olayın özeti: Ehliyet almak için akşamları ders veren bir ehliyet kursu var. 2 erkek ve 1 kadın sınıfta akşam kursunun başlamasını bekliyorlar.

Ortam: Birkaç sandalyenin bulunduğu sürücü kursu sınıfı

Süre: 10 dk.

Katılımcı öğrenciler için bilgilendirme:

Ehliyet sınavına hazırlanmak için verilen bir akşam sürücü kursuna katılıyorsunuz. Sınıfa girdiğinizde iki kişinin kursun başlaması için beklediğini görüyorsunuz. Odadayken arkadaşınızdan bir telefon alacaksınız ve telefonu odada cevaplamanız gerekiyor. İçinde bulunduğunuz durumu uygun gördüğünüz şekilde ele alabilirsiniz.

Standart katılımcı için bilgilendirme (SK):

Ehliyet sınavına hazırlanmak için yakın bir arkadaşınız ile bir sürücü kursundan akşamları ders alıyorsunuz. Dersin başlaması için sınıfta bekliyorsunuz. Sizinle aynı dersi alan bir kadın da az sonra sınıfa girecek.

SK 1: Arkadaşınızla yüksek sesle neşeli bir ruh haliyle akşamki basketbol/futbol maçı hakkında konuşuyorsunuz.

SK 2: Arkadaşının yorumlarını karşılıksız bırakmıyorsun, akşam oynanan maçtaki skordan, hakemlerden, oyunculardan vs. konuşuyorsunuz.

Aşağıda, senaryo sırasında arkadaşınıza sormak / söylemek için genel soruların / cümlelerin listesi verilmiştir. Sorularınız / cümleleriniz, katılımcının cevaplarına ve tepkilerine bağlı olarak değişebilir.

SK 1: Akşamki maçı izledin mi? Maçın sonuna kadar tırnaklarımı bitirecektim.

SK 2: Evet ya o nasıl bir maçı abi ya? Bizim tayfa bizdeydi maç bitinceye kadar kimse ağzını bile açmadı. Gereksiz gereksiz konuşup kafa ütüleyen Ali bile o derece.

SK 1: Hakemlere ceza geliyormuş ama izledin mi yorumları? (bu sırada kadının telefonu çalar ve konuşarak sınıftan çıkmaya çalışır.) Ooh pek bir hararetle konuşuyor bir şey olmuş galiba?

SK 2: Evet ben de farkettim. Önemli bir şey herhalde. Ya akşamın vaktinde diyorlar bizi buraya hiç kimsenin umurunda değil.

SK 1: Öyle tabi oğlum. Aldığı paraya bakıyor herkes. Bak saat kaç olmuş, ders başlamamış. Özel bir konu herhalde baksana konuşmakta zorlanıyor, bir yandan da hoca gelecek diye dışarı çıkamıyor.

(bu sırada kadının telefon görüşmesi biter.)

SK 2: Bir sorun mu oldu? Yardım edebileceğimiz bir şey var mı?

SK 1: Çıkman gerekiyorsa çık istersen biz hocayı idare ederiz. Zaten bu saatte ders olmaz artık heralde.

3. Senaryo Adı: Komşu arasında (Nötr senaryo)

Katılımcılar: Güz dönemi birinci sınıfta öğrenim gören öğrenciler

Eğitimciler/aktörler: Komşu rolünde 2 kadın standart katılımcı

Ortam: Evin salonu

Olayın özeti: Salonda iki kadın oturuyor ve içlerinden birinin yeni izlemeye başladığı bir dizinin tanıtım videosunun ekrana gelmesi üzerine dizi hakkında konuşmaya başlarlar.

Süre: 10 dk.

Katılımcı öğrenciler için bilgilendirme:

Anneniz ve komşusu ile birlikte salonda oturuyorsunuz ve telefonunuzda arkadaşınızla mesajlaşıyorsunuz.

Standart katılımcı için bilgilendirme (SK):

Salonda iki komşu oturuyorsunuz. Birinizin oğlu/kızı da sizinle birlikte salonda oturuyor ve telefonu ile ilgileniyor. SK 1 yeni izlemeye başladığı bir dizinin erana gelmesi üzerine dizi ile ilgili konuşmaya başlıyor ve komşusunun merakını uyandırır.

Aşağıda komşunuza söylemek için genel soruların / cümlelerin listesi verilmiştir.

Katılımcının da merakını uyandırmaya ve sizinle konuşmaya dahil etmeye çalışın. Sorularınız / cümleleriniz, katılımcının cevaplarına bağlı olarak değişebilir. Dizi videosundaki dizinin genel özellikleri hakkında konuşmalısınız. (Videoyu duyabileceği bir ses düzeyinde açmalısınız.)

SK 1: Akşamları diziler de olmasa valla yapacak bir şey yok. Zaman nasıl geçecek koca gece?

SK 2: Doğru söylüyorsun valla napıyormuşuz eskiden? Nasıl vakit geçiriyor muşuz? Yalnız o kadar çok dizi oldu ki takip edemiyorum artık. Benim belli günlerde izlediğim dizilerim var onları takip ediyorum bu ara.

(Dizinin videosu ekrana gelir.)

SK 1: Ben bu diziye takıldım geçen gün, beni çok sardı. Yabancı bir dizi İspanyolca konuşuyorlar ama çok sürükleyici ilk bölümden itibaren çok sardı.

(Diziyi izleyin. Oğlunuzu/kızınızı izlemeye davet edin.)

SK 2: Nasıl bir diziymiş o merak ettim bak şimdi?

SK 1: Akşamları izleyecek doğru dürüst bir program yok biliyorsun. Televizyonda gördüm bunun tanıtımını internette yayınlanıyor. Bir deneyeyim dedim beni ilk bölümden sardı.

Aşağıdaki ifadelerle devam ederek katılımcıyı diyaloga çekin.

SK 2: Bu kadar kısa bir videoyla bir şey anlaşılmıyor ama bir deneyeyim bende. Benim oğlan/kıza söyleyeyim bakalım o böyle yabancı dizileri pek bilir. Sen biliyor musun bu diziyi yavrum?

.....

SK 1: (Öğrencinin vereceği cevaba göre) bence sende seveceksin kızım/ya da oğlum. Daha yeni başladım ben de izlemeye istersen beraber izleriz. Hem yeni bir dil öğrenmeye başlarız belki birlikte. İspanyolca eleceği olan bir dil diyorlar ne dersin?

.....

Öğrenciyi bu tür ifadelerle yönlendirerek katılımını sağlayın. Sonrasında SK2 evine gitmek üzere kalkar ve senaryo sonlanır.

4. Senaryo Adı: Anneyle birlikte (Nötr senaryo)

Katılımcılar: Güz dönemi birinci sınıfta öğretim gören öğrenciler

Eğitimciler/aktörler: Anne rolünde 1 kadın standart katılımcı

Ortam: Evin salonu

Olayın özeti: Akşam saatlerinde, bir anne ve kızı/oğlu salonlarında oturmaktadır. Anne politikaya atılmak istemektedir. Yerel siyasi parti temsilcileri derhal bir toplantıya katılması gerektiğini bildirmek için anneyi ararlar. Toplantıya katılacağını bildirmek için kocasını arar.

Süre: 10 dk.

Katılımcı öğrenciler için bilgilendirme:

Annenizle akşam saatlerinde evinizin salonunda oturuyorsunuz. Anneniz bir siyasi partinin gönüllü bir üyesi olarak çalışıyor ve şimdi de politikaya daha fazla dahil olmak istiyor. Durumu anlamaya çalışın ve annenizle konuşun.

Standart katılımcı için bilgilendirme (SK):

Anne: En sevdiğiniz siyasi partinin başarılı bir üyesisiniz ve büyük bir takipçi kitleniz var. Partinin siyasi ve hukuk departmanının başı olmak için bir fırsatınız olduğunu düşünmektесiniz. Bu pozisyon size parlamentoya girme şansı vermektedir.

Akşam evinizin salonunda oğlunuz/kızınızla otururken telefon çalar ve derhal bir toplantıya katılmanız için sizi ararlar. Eşinizi arayarak toplantıya gitmeniz gerektiğini, bu toplantının sizin için çok önemli olduğunu söylersiniz. Eşinizin verdiği cevap ile daha da umutlanarak oğlunuz/kızınızla partideki işinizden gelecek planlarınızdan konuşmaya devam edersiniz.

Siyasi partideki meslektaş ile konuşma: Sizi gerçekten katılmanız gereken parti merkezindeki önemli bir son dakika toplantısına davet ederler.

Eş ile konuşma: Konuşmanız kısa ve net. Eşinize aniden bir toplantı çıktığını ve bu toplantıya katılmanızın gelecekteki pozisyonunuz için çok önemli olduğunu iletirsiniz. Eşinizin size verdiği cevap ‘sen bilirsin, katılman senin için önemliyse benim açımdan sorun yok. Toplantınız uzarsa bildirirsen sevinirim.’.

Diyalogunuz aşağıda yer almaktadır. Cümleleriniz/sorularınız kızınız/oğlunuzun cevaplarına göre değişebilir.

- Anne senaryo başlangıcında kızına/oğluna: Neler yaptın bugün? Günün nasıl geçti? Hadi biraz konuşalım bebeğim.
-
- (Birkaç dakika sonra telefon çalar.)
- Anne siyasi partideki meslektaşından gelen telefonu cevaplar: ‘Merhaba Mustafa Bey, önemli bir şey mi oldu neden bu saatte aradınız?.....Anladım, katılabileceğimi umuyorum. Tamam, kısa bir süre sonra size dönerim. Bilgilendirdiğiniz için teşekkür ederim. Hoşçakalın.
- Anne kızına/oğluna: Arayan parti sekreterimiz Mustafa Bey. Acil bir toplantı için çağırıyor. Akşam akşam acil bir toplantı düzenleniyorsa bu önemli bir şey içindir. Katılımınız önemli dedi zaten kapatırken. Hemen babanı arayayım da haber vereyim.
- Anne eşine: Merhaba aşkım. Partiden acil bir toplantı için aradılar. Yaklaşık bir saat içinde başlayacak. Senin bir planın var mıydı?Evet katılımınız önemli dedi parti

sekreteri. Kapatır kapatmaz hemen aradım seni.Tamam merak etme sen canım.Görüşürüz.

- Anne kızına/oğluna: Tabi ki kabul etti. ‘senin katılımın önemliyse benim açımdan sorun yok’ dedi. Hemen partiyi de arayayım da geleceğimi bildireyim. Sonra seninle konuşmaya devam edelim. (Telefonu tuşlarken) Tam seninle biraz vakit geçirecekken kötü oldu biliyorum ama napalım, başka zaman telafî edeceğim söz.
- Anne telefonda meslektaşına: Merhaba Mustafa Bey. Toplantıya geleceğimi bildirmek için aramıştım.Evet..... Evet..... Tamam. Toplantıda detaylı konuşuruz. Görüşmek üzere.... Hoşçakalın.
- Anne kızına/oğluna: Sonunda olacak galiba yıllardır beklediğim pozisyon için bu akşam karar verileceğini söyledi. Bu ne demek biliyor musun tatlım?
-
- Annen için bu toplantı büyük bir fırsat demek. Annen politikaya giriyor demek. Sen ne düşünüyorsun?
-
- Bakalım her şeyde toplantıda belli olacak. Sen anlat bakalım neler yaptın bugün? Vaktim yok biliyorsun, hazırlanmam lazım ama merak da ediyorum.
-

(Kızının/oğlunun cevap vermesini sağlayın sonrasında evden ayrılarak diyalogu bitirin.)

5. Senaryo Adı: Çalışma grubu (Nötr senaryo)

Katılımcılar: Güz dönemi birinci sınıfta öğretim gören öğrenciler

Eğitimciler/aktörler: 2 erkek standart katılımcı

Ortam: Üniversitede küçük bir toplantı odası ya da sınıf

Olayın özeti: çalışma grubundaki bireyler eşit ve adil bir şekilde görev dağılımı yapıyor.

Süre: 10 dk.

Katılımcı öğrenciler için bilgilendirme:

Bir ödev üzerinde çalışan bir çalışma grubunun üyesisiniz. Grubunuz, görev dağılımını tartışmak için ilk toplantısını yapıyor. Henüz birbirinizi tanıımıyorsunuz.

Standart katılımcı için bilgilendirme (SK):

Bu, ilk çalışma grubu toplantınızdır ve grubunuz 2 erkek ve bir kız öğrenciden (Katılımcı) oluşmaktadır. Biriniz SK 1 ve diğeriniz SK 2 olacaksınız. Görev dağılımı yapmak

üzere bölümünüzün toplantı odasında toplanırsınız. Görev dağılımı her grup üyesine aynı ağırlıkta görev verilerek adil bir şekilde yapılıyor. Görev verilirken bireylerin fikri soruluyor.

Aranızdaki konuşma aşağıda verilmiştir. Cümleleriniz /sorularınız cevapları doğrultusunda değişiklik gösterebilir.

- SK 1: Merhaba, ben Mehmet.
- SK 2: Merhaba, ben Ömer.
(Öğrencinin kendini tanıtmasını bekleyin, sonrasında devam edin.)
- SK 1: Bugün sunumumuz hakkında konuşmalı ve birlikte nasıl çalışacağımızı planlamalıyız. Sunum konusuna bir göz atalım.
- SK 2: Konumuz ‘ülkemizde Suriyeli göçmenlere verilen hizmetler ve işbirlikleri’
- SK 1: Evet. Süremiz sınırlı o nedenle mümkün olan en kısa zamanda başlamalı ve verimli çalışmalıyız. Mevcut durum hakkında güvenilir bilgi almak için bazı kurumları ziyaret etmeliyiz. Bu görevi kim almak ister? (cevap beklenmeli, eğer katılımcı alırsa onaylanmalı)
- SK 2: (Katılımcıdan cevap gelmezse) Kimse Almak İstemiyorsa ben alabilirim sorun değil.
- SK 1: (Katılımcı eğer görüşme talebini kabul etmezse böyle devam edilmelidir. Görüşmeyi o yapacaksa görev standart katılımcılardan birinin olmalıdır.) Senin görüşme yaptığın kişilerden topladığın bilgilerin Word dosyası olarak birleştirilmesi lazım, ondan sonra işimiz tamam. (Katılımcıya dönerek) Bu görevi ben alabilirim ama sen istersen sen de alabilirsin.
- SK 2: (Son görev kim görev almadıysa ona verilecek şekilde bir paylaşım olmalıdır). Son olarak word metninin sunum halinde hazırlanması kalıyor. (duruma göre) bir tek ben kaldığıma göre bu görevi de ben alıyorum. (Eğer katılımcı görev almadıysa) bu görev ona verilecektir.
- SK 1: Geriye kalanlar detay. Sunumun açılması, sınıfın hazırlanması falan o gün halleder kim uygun olursa.
- SK 2:Aaa, bir şey unuttuk kim sunacak peki?
- SK 1: Evet ya en önemli kısım nasıl unuttuk ya. Kim sunmak ister? (katılımcının vereceği cevaba göre standart katılımcılar yönlendirerek bir karar verilmelidir.
-
- SK 1: Bitti galiba. Söylemek istediğiniz, aklımıza gelmeyen başka bir şey var mı?
- SK 2: Benim yok.
-
- Tamam öyleyse telefonlarımızı alalım ve dağılalım o zaman.

6. Senaryo Adı: Hastanede mizojini (Nötr senaryo)

Katılımcılar: Güz dönemi birinci sınıfta öğretim gören öğrenciler

Eğitimciler/aktörler: Karı koca olarak 1 erkek ve 1 kadın standart katılımcı

Ortam: Hastanede bir bekleme odası ve televizyonda da haberler ekranda

Olayın özeti: Doktorda muayene için bekleyen bir öğrenci var ve bir çiftin konuşmasını duyuyor.

Süre: 10 dk.

Katılımcı öğrenciler için bilgilendirme:

Hastasınız ve hastanede bekleme odasında doktor randevunuz için bekliyorsunuz.

Standart katılımcı için bilgilendirme (SK):

Erkek eş: Doktor randevunuz için hastanede bir bekleme odasında eşinizle sıra beklemektesiniz. Hastanelerde sıra bekleyen hastaların sayısının fazla olması ile ilgili eşinizle konuşuyorsunuz.

Kadın eş: Doktor randevunuz için hastanede bir bekleme odasında eşinizle sıra beklemektesiniz. Hastanelerde sıra bekleyen hastaların sayısının fazla olması ile ilgili eşinizle konuşuyorsunuz.

Eşinizle aynı fikirdesiniz.

Diyaloğunuz aşağıda yer almaktadır. Sorularınız/cümleleriniz öğrencinin cevapları/tepkilerine bağlı olarak değişebilir.

Koca: Burada saatlerdir bekliyoruz. Madem sıra gelmeyecek neden erkenden getirdiler bizi buraya?

Karısı: Muayene için bekleyen çok hasta var görmüyor musun?

Koca: İş yerinden izin alarak geliyoruz ve 40 dakikadan fazla oldu ne zaman sıra gelecek? Randevu alsak bekliyoruz almasak yine bekliyoruz.

Karısı: Biraz daha bekle, bu hastadan sonra muhtemelen bizi alacaklar.

Koca: Şu televizyonu da açıp bırakıyorlar burada boş yere ses yapıyor. Kendi konuşmalarımızı duyamıyoruz. Yine ne söylüyor bu kadın? Onu her gün televizyonda görüyorum.

Karısı: Yeni siyasi partinin başkanı ve kendini ülkeye göstermeye çalışıyor.

Koca: Gelsin de şu hastanelerin durumuna bir baksın. Sabahın köründe muayene olmak için geliyoruz öğleye ancak çıkabiliyoruz. O da tetkik falan istemezlerse. Bir de tetkik isterlerse o günü unut artık.

Karısı: Doğru söylüyorsun canım. Ama ne yapalım hasta olunca mecbur. Yine sağlık güvencemiz var da muayene olabiliyoruz. Ya o da olmasaydı. Her şeye ücret ödemek zorunda kalacaktık o daha kötü değil mi?

Koca: İşimiz çabuk bitse de işe yetişsem.

Karısı: Merak etme benim işim uzun sürmez, olmazsa sen beni beklemez gidersin ben sonra dönerim eve. (Katılımcıya bakarak) Sen de muayene olmak için mi bekliyorsun yavrum?

-

Koca: Ya ne için bekleyecekti? Başka ne işimiz var?

(Öğrenciye sağlık durumu ile ilgili sorular sorarak diyaloga katılmasını sağlayın.)

.....

Koca: Doktorun geleceği yok biz bir çikalım da kahvaltı yapalım, ilaç saatimiz geçiyor. (Cümleyi söyledikten sonra odadan çıkın.)

EK-9. MÜDAHALE GRUBU KATILIM BELGESİ

**HACETTEPE
ÜNİVERSİTESİ**

KATILIM BELGESİ

Sayın

2018-2019 öğretim yılı güz döneminde düzenlenen 'Kadına Karşı Her Türlü Düşmanca Tutuma (Mizojini) Karşı Eğitim Programına' katılımınız için teşekkür ederiz.

Prof. Dr. Melih ELÇİN

Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi
Tıp Eğitimi ve Bilişimi Anabilim Dalı
Başkanı

Dr. Öğr. Üyesi Gülten KOÇ

Hacettepe Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi
Doğum-Kadın Hastalıkları Hemşireliği
Anabilim Dalı Başkanı

EK-10. KONTROL GRUBU KATILIM BELGESİ

**HACETTEPE
ÜNİVERSİTESİ**

KATILIM BELGESİ

Sayın

2018-2019 öğretim yılı güz döneminde düzenlenen ‘Üniversite Öğrencilerine Yönelik Geliştirilen Kadına Karşı Her Türlü Düşmanca Tutuma (Mizojini) Karşı Eğitim Programının Etkinliğinin Değerlendirilmesi’ başlıklı çalışmanın kontrol grubunda yer aldığınız için teşekkür ederiz.

Dr. Öğr. Üyesi Gülten KOÇ

Hacettepe Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi
Doğum-Kadın Hastalıkları Hemşireliği
Anabilim Dalı Başkanı

**EK-11. Hacettepe Üniversitesi Girişimsel Olmayan Klinik Araştırmalar
Etik Kurul Onayı**

**T.C.
HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ**
Girişimsel Olmayan Klinik Araştırmalar Etik Kurulu

Sayı : 16969557-1186

Konu : ARAŞTIRMA PROJESİ DEĞERLENDİRME RAPORU

Toplantı Tarihi : 06 TEMMUZ 2018 CUMA
Toplantı No : 2018/17
Proje No : GO 18/96 (Değerlendirme Tarihi: 31.01.2018)
Karar No : GO 18/96-23

Üniversitemiz Hemşirelik Fakültesi öğretim üyelerinden Yrd. Doç. Dr. Gülten KOÇ' un sorumlu araştırmacı olduğu ve Arş. Gör. Simgе Evrenol ÖÇAL' ın doktora tezi olan, GO 18/96 kayıt numaralı, "Üniversite Öğrencilerine Yönelik Geliştirilen Kadına Karşı Her Türlü Düşmanca Tutuma (Mizojini) Karşı Eğitim Programının Etkinliğinin Değerlendirilmesi" başlıklı proje önerisi araştırmanın gerekçe, amaç, yaklaşım ve yöntemleri dikkate alınarak incelenmiş olup, 01 Eylül 2018 – 01 Eylül 2019 tarihleri arasında geçerli olmak üzere etik açıdan uygun bulunmuştur.

1. Prof. Dr. Nurten AKARSU (Başkan)	10 Doç. Dr. Gözde GİRGİN (Üye)
İZİNLİ	
2. Prof. Dr. Sevdа F. MÜFTÜOĞLU (Üye)	11 Doç. Dr. Fatma Visal OKUR (Üye)
İZİNLİ	
3. Prof. Dr. M. Yıldırım SARA (Üye)	12. Doç. Dr. Can Ebru KURT (Üye)
İZİNLİ	
4. Prof. Dr. Neddet SAKALAM (Üye)	13. Doç. Dr. H. Hüsrev TURNAGÖL (Üye)
İZİNLİ	
5. Prof. Dr. Hatice Doğan BUZOĞLU (Üye)	14. Dr. Öğr. Üyesi Özay GÖKÖZ (Üye)
İZİNLİ	
6. Prof. Dr. R. Köksal ÖZGÜL (Üye)	15. Dr. Öğr. Üyesi Müge DEMİR (Üye)
İZİNLİ	
7. Prof. Dr. Ayşe Lale DOĞAN (Üye)	16. Öğr. Gör. Dr. Meltem ŞENGELEN (Üye)
İZİNLİ	
8. Prof. Dr. Mıntaze Kerem GÜNEŞ (Üye)	17. Av. Meltem ONURLU (Üye)
İZİNLİ	
9. Prof. Dr. Oya Nuran EMİROĞLU (Üye)	

**EK-12. ARAŞTIRMA AMAÇLI ÇALIŞMA İÇİN
AYDINLATILMIŞ ONAM FORMU
(Çalışma Grubu)**

Araştırmacının açıklaması

Sayın Katılımcı,

Katılacağınız bu araştırma bir doktora tez çalışması olup, araştırmanın adı “*Üniversite Öğrencilerine Yönelik Geliştirilen Kadına Karşı Her Türlü Düşmanca Tutuma (Mizojini) Karşı Eğitim Programının Etkinliğinin Değerlendirilmesi*” dir. Bu araştırmanın amacı, kadına karşı her türlü düşmanca tutuma ilişkin üniversite öğrencilerinde farkındalık oluşturulması ve bu tür tutumlar karşısında öğrencilerin verdikleri tepkilerin belirlenmesidir. Bu amaçla size 14 hafta sürecek web tabanlı uzaktan eğitim, bilgisayar destekli ekran temelli simülasyon ve standart katılımcı uygulamasını kapsayan bir eğitim programı uygulanacak ve her uygulama sonrasında bir bilgi testi ve bir ölçek uygulanacaktır. Uzaktan eğitim için web üzerinden erişebileceğiniz internet adresinin linki ve sitenin içeriği ile kullanımı hakkında araştırmacı tarafından ön bilgi verilecektir. Eğitim programına katılımlarınızdan önce Öğrencilerin Tanıtıcı Özellikleri İle İlgili Veri Toplama Formu’, ‘Mizojiniye İlişkin Bilgi ve Farkındalık Değerlendirme Soruları Pre-Test’ ve ‘Pozitif ve Negatif Duygu Ölçeği’ formları uygulanacaktır. Eğitim programında yer alan web tabanlı eğitim sonrasında mail adresinize gönderilen Pozitif ve Negatif Duygu Ölçeği’ni doldurmanız ve araştırmacıya mail olarak göndermeniz istenecektir. Eğitim programının altıncı haftasında Bilgisayar Destekli Ekran Temelli Simülasyon Oturumu’nda size bilgisayarda bazı görüntüler izlemeniz istenecektir ve bu sırada ekranda beliren soruları yanıtlamanız gerekmektedir. Oturumun sonunda Pozitif ve Negatif Duygu Ölçeği formunu doldurmanız beklenmektedir. Onuncu haftada standart katılımcı uygulaması yapılacak ve bu uygulamada standart katılımcılar ile senaryolar doğrultusunda rol yapmanız istenecektir. Senaryolar kamera ile kayıt altına alınarak sonrasında çözümleme oturumunda araştırmacı ile izlemeniz sağlanacaktır. Senaryolarda isminiz yerine belirlediğiniz bir takma isim kullanılacaktır. Uygulamanın çözümleme oturumunda Mizojiniye İlişkin Bilgi ve Farkındalık Değerlendirme Soruları Post-Test ve Pozitif ve Negatif Duygu Ölçeği uygulanacaktır. Standart katılımcı uygulamasından bir hafta sonra araştırmacı tarafından odak grup görüşmeleri yapılacak ve yapılan görüşmeler ses kayıt cihazı ile kayıt altına alınacaktır. Senaryolarda kullandığınız takma ismi burada da kullanabilirsiniz ya da başka bir takma isim belirleyebilirsiniz. Görüşmeler yaklaşık olarak bir saat sürecektir.

Bu araştırma kapsamında; araştırma ile ilgili olarak araştırmacının sorularına uygun ve doğru cevap vermek ve araştırmanın kesintisiz şekilde devam etmesine yardımcı olmak sizin sorumluluklarınızdır.

Bu araştırmada sizin için herhangi bir risk ya da zarar söz konusu değildir. Araştırma sırasında sizi ilgilendirebilecek herhangi bir gelişme olduğunda, bu durum size derhal bildirilecektir. Araştırma hakkında ek bilgiler almak için 0 312 305 15 80/146 numaralı telefondan araştırmanın sorumlu öğretim üyesi Dr. Öğr. Üyesi Gülten Koç’a ve 05077037738

numaralı telefonda yardımcı araştırmacı Arş. Gör. Simge Evrenol Öçal'a başvurabilirsiniz.

Bu araştırma kapsamında sizden hiçbir ücret istenmeyecektir. Uygulanan formlardan elde edilecek kişisel bilgiler, açık bir şekilde hiçbir yer veya kurumda yer almayacak ve yayınlanmayacaktır. Odak grup görüşmeleri ve senaryolarla yapılacak uygulamalar sırasında kimliğinizin gizli tutulması amacıyla sizin belirleyeceğiniz bir takma isim kullanılacaktır. Görüşmede soruları yanıtlamanız, katılım için onam verdiğiniz biçiminde yorumlanacaktır. Araştırmanın her aşaması boyunca sizden elde edilecek bilgiler ve uygulamalar araştırmanın bilimsel sonucuna ulaşılması için kullanılacaktır.

Bu araştırmaya katılım tamamen gönüllülük esasına dayalıdır. Araştırmada yer almayı reddedebilirsiniz ya da herhangi bir aşamada araştırmadan ayrılabilirsiniz. Bu durum herhangi bir cezaya ya da sizin yararlarınıza engel duruma yol açmayacaktır. Araştırmacı bilginiz dahilinde veya isteğiniz dışında çalışma programını aksatmanız veya programa uymamanız gibi nedenlerle sizi araştırmadan çıkarabilir.

Çalışmaya Katılma Onayı:

Yukarıda yer alan ve araştırmaya başlanmadan önce gönüllüye verilmesi gereken bilgileri okudum ve sözlü olarak dinledim. Aklıma gelen tüm soruları araştırmacıya sordum, yazılı ve sözlü olarak bana yapılan tüm açıklamaları ayrıntılarıyla anlamış bulunmaktayım. Çalışmaya katılmayı isteyip istemediğime karar vermem için bana yeterli zaman tanındı. Bu koşullar altında, bana ait bilgilerin gözden geçirilmesi, transfer edilmesi ve işlenmesi konusunda araştırma yürütücüsüne yetki veriyor ve söz konusu araştırmaya ilişkin bana yapılan katılım davetini hiçbir zorlama ve baskı olmaksızın gönüllü olarak kabul ediyorum.

Bu formun imzalı bir kopyası da bana verilecektir.

Gönüllünün, Adı-Soyadı: Adresi: Tel.-Faks: Tarih ve İmza:	Açıklamaları yapan araştırmacının, Adı-Soyadı: Simge Evrenol Öçal Görevi: Araştırma Görevlisi Adresi: Hacettepe Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Doğum-Kadın Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı Tel.-Faks: 305 15 80 /123 Tarih ve İmza:	Olur alma başından sonuna kadar eden görevlisinin/görüşme tanığının, Adı-Soyadı: Görevi: Adresi: Tel.-Faks: Tarih ve İmza:	işlemine tanıklık kuruluş
--	--	--	----------------------------------

**ARAŞTIRMA AMAÇLI ÇALIŞMA İÇİN AYDINLATILMIŞ
ONAM FORMU
(Kontrol Grubu)**

Araştırmacının açıklaması

Sayın Katılımcı,

Katılacağınız bu araştırma bir doktora tez çalışması olup, araştırmanın adı ***“Üniversite Öğrencilerine Yönelik Geliştirilen Kadına Karşı Her Türlü Düşmanca Tutuma (Mizojini) Karşı Eğitim Programının Etkinliğinin Değerlendirilmesi”***dir. Bu araştırmanın amacı, kadına karşı her türlü düşmanca tutuma ilişkin üniversite öğrencilerinde farkındalık oluşturulması ve bu tür tutumlar karşısında öğrencilerin verdikleri tepkilerin belirlenmesidir. Bu amaçla sizden ‘Öğrencilerin Tanıtıcı Özellikleri İle İlgili Veri Toplama Formu’, ‘Mizojiniye İlişkin Bilgi ve Farkındalık Soruları Pre-Test’ ‘Mizojiniye İlişkin Bilgi ve Farkındalık Soruları Post Testi’ ve ‘Pozitif ve Negatif Duygu Ölçeği’ formlarını doldurmanız istenecektir. Her formun doldurulması yaklaşık 10 dakika sürecektir.

Araştırmaya katılmayı kabul ederseniz ‘Öğrencilerin Tanıtıcı Özellikleri İle İlgili Veri Toplama Formu’, ‘Mizojiniye İlişkin Bilgi ve Farkındalık Soruları Pre-Test’ ve ‘Pozitif ve Negatif Duygu Ölçeği’ formlarını doldurmanız gerekmektedir. Bu formları doldurmanızdan sonraki 12-14. haftada araştırmacı tarafından talep edilen ve sizin için uygun tarih ve saatlerde belirlenen yüz yüze görüşmelerde ‘Mizojiniye İlişkin Bilgi ve Farkındalık Soruları Post Testi’ ve ‘Pozitif ve Negatif Duygu Ölçeği’ formlarını tekrar doldurmanız istenecektir. Bu araştırma kapsamında; araştırma ile ilgili olarak araştırmacının sorularına uygun ve doğru cevap vermek araştırmanın kesintisiz şekilde devam etmesine yardımcı olmak sizin sorumluluklarınızdır.

Bu araştırmada sizin için herhangi bir risk, yarar ve zarar söz konusu değildir. Araştırma sırasında sizi ilgilendirebilecek herhangi bir gelişme olduğunda, bu durum size derhal bildirilecektir. Araştırma hakkında ek bilgiler almak için 305 15 80 / 146 numaralı telefondan araştırmanın sorumlu öğretim üyesi Dr. Öğr. Üyesi Gülten Koç’a ve 05077037738 numaralı telefondan yardımcı araştırmacı Arş. Gör. Simge Evrenol Öçal’a başvurabilirsiniz.

Bu araştırma kapsamındaki sizden hiçbir ücret istenmeyecektir. Araştırmanın sonuçları bilimsel amaçla kullanılacaktır. Uygulanan formlardan elde edilecek kişisel bilgiler, açık bir şekilde hiçbir yer veya kurumda yer almayacak ve yayınlanmayacaktır.

Bu araştırmaya katılım yer almak tamamen gönüllülük esasına dayalıdır. Araştırmada yer almayı reddedebilirsiniz ya da herhangi bir aşamada araştırmadan ayrılabilirsiniz. Bu durum herhangi bir cezaya ya da sizin yararlarınıza engel duruma yol açmayacaktır. Araştırmacı bilginiz dahilinde veya isteğiniz dışında, çalışma programını aksatmanız veya programa uymamanız gibi nedenlerle sizi araştırmadan çıkarabilir.

Çalışmaya Katılma Onayı:

Yukarıda yer alan ve araştırmaya başlanmadan önce gönüllüye verilmesi gereken bilgileri okudum ve sözlü olarak dinledim. Aklıma gelen tüm soruları araştırmacıya sordum, yazılı ve sözlü olarak bana yapılan tüm açıklamaları ayrıntılarıyla anlamış bulunmaktayım. Çalışmaya katılmayı isteyip istemediğime

karar vermem için bana yeterli zaman tanındı. Bu koşullar altında, bana ait tıbbi bilgilerin gözden geçirilmesi, transfer edilmesi ve işlenmesi konusunda araştırma yürütücüsüne yetki veriyor ve söz konusu araştırmaya ilişkin bana yapılan katılım davetini hiçbir zorlama ve baskı olmaksızın gönüllü olarak kabul ediyorum.

Bu formun imzalı bir kopyası da bana verilecektir.

Gönüllünün, Adı-Soyadı: Adresi: Tel.-Faks: Tarih ve İmza:	Açıklamaları yapan araştırmacının, Adı-Soyadı: Simge Evrenol Öçal Görevi: Araştırma Görevlisi Adresi: Hacettepe Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Doğum-Kadın Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı Tel.-Faks: 305 15 80 /123 Tarih ve İmza:	Olur alma işlemine başından sonuna kadar tanıklık eden kuruluş görevlisinin/görüşme tanığının, Adı-Soyadı: Görevi: Adresi: Tel.-Faks: Tarih ve İmza:
--	---	--

ARAŞTIRMA AMAÇLI ÇALIŞMA İÇİN AYDINLATILMIŞ ONAM FORMU

(Standart Katılımcı)

Araştırmacının açıklaması

Sayın Standart Katılımcı,

Katılacağınız bu araştırma bir doktora tez çalışması olup, araştırmanın adı **“Üniversite Öğrencilerine Yönelik Geliştirilen Kadına Karşı Her Türlü Düşmanca Tutuma (Mizojini) Karşı Eğitim Programının Etkinliğinin Değerlendirilmesi”** dir. Bu araştırmanın amacı, kadına karşı her türlü düşmanca tutuma ilişkin üniversite öğrencilerinde farkındalık oluşturulması ve bu tür tutumlar karşısında öğrencilerin verdikleri tepkilerin belirlenmesidir. Araştırma kapsamında geliştirilen eğitim programının bir aşamasını standart katılımcılar ile yürütülecek senaryo temelli uygulamalar oluşturmaktadır. Araştırmanın bu aşamasında sizden beklenen rol ve sorumluluklar uygulama süresince size bildirilen senaryoyu öğrencilerle paylaşmamak ve senaryoda sahip olduğunuz rolü oynamaktır.

Bu araştırmada sizin için herhangi bir risk, yarar ve zarar söz konusu değildir. Araştırma sırasında sizi ilgilendirebilecek herhangi bir gelişme olduğunda, bu durum size derhal bildirilecektir. Araştırma hakkında ek bilgiler almak için 305 15 80 / 146 numaralı telefondan araştırmanın sorumlu öğretim üyesi Dr. Öğr. Üyesi Gülten Koç’a ve 05077037738 numaralı telefondan yardımcı araştırmacı Arş. Gör. Simge Evrenol Öçal’a başvurabilirsiniz.

Araştırmaya katılım gönüllülük esasına dayanmaktadır. Bu bilgileri okuyup anladıktan sonra araştırmaya katılmak isterseniz formu imzalayınız. Çalışmada yer almayı reddedebilirsiniz ya da herhangi bir aşamada araştırmadan ayrılabilirsiniz.

Araştırma sonucunda elde edilen veriler kimliğiniz belirtilmeden bilimsel nitelikte yayınlarda veya yeni öğretim programlarının geliştirilmesinde kullanılabilir. Uygulama performansı video kayıtlarınız ise araştırmada belirtilen amaçlarla kullanıldıktan sonra araştırmacı tarafından saklanacaktır. Veriler ve kayıtlar belirtilen amaçlar dışında kullanılmayacak ve başkalarına verilmeyecektir.

Çalışmaya Katılma Onayı:

Yukarıda yer alan ve araştırmaya başlanmadan önce verilmesi gereken bilgileri okudum ve sözlü olarak dinledim. Aklıma gelen tüm soruları araştırmacıya sordum, yazılı ve sözlü olarak bana yapılan tüm açıklamaları ayrıntılarıyla anlamış bulunmaktayım. Çalışmaya katılmayı isteyip istemediğime karar vermem için bana yeterli zaman tanındı. Bu koşullar altında, bana ait tıbbi bilgilerin gözden geçirilmesi, transfer edilmesi ve işlenmesi konusunda araştırma yürütücüsüne yetki veriyorum ve söz konusu araştırmaya ilişkin bana yapılan katılım davetini hiçbir zorlama ve baskı olmaksızın gönüllü olarak kabul ediyorum.

Bu formun imzalı bir kopyası da bana verilecektir.

Gönüllünün, Adı-Soyadı: Adresi: Tel.-Faks: Tarih ve İmza:	Açıklamaları yapan araştırmacının, Adı-Soyadı: Simge Evrenol Öçal Görevi: Araştırma Görevlisi Adresi: Hacettepe Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Doğum-Kadın Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı Tel.-Faks: 305 15 80 /123 Tarih ve İmza:	Olur alma işlemine başından sonuna kadar tanıklık eden kuruluş görevlisinin/görüşme tanığının, Adı-Soyadı: Görevi: Adresi: Tel.-Faks: Tarih ve İmza:
--	---	---

**EK-13. Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi ve Bilişimi Anabilim
Dalı İzin Yazısı**

**T.C.
HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ
Tıp Fakültesi Dekanlığı**

Tarih: 19.09.2018 17:27
Sayı: 65420943-302.08.01-
E.00000237477

Sayı : 65420943-302.08.01
Konu : Uygulama İzni (Simga EVRENOL ÖÇAL)

HEMŞİRELİK FAKÜLTESİ DEKANLIĞINA

İlgi : 13.09.2018 tarihli ve 51986023-302.08.01/00000229120 sayılı yazınız.

Fakülteniz Dr. Öğr. Üyesi Gülten KOÇ'un sorumlu araştırmacısı ve Arş.Gör. Simga EVRENOL ÖÇAL'ın yardımcı araştırmacısı olduğu "Üniversite Öğrencilerine Yönelik Geliştirilen Kadına Karşı Her Türlü Düşmanca Tutuma (Mizojini) Karşı Eğitim Programının Etkinliğinin Değerlendirmesi" konulu doktora tez çalışmasının gereği olarak Fakültemiz Tıp Eğitimi ve Bilişimi Anabilim Dalı Eğitim ve Değerlendirme Merkezi'nde görev yapan standart hastalar ile 2018-2019 eğitim-öğretim yılı güz yarıyılında uygulama yapılabilmesi hakkında alınan 17.09.2018 tarih ve 2018/1494 sayılı Yönetim Kurulu Kararı ilişikte gönderilmiştir.

Bilgilerinizi ve gereğini saygılarımla arz/rica ederim.

e-imzalıdır
Prof. Dr. Bülent ALTUN
Dekan

Ek: Ykk

Evrakın elektronik imzalı suretine <https://belgedogrulama.hacettepe.edu.tr> adresinden 4e5fdfab-1f3e-49b8-bcef-f666b3987b3a kodu ile erişebilirsiniz.
Bu belge 5070 sayılı Elektronik İmza Kanunu'na uygun olarak Güvenli Elektronik İmza ile imzalanmıştır.

Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi Dekanlığı 06100 Sıhhiye-ANKARA
Telefon:(0 312) 305 10 81 Faks:(0 312) 310 05 80 E-posta:tipmaster@hacettepe.edu.tr İnternet
Adresi : www.tip.hacettepe.edu.tr

Celal ÖZDEMİR

EK-14. Pozitif ve Negatif Duygu Ölçeği İzin Yazısı

Posta - Simge EVRENOL ÖÇAL - Outlook - Google Chrome
outlook.live.com/mail/deeplink?version=2019082310.11&popoutv2=1

Yanıtla Sil Gereksiz Engelle

Re: pozitif-negatif duygu ölçeği hakkında

16.06.2017 Cum 22:42 tarihinde yanıtladınız

TG
Tulin Gencoz <tgencoz@metu.edu.tr>
16.06.2017 Cum 22:26
Siz

PANAS.doc 29 KB
PANAS.PDF 8 MB
PANAS_Info.doc 27 KB

3 ek (8 MB) Tümünü indir Tümünü OneDrive'a kaydet

Merhabalar,

Makaleyi, ölçeği ve değerlendirme şekli için hazırladığım dokümanı ekte yolluyorum. Yönergeyi çalışmanıza uygun olarak istediğiniz şekilde düzenleyebilirsiniz.

İyi çalışmalar dilekleriyle,

Tulin Gencoz, Ph.D.
Professor of Clinical Psychology
Director of Graduate School of Social Sciences
Middle East Technical University
06800 Ankara
TURKEY

Prof. Dr. Tulin Gençöz
Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürü

Windows'u Etkinleştir
Windows'u etkinleştirmek için Ayarlar'a gidin.

03:46
3.09.2019

Ek 15. Araştırmanın Yürütülebilmesi İçin Yapılan Harcamalar

Araştırmanın yürütülmesinde gerekli harcamalar aşağıda belirtilmiştir.

- Web sayfasının oluşturulması
- Web tabanlı eğitimin web sayfasında çalışmasını sağlayan yazılımın yapılması
- Ekran temelli simülasyon videosu için yazılım oluşturulması
- Senaryolar ve simülasyon uygulamasının yürütülmesinde gereken yeterliğin sağlanabilmesi için yurtdışına eğitime gidilmesi
- Her öğrenci için kulaklık temin edilmesi
- Standart katılımcıların ve tiyatro oyuncusunun saatlik ücretleri
- Ekran temelli simülasyon uygulaması için bilgisayar laboratuvarının temini
- Senaryo temelli simülasyon uygulaması için uygun simülasyon laboratuvarının temini
- Müdahalelerin genellikle öğle arası ya da ders bitiminde yapılması nedeniyle öğrencilere yiyecek-içecek sağlanması
- Katılım belgeleri ve formların bastırılması
- Verilerin analizi için uzman istatistikçi desteği alınma

Ek Tablo 1. Müdahale ve kontrol grubunda yer alan öğrencilerin bazı tanıtıcı özelliklerinin mizojiniye yönelik bilgi ve farkındalık puanlarına göre karşılaştırılması

Tanıtıcı Özellikler	Müdahale Grubu (n=34)		Kontrol Grubu (n=34)	
	Öntest $\bar{X} \pm SS$	SonTest $\bar{X} \pm SS$	Öntest $\bar{X} \pm SS$	Son Test $\bar{X} \pm SS$
Bölüm				
Fizyoterapi ve Rehabilitasyon	16,70±5,72	28,90±3,35	18,67±2,42	21,00±2,00
Beslenme ve Diyetetik	20,20±2,68	30,60±1,52	16,67±2,66	20,00±2,28
Çocuk Gelişimi	19,33±2,08	29,00±3,46	16,36±5,10	19,09±3,51
Odyoloji	15,86±4,06	26,71±4,72	17,50±12,02	14,50±16,26
Ergoterapi	19,75±6,40	29,75±2,87	13,20±2,59	17,60±2,88
Dil ve Konuşma Terapisi	18,00±9,25	29,40±4,28	22,25±3,10	25,00±2,58
İstatistiksel Analiz	KW=3,712 p=0,446	KW=3,985 p=0,408	KW=5,881 p=0,208	KW=3,727 p=0,444
Yaş				
17-19 Yaş	17,84±5,12	29,04±3,76	18,04±4,24	20,92±3,35
20 ve Üzeri	17,78±6,67	28,44±3,09	14,56±5,22	16,67±6,12
İstatistiksel Analiz	MU=-0,235 p=0,818	MU=-0,451 p=0,673	MU=-2,016 p=0,045	MU=-2,082 p=0,037
Cinsiyet				
Kadın	18,36±5,24	29,11±3,25	16,87±4,86	19,65±4,76
Erkek	15,33±6,28	27,83±5,00	19,67±0,58	21,33±1,15
İstatistiksel Analiz	MU=-0,998 p=0,341	MU=-0,318 p=0,775	MU=-1,400 p=0,172	MU=-0,764 p=0,486
Doğum Yeri				
İl	17,29±5,23	29,05±3,01	16,08±4,46	19,13±4,88
İlçe	19,27±6,12	29,09±4,48	19,88±3,72	22,25±2,55
Köy	19,00±0,00	29,00±0,00	-	-
Mahalle	12,00±0,00	23,00±0,00	18,50±9,19	18,00±5,66
İstatistiksel Analiz	KW=1,876 p=0,599	KW=2,567 p=0,463	KW=4,411 p=0,128	KW=4,211 p=0,122
En Uzun Yaşadığı Yer				
İl	17,73±5,28	29,23±2,83	15,45±4,19	18,41±4,54
İlçe	18,63±5,73	28,75±4,2	19,90±4,20	22,30±3,89
Köy	26,00±0,00	32,00±0,00	-	-
Mahalle	13,67±4,73	25,67±6,43	21,50±4,95	22,50±0,71
İstatistiksel Analiz	KW=3,646 p=0,302	KW=2,316 p=0,510	KW=7,999 p=0,018	KW=7,955 p=0,019
En Uzun Süre Yaşadığı Coğrafi Bölge (n=34-33)				
İç Anadolu Bölgesi	18,00±2,78	29,67±3,20	17,33±4,5	20,89±2,85
Ege Bölgesi	18,33±7,09	26,00±5,20	13,67±4,51	14,67±10,41
Akdeniz Bölgesi	17,11±8,24	28,67±4,47	17,63±4,17	19,00±2,83
Marmara Bölgesi	18,20±5,36	29,4±2,41	12,00±0,00	17,00±0,00
Doğu Anadolu Bölgesi	20,00±7,07	30,00±1,41	12,5±3,54	16,50±3,54
Güneydoğu Anadolu Bölgesi	12,50±4,95	24,50±0,71	19,00±7,94	21,00±6,08
Karadeniz Bölgesi	19,75±0,96	30,75±1,71	19,00±4,55	22,29±3,95
İstatistiksel Analiz	KW=4,099 p=0,663	KW=5,822 p=0,443	KW=6,263 p=0,394	KW=6,498 p=0,370

Mezun Olduğu Lise Türü (n=34-32)				
Düz Lise	-	-	9,00±0,00	3,00±0,00
Anadolu/Süper/Fen Lisesi	18,20±5,60	28,70±3,72	17,54±4,92	20,50±3,64
Özel Lise	-	-	16,00±1,83	19,50±2,89
Meslek Lisesi	17,00±0,00	31,00±0,00	21,00±5,66	23,50±2,12
İmam Hatip Lisesi	11,00±0,00	28,00±0,00	12,00±0,00	14,00±0,00
Açıköğretim Lisesi	16,00±4,24	31,00±1,41	-	-
İstatistiksel Analiz	KW=1,891 p=0,595	KW=1,739 p=0,628	KW=5,526 p=0,237	KW=6,869 p=0,143
Yaşanılan Yer ve Kişiler(n=34-33)				
Yurt/Misafirhane	17,48±6,40	28,65±3,75	17,60±4,65	20,32±3,80
Evde Tek Başına	19,00±0,00	29,00±0,00	-	-
Evde Aile İle Birlikte	17,88±2,95	29,75±3,41	15,63±5,15	18,13±6,69
Evde Arkadaş İle Birlikte	21,00±0,00	28,00±4,24	-	-
İstatistiksel Analiz	KW=2,019 p=0,569	KW=0,704 p=0,872	KW=1245 p=0,264	KW=0,457 p=0,499
Bölüm Tercih Nedeni				
İstediğim bölüm olduğu için	18,30±5,65	29,15±3,23	16,61±4,74	19,33±5,14
İş bulma olanakları fazla olduğu için	18,00±7,94	28,00±3,61	18,25±5,15	20,92±4,36
Puanım yettiği için	17,70±4,35	29,01±4,28	16,00±3,16	18,50±1,29
Ailem zorladığı için	9,00±0,00	24,00±0,00	-	-
İstatistiksel Analiz	KW=2,615 p=0,455	KW=2,059 p=0,560	KW=0,848 p=0,655	KW=1,844 p=0,398
KW: Kruskal Wallis Test MU: Mann Whitney U Test				

Ek Tablo 2. Müdahale ve kontrol grubunda yer alan öğrencilerin aileleri ile ilgili bazı özelliklerinin mizojiniye yönelik bilgi ve farkındalık puanlarına göre karşılaştırılması

Aile ile ilgili özellikler	Müdahale Grubu (n=34)		Kontrol Grubu (n=34)	
	Öntest $\bar{X} \pm SS$	SonTest $\bar{X} \pm SS$	Öntest $\bar{X} \pm SS$	Son Test $\bar{X} \pm SS$
Kardeş Durumu				
Yok	17,00±0,00	23,00±0,00	14,00±0,00	18,00±0,00
Var	17,85±5,55	29,06±3,45	17,22±4,82	19,84±4,70
	MU=-0,256 p=0,882	MU=-1,690 p=0,098	MU=-0,065 p=0,949	MU=-0,109 p=0,915
Kardeş Cinsiyeti				
Kız kardeş	17,14±6,06	28,76±3,62	17,26±5,04	19,65±4,94
Erkek kardeş	17,44±5,69	28,52±3,38	17,25±5,34	19,67±5,25
	MU=-1,127 p=0,274	MU=-0,696 p=0,494	MU=-0,084 p=0,934	MU=-0,169 p=0,869
Aile Tipi				
Çekirdek	17,59±5,53	29,03±3,55	16,76±4,66	19,34±4,54
Geniş	17,33±6,11	26,67±4,73	19,75±5,50	23,00±4,69
Tek Ebeveynli Aile	25,00±0,00	31,00±0,00	-	-
Yalnız Yaşayan	19,00±0,00	29,00±0,00	-	-
	KW=2,044 p=0,563	KW=1,421 p=0,701	MU=0,991 p=0,320	MU=1,700 p=0,192
Anne Öğrenim Durumu				
Okur-Yazar	14,67±5,13	26,00±2,65	20,00±0,00	20,00±0,00
İlkokul Mezunu	17,50±6,59	28,67±4,58	16,46±4,91	19,69±4,19
Ortaokul Mezunu	18,11±4,76	28,44±2,70	19,38±6,52	20,25±7,42
Lise Mezunu	20,17±5,49	31,17±2,14	15,88±2,75	19,38±3,29
Üniversite/Yüksekokul Mezunu	17,00±4,32	29,25±3,30	16,33±3,21	20,00±2,65
	KW=2,222 p=0,528	KW=4,614 p=0,202	KW=2,826 p=0,419	KW=1,784 p=0,618
Anne Çalışma Durumu				
Çalışmıyor	17,54±5,88	28,82±3,84	17,37±5,11	19,78±5,03
Çalışıyor	19,20±3,11	29,20±2,17	16,00±2,90	19,83±2,56
Emekli	19,00±0,00	29,00±0,00	17,00±0,00	20,00±0,00
	KW=0,630 p=0,730	KW=0,067 p=0,967	KW=0,297 p=0,862	KW=0,075 p=0,963
Baba Öğrenim Durumu				
Okur-Yazar	14,67±5,13	26,00±2,65	22,00±0,00	22,00±0,00
İlkokul Mezunu	21,20±6,02	30,20±4,21	15,38±2,33	19,13±2,03
Ortaokul Mezunu	20,33±3,79	30,33±4,51	17,50±10,61	18,00±5,66
Lise Mezunu	15,71±5,08	28,64±3,46	16,45±5,84	18,36±6,95
Üniversite/Yüksekokul Mezunu	19,50±5,76	28,88±3,68	19,09±3,24	21,91±2,43
Lisansüstü Mezunu	19,00±0,00	30,00±0,00	11,00±0,00	19,00±0,00
	KW=6,058 p=0,195	KW=3,896 p=0,420	KW=6,172 p=0,187	KW=5,540 p=0,236
Baba Çalışma Durumu				
Çalışmıyor	13,17±5,91	27,00±4,69	14,67±3,79	18,00±1,73
Çalışıyor	17,15±3,76	28,75±3,31	17,38±4,62	20,46±3,77
Diğer*	23,00±5,18	30,63±2,77	17,20±6,06	17,40±8,35
	KW=10,103 p=0,006	KW=2,634 p=0,268	KW=0,949 p=0,622	KW=1,757 p=0,415
Ailenin Gelir Düzeyi				
Gelir Giderden Fazla	16,75±7,41	30,25±2,36	19,80±5,81	22,00±4,06
Gelir Gider Eşit	19,29±4,9	29,62±3,22	16,52±4,39	19,26±4,82
Gelir Giderden Az	14,89±5,16	26,56±3,97	17,00±5,61	19,20±3,96
	KW=3,688 p=0,158	KW=2,059 p=0,560	KW=0,848 p=0,655	KW=1,844 p=0,398

KW:Kruskal Wallis Test

MU:Mann Whitney U Test

*Emekli, vefat etmiş

Ek Tablo 3. Müdahale ve kontrol grubunda yer alan öğrencilerin bazı tanıtıcı özelliklerinin ön test-son test pozitif-negatif duygu durum puanlarına göre karşılaştırılması

Tanıtıcı Özellikler	Müdahale Grubu (n=34)				Kontrol Grubu (n=34)			
	Pozitif Duygu Durum		Negatif Duygu Durum		Pozitif Duygu Durum		Negatif Duygu Durum	
	Ön test $\bar{X} \pm SS$	Son test $\bar{X} \pm SS$	Ön test $\bar{X} \pm SS$	Son test $\bar{X} \pm SS$	Ön test $\bar{X} \pm SS$	Son test $\bar{X} \pm SS$	Ön test $\bar{X} \pm SS$	Son test $\bar{X} \pm SS$
Bölüm								
Fizyoterapi ve Rehabilitasyon	28,70±9,68	34,70±9,17	18,90±7,37	24,30±8,00	29,83±12,78	33,17±7,68	20,83±11,16	19,00±6,07
Beslenme ve Diyetetik	39,60±9,21	43,40±6,07	21,60±6,19	24,20±7,85	31,00±7,16	25,33±6,02	17,67±9,77	15,33±3,08
Çocuk Gelişimi	33,67±16,6	38,33±10,0	20,00±9,64	16,67±3,21	35,09±8,48	32,27±8,08	21,36±9,90	12,64±3,07
	2	7						
Odyoloji	30,86±10,0	37,57±9,11	20,14±10,9	25,14±9,58	37,50±2,12	32,50±4,95	17,50±10,61	11,00±1,41
	2							
Ergoterapi	28,00±6,98	35,25±7,93	19,00±9,27	28,00±6,48	26,00±4,64	33,00±5,57	24,60±6,35	14,80±4,38
Dil ve Konuşma Terapisi	29,8±5,07	39,80±4,44	20,2±6,18	26,80±4,82	27,50±6,45	27,00±8,49	23,25±8,66	17,50±6,66
İstatistiksel Analiz	KW=4,743	KW=4,528	KW=1,230	KW=4,287	KW=6,037	KW=5,588	KW=3,113	KW=10,229
	p=0,448	p=0,476	p=0,942	p=0,509	p=0,303	p=0,348	p=0,683	p=0,069
Yaş								
17-19 Yaş	30,68±9,63	37,44±8,55	19,60±7,71	24,84±7,51	31,36±9,31	30,72±7,79	21,04±9,44	15,80±4,89
20 ve Üzeri	32,89±10,0	38,44±7,14	20,56±8,26	23,89±8,04	31,33±6,84	30,67±6,71	21,22±8,79	12,89±3,92
	8							
İstatistiksel Analiz	MU=-0,352	MU=-	MU=-0,274	MU=-	MU=-0,137	MU=-0,078	MU=-0,156	MU=-1,891
	p=0,730	0,117	p=0,788	0,332	p=0,908	p=0,939	p=0,878	p=0,060
		p=0,908		p=0,759				
Cinsiyet								
Kadın	32,68±9,59	38,14±8,50	19,36±6,60	24,75±7,26	30,39±8,42	29,87±7,09	21,97±9,09	14,90±4,96
Erkek	24,67±7,39	35,67±6,15	22,17±12,38	23,83±9,50	41,33±0,58	39,33±5,69	12,00±2,00	16,33±2,31
İstatistiksel Analiz	MU=-1,923	MU=-	MU=-0,204	MU=-	MU=-2,312	MU=-2,038	MU=-1,916	MU=-1,287
	p=0,053	0,770	p=0,843	0,226	p=0,014*	p=0,041*	p=0,058	p=0,214
		p=0,466		p=0,843				
Doğum Yeri								
İl	30,76±10,2	37,86±6,48	19,33±6,94	22,48±7,29	30,96±8,56	31,71±7,14	23,42±9,65	15,33±4,83
	0							
İlçe	31,00±8,75	36,64±11,2	20,27±9,79	26,64±6,41	30,25±9,11	28,00±8,94	16,75±3,92	14,75±5,18
	9							
Köy	46,00±0,00	40,00±0,00	27,00±0,00	32,00±0,00	-	-	-	-
Mahalle	30,00±0,00	44,00±0,00	19,00±0,00	39,00±0,00	40,50±2,12	29,50±0,71	10,50±0,71	12,50±3,54
İstatistiksel Analiz	KW=2,238	KW=1,194	KW=1,027	KW=6,953	KW=3,428	KW=1,321	KW=6,134	KW=0,646

En Uzun Yaşadığı Yer	p=0,525	p=0,754	p=0,795	p=0,073	p=0,180	p=0,517	p=0,047*	p=0,724
İl	31,64±10,2	37,27±8,29	19,09±6,87	22,27±6,45	31,05±9,50	31,27±6,80	22,91±8,80	14,73±4,99
İlçe	31,00±6,80	37,63±6,74	19,38±6,28	27,75±8,56	30,80±6,96	30,50±9,08	19,10±9,50	16,00±4,83
Köy	30,00±0,00	43,00±0,00	11,00±0,00	23,00±0,00	-	-	-	-
Mahalle	29,67±16,5	39,33±13,6	29,67±12,9	33,67±4,62	37,50±6,36	25,50±6,36	11,00±0,00	13,50±2,12
İstatistiksel Analiz	KW=0,204	KW=1,163	KW=4,667	KW=7,766	KW=1,469	KW=0,874	KW=4,465	KW=0,914
	p=0,977	p=0,762	p=0,198	p=0,051	p=0,480	p=0,646	p=0,107	p=0,633
En Uzun Süre Yaşadığı Coğrafi Bölge (n=34-33)								
İç Anadolu Bölgesi	32,33±11,3	38,11±8,67	19,78±7,29	22,89±8,84	28,22±7,07	28,56±6,91	21,22±9,43	15,33±5,79
Ege Bölgesi	31,00±1,73	42,00±2,65	16,00±4,36	32,67±8,50	34,00±1,73	29,33±8,50	19,33±7,37	15,33±5,77
Akdeniz Bölgesi	29,67±12,2	37,89±7,29	20,56±10,17	22,33±7,14	38,88±5,00	34,75±6,04	16,13±8,46	14,88±3,09
Marmara Bölgesi	33,80±6,30	36,00±3,54	18,00±7,91	27,80±5,54	25,00±0,00	37,00±0,00	31,00±0,00	14,00±0,00
Doğu Anadolu Bölgesi	28,50±7,78	33,50±6,36	19,00±0,00	20,00±7,07	35,50±19,09	32,50±13,44	23,00±9,90	13,00±4,24
Güneydoğu Anadolu Bölgesi	25,00±2,83	28,00±24,0	22,00±11,31	28,00±1,41	19,67±5,51	26,33±5,69	21,67±10,21	17,33±10,21
Karadeniz Bölgesi	34,00±11,7	42,25±5,32	23,00±8,04	24,00±6,78	30,43±8,12	28,57±8,06	23,71±10,56	15,14±3,48
İstatistiksel Analiz	KW=2,555	KW=4,964	KW=1,603	KW=5,847	KW=14,382	KW=5,897	KW=5,028	KW=0,805
	p=0,862	p=0,548	p=0,952	p=0,441	p=0,026	p=0,435	p=0,540	p=0,992
Mezun Olduğu Lise Türü (n=34-32)								
Diöz Lise	-	-	-	-	36,00±0,00	29,00±0,00	25,00±0,00	12,00±0,00
Anadolu/Süper/Fen Lisesi	30,67±9,71	37,70±8,19	19,50±7,61	25,17±7,50	30,63±7,89	31,63±7,06	21,63±8,9	16,33±5,09
Özel Lise	-	-	-	-	40,00±9,31	29,25±11,09	16,50±4,04	11,75±1,26
Meslek Lisesi	36,00±0,00	37,00±0,00	31,00±0,00	18,00±0,00	25,50±0,71	23,00±4,24	12,50±3,54	13,50±0,71
İmam Hatip Lisesi	37,00±0,00	34,00±0,00	17,00±0,00	31,00±0,00	39,00±0,00	29,00±0,00	10,00±0,00	10,00±0,00
Açıköğretim Lisesi	35,00±15,5	40,00±14,1	21,00±12,73	16,00±1,41	-	-	-	-
İstatistiksel Analiz	KW=1,446	KW=0,979	KW=2,617	KW=4,619	KW=5,238	KW=3,054	KW=5,614	KW=8,034
	p=0,695	p=0,806	p=0,455	p=0,202	p=0,264	p=0,549	p=0,230	p=0,090
Yaşanılan Yer ve Kişiler (n=34-33)								
Yurt/Misafirhane	30,61±8,41	36,96±8,04	20,43±8,13	26,13±6,61	32,00±9,14	31,28±7,63	20,32±8,98	15,68±4,93
Eyde Tek Başına	46,00±0,00	40,00±0,00	27,00±0,00	32,00±0,00	-	-	-	-

	MU: Mann Whitney U Test	KW: Kruskal Wallis Test	MU: Mann Whitney U Test	KW: Kruskal Wallis Test	MU: Mann Whitney U Test	KW: Kruskal Wallis Test
Evde Aile İle Birlikte	30,63±10,8 ⁴	37,88±9,23	18,88±7,24	21,75±8,71	29,38±7,63	27,75±6,04
Evde Arkadaş İle Birlikte	34,00±21,2 ¹	44,50±6,36	13,50±3,54	14,50±2,12	-	-
İstatistiksel Analiz	KW=2,289 p=0,515	KW=2,124 p=0,547	KW=3,372 p=0,338	KW=6,749 p=0,080	MU=0,542 p=0,461	MU=1,595 p=0,207
						MU=-0,195 p=0,659
						MU=1,894 p=0,169
						22,25±10
						13,63±4,10

Ek Tablo 4. Müdahale ve kontrol grubunda yer alan öğrencilerin aileleri ile ilgili bazı özelliklerinin pozitif-negatif duygu durum puanlarına göre karşılaştırılması

Aile ile ilgili özellikler	Müdahale Grubu (n=34)			Kontrol Grubu (n=34)		
	Pozitif Duygu Durum Ön test $\bar{X} \pm SS$	Negatif Duygu Durum Ön test $\bar{X} \pm SS$	Son test $\bar{X} \pm SS$	Pozitif Duygu Durum Ön test $\bar{X} \pm SS$	Negatif Duygu Durum Ön test $\bar{X} \pm SS$	Son test $\bar{X} \pm SS$
Kardeş Durumu						
Yok	33,00±0,00	18,00±0,00	36,00±0,00	33,00±0,00	22,00±0,00	22,00±0,00
Var	31,21±9,79 MU=-0,102 p=0,941	37,67±8,23 MU=0,000 p=0,999	24,24±7,38 MU=-1,531 p=0,118	31,31±8,89 MU=-0,210 p=0,909	20,75±9,25 MU=-0,421 p=0,788	14,97±4,68 MU=-1,376 p=0,242
Kardeş cinsiyeti						
Kız kardeş	30,19±10,6	22,00±7,92	25,24±6,59	30,17±9,03	19,52±8,51	15,26±5,10
Erkek kardeş	31,08±10,2 MU=-0,063 p=0,950	36,88±8,58 MU=-0,590 p=0,127	24,68±7,54 MU=-0,526 p=0,606	32,33±8,26 MU=-0,785 p=0,454	19,88±8,95 MU=-1,090 p=0,293	13,29±2,69 MU=-0,002 p=0,001
Aile Tipi						
Çekirdek	30,90±10,04	19,93±8,22	23,86±7,24	31,00±8,50	20,76±9,14	15,14±4,73
Geniş	29,00±1,73	17,00±2,65	32,33±5,77	34,00±11,52	21,00±10,30	15,50±5,80
Tek Ebeveynli Aile	34,00±0,00	19,00±0,00	15,00±0,00	-	-	-
Yalnız Yaşayan	46,00±0,00 KW=2,576 p=0,462	27,00±0,00 KW=1,079 p=0,782	32,00±0,00 KW=5,894 p=0,117	-	-	-
İstatistiksel Analiz				MU=-0,129 p=0,719	MU=-0,027 p=0,868	MU=0,000 p=0,999
Anne Öğrenim Durumu						
Okur-Yazar	32,00±12,29	23,67±8,50	29,33±2,52	41,00±0,00	10,00±0,00	15,00±0,00
İlkokul Mezunu	28,42±11,07	19,67±9,13	28,92±7,09	32,15±9,33	21,77±9,30	14,46±3,43
Ortaokul Mezunu	32,78±6,12	17,22±6,46	22,56±7,54	31,88±9,95	18,88±7,18	15,00±6,37
Lise Mezunu	31,33±11,22	21,17±7,55	22,00±5,66	29,13±8,04	20,13±9,83	15,63±5,10
Üniversite/Yükseköğül Mezunu	35,75±9,91 KW=0,829 p=0,843	21,50±7,59 KW=2,312 p=0,510	16,5±4,65 KW=6,671 p=0,083	29,33±7,37 KW=1,645 p=0,649	27,00±12,29 KW=2,758 p=0,431	17,67±6,81 KW=0,898 p=0,826
İstatistiksel Analiz						
Anne Çalışma Durumu						
Çalışmıyor	29,86±9,72	19,64±7,92	24,82±7,63	32,41±8,68	19,33±7,78	15,15±4,80
Çalışıyor	36,20±5,63	40,40±2,88	21,80±7,26	26,67±8,16	27,33±12,4	15,33±5,05
Emekli	46,00±0,00	27,00±0,00	32,00±0,00	31,00±0,00	31,00±0,00	10,00±0,00
İstatistiksel Analiz	KW=4,514 p=0,105	KW=0,943 p=0,624	KW=2,247 p=0,325	KW=2,000 p=0,368	KW=4,082 p=0,130	KW=1,932 p=0,381
Baba Öğrenim Durumu						
Okur-Yazar	32,00±12,29	23,67±8,5	29,33±2,52	23,00±0,00	17,00±0,00	14,00±0,00

İlkokul Mezunu	33,00±9,43	40,80±8,67	18,8±7,53	30,20±6,06	28,88±8,18	34,88±6,94	24,63±10,46	15,63±3,16
Ortaokul Mezunu	40,00±3,61	39,00±5,57	14,00±3,00	24,67±11,85	32,00±14,14	26,50±4,95	20,50±13,44	15,50±0,71
Lise Mezunu	28,86±6,97	35,79±5,75	22,93±8,78	25,00±7,95	31,91±7,87	27,45±6,55	20,82±8,58	13,64±4,08
Üniversite/Yüksekokul Mezunu	30,88±14,29	40,75±7,81	15,00±3,02	19,00±4,21	33,27±10,01	32,91±7,69	18,64±9,18	16,45±6,65
Lisansüstü Mezunu	31,00±0,00	38,00±0,00	27,00±0,00	21,00±0,00	31,00±0,00	23,00±0,00	28,00±0,00	10,00±0,00
İstatistiksel Analiz	KW=4,055 p=0,399	KW=3,162 p=0,531	KW=8,823 p=0,066	KW=8,008 p=0,091	KW=2,228 p=0,694	KW=7,904 p=0,095	KW=2,171 p=0,704	KW=3,488 p=0,480
Baba Çalışma Durumu								
Çalışmıyor	24,33±5,99	31,83±12,38	24,67±11,96	24,50±7,42	32,00±6,08	32,00±4,36	22,33±7,57	15,67±2,08
Çalışıyor	31,20±10,26	38,30±6,87	19,40±6,09	24,60±8,42	30,23±9,20	29,96±8,07	21,58±9,78	14,35±4,60
Diğer*	36,63±7,31	40,63±5,68	17,38±7,25	24,63±6,02	36,80±4,55	33,80±4,55	17,80±6,83	18,20±6,14
İstatistiksel Analiz	KW=5,967 p=0,051	KW=2,554 p=0,279	KW=1,988 p=0,370	KW=0,020 p=0,990	KW=3,396 p=0,183	KW=0,020 p=0,990	KW=0,772 p=0,680	KW=3,510 p=0,173
Aile Gelir Düzeyi								
Gelir Giderden Fazla	28,00±3,16	36,25±5,56	20,25±9,64	19,50±3,42	31,80±8,47	32,80±9,36	16,00±6,52	15,60±5,32
Gelir Gider Eşit	33,43±8,20	38,90±6,13	19,33±6,20	24,67±7,61	32,91±8,40	31,48±6,83	20,87±8,61	14,30±4,52
Gelir Giderden Az	27,67±13,42	35,56±12,48	20,89±10,71	26,67±8,22	23,60±8,02	23,40±4,10	27,20±12,64	15,40±2,88
İstatistiksel Analiz	KW=2,498 p=0,287	KW=0,587 p=0,746	KW=0,011 p=0,994	KW=2,470 p=0,291	KW=4,001 p=0,135	KW=5,316 p=0,070	KW=2,793 p=0,247	KW=1,135 p=0,567
Bölüm Tercih Nedeni								
İstedğim bölüm olduğu için	30,45±9,08	36,30±7,64	18,95±6,87	26,35±7,31	30,83±8,95	30,06±7,62	20,67±7,63	15,89±5,55
İş bulma olanakları fazla olduğu için	35,33±11,93	41,00±7,55	15,67±2,52	20,33±8,08	32,33±7,78	31,58±8,02	21,25±10,56	13,08±3,15
Puanım yettiği için	32,50±10,94	38,80±9,48	21,90±9,76	22,10±7,80	30,75±11,67	31,00±5,94	22,50±13,28	17,00±3,92
Ailem zorladığı için	23,00±0,00	45,00±0,00	30,00±0,00	27,00±0,00	-	-	-	-
İstatistiksel Analiz	KW=1,646 p=0,649	KW=2,361 p=0,501	KW=3,212 p=0,360	KW=3,088 p=0,378	KW=0,222 p=0,895	KW=0,224 p=0,894	KW=0,031 p=0,985	KW=3,413 p=0,181

* Emekli, vefat etmiş

KW: Kruskal Wallis Test

MU: Mann Whitney U Test

Köy	46,00±0,00	34,00±0,00	38,00±0,00	40,00±0,00	27,00±0,00	21,00±0,00	17,00±0,00	32,00±0,00
Mahalle	30,00±0,00	36,00±0,00	40,00±0,00	44,00±0,00	19,00±0,00	35,00±0,00	37,00±0,00	39,00±0,00
İstatistiksel Analiz	KW=2,238 p=0,525	KW =0,722 p=0,868	KW =0,464 p=0,927	KW=1,194 p=0,754	KW=1,027 p=0,795	KW =9,812 p=0,020	KW =3,332 p=0,343	KW=6,953 p=0,073
En Uzun Yaşadığı Yer								
İl	31,64±10,21	31,95±8,94	37,59±8,13	37,27±8,29	19,09±6,87	19,91±4,79	28,5±8,67	22,27±6,45
İlçe	31,00±6,8	33,13±4,16	36,50±9,07	37,63±6,74	19,38±6,28	26,25±5,65	32,75±9,45	27,75±8,56
Köy	30,00±0,00	29,00±0,00	30,00±0,00	43,00±0,00	11,00±0,00	25,00±0,00	28,00±0,00	23,00±0,00
Mahalle	29,67±16,5	32,00±0,00	31,00±0,00	39,33±13,61	29,67±12,9	24,00±0,00	27,00±0,00	33,67±4,62
İstatistiksel Analiz	KW=0,204 p=0,977	KW =0,524 p=0,914	KW =1,395 p=0,707	KW=1,163 p=0,762	KW=4,667 p=0,198	KW=12,658 p=0,005*	KW =3,661 p=0,301	KW=7,766 p=0,051
En Uzun Süre Yaşadığı Coğrafi Bölge (n=34-33)								
İç Anadolu Bölgesi	32,33±11,36	32,78±7,92	38,56±7,83	38,11±8,67	19,78±7,29	19,89±3,62	27,67±8,57	22,89±8,84
Ege Bölgesi	31,00±1,73	31,00±5,57	35,00±4,58	42,00±2,65	16,00±4,36	27,33±6,66	30,67±5,51	32,67±8,50
Akdeniz Bölgesi	29,67±12,27	31,78±11,10	37,44±9,66	37,89±7,29	20,56±10,17	23,11±7,52	30,67±11,7	22,33±7,14
Marmara Bölgesi	33,80±6,3	31,20±5,76	35,80±6,22	36,00±3,54	18,00±7,91	23,60±5,86	34,20±5,07	27,8±5,54
Doğu Anadolu Bölgesi	28,50±7,78	35,50±3,54	38,50±0,71	33,50±6,36	19,00±0,00	24,50±10,61	30,50±6,36	20,00±7,07
Güneydoğu Anadolu Bölgesi	25,00±2,83	30,50±16,26	23,50±19,09	28,00±24,04	22±11,31	22,50±0,71	31,50±12,02	28,00±1,41
Karadeniz Bölgesi	34,00±11,75	34,00±6,78	41,00±2,58	42,25±5,32	23±8,04	21,25±7,8	28,25±10,4	24,00±6,78
İstatistiksel Analiz	KW=2,555 p=0,862	KW =0,848 p=0,991	KW =4,888 p=0,558	KW=4,964 p=0,548	KW=1,603 p=0,952	KW =3,932 p=0,686	KW =1,874 p=0,931	KW=5,847 p=0,441
Mezun Olduğu Lise Türü (n=34-32)								
Anadolu/Süper/Fen Lisesi	30,67±9,71	32,07±7,71	36,57±8,58	37,70±8,19	19,50±7,61	24,09±6,23	30,53±8,87	25,17±7,50
Meslek Lisesi	36,00±0,00	22,00±0,00	39,00±0,00	37,00±0,00	31,00±0,00	21,00±0,00	38,00±0,00	18,00±0,00
İmam Hatip Lisesi	37,00±0,00	35,00±0,00	36,00±0,00	34,00±0,00	17,00±0,00	19,75±3,85	29,00±0,00	31,00±0,00
Açıköğretim Lisesi	35,00±15,56	39,5±14,85	42,00±9,90	40,00±14,14	21,00±12,73	16,50±9,19	21,00±1,41	16,00±1,41
İstatistiksel Analiz	KW=1,446 p=0,695	KW =1,660 p=0,198	KW =0,028 p=0,867	KW=0,979 p=0,806	KW=2,617 p=0,455	KW =3,530 p=0,317	KW =0,530 p=0,467	KW=4,619 p=0,202

Yaşanılan Yer ve Kişiler (n=34-33)

Yurt/Misafirhane	30,61±8,41	31,43±7,86	35,52±8,36	36,96±8,04	20,43±8,13	24,09±6,23	32,30±7,95	26,13±6,61
Evde Tek Başına	46,00±0,00	34,00±0,00	38,00±0,00	40,00±0,00	27,00±0,00	21,00±0,00	17,00±0,00	32,00±0,00
Evde Aile İle Birlikte	30,63±10,84	32,63±8,45	38,63±8,37	37,88±9,23	18,88±7,24	19,75±3,85	29,00±8,11	21,75±8,71
Evde Arkadaş İle Birlikte	34,00±21,21	40,00±12,73	46,00±5,66	44,50±6,36	13,50±3,54	16,5±9,19	16,5±2,12	14,50±2,12
İstatistiksel Analiz	KW=2,289 p=0,515	KW=0,838 p=0,840	KW=4,319 p=0,228	KW=2,124 p=0,547	KW=3,372 p=0,338	KW=3,530 p=0,317	KW=8,532 p=0,036	KW=6,749 p=0,080

KW:Kruskal Wallis Test MU:Mann Whitney U Test

Ek Tablo 6. Müdahale grubunda yer alan öğrencilerin aileleri ile ilgili bazı özelliklerinin pozitif-negatif duygu durum puanlarına göre karşılaştırılması

Aile ile ilgili özellikler	Müdahale Grubu (n=34)							
	Pozitif Duygu Durum				Negatif Duygu Durum			
	Ön test	Web tabanlı eğitim sonrası	Ekran temelli simülasyon sonrası	Son test	Ön test	Web tabanlı eğitim sonrası	Ekran temelli simülasyon sonrası	Son test
Kardeş Durumu	$\bar{X} \pm SS$	$\bar{X} \pm SS$	$\bar{X} \pm SS$	$\bar{X} \pm SS$	$\bar{X} \pm SS$	$\bar{X} \pm SS$	$\bar{X} \pm SS$	$\bar{X} \pm SS$
Yok	33,00±0,00	25,00±0,00	34,00±0,00	39,00±0,00	18,00±0,00	23,00±0,00	28,00±0,00	36,00±0,00
Var	31,21±9,79	32,52±8,11	37,03±8,45	37,67±8,23	19,91±7,86	22,52±6,21	30,21±8,86	24,24±7,38
İstatistiksel Analiz	MU=-0,102 p=0,941	MU=-1,021 p=0,412	MU=-0,970 p=0,471	MU=-0,204 p=0,882	MU=0,000 p=0,999	MU=-0,307 p=0,824	MU=-0,255 p=0,882	MU=-1,531 p=0,118
Kardeş cinsiyeti	$\bar{X} \pm SS$	$\bar{X} \pm SS$	$\bar{X} \pm SS$	$\bar{X} \pm SS$	$\bar{X} \pm SS$	$\bar{X} \pm SS$	$\bar{X} \pm SS$	$\bar{X} \pm SS$
Kız kardeş	30,19±10,60	31,86±9,01	36,10±9,57	36,86±9,38	22,00±7,92	22,67±5,65	31,52±9,22	25,24±6,59
Erkek kardeş	31,08±10,20	32,8±8,59	35,88±9,06	36,88±8,58	19,08±8,28	22,24±6,19	35,88±9,06	24,68±7,54
İstatistiksel Analiz	MU=-0,063 p=0,950	MU=-0,484 p=0,636	MU=-0,905 p=0,374	MU=-0,590 p=0,578	MU=-1,558 p=0,127	MU=-0,168 p=0,885	MU=-0,905 p=0,374	MU=-0,526 p=0,606
Aile Tipi	$\bar{X} \pm SS$	$\bar{X} \pm SS$	$\bar{X} \pm SS$	$\bar{X} \pm SS$	$\bar{X} \pm SS$	$\bar{X} \pm SS$	$\bar{X} \pm SS$	$\bar{X} \pm SS$
Çekirdek	30,90±10,04	32,59±8,37	37,55±7,40	38,24±7,07	19,93±8,22	22,41±6,09	30,59±8,86	23,86±7,24
Geniş	29,00±1,73	28,67±8,74	30,00±17,32	31,67±18,01	17,00±2,65	26±7,94	31,67±7,57	32,33±5,77
Tek Ebeveynli Aile	34,00±0,00	33,00±0,00	39,00±0,00	38,00±0,00	19,00±0,00	17,00±0,00	26,00±0,00	15,00±0,00
Yalnız Yaşayan	46,00±0,00	34,00±0,00	38,00±0,00	40,00±0,00	27,00±0,00	21,00±0,00	17,00±0,00	32,00±0,00
İstatistiksel Analiz	KW=2,576 p=0,462	KW=0,527 p=0,913	KW=0,174 p=0,982	KW=0,237 p=0,971	KW=1,079 p=0,782	KW=1,800 p=0,615	KW=2,816 p=0,421	KW=5,894 p=0,117
Anne Öğrenim Durumu	$\bar{X} \pm SS$	$\bar{X} \pm SS$	$\bar{X} \pm SS$	$\bar{X} \pm SS$	$\bar{X} \pm SS$	$\bar{X} \pm SS$	$\bar{X} \pm SS$	$\bar{X} \pm SS$
Okur-Yazar	32,00±12,29	31,67±11,6	28,33±15,8	32,00±18,36	23,67±8,50	22,00±1,00	26,67±11,9	29,33±2,52
İlkokul Mezunu	28,42±11,07	30,33±9,32	35,58±8,32	37,42±7,38	19,67±9,13	22,75±7,11	32,75±7,86	28,92±7,09
Ortaokul Mezunu	32,78±6,12	32,56±4,45	38,22±7,19	38,78±6,72	17,22±6,46	23,67±6,73	31,22±6,02	22,56±7,54
Lise Mezunu	31,33±11,22	33,17±8,93	38,67±5,32	37,67±7,74	21,17±7,55	19,17±3,06	25,17±7,73	22,00±5,66
Üniversite/Yükseköğretim Mezunu	35,75±9,91	36,75±9,03	42,00±5,60	40,50±5,69	21,50±7,59	24,75±7,46	30,00±15,12	16,50±4,65
İstatistiksel Analiz	KW=0,829 p=0,843	KW=1,047 p=0,903	KW=3,520 p=0,475	KW=0,119 p=0,989	KW=2,312 p=0,510	KW=3,070 p=0,546	KW=3,939 p=0,414	KW=6,671 p=0,083

Anne Çalışma Durumu												
Çalışmıyor	29,86±9,72	32,14±8,84	36,36±9,09	37,14±8,79	19,64±7,92	23,04±6,44	30,82±8,55	24,82±7,63				
Çalışıyor	36,20±5,63	32,80±3,42	40,00±1,22	40,40±2,88	19,60±7,64	20,00±4,24	29,00±9,35	21,80±7,26				
Emekli	46,00±0,00	34,00±0,00	38,00±0,00	40,00±0,00	27,00±0,00	21,00±0,00	17,00±0,00	32,00±0,00				
İstatistiksel Analiz	KW=4,514 p=0,105	KW=0,016 p=0,900	KW=1,937 p=0,237	KW=1,284 p=0,526	KW=0,943 p=0,624	KW=1,066 p=0,302	KW=0,279 p=0,597	KW=2,247 p=0,325				
Baba Öğrenim Durumu												
Okur-Yazar	32,00±12,29	31,67±11,6	28,33±15,8	32,00±18,36	23,67±8,50	22,00±1,00	26,67±11,90	29,33±2,52				
İlkokul Mezunu	33,00±9,43	36,2±7,76	35,4±9,24	40,80±8,67	18,80±7,53	24,00±1,87	33,80±7,60	30,20±6,06				
Ortaokul Mezunu	40,00±3,61	31,67±6,81	40,67±1,53	39,00±5,57	14,00±3,00	22,00±5,20	28,00±1,73	24,67±11,85				
Lise Mezunu	28,86±6,97	30,07±5,84	35,86±6,41	35,79±5,75	22,93±8,78	24,93±7,54	32,79±7,39	25,00±7,95				
Üniversite/Yükseköğül Mezunu	30,88±14,29	34,63±11,4	41,25±8,1	40,75±7,81	15,00±3,02	17,38±3,93	23,88±9,37	19,00±4,21				
Lisansüstü Mezunu	31,00±0,00	29,00±0,00	40,00±0,00	38,00±0,00	27,00±0,00	26,00±0,00	42,00±0,00	21,00±0,00				
İstatistiksel Analiz	KW=4,055 p=0,399	KW=3,152 p=0,533	KW=6,680 p=0,154	KW=3,162 p=0,531	KW=8,823 p=0,066	KW=8,106 p=0,088	KW=7,190 p=0,126	KW=8,008 p=0,091				
Baba Çalışma Durumu												
Çalışmıyor	24,33±5,99	27,17±9,24	29,33±11,4	31,83±12,38	24,67±11,96	24,33±7,28	34,50±9,40	24,50±7,42				
Çalışıyor	31,20±10,26	32,30±7,80	38,8±6,57	38,30±6,87	19,40±6,09	22,20±6,35	30,30±8,09	24,60±8,42				
Diğer*	36,63±7,31	36,13±6,58	38,00±7,46	40,63±5,68	17,38±7,25	22,00±5,07	26,50±9,34	24,63±6,02				
İstatistiksel Analiz	KW=5,967 p=0,051	KW=3,827 p=0,148	KW=4,451 p=0,108	KW=2,554 p=0,279	KW=1,988 p=0,370	KW=0,326 p=0,850	KW=2,892 p=0,235	KW=0,020 p=0,990				
Aile Gelir Düzeyi												
Gelir Giderden Fazla	28,00±3,16	28,00±4,24	34,00±4,55	36,25±5,56	20,25±9,64	22,00±4,83	28,50±9,26	19,50±3,42				
Gelir Gider Eşit	33,43±8,20	34,05±7,07	39,33±6,8	38,90±6,13	19,33±6,20	22,14±6,20	28,90±9,28	24,67±7,61				
Gelir Giderden Az	27,67±13,42	30,11±10,7	32,67±11,1	35,56±12,48	20,89±10,71	23,67±6,89	33,78±6,85	26,67±8,22				
İstatistiksel Analiz	KW=2,498 p=0,287	KW=2,793 p=0,248	KW=3,902 p=0,142	KW=0,587 p=0,746	KW=0,011 p=0,994	KW=0,495 p=0,781	KW=2,225 p=0,329	KW=2,470 p=0,291				
Bölüm Tercih Nedeni												
İstedikğim bölüm olduğu için	30,45±9,08	31,15±6,75	35,25±8,63	36,30±7,64	18,95±6,87	23,10±6,46	31,45±9,38	26,35±7,31				
İş bulma olanakları fazla olduğu için	35,33±11,93	34,00±13,75	40,00±10,00	41,00±7,55	15,67±2,52	19,33±4,04	24,33±10,07	20,33±8,08				
Puanım yettiği için	32,50±10,94	33,10±9,33	39,40±7,69	38,80±9,48	21,90±9,76	22,4±6,43	28,30±6,45	22,10±7,80				
Ailem zorladığı için	23,00±0,00	42,00±0,00	37,00±0,00	45,00±0,00	30,00±0,00	22,00±0,00	40,00±0,00	27,00±0,00				
İstatistiksel Analiz	KW=1,646 p=0,649	KW=1,856 p=0,603	KW=2,168 p=0,538	KW=2,361 p=0,501	KW=3,212 p=0,360	KW=1,264 p=0,738	KW=3,435 p=0,329	KW=3,088 p=0,378				

* Emekli, vefat etmiş

KW:Kruskal Wallis Test MU:Mann Whitney U Test

EK 16. Orjinallik Ekran Görüntüsü

Üniversite Öğrencilerine Yönelik Geliştirilen Kadına Karşı Her Türlü Düşmanca Tutuma (Mizojini) Karşı Eğitim Programının Etkinliğinin Değerlendirilmesi

ORIJINALLIK RAPORU

% 9	% 8	% 2	% 5
BENZERLIK ENDEKSİ	İNTERNET KAYNAKLARI	YAYINLAR	ÖĞRENCİ ÖDEVLERİ

BİRİNCİL KAYNAKLAR

1	www.openaccess.hacettepe.edu.tr:8080 İnternet Kaynağı	% 2
2	Submitted to Cumhuriyet University Öğrenci Ödevi	% 1
3	www.toplumsalsiddetalkongresi.org İnternet Kaynağı	% 1
4	Submitted to TechKnowledge Turkey Öğrenci Ödevi	% 1
5	adudspace.adu.edu.tr:8080 İnternet Kaynağı	<% 1
6	toad.halileksi.net İnternet Kaynağı	<% 1
7	docs.neu.edu.tr İnternet Kaynağı	<% 1
8	www.sporbilim.com İnternet Kaynağı	<% 1

EK 17. Dijital Makbuz

Dijital Makbuz

Bu makbuz ödevinizin Turnitin'e ulaştığını bildirmektedir. Gönderiminize dair bilgiler şöyledir:

Gönderinizin ilk sayfası aşağıda gönderilmektedir.

Gönderen: Simge Evrenol Öçal
Ödev başlığı: Üniversite Öğrencilerine Yönelik Ge...
Gönderi Başlığı: Üniversite Öğrencilerine Yönelik Ge...
Dosya adı: tezim_23.09.2019_bitti.docx
Dosya boyutu: 8.43M
Sayfa sayısı: 270
Kelime sayısı: 57,161
Karakter sayısı: 402,517
Gönderim Tarihi: 23-Eyl-2019 03:33PM (UTC+0300)
Gönderim Numarası: 1178244483

T.C.
HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNE YÖNELİK GELİŞTİRİLEN
KADINA KARŞI HER TÜRLÜ DÜŞMANCA TUTUMA (MİZAJIN) KARŞI
EĞİTİM PROGRAMININ ETKİNLİĞİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Simge EVRENOL ÖÇAL

Doğum ve Kadın Hastalıkları Hemşireliği Bölümü Programı
DOKTORA TEZİ

ANKARA
2019

9. ÖZGEÇMİŞ

1. KİŞİSEL BİLGİLER ADI, SOYADI:

DOĞUM TARİHİ ve YERİ:	Simge EVRENOL ÖÇAL 28.08.1984
HALEN GÖREVİ: Araştırma Görevlisi YAZIŞMA ADRESİ: İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi Çiğli Ana Yerleşkesi 35620 İzmir TELEFON: +90 (232) 329 35 35/4822 E-MAIL: simge.evrenol.ocal@gmailcom	

2. EĞİTİM

YILI	DERECESİ	ÜNİVERSİTE	ÖĞRENİM ALANI
2003-2009	Lisans	Hacettepe Üniversitesi	Hemşirelik
2010-2012	Y. Lisans	Ege Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi	Sağlık Bilimleri Enstitüsü Doğum ve Kadın Hastalığı Hemşireliği Programı
2013-...	Doktora/S.Yeterli k/ Tıpta Uzmanlık	Hacettepe Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi	Sağlık Bilimleri Enstitüsü Doğum ve Kadın Hastalığı Hemşireliği Programı

3. AKADEMİK DENEYİM

GÖREV DÖNEMİ	ÜNVAN	BÖLÜM	ÜNİVERSİTE
2013- Ocak 2019	Arş.Gör.	Doğum ve Kadın Sağlığı Hastalıkları Hemşireliği	Hacettepe Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi
Şubat 2019-.....	Arş.Gör.	Doğum ve Kadın Sağlığı Hastalıkları Hemşireliği	İzmir Katip Çelebi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü

ULUSLAR ARASI HAKEMLİ DERGİLER

Terzioğlu, F., Yücel, Ç., Koç, G., Şimşek, Ş., Yaşar, B., Uslu, F., Akın, R., **Evrenol Öçal, S.**, Akdağ, C, Elçin, M., Mert, M., Yıldırım, S. (2016). A new strategy in nursing education: From hybrid simulation to clinical practice. *Nurse education today*, 39, 104-108.

ULUSAL HAKEMLİ DERGİLER

Evrenol Öçal, S., Koç, G. (2017). Gelişen Teknoloji Kadın Dostu mu? *Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi İleti: Hemşire Bülteni*. 19: 3-11.

Evrenol Öçal, S. (2014). Obstetrik Yoğun Bakımda Hasta Güvenliğinin Sağlanması. *Sağlıkla Hemşirelik Dergisi*. (Aralık, 2014), 15: 36-37 (Derleme)

ULUSLARARASI BİLİMSEL TOPLANTILAR

Çetinkaya Ş.Ş.,**Öçal E.S.**, Yücel Ç. (2017) Yerli Dizilerin Ürettiği Subliminal Mesaj: Kadına Yönelik Şiddet (Sözel Bildiri) 3. Uluslararası Farklı Şiddet Boyutları ve Toplumsal Algı Kongresi 21-22 Nisan Kocaeli 2017

Çetinkaya Ş.Ş.,**Öçal E.S.**, Koç G.,Yücel Ç. (2017)The Changing Demands Of Women In The Type Of The Labor And Ethics (Sözel Bildiri) International Conference on Nursing 16-18 March Lara,Antalya 2017

Öçal E.S., Çetinkaya Ş.Ş., Koç G.,Yücel Ç. (2017) Gene Replacement For The Prevention Of Inherited Mitochondrial Diseases: Three-Parent Babies And Ethics (Sözel Bildiri) International Conference on Nursing 16-18 March Lara Antalya 2017

Öçal E.S., Koç G., Perinatal Dönemde Kültürel Yaklaşımların Kadın Sağlığına Etkileri, I. Uluslararası ve II. Ulusal Kadın Hastalıkları ve Ana Çocuk Sağlığı Kongresi, İzmir, 7-8 Ekim 2016 (poster bildiri)

Öçal E.S., Koç G., Doğurganlıktaki Değişimlerin Kadın Sağlığına Etkileri, I. Uluslararası ve II. Ulusal Kadın Hastalıkları ve Ana Çocuk Sağlığı Kongresi, İzmir, 7-8 Ekim 2016 (poster bildiri)

Öçal E.S., Terzioğlu, F. (2015). Feminization Of Migration Under Globalization (Poster Bildiri). II. Uluslararası Klinik Hemşirelik Araştırma Kongresi. İstanbul.

Öçal E.S., Terzioğlu, F. (2014). Yoganın Kadın Sağlığındaki Yeri ve Önemi (Poster Bildiri). 1.Ulusal Kadın Hastalıklar ve Ana Çocuk Sağlığı Kongresi. İzmir.

Öçal E.S., (2014). Obstetrik Yoğun Bakımda Hasta Güvenliğinin Sağlanması. Sağlıkla Hemşirelik Dergisi. (Aralık, 2014), 15: 36-37 (Derleme)

Öçal E.S., (2013). Postpartum Dönemdeki Kadınların Cinsel Sorunları ve Etki Eden Faktörler (Poster Bildiri). 1. Ulusal (Uluslararası Katılımlı) Doğum Sonrası Bakım Kongresi. İzmir.

KATILDIĞI BİLİMSEL TOPLANTI, EĞİTİM ve KURSLAR

- Aile Planlaması Danışmanlığı ve Rahim İçi Araç Takma Kursu, 2009 İzmir
- 4. Uluslararası Tıp Etiği ve Tıp Hukuku Kongresi, 12-15 Kasım 2013, İstanbul
- Çocuk Gelinler Sempozyumu 7 Mart 2014
- Foundational Course in Palliative Care for Nurses, 14-17 July 2014 Ankara
- Aromaterapi Kursu, Bozok Üniversitesi. 13-14 Aralık 2014, Yozgat
- Savunmasız Örselenebilir Gruplarda Sağlık Hizmetlerinin Sunumu ve Sağlık Araştırmaları Çalıştayı 24 Mart 2015
- Araştırmalarda Etik Kurallar Konferansı 31 Mart 2015
- II. Doğum, Kadın Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Lisansüstü Eğitimi Çalıştayı 2-4 Nisan 2015
- 'Kişisel Mükemmellik-Kendi Potansiyelimizi Açığa Çıkarma ve Yeniden Keşfetme Konferansı 20 Mayıs 2015
- Zaman Yönetimi Konferansı 21 Nisan 2015
- Toplumun Sağlığında Eğitim Sektörünün Rolü Sempozyumu 25 Kasım 2016 Ankara
- Doğum Sonu Bakım Kursu 2 Aralık 2016 Ankara

PROJELER

Terzioğlu, F., Yücel, Ç., Koç, G., Şimşek, Ş., Yaşar, B., Uslu, F., Akın, R., **Evrenol Öçal, S.**, Akdağ, C, Elçin, M., Mert, M., Yıldırım, S. (2014). Hemşirelikte Farklı Eğitim Ortamlarının Psikomotor Becerilerin Geliştirilmesine Etkisi. Hacettepe Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projeleri Koordinasyon Birimi. Proje No: 013D11403001, Ankara.